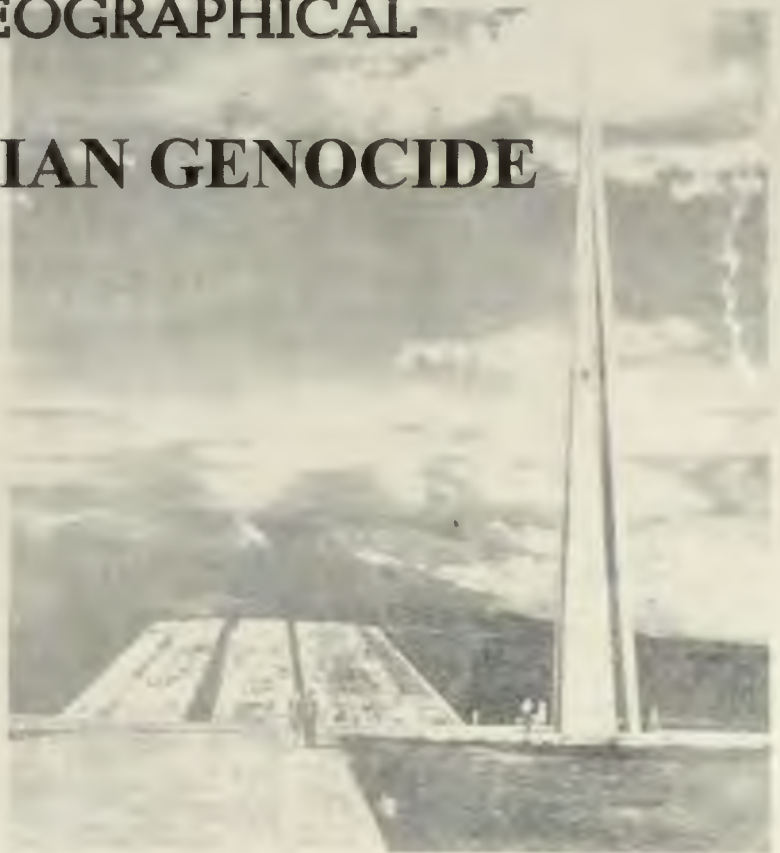

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

**ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ**

**ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ
ДААННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН**

**HISTORICO-GEOGRAPHICAL
DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE**

ԵՐԵՎԱՆ - 2005

**Նվիրում եմ ծնողներին՝
Իսկուհի ու Հրաչիկ Եսայանների
և դստերս՝ Լիլիթի պայծառ հիշատակին**

ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

YEREVAN STATE UNIVERSITY

Дж. Г. ЕСАЯН

ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ
ДАННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН

J. H. YESAYAN

HISTORICO-GEOGRAPHICAL
DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE

ИЗДАТЕЛЬСТВО ЕРЕВАНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА
YEREVAN UNIVERSITY PRESS

ЕРЕВАН – 2005 – YEREVAN

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ
ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ

ՀՏԴ 941 (479.25)
ԳՄԴ 63.3 (2Հ)
Ե 583

Տպագրության է երաշխավորել
Երևանի պետական համալսարանի
Տնտեսական և սոցիալական
աշխարհագրության ամբիոնը

Եսայան Ջ. Հ.

Ե 583 Պատմաաշխարհագրական տվյալներ Հայոց ցեղասպանության մասին, Եր.: ԵՊՀ
հրատ., 2005, 170 էջ:

Գրքում ամփոփված են տվյալներ Օսմանյան կայսրությունում 1890-1923 թթ. հայ ժողովրդի նկատմամբ
կատարված ցեղասպանության մասին: Վերջինս ներկայացված է ըստ տեղամասերի՝ այբբենական
հաջորդականությամբ: Տրված են յուրաքանչյուր տեղամասի դիրքը, բնույթը և հանկրճ տեղեկություններ:
Աշխատանքը կատարված է աղբյուրագիտական առկա նյութերի հիման վրա:

Եռագլխյան լինելով՝ այն մատչելի է մեկ օտարալեզու ընթերցողներին:

Նախատեսված է հայագետների, աշխարհագրագետների, Հայաստանի պատմությամբ և առհասարակ Հայոց
ցեղասպանությամբ հետաքրքրվողների համար:

6503020913

Ե _____ 2005
704 (02)- 2005

ԳՄԴ 63.3 (2 Հ)

ՀԵՂԻՆԱԿԻ ԿՈՂՄԻՑ

Հայոց Մեծ եղեռնը, որը կոչվում է մահ Հայոց ցեղասպանություն, Մեծ կոտորած, Մեծ ոճիր և այլ անուններով իրականացվել է հայերի նկատմամբ Օսմանյան կայսրությունում 1890-1923 թթ.: Ողջ մարդկության աչքի առջև եկվոր, խաշմարած թուրքերի, ինչպես մահ հաճախ մրանց դղմամբ քրդերի կողմից կատարված ամմարդկային ու աներևակայելի մահասիրտ վայրագությունները հայերի նկատմամբ այնքան անլուր տառապանքներ են պատճառել, որ անցած 90 տարիների ընթացքում մույն խորությամբ միտում է մի ողջ ժողովուրդ: Միտում է, սակայն, մահ հարատևման մոր ուժ առնում, դուրսագնանում, հաղթում, ինչպես օրերս արտերկրում՝ օտարների մեջ տարած իր փայլուն հաղթանակը, Արթուր Արահամյանի մահն արժանավոր հայագուն տոգորված ու ձեռքը երկինք պարգած հայտարարեց, որ նվիրում է Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին, ուրախության արցունքներ հոսեցնելով բողոքիս աչքերից: Հիրավի, հայ ժողովուրդը, երբ վաղուց արդեն չկան մրա ժամանակակիցները, կանգուն է մնացել մահն հայերով:

Իհարկե, թուրքական արյունոտ բռնապետության վարած հայաջինջ քաղաքականության անհավասար գոյամարտում, հայերի կողմից դիմադրության և ինքնապաշտպանության հերոսական էջեր ևս կան, որոնց ընթացքում ծնվել են մրա լեզենդ դարձած հերոս զավակները՝ Անդրանիկ Օզանյանը, Գևորգ Չալոյշը, Աղբյուր Մեղրը, Արաբոն, Հրայրը ևն: Նրանք, հայ կամավորների հետ, երկար ժամանակ անառիկ են պահել Ձեթունը, Վանը, Սասունը, Մուշը, Շարսին Գարահիսարը, Խոտորջուրը և հայոց աշխարհի այլ հատվածներ: Այդ անմահ հերոսների անունները շարունակ հայ ժողովրդի շուրթերին են, մրանց մասին գրվել, ձոնվել են քագուն գրքեր, քանաստեղծություններ, երգեր:

Մենք ևս, որպես հոգու ճիչ, ուզում ենք հանրությանը ներկայացնել հայ ժողովրդի չփակվող վերքի՝ Հայոց ցեղասպանության մասին հաղաքածու նյութերը, որոնք կլինեն իմ գրավոր խոնարհումը անմեղ ու անշիրիմ մահատակների հիշատակի առջև:

Գրքում զետեղված նյութերը մախապես հավաքել էինք Հայոց ցեղասպանության քարտեզի և ատլասի կազմման համար և այդ աշխատանքների ավելի քան երեք քառորդն արդեն ավարտված է, սակայն ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով դրանք ընդհատված են... Եվ, ավելի քան 40 տարում հավաքված նյութերը հայկական կոտորածների մասին որոշեցինք ներկայացնել գոնե այս տեսքով. եռալեզու՝ հասկանալի մահ օտար ընթերցողներին: Նյութերը հավաքված են հայ և օտարալեզու գրականությունից, ճառագրերից, միկրոֆիլմերից, ակամա-տեսների ռոլեզություններից, արխիվային փաստաթղթերից: Վերջիններս որոշ թղթերի վրա դեռևս քա-ռացիորեն պահպանվում են հայ անմեղ մահատակների արյան հետքերը՝ կրկին ու կրկին հաղատելով կատարված սանտկեցուցիչ ոճրի իրողությունը: Այդ թափված արյան վրա այսօր արդարություն պիտի հառնի:

Տեղանունները նշելիս հմարավորինս աշխատել ենք վերականգնել դրանց հին հայկական անվանումները, կամ գոնե նշել, թե հին հայկական, որ տեղանվանն է համապատասխանում:

Այս հոգեմաշ աշխատանքները սկսելիս մպատակ չենք դրել տալու կոտորածների ընթացքում մահատակված կամ տուժած հայ բնակչության թվական տվյալները՝ նշելու, մրա երևելի զա-վակների մասին՝ դրանք թողնելով առաջիկայում հրատարակվելիք գրքին:

Նահա մտածում ենք, որ այստեղ ընդգրկված տվյալները դեռևս, ցավոք, հեռու են վերջնական լինելուց, հատկապես որ, հմարավորություն չենք ունեցել հավաքել մահ արտերկրների գրադարաններում և արխիվներում պահվող նյութերը: Ուստի համարում ենք, որ սա միայն սկիզբն է և դեռևս կլինեն քագուն լրացումներ, առաջարկություններ, արձագանքներ, ինչը շնորհակալությամբ և սիրով կըլլան:

Շնորհակալություն Արմինե Նսայանին և Բեկա Գալստյանին այս աշխատանքներին ցուցաբերած սրտացավ վերաբերմունքի համար:

**Տեղանունների տեքստերը հակիրճ ձևակերպելու համար
հաճախ խուսափել ենք «տներ» բառը գրելուց, նաև
կատարել ենք հետևյալ կրճատումները.**

աշխ. – աշխարհ

արվ. – արևելյան

արմ. – արևմտյան

բարձր. – բարձրություն

բնկ. – բնակիչ, բնակչություն

բք – բերդաքաղաք

գավ. – գավառ

գվռկ. – գավառակ

գ. – գյուղ

գ-ախումբ – գյուղախումբ

գք – գյուղաքաղաք

լ-անցք – լեռնանցք

լ -գագաթ – լեռնագագաթ

լշ – լեռնաշղթա

հմմտ. – համեմատիք

հս – հյուսիսային

հր– հարավային

նահ. – նահանգ

Ն. – Ներքին

շրջ. – շրջան

Վ. – Վերին

տ. – տուն, նաև՝ տե՛ս

Փ. – Փոքր

ք. – քաղաք

ՕՍԽԱՆՑԱՆ ԿԱՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԽԱՂԱՂ ՀԱՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏԱՍԱՐ ԿԱՏԱՐՎԱԾ
ԲՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ (1890-1923)

ВАРВАРСТВА СОВЕРШЕННЫЕ ОСМАНСКОЙ ИМПЕРИЕЙ ПРОТИВ МИРНОГО
АРМЯНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ (1890-1923)

THE VIOLENCE AGAINST ARMENIAN INHABITANTS
IN THE OTTOMAN EMPIRE (1890-1923)

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ ТОПОНИМЫ TOPONAME	ՏԵՂԱԴՐԻՐՁ МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ LOCATION	Կոտորած Резня Slaughter	Տեղահանություն Выселения Deportation	Բռնագաղթ Депортация Forced migration	Բռնի մահախնամանք Насильственная мусульманизация Forced muslimion	Տարագոթություն Изгнание Exile	Կտորած Грабеж Plunder	Ինքնապաշտպանություն Самозащита Self-defence	Սպանություն Разрушения Destruction	Հրկիզում Пожоги Burning	Անապականություն Опустошения Desertification
		թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.	թ./թթ.
Աբաղա (քր) Абара Abagha	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբին ունեւր 3000 բնկ, որի 1/3-ից սպեւին հայեր, որոնք ունեւր եկեղեցի և ուսումնարան:	1915		1915					I հ. պ.		
Աբաղա (գավառակ) Абара Abagha	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գետի հովտում: 19-րդ դ. սկզբներին ունեւր 50 գյուղ, մեծ մասը՝ հայաբնակ:	1915		1915 Ար. Հայ.							
Աբասգյոլ Абасгёл Abasgyol	Երևանի մահ-ի Մուրմաղուի գավ-ում, Գաղառու լճից հս, Աբասգյոլ լճից հրարմ: Կար եկեղեցի՝ ս. Սարգիս:	1918- 1920		1918- 1920							
Աբդիօղլի Абдиогли Abdioghli	Կիլիկիայում, Ադանա ք-ից հր, Ջահան (Պիտանա) գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ունեւր 800 բնակիչ, ս. Գևորգ եկեղեցի, մայրապաշտարան:	1909, 1915		1909							1915
Աբդոդրեկ Абдодрек Abdodrek	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագկերտ ք-ից 15 կմ հր: Հայաբնակ:	1915							1915		
Աբդուբոհար Абдулбоар Abdulbohar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հսար, Յրոնք գ-ից հրարմ, Նազիկ լճից արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն բնակիչ:	I հ. պ.							I հ. պ.		
Աբեղյանդ Абегянд Abeghyand	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 22 կմ հսարմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ունեւր 30 տուն բնակիչ, մայրապաշտարան:	I հ. պ.									I հ. պ.
Աբերնես Абернес Abernes	Էրզրումի մահ-ի Թորթումի գավ-ում, Աբերնես գետակի ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 450 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.							I հ. պ.		

Արզերիկ Абзерик Abzerik	Վանի մահ-ում. Բերկրի գ-ից 50 կմ հր-արդ, Արճակ լճից 53 կմ արդ, Սև ջուր գետի հովտում: Հայաքմակ. 1914 թ. 14 տոմն՝ 120 քմակիչ:	I հ. պ.			
Արիգե Абиге Abige	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 25 կմ հր-արդ, Արևմտյան Եփրատ գետի աջ կողմում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին մեծեր 50 տոմն:	I հ. պ.			
Արլենդի Аблгенди Ablhendi	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, հարթավայրում: 1880 թ. մեծեր 150 հայ և 25 տոմն թուրք: Հայկական արական վարժարան, (ս. Առավածաժին) եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.		
Արյան (Արիոն) Абян Abyan	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Յոմուրայի գվոկ-ի կենտրոնը: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 105 տոմն, վարժարան:	1895 I հ. պ.	I հ. պ.		
Արյանի Абяни Abyani	Դիարբեքրի մահ-ի Արդանանդենի գավ-ում, Բալուի գվոկ-ում: Ունեւ 2 եկեղեցի:	1915	1915		
Աբո Або Abo	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ-ում: Հայաքմակ:	I հ. պ.			1895
Աբրաղաի Абрагали Abraghali	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տոմն:	1915	1915 Արդ. Հայ.		
Աբութաղ Абутаг Abutagh	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մուտ-կան գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տոմն հայ:	1915			
Ագարակ Агараг Agarak	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Խլա-թի գվոկ-ում:	1915			
Ագարակ Агараг Agarak	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Սաա-նի Խոթ գվոկ-ում: Հայաքմակ: Կային 1216 թ. կառուցված եկեղեցու ավերակ-ներ:	1915	1915		
Ագարակ Агараг Agarak	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 17 կմ հր-արդ, հարթավայրում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 68 տոմն:	1915	1915		
Ագարակ Агараг Agarak	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 13 կմ հր-արդ, հարթավայրում: 19-րդ դ. վերջերին մեծեր 450 հայ և 175 թուրք քմակ, եկեղեցի, սրան կից կար արական դպրոց: Այժմ Ագարակի տեղում թուրքական Չիլթիկ գյուղն է:	1915	1915		
Ագարակ Агараг Agarak	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Զոլիի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմն (ս. Առավածաժին) եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.	I հ. պ.		
Ագարակ Агараг Agarak	Խարբեքրի մահ-ի Խարբեքր գավ-ում, Ագարակ գ-ից 9 կմ հս-արդ, ս. Փրկիչ ուխտատեղիի մոտ: Մինչև եղեմը եղել է հայաքմակ:	I հ. պ.	I հ. պ.		
Ագարակ Агараг Agarak	Խարբեքրի մահ-ի Խարբեքրի գավ-ում, Ակնի գվոկ-ում, Ակն գ-ից 8 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 550 քմակիչ՝ մեծ մասը հայ: Կար եկեղեցի:	1915	1915		

Ագարակ Агарак Agarak	Պատմական Փոքր Հայքի Մերսառիս- յի մահ-ի Շապին Գարահիսար մահ- ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 220 տուն, ս. Ատովածածին և ս. Թո- րոս եկեղեցիներ, վարժարան, խաչքա- րեր և արձանագիր տապանաքարեր:	1915	1915		
Ագարակ Агарак Agarak	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում: Հայաբնակ. 1913 թ. ուներ 665 բնակիչ:	I h. պ.			
Ագարակ Агарак Agarak	Կարսի մարզում, Կաղզվանից 33 կմ հս- արլ, Տեկոր գ-ից 2 կմ արմ: Հայա- բնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 34 տուն, 2 եկեղեցի, մեկի վրա՝ 1006 թ. արձանա- գրություն:	I h. պ.			
Ագարակ Հին Агарак Хин Agarak Hin	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 229 բնակիչ, եկե- ղեցի:	1915	1915		
Ագարակ Մեծ Агарак Мед Agarak Mets	Երզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 15 կմ հր-արլ, տարահարթում: 1914 թ. ուներ խառը բնկ, հայերը 650 անձ էին, որոնք ունեին մեծ եկեղեցի, երկսեռ վարժարան:	1915	1915		
Ագարակ Ներքին Агарак Неркин Agarak Nerkin	Երզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայաբնակ՝ 23 տուն:	I h. պ.			
Ագարանկ Агаранк Agarank	Բիթլիսի մահ-ում, Խուլի գվոկ-ում: Հա- յաբնակ:	1895			1895
Ագտամ Агтам Agtam	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Միս գք-ից 15 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն բնակիչ:	1915	1915		
Ադանա (մահանգ) Ада́на Adana	Կիլիկիայում: 20-րդ դ. առաջին կեսե- րին՝ 403.000 բնակիչ: Կային քաղում եկեղեցիներ, գործում էին Մուշեղյան և Աղջկանց վարժարանները, տպագրում էին պարբերականներ:	1909, 1915			
Ադանա (քաղաք) Ада́на Adana	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Մարտ գետի աջ ափին: 20-րդ դ. ուներ 45.000 բնակիչ, որից՝ 13.000-ը՝ հայեր, որոնք ու- նեին եկեղեցիներ և վարժարաններ:	1909, 1915			
Ադըցյազալ Адыгёзал Adəgyozal	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Սև ջուր գետի ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն (ս. Սարգիս) եկեղեցի:	+	I h. պ.		
Ադիջանց Ади́жанц Adijants	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: Հայա- բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 բնակիչ, ուներ 2 եկեղեցի:	I h. պ.	I h. պ.		
Ադըջեվազ Адж́еваз Adljevaz	Վանի մահ-ում: Գավառակը և քաղաքը (տե՛ս Արժկե):				
Ադյաման Ады́ман Adyaman	Կիլիկիայում: Հայաբնակ: Հայերին բուրբուրը սկսել են կոտորել 1915 թ. հուլիսի 15-ին:	1915			1915
Ադյաման (քաղաք) Ады́ма Adyaman	Խարբերդի մահ-ի Մալաթիայի գվոկ- ում, Մալաթիա ք-ից հր: 19-րդ դ. վեր- ջերին ուներ 15.000 բնկ, որի կեսից քիչ պակասը՝ հայեր: Ուներ 3 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով:	1915			
Ազաղբյուր (Ավազաղբյուր) Азагбю́р Azaghbyur	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավառում: Հա- յաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին 80 տուն:	1915	1915	Աղ. Հայ.	

Ազարա	Վանի մահ-ի Արճնշի գվոկ-ում: Հայա- րմակ:	I հ. պ.			I հ. պ.		
Азара Azara							
Ազարե	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից ոչ հեռու: Հա- յարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 բնա- կիչ, ս. Խաչ եկեղեցի:	1915	1915- 1918		1915		
Азаре Azare							
Ազիզի (գավառակ)	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաս- տիայի մահ-ում, Սեբաստիայի գավ-ում, այժմ՝ Փոմարաշի: 1913 թ. Համիդի գվոկ-ի հետ մոնին 7000 բնկ, որից 900՝ հայ:	1915	1915				
Азиз Aziz							
Ազիզի (գր)	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաս- տիայի մահ-ում, Սեբաստիա ք-ից հը- արմ, Ազիզ գվոկ-ի կենտրոնը: Հայա- րմակ. 1913 թ. մոնի 900 բնկ, կար եկե- ղեցի և 2 վարժարան:	1915	1915				
Азизи Aziz							
Ազիզլու	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի Զմշկա- ծագի գվոկ-ում, Զմշկածագից 10 կմ հը- արմ: Հայարմակ:	I հ. պ.			I հ. պ.		
Азизлу Azizlu							
Ազիկ	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895		1895			
Азик Azik							
Ազնիկ	Էրզրումի Ջոլիի գվոկ-ում: Մինչև եղեռնը հայարմակ էր՝ 300 բնակիչ:	1915					
Азник Aznik							
Աթանագին (Մանկունից)	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Վանա լճից հը-արմ, Տառիկ գավ-ի Մանկանց գյուղի մոտ:	I հ. պ.			I հ. պ.	I հ. պ.	
Атанегине Atanagine							
Աթանանց	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Ոստան գր-ից ոչ հեռու: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 308 բնկ, ս. Գևորգ եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915		1890, 1915	1915	
Атананц Atanants							
Աթանաս (վանք)	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գր-ի մոտ:				1915- 1918		
Атанас Atanas							
Աթանոս	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաս- տիայի մահ-ում: Հայարմակ:	1915	1915		1915		
Атанос Atanos							
Աթրգ	Կիլիկիայում, Բելլանի գվոկ-ում, Ալեք- սանդրես ք-ի մոտ: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն:	1915- 1918			1915- 1918		
Атыг Atg							
Աինկեր	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքր ք-ի մոտ: Հայարմակ:	I հ. պ.	I հ. պ.		1895	1895	
Аинкер Ainker						I հ. պ.	
Ալադին	Բիթլիս, Մուշից 18 կմ հս, Մեծ Ալվան գյուղի մոտ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 12 տուն, մոնի եկեղեցի:	1914- 1918				1914- 1918	
Аладин Aladin							
Ալադինա	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքր գավ- ում, Սիվանի գվոկ-ում: Հայարմակ. 19- րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն:	1914- 1918	+			1914- 1918	
Аладина Aladina							
Ալամիշիկ	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տուն՝ 110 բնկ, ս. Գևորգ եկեղեցի:	1914- 1918				1909	
Аламышик Alamishik							
Ալամոնիկ	Սեբաստիայի մահ-ի Շապին Գարաի- սար ք-ից 15 կմ հեռու: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 240 բնկ, ս. Լուսավորիչ եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915			
Аламоник Alamonik							
Ալամոնք	Բիթլիսի մահ-ում, Դատվան -- Բաղեշ ճամուարին: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 13 տուն բնկ: 1890-ական թթ. այստեղ Անդրամիկ գորտկարը ինքնա- պաշտպանական մարտեր է վարել:	1895			1890	1895, 1915	
Аламонк Alamonk							

Ալաշկերտ (գավառակ) Алашкерт Alashkert	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 1878 թ. ուներ 104 գյուղ, որտեղ հայերից քաջի ապրում էին մահ քրդեր: 1903 թ. այնտեղ կար 32 հայկական եկեղեցի և ս. Հովհաննես վանքը:	1914- 1918	+					
Ալաշկերտ (քաղաք) (Վաղարշակերտ) Алашкерт Alashkert	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: Մինչև 17-րդ դ. հայտնի էր իր հին Վաղարշակերտ անվամբ, որ հետագա- յում եկվորները դարձրին Ալաշկերտ: Հայերը Ալաշկերտից վերաբնակվել են 1829 և 1878 թթ. և 1878 թ. ունեին 122 տուն հայ, 144 տուն քուրդ: 1914 թ. ուներ 7000 բնիկ, 2 հայկական դպրոց, մեկը՝ Բագրատունյան, ս. Աստվածածին եկե- ղեցի և ս. Կիրակոս վանք:	1890, 1915- 1918						
Ալաչամ Алачам Alacham	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Բաֆրա ք-ի մոտ: Հայաբնակ:	+	+					
Ալափունար Алапунар Alapunar	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Միս ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ:	1909					1909	
Ալաքիլիսե Алакилисе Alakilise	Մերաստիայի մահ-ում, Քուլիքի (Ջա- ռայի) գվոկ-ում, Մերաստիայից 60 կմ արդ: Հայաբնակ, մինչև եղեռնը՝ 700 բնա- կիչ, ս. Միմաս եկեղեցի, երկսեռ վար- ժարան:	1915	1915				1915	
Ալբիստան (գավառակ) Албистан Albistan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, մոտա- վորապես համապատասխանում է Կի- լիկիայի հայկական պետության Կուկի- սոն գվոկ-ին: Մինչև եղեռնը ուներ 6000 հայ բնիկ, քոչոր գյուղերում կային եկեղե- ցիներ և վարժարաններ:	I հ. պ.	I հ. պ.				I հ. պ.	
Ալբիստան (քաղաք) Албистан Albistan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջեյ- թունի մոտ, Ալբիստան գվոկ-ի կենտրո- նը: 1914 թ.՝ 12.000 բնակիչ, որից 4000-ը հայ, ս. Հակոբ և ս. Գևորգ եկեղեցիներ: Հնում՝ Պլատոս:	1915- 1918	1915- 1918				1915- 1918	
Ալդարահ (վանք) Алдара Aldarah	Վանի մահ-ի Հեքյարի գավ-ում, Բաշ- կաղայի գվոկ-ում, Բաշկաղայից 12 կմ եր- արդ, Առակ գյուղի մոտ:							1915
Ալդին Алдин Aldin	Դիարբեքրի մահ-ում, Բաղու ք-ից 33 կմ եր-արդ:	1915				1895	1895	1915
Ալեբնցի Алебнцци Alebntsi	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի գավ-ում, հարթավայրում: Հայաբնակ:	1895					1895	
Ալետլու Алетлу Aletlu	Երևանի մահ-ի Մուրմազուի գավ-ի արդ մասում: Հայաբնակ. 1906 թ.՝ 788 բնակիչ:			1918- 1920				
Ալևի Алеви Alevi	Տրապիզոնի մահ-ի Ամասիա ք-ից 22 կմ հս-արմ: Հայերը՝ 60 տուն էին, ունեին եկեղեցի:	1915						
Ալեքսանդրետա (գավառ) Александретта Aleksandretta	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Հայոց ծոցի արդ, ավամեքո շրջ-ում: 1918-1920 թթ. ապրում էին 18.000 հայեր: Կոտո- րածից հեռու հայաբնակվեց:	1915- 1920					1895	
Ալեքսանդրետա (Դսկնդիրտուն) (քաղաք) Александретта Aleksandretta	Կիլիկիայում, Հայոց ծոցի արդ ափին: 1913 թ. հայերը 4500 անձ էին, ունեին 2 եկեղեցի՝ ս. Խաչ և Ջառասուն Մանկունք:	1915- 1920				1895		

Ալըս Алыс Als	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Վերին Կարկառի գվոկ-ում, Վանա լճից եր: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 10 տուն բնկ, ս. Թաղևուս եկեղեցի:	1915- 1916				
Ալթըն-Հուսեյն Алтын-Гусейн Altın-Huseyn	Էրզրումի նահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Խու- զիանի շրջ-ում: 20-ր դ. սկզբներին՝ 68 տուն հայ և 25 տուն քուրդ, եկեղեցիս ս. Աստվածածին:	1915- 1918				
Ալիանք (Ալյանք) Алианк Aliank	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում: Հայա- քնակ. 1909 թ.՝ 540 բնկ, վարժարան:	1915- 1916	+			1896
Ալիգետիկ Алигетик Aligetik	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշից 35 կմ հս-արլ, Մուշ-Կարին ճանապարհին: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 57 տուն, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915				
Ալիեն Алиен Alien	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում: Հայա- քնակ. 19-րդ դ. վերջերին մոտ 200 տուն: Թուրքերը 165 տունը կողոպտել և ոչնչացրել են: Ունեին եկեղեցի և վարժարան:	1894	+		1894	+
Ալիզրան Ализран Alizman	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 7 կմ արլ: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 3 տուն բնկ, եկեղեցի և վարժարան:	1915				1915
Ալիկրան Аликран Alikran	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա- քնակ:	1915				
Ալիգսնան Алигснан Alighsnan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա- քնակ:	1915	1915			
Ալիկ Алик Alik	Դիարբեքլիի նահ-ում, Հայաքնակ, մոտ եկեղեցի և դպրոց:	1915- 1918			1895	1895
Ալլիյարան Аллияран Alliyaran	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Ջոլի գվոկ-ում: Հայաքնակ:	1915				
Ալմադին Алмадин Almadin	Դիարբեքլիի նահ-ի Բշերիկի գվոկ-ում, Սասնո ջուր գետի ստորին հոսանքի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն խառը բնակչությամբ:	1895			1895	1895
Ալյուր Алюр Alyur	Վանի նահ-ի Տոսպ գավ-ում, Վան ք-ից 22 կմ հս Կոռուց կղզու դիմաց: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 տուն, ս. Աստվածածին և ս. Գևորգ վանքեր, երկուստ վարժա- րան:	1895- 1896, 1915	1915 Ար. Հայ.		1895- 1896	
Ալոդինա Алодина Alodina	Դիարբեքլիի նահ-ում, Դիարբեքլիի գավ-ում, Սլիվանի գվոկ-ում: 1895 թ. կռ- ղոպտվել և ավերվել է թուրքերի կող- մից:	I հ. պ.				I հ. պ.
Ալչախդերե Алчакхдере Alchakhdere	Տրապիզոնի նահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ: Հայաքնակ:	1895			1895	1895
Ալվարինջ Алвариядж Alvarinj	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշից 18 կմ հր-արլ, Պարսիկ քերդի մոտ: 1909 թ.՝ 160 տուն հայ և 7 տուն քուրդ: Հայերը ունեին եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.				I հ. պ.
Ալվար Алвар Alvar	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Բա- սեմ գվոկ-ում, Հատանկալայից 7 կմ հր- արմ, Ադրեքլանց դաշտում, Միքսանաց լեռներից 10 կմ հեռու: 1878 թ.՝ 50 տուն խառը բնակիչներ, եկեղեցի, ուսումնա- րան:	I հ. պ.				I հ. պ.

Ախավանք Ахаванк Akhavank	Վանի մահ-ում, Վանա լճի եր ափին, Աղթամար կղզու դիմաց: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 բնակիչ:	I հ. ա.	I հ. ա.				
Ախոր Ахор Akhor	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 22 կմ արլ, Արածանի գետի ձախ ափին: Մինչև եղեմը՝ 100 տուն՝ 800 հայ և 60 տուն՝ 300 խուրդ բնկ. ս. Գևորգ (ըստ Էփրիկյանի) ս. Աստվածածին եկեղեցի:	1915		1915		1914	
Ախորիկ Մեծ Ахорик Мец Akhorik Mets	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ի արլ տառնա-նի մոտ, Մադալի շրջ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 71 տուն խառը բնկ, վարժարան:	1915				1915 1914 1915	
Ախորիկ Փոքր (Ախորիկ Վերին) Ахорик Покр Akhorik Pokr	Վանի մահ-ի Վանի գվեկ-ում, Նարեկ գյուղից 4 կմ հր: Հայաբնակ. 19-ր դ. վերջերին 39 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915 1914	
Ախպերս Ахперс Akhpers	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Նարեկ գյուղից 4 կմ հր: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 39 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ա.		I հ. ա.			I հ. ա.
Ախվախ (բլուրներ) Ахвах Akhvakh	Կիլիկիայում, Ջեթմանի գվեկ-ում, Ջեթ-մուկի դաշտի եր-արլ ծայրին: 1895 թ. Ջեթմանը գրավելու համար այստեղ բա-նակ էր դրել թուրքական 40.000 զորքը:						
Ախվեիս Ахвеис Akhveis	Երևանի մահ-ի Սուրմալուի գավ-ում, Իգդիրից հս-արմ: Հայաբնակ. 1906 թ. 1105 բնկ, եկեղեցի, ուսումնարան:	1918- 1920		1918- 1920			
Ականց (Արճնշ) (զք) Аканц Akants	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 տուն, որից 250-ը՝ հայեր:	1915- 1918		1915 Աղ. Հայ.			
Ակն (գավառակ) Акн Akn	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18000 հայ բնկ, 5 վանք, 72 եկեղեցի, 24 դպրոց, 9 ու-սումնարան, թատրոններ, լույս էին տես-նում թերթեր:	1896, I հ. ա.		I հ. ա.			
Ակն (զք) Акн Akn	Խարքերդի մահ-ում, Արևմտյան Եփրատ գետի ափին: 1880 թ. ուներ 5442 հայ և 4286 այլոք: 20-րդ դ. սկզբներին 3070 տուն: Կար քաղմաթիվ վանքեր, եկեղե-ցիներ: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. ա.		I հ. ա.			
Ակվեիստ Аквеист Akveist	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 123 տուն հայ, եկե-ղեցի, ուսումնարան:	1915		I հ. ա.			
Ակսարայ (զք) Аксарай Aksaray	Կեսաբխայի մահ-ում, Կեսաբխա ք-ից եր-արմ, Ամկարաից Կիլիկիա տանող ճա-նապարհին: Ուներ եկեղեցի:	I հ. ա.		I հ. ա.			
Ահարոնք Агаронк Aharonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մառտնի Խուլի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տուն, վարժարան, 2 եկեղեցի:	I հ. ա.		I հ.ա., Աղ. Հայ.			
Ահնիձոր Агнидзор Ahnidzor	Խարքերդի մահ-ի Դերափմի գավ-ում, Գմշկաձագի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 85 տուն խառը բնակիչ:	I հ. ա.		+			
Աղաբաղ Агабаг Aghabagh	Մերաստիայի մահ-ի Թուկատի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին 800 հայաբնակ տուն, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915		1915			
Աղադիզե Агадизе Aghadize	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվեկ-ում:	I հ. ա.		I հ. ա.			

Աղադիր (Աղաթեր) Агадир Aghadir	Էրզրումի մահ-ի Դերջանի (Մամախաթունի) գվոկ-ում: 1914 թ. 70 տուն հայ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					
Աղաղ Агaг Aghagh	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթի և Դասուվանի միջև: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն, եկեղեցի: Միջին դարերում եղել է զբոսայգի կենտրոն:	I h. պ.				I h. պ.		I h. պ.
Աղամ Агaм Agham	Դիարբեքլիի մահ-ում, Բաղու ք-ից հս-արմ: 20-ր դ. սկզբներին՝ 200 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.				I h. պ.		I h. պ.
Աղբակ (գավառակ) Агбaк Aghbak	Վանի մահ-ի Հեյրարի գավ-ում: 19-րդ դ. երկրորդ կեսին 81 գյուղ, որից 24-ը հայ-կական՝ 10.000 բնակչով՝ մնացածը՝ այլ- լոք: Ուներ 6 վարժարան: 1915 թ. կո- տորվեց հայերի մեծ մասը: Ողջ մնա- ցածները բռնագաղթվեցին:	1915	1915					
Աղբաձոր Агбaдзop Aghbadzor	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գ-ից 55 կմ հս-արլ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 16 տուն հայ, 64 տուն քուրդ:	I h. պ.	I h. պ.					
Աղբենիս (Մորիս) Агбeнис Aghbenis	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 38 կմ արլ, Նեմրուք լճից հս-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 80 տուն, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915				1915		1915
Աղբերկավանք Агберкаванк Aghberkavank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուք գվոկ- ւմ, Բոնաշեն ավանի մոտ, Բեռզու գ-ում, վարժարան: Ապաստարան էր ապստամբ սասունցիների համար:					+		
Աղբշուտ Агбзут Aghbzut	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գ-ից 5 կմ եր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 հայ և 10 տուն քուրդ: Ուներ վարժարան: 1895 թ. քուր- քերը թաղանեցին և կործանեցին գյուղի եկեղեցին:	1895	I h. պ. ԱՄՆ Թուր			I h. պ.		
Աղբինք (Աղբիկ) Агбинк Aghbink	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Ծովխատից 10 կմ հեռու: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 90 տուն, 600 բնակիչ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			I h. պ.		I h. պ.
Աղբլուր Агблур Aghblur	Էրզրումի մահ-ի Ջոլիի գվոկ-ում: Առաջին համ ալատ. մախոթին՝ 108 հայ և 30 քուրդ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.				I h. պ.		
Աղդաշ Агдаш Aghdash	Երևանի մահ-ի Մուրճաղի գավ-ում: 19-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն հայ, 6 տուն քուրդ:	I h. պ.	I h.պ. Աղ. Հայ.					
Աղթամար (գավառակ) Агтамаp Aghtamar	Վանի մահ-ում, Վանա լճի եր սփամերձ շրջ-ում: Միմչև եղեմը ուներ 62.000 հայ բնակիչ:	1915	1915					
Աղթամար (վանք) Агтамаp Aghtamar	Վանի մահ-ում, Աղթամար կղզում: Ուներ դպրոց: Կաթողիկոսամիտ էր: Եղել է զբոսայգի կենտրոն:							I h. պ.
Աղին (գյ) Агин Aghin	Խարբերդի մահ-ում, Արաբկիր ք-ից 25 կմ եր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տուն, որից 200-ը՝ հայեր:	1915			1915			
Աղկան Агкан Aghkan	Դիարբեքլիի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում:	1895				1895		
Աղձնիք Агдзник Aghdznik	Խարբերդի մահ-ի, Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 բնկ, 2 դպրոց, վանք, 3 եկեղեցի: Թուրքե- րը տեղաբնակ հայերին տարագրել են	1915	1915	1915	1915			

	Գիարքերի և Եղիսիա, որտեղ և նրանք նահատակվել են:						
Աղձոր Աղձօր Aghdzor	Էրզրումի նահ-ում, Օլթի գետի վերին հոսանքի ձախ կողմում: 1880-ական թթ. մմեր 43 տուն:	I հ. պ.					
Աղձոր Աղձօր Aghdzor	Բիթլիսի նահ-ում: 1882 թ-ին մմեր 9 տուն, 53 հայ բնակչով:	1895				1895	
Աղճապատ (գավառակ) Աղճապատ Aghchapat	Տրապիզոնի նահ-ում, Տրապիզոն ք-ից աբմ: Բնակչության մեծ մասը՝ հայեր, որոնք 1915 թ. գաղթեցին Սև ծովի կով- կասյան ափեր:	1915	1915	1915			
Աղյուստ Աղյուսո Aghyuso	Բաբումի մարզի Արշլինի օկրուգում: 20- րդ դ. սկզբներին՝ 28 տուն հայ և վրացի բնակիչ:	1921	1921		1921		
Աղչեբոյուք Աղչեբօյուք Aghcheboyuk	Կիլիկիայում, Ադամայի գավ-ում: Հայա- բնակ. 1910 թ.՝ 15 տուն բնակիչ:	1910					1910
Աղպրուր Աղպաքուր Aghprur	Էրզրումի նահ-ի Զոլիկի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 45 բնակիչ: Փրկվել է ընդա- մենը 5 մարդ:	1915		1915			
Աղջագյունեյ Աղձագյուներ Aghjagyuney	Տրապիզոնի նահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբա ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. 70-ական թթ.՝ 110 բնակիչ, 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.		I հ. պ.			I հ. պ.
Աղջակալա Աղձակալա Aghjakala	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Կարին-Անի ճանապարհին: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 500 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.					I հ. պ.
Աղջակալա Աղձակալա Aghjakala	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից հս-արմ, Կարս գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ մմեր 30 տուն և եկե- ղեցի:	I հ. պ.					I հ. պ.
Աղջան Աղձան Aghjan	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 14 կմ հս, Մեղրագետի աջ ափին: Հայաբնակ. 19- րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն 1200 բնկ, 20-րդ սկզբներին՝ 1100 բնկ, եկեղեցի, ուսումնարան:	I հ. պ.					I հ. պ.
Աղջաչայ Աղձաչայ Aghjachay	Վանի նահ-ի Արճակ գվեկ-ում: 1850- ական թթ.՝ 40 տուն բնկ, եկեղեցի:	1915				1915	1915
Աղջավերան Աղձաբերան Aghjaveran	Վանի նահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Արճակ լճից աբմ: 1909 թ.՝ 35 տուն հայ և մի քանի քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, մախակըթարան:	1915		+		1896	1915 1915
Աղջաքենդ Աղձաքենդ Aghjakend	Էրզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից 16 կմ հր-արլ, Երզնկա-Կարին ճանապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, մեծամա- սամբ հայ բնկ, եկեղեցի, մատուռ, վար- ժարան:	I հ. պ.		I հ. պ. Աղ. Հայ.			
Աղջիկալի Աղձիկալե Aghjikale	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ- ում:	1914				1914	1914
Աղջունիկ Աղձյունիկ Aghjkunik	Խարքերդի նահ-ի Չարսանջակի գվեկ- ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տուն բնակիչ, եկեղեցի:	I հ. պ.		I հ. պ.			
Աղտք Աղտկ Aghtk	Մեղրապոլիսի նահ-ում, Հաֆիքի գվեկ-ում, Մեղրապոլիս ք-ից 27 կմ աբլ, ս. Հրաշտա- կապետաց վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 3200 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	

Աղրավես Агравес Aghraves	Սերաստիայի մահ-ի Շապին Գարաիի-տարի գավ-ում, Արարկիր-Երզնկա-Տերիկ ճանապարհին: 1915 թ. մախտրին կար 1700 հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Աղրո Агро Aghro	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գավ-ում, Սերա գետի հովտում: 1915 թ.՝ 20 հայ, 12 տուն՝ աղագի: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915							
Աղուզում Агузум Aghuzum	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Կարս գետի ստորին հոսանքի շրջանում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 360 քնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1918-1920	1918-1920	1918-1920					
Աղքիլիսա Агкилица Aghikilisa	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Բայազետի գավ-ի Ալաշկերտ ք-ից 20 կմ հս-արլ: Հայաբնակ: 1913 թ.՝ 567 քնկ, եկեղեցի, ռաւմնարան:	1920						1920	
Ամարիճ Амарич Amarich	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում, Ջոլի գ-ից 23 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 հայ և 7 տուն քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1914-1916		+					
Ամատ Амат Amat	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվեկ-ում, Ամատարեքոյի ավերակներից 5 կմ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 113 հայ, ռաւմնարան, եկեղեցի:	1914-1916							
Ամատ (քեր)	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ամատ գյուղի մոտ, լեռան զազաքին: Թուրքերից ազատվելու համար շրջակա գյուղերի հայերը ապաստանում էին այստեղ:								
Ամարա Амара Amara	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1877 թ.՝ 98 տուն քնակիչ:	1915-1918	1915-1918					1915-1918	
Ամբարնի (ղ)	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Անդոկ լեռան մոտ: Այստեղ է գտնվել Սերոբ փաշան:								
Ամրդուլ ս. Հովհաննես (վանք) Амрдолу св. Оганнес Амрдолу st. Hovhannes	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ում, ուներ 3 եկեղեցի:				1915		1915		191
Այգեձոր Айгедзор Aygedzor	Էրզրումի մահ-ում, Սպերի գվեկ-ում, Սպեր գ-ից 35 կմ արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տուն, ռաւմնարան:	1915	1915				+		
Այգեպատ Айгепат Aygapat	Էրզրումի մահ-ի Հասանկալայի գվեկ-ում, Հասանկալա գ-ից 4 կմ հր-արլ, Պատիճվան գ-ի մոտ: 1912 թ. 103 տուն, քնկ: Եղել է գլխավոր կենտրոն:	1915			1915	1915		1915	
Այգի Айги Aygi	Վանի մահ-ի Շատալիի գվեկ-ում: 1850-ական թթ.՝ 90 հայ քնկ, եկեղեցի, վարժարան: Եղել է գլխավոր կենտրոն:	1915-1918						1918	
Այնթապ (գավառակ) Айнтап Ayntap	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 80 քնակալայր՝ 3900 քնակալ: Հայերը եղեռնի ենթարկվեցին 1915-1918 թթ.:	1915-1918		+					
Այնթապ (գավառակ) Айнтап Ayntap	Կիլիկիայում, Ադամայի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 346 գյուղ, 87000 քնակալ, ճնշող մեծամասնությունը՝ հայեր: Եղեռնից փրկվածները ապաստա-	1915-1921					1895		

	նեցին Միրիայում, ԱՄՆ-ում, Լիբանանում, որոնց մի մասը հետագայում եկան Մովսեսյան Հայաստան:								
Այնթապ (քաղաք) Айнтап Ayntap	Կիլիկիայի հր-աղ մասում, Մարաշ-Հալիպ ճամադարին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ ուներ 36000 հայեր, 17 ուսումնարան, դպրոց, վարժարան: 1915 թ. հայերը մահառակվեցին Տեք-Ջորում:	1915	1915	1921				1920-1921	
Ալվանոս (Ալվանիս) Айванос Ayvanos	Մերաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսար ք-ից 27 կմ հր-աղ: Հայաբնակ. 1915 թ. մախորին՝ 1300 քմակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.							
Ալվաջուկ (Մաթրին) Айваджук Ayvajuk	Տրապիզոնի մահ-ի Ջամիկի գավ-ում, Զարշամրա գ-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 19-րդ դ. կեսերին՝ 100 տուն, 2 եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.		+	+				
Ալվոս Айвос Ayvos	Խյարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 30 կմ հր: 1900 թ.՝ 1200 հայ և 350՝ ալոք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան, ուսումնարան:	1915						1895	
Անանավանք Ананаванк Ananavank	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս-արմ, Ալյուր գ-ից 4 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 56 տուն, եկեղեցի:	1895		1915			1895	1915	
Անաթատ Анапат Anapat	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Շուրքի վանքի մոտ: Այստեղ են Հետիոտն վանքի ավերակները:				+				
Անաթատ (վանք) Анапат Anapat	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից հս, ս. Նշան վանքի մոտ: 1900 թ. կարճ ժամանակով դարձվել էր որբանոց:							1915	1915
Անոն-Կարտակ (վալո) Анбю-Картак Anbno-Kartak	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Ջեյթում ք-ից ոչ հեռու:							1895	
Անբեկ Анбек Anbek	Վանի մահ-ում, Բաշկալայի գվեկ-ում, Բաշկալա գ-ից 25 կմ արլ: Հայաբնակ. 1851 թ.՝ 90 քմակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Անգակ Антак Angak	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագլերոնի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895					1895	1895	
Անգլ (քր) Анкг Angegh	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեք ք-ից հս: 1873 թ. 102 տուն հայ, 250 տուն թուրք: Հայերն ունեին՝ եկեղեցի, վարժարան: Այստեղ էր Անգլի ս. Նշան վանքը:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Անգլ Анкг Angegh	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում, Վան ք-ից հր-արմ, Խորգում գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.		+			1895, 1915	I հ. պ.	
Անգրա ս. Աստվածածին (վանք) Ангра св. Аствацацин Anggha s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Անգլ գյուղից 3 կմ հեռու, Արտամետից հր-արլ:						1895	1895	
Անդի (քաղաք) Анди Andi	Խարքերդի մահ-ում, Արաբկիր ք-ից 5 կմ հս-արլ: Մինչև 1915 թ. մեծամասամբ հայեր: Հայաբնակից 1915-1918 թթ.:	1895			1895				
Անդուկ լիւ Андок лер Andok ler	Բիթլիսի մահ-ում, Սառումում, Մուշ ք-ից հր-արմ: Վտանգի ժամանակ այստեղ են ապաստանել թուրքերից հալածված հայերը:								

Անդրեաս (Էնդերես) (քաղաք) Андреас Andreas	Մեքսատիայի մահ-ում, Շապին Գաբա- հիսար հր-արմ, Մեքսատիա-Երզնկա ճա- նապարհին, Անդրեաս գետի ափին: Առաջին համ պատ. Ժամանակ ուներ 6000 հայ քնկ, 2 վարժարան, մի քանի եկեղեցի: 1895 թ. բուրբարդ այրել են գյուղի եկեղեցին և դպրոցը, սպանել դպրոցում եղածներին:	1895, 1915- 1918		1915			1915	1895
Անդրեսասնք Андреасанк Andreasank	Կիլիկիայում, Ձեյթուն գ-ից հր, Շենպեք լեռան հս կողմում: Առաջին համ. պատ. մախոթյակին ուներ 30 տուն, 120 հայ քնակչով:	I հ. պ.					1915- 1918	
Աներդի Анерги Anerghi	Մեքսատիայի մահ-ի Շապին Գաբահի- սար ք-ից 3 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն հայեր, վարժարան:	1915		1915			1915	
Անիֆա Анифа Anifa	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 14 կմ հր: Հայաքնակ. 1915 թ. 20 տուն, վարժարան: Փրկվածները գաղթել են սևծովյան ափեր:	1915		I հ. պ.				
Անծղնապատ (վանք) Антганат Antsghnapat	Վանի մահ-ում, Վանա լճի հր ափին: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. պ.					1915- 1918	
Անկշտանց Анкштанц Ankshtants	Վանի մահ-ում, Ուտան ք-ի մոտ: 1909 թ. 60 տուն, 305 քնակչով, վարժարան:	1895		1915 Արդ. Հայ.		1895	1915	1895
Անձակ Анذاك Andzak	Վանի մահ-ում, Վանա լճի ափից 14 կմ հր, Նարեկ և Շատվան գյուղերի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 40 տուն հայ քնակիչ:	1915					1915	
Անձավ Анذاك Andzav	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս-արդ: 1850- ական թթ. ուներ 8 տուն՝ 60 հայ քնակչով:	I հ. պ.					1915	
Աննա Анна Anna	Մեքսատիայի մահ-ում, Շապին Գաբա- հիսար գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայա- քնակ:	+		+				
Անջք Анжк Anjk	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Մադաշի գավ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 35 տուն:	1909						
Անսուր Ансур Ansur	Խարբերդի մահ-ի Մադաթիայի շրջ-ում, Անսուր գետի ափերին: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 600 քնակիչ, վարժարան:	1915					1915	
Անտեզ Антез Antez	Մեքսատիայի մահ-ի Թուրատի գավ-ում, Ղազովա դաշտի հր կողմում, Թուրատ- Թարխազա ճամապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին մի քանի տասնյակ խառը քնակիչ:	1915						
Անտինց Антинц Antints	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից հր, Խի- զանի գլեկ-ում:	1915		1895				
Անտիոք (քաղաք) Антиок Antiok	Կիլիկիայում, Հադեպի մահ-ում, Ամտիո- քի գլեկ-ում, Որոմոնես գետի ափին: Մինչև եղեմը 5000 հայեր: Ունեին 3 եկեղեցի, դպրոց, վարժարան: Տիգրան Մեծի Ժամանակ Հայկական պետության թագավորամիտուն էր: 1909 թ. զարմանը Ամտիոքից և Բնվակայքից մահատակ- վել են 11.000 հայեր:	1915	1915					
Անտրուն (գավառ) Антрун Antrun	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Մա- դաշ ք-ից արմ, Ձեյթուն գ-ից հր-արմ:	1909, 1915-		1915				

	Առաջին համ. պատ. տարիներին մեծեր 25.000 բնկ, որից 6000-ը՝ հայ: Կար 50 եկեղեցի:	1918								
Անտքի Антки Antki	Էրզրումի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Մա- սպադքի գվել-ում: Հայաբնակ. 19-րդ վերջերին՝ 45 տուն:	1895		1895						
Աշա Аша Asha	Տրասխիզոնի մահ-ում, Տրասխիզոն ք-ից մոտ 30 կմ հր:			1915						
Աշկալա (քաղաք) Ашкала Ashkala	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 40 կմ արմ: 1909 թ. ուներ 800 հայ և թուրք բնակիչ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. ս.		I հ. ս.				I հ. ս.		
Աշղալա Ашгала Ashghala	Էրզրումի մահ-ում, Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտ գք-ից 25 կմ հր-արդ, Արա- ծանի գետից աջ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 34 տուն բնակիչ:	1895								
Աշոտ (գք) Ашот Ashot	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիայի գավ- ում: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 65 տուն, վանք, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915								I հ. ս.
Աշվան Ашван Ashvan	Խարթերդի մահ-ում, Խարթերդ ք-ից 34 կմ հս-արմ, Չմշկածագի գվել-ում: 20- րդ դ. սկզբներին ուներ 58 տուն, վար- ժարան, 2 եկեղեցի:	1915								
Աշուշեն Ашушен Ashushen	Սեբաստիայի մահ-ում, Տերիկ գք-ի մոտ: 1915 թ. ուներ 800 հայ բնկ: 1895 թ. թուրքերը բանդել են գյուղի եկեղեցին:	1895		1895	1895					
Աչիկ Ачик Achik	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895		1895						
Ապարանք Апаранк Aparank	Վանի մահ-ի Մոկս ք-ից 10 կմ հր-արմ, Ապարանքի ս. Խաչ վանքից հր: 1909 թ. ուներ 18 տուն հայ բնկ, վարժարան:	I հ. ս.		I հ. ս.				I հ. ս.		
Ապարանք (Ապրանք) Апаранк Aparank	Դիարբեքորի մահ-ի Բալուի գվել-ում, Բալու ք-ից 7 կմ հս: Հայաբնակ:	1915								
Ապարանք Апаранк Aparank	Էրզրումի մահ-ում, Մամուխարուն գք-ից 13 կմ հր-արմ, Ծակքարի ս. Դավիթ վանքի մոտ: 1912 թ. հայաբնակ էր և ուներ 100 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915		
Ապարանքի ս. Խաչ (վանք) Апаранки св. Хач Aparanki st. Khach	Վանի մահ-ի Մոկս գվել-ում, Մոկս գք- ից 10 կմ հր-արմ:									1915
Ապեդին Апедин Apedin	Կիլիկիայում, Ջերերեբեքեթի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909						1909		
Ապոգնակ Апогнак Apognak	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվել-ում: 20-րդ դ. սկզբներին հայաբնակ էր և ուներ 1000 բնկ, որոնց թուրքերը կոտորեցին Ջուլբան ձորում: 1895 թ. թուրքերն սվի- րել են գյուղի եկեղեցին:	1915	1915	1915		1895		1895, I հ. ս.	I հ. ս.	
Ապրի Апри Appri	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Նազիկ լճից 14 կմ հս: 1909 թ. ուներ 110 տուն բնկ, որից 30-ը՝ հայկական: Կար եկե- ղեցի:	1915		1915						
Ապուղնա Апутна Apughna	Սեբաստիայի մահ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895						
Ապուշտան Апуштан Apushtan	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 21 տուն բնակիչ, եկեղեցի:	I հ. ս.								I հ. ս.

Ապուշեխ Апушех Apushekh	Խարբերդի մահ-ում, Ակն գ-ից քիչ հը- արդ, Ապուշեխ լեռան տարողում: 1900- ական թթ. ուներ 2000, մեծամասամբ հայ բնկ. վարժարան, եկեղեցի, թատրոն:	1915						
Աջամ Մավրակ Аджам Маврак Ajam Mavrak	Կարսի մարզում, Շորապյալի շրջ-ում: 1907 թ. ուներ 572 հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1920	1920					
Աջանց Аджанц Ajans	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 30 տուն հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					
Աջեմլի Аджемли jemli	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Մարաշ ք-ից 20 կմ հս-արմ: 1910-1912 թթ. ուներ 25 տուն հայ բնակիչ:	1915						
Առակ Арак Arak	Վանի մահ-ի Բաշկալա գ-ից 12 կմ հը- արդ: 19-րդ դ. կեսերին հայաբնակ էր և ուներ 80 տուն: Կար եկեղեցի:	1896			1896	1896		
Առակի (Էրեկլի) (քաղաք) Аракли Arakli	Կիլիկիայում, Լամբրոնից 70 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 20.000 բնկ, որից 10.000-ը՝ հայ: Կային եկեղեցիներ, վարժարաններ:	1915	1915					
Առանց (Հառանց) Аранц Arans	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կարճկան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն:	1915			1895	1915	1915	
Առավուլ (լեռ) Аравул Aravul	Հայկական լեռնաշխարհում, Վանա լճից հը-արմ, Աշմակ գյուղի մոտ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ թուրք հրոտակ- ների հետ կռվի ընթացքում գոյազար Անդրանիկը գրավել է լեռը:					+		
Առար Арак Arak	Բիթլիսի մահ-ի Խրաթի գվեկ-ում: Հայա- բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 60 բնակիչ:	I հ. պ.					I հ. պ.	
Առարեղոց վանք АракеЛОЦ ванк Arakelots vank	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հը-արդ, Մի- րինկատար լեռան լանջին: Ուներ դպրոց, որտեղ սովորել է Գևորգ Չավուշը: 1901 թ. ծնունդ Անդրանիկը ապաստանել էր այտուղ: Վանքում են թաղված Մովսես Խորենացին, Դազար Փարպեցին, Դա- վիթ Անհադը:				I հ. պ.			
Արբերդ Арберд Arberd	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հը, Նարե- կավանքից Մոկս գ-ը տանող ճամապար- հին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն բնա- կիչ, եկեղեցի:	I հ. պ.					I հ. պ.	
Արբերդ (վանք) Арберд Arberd	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հը, Արբերդ գյուղից հս:						I հ. պ.	
Արեղ Апер Aregh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հը-արդ: Հայաբնակ. 231 բնակիչ: Ունեին եկե- ղեցի:	I հ. պ.			1895	1915	I հ. պ.	
Արեղս Аперс Areghs	Վանի մահ-ի Շառախի գվեկ-ում, Շա- տախ գ-ից 18 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 26 տուն, եկեղեցի:	I հ. պ.						
Արեն Арен Aren	Վանի մահ-ում, Արծլե գ-ից արդ, Վա- նա լճի ափամերձ շրջ-ում: Հայաբնակ. 1895 թ.՝ 110 բնակիչ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1895, 1915						
Արենճվանք Аренчванк Arənchvank	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշի գվեկ-ում: 1880-ական թթ. սկզբներին՝ 220 հայ բնկ, 47 հույն և քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ. Ար. Հայ.		1895		1895	

Արինձ (Առիշ) Аринц Arindz	Էրզրումի մահ-ի Ջոնիի գվոկ-ում, Ջոնի և Մելիքան գյուղերի միջև: Հայաքմակ. 19-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն՝ 1200 հայ, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն՝ 600 բնիկ, եկեղեցի, վարժարան: Փրկվել է 33 մարդ:	I հ. պ.	I հ. պ.				I հ. պ.		
Արինջկույս Аринджукис Arinjkuyis	Վանի մահ-ում, Արծկե ք-ից 30 կմ արլ, Արին լճակից արլ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն, վարժարան, 2 եկեղեցի:	I հ. պ.					I հ. պ.		I հ. պ.
Արտակ Артгак Artsghak	Բիթլիսի մահ-ի Մանազկերտի գվոկ-ում:	I հ. պ.					I հ. պ.		
Արղու Аргу Arghu	Վանի մահ-ի Վերին Կարկառ գվոկ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին 12 տուն:	1895					1895		
Արյուտկա Арюцка Aryutska	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերո ք-ից հր-արմ կողմում: Հայաքմակ: Մինչև 1914 թ. 600 բնակիչ, եկեղեցի, դպրոց:	1915							1915-1916
Արնաուտ Арнаут Arnaut	Խարքերդի մահ-ում, Խարդերո ք-ից 24 կմ արմ, Մալաթիայի ճամապարհից աջ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.							I հ. պ.
Արնիստ Арнист Arnist	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 28 կմ արլ, Բաղեշ ք. տանող ճամապարհից ձախ: Հայաքմակ. 1880 թ.՝ 80 տուն, եկեղեցի-վարժարան:	I հ. պ.					I հ. պ.		
Արնժիկ Арнджик Arnjik	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ի արլ մասում, Հույոթս գյուղից արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 20 տուն:	1895			1895		1895		
Արնժիկ Арнджик Arnjik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշի դաշտի արլ մասում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.					I հ. պ.		
Արտոց Арвтоц Arvtots	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Արածանի գետից աջ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին մոտ 150 տուն, վարժարան:	1915-1918		1915-1918			1915-1918		
Արտոց Арвтоц Arvtots	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կոմի ավանից 8 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին մոտ 300 տուն, որից 263-ը՝ հայկական: Կար վարժարան:	1915			1915	1915	+	1915	
Արտոց Арвтоц Arvtots	Բիթլիսի մահ-ում, Սատունի Խարզան գավ-ում, ս. Ատովածածին վանքի մոտ: Հայաքմակ. 1890-ական թթ.՝ 22 տուն:	1915	1915				+	I հ. պ.	
Ասեղ Асер Asegh	Էրզրումի մահ-ի Ջոնիի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1913 թ. 225 տուն՝ 1570 անձ, տ-տամարան, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.						I հ. պ.
Ասլանբեկ Асланбек Aslanbek	Պատմական Փոքր Հայքում, Նիքոմեդիայի շրջ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 4000 բնակիչ, եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.					I հ. պ.	1896	I հ. պ.
Ասմար Асмар Asmar	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 103 տուն՝ հայ և թուրք:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Ասոցիկ Асогик Asoghik	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 220 շունչ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	1915					
Ասպավերակ Аспаверак Aspaverak	Էրզրումի մահ-ում, Մամախարուն գ-ից 36 կմ հս-արմ, Բուրց գ-ից հր: 1890-ական	1915	1915						

Ավշեքար Авшекар Avshekar	Խարքերդի մահ-ում, Չարսանջակի գվոկ-ում, Բեդրի գետի հովտում: 19-րդ դ. կեսերին՝ 288 տուն հայ, 50 քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895, 1915	1915						
Ավսոյ Տետվան Авсой Тетван Avsoy Tetvan	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հր-արմ, Անդոկ լեռան արդ լանջին:						1915		
Ավրան (Հավոյանք) Авран Avran	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հս, Աշտիշատի վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 200 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	+					1915-1916		
Ավրտնիկ Авртник Avrtnik	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1873 թ.՝ 140 հայ և 26 տուն՝ քուրդ: Հայկական եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. ա.	I հ. ա.						
Ատնականց Атнаканц Atnakants	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 17 կմ հս Սև ջուր գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915-1916					1915-1916		
Ատշա Атша Atsha	Դիարբեքի մահ-ի Միլվանի գվոկ-ում, Ֆարկին գ-ից 7 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915-1918				1895	1895,		
Արաբկիր (գավառակ) Арабкир Arabkir	Խարքերդի մահ-ում, մինչև 1915 թ. եղեռնը՝ 35.000 անձ: Հայաբնակ գյուղերի թիվը անցնում էր 20-ից: Կային մաս խառը բնակչությանը գյուղեր: Գվոկ-ում կար 18 դպրոց, 19 եկեղեցի:	1915	1915				1895		
Արաբկիր (քաղաք) Арабкир Arabkir	Խարքերդի մահ-ում, Արաբկիր գվոկ-ի կենտրոնը, Մալաթիա ք-ից 30 կմ հս, Արաբկիր գետի Անկոյի ջուր վտակի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20.000 բնակիչ, որի կեսից ավելին՝ հայ: Ունեին 10 դպրոց, 7 եկեղեցի, մի քանի սրբավայրեր, մատուռներ:	1915				1925 Մով. Հայ.			
Արագ (Մուտ) Араг Arag	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արդ, Մեղրագետի ափին: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ և 17 տուն քուրդ:	1915	1915						
Արագիլ բուն Арагил бун Aragil bun	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 22 կմ արդ, Ավազարյուր գյուղի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն:	1915				1915 Արդ. Հայ.		1915-1918	
Արագզեղ (Մարգեթ) Аразгер Arazgegh	Կարսի մարզում, Անի մայրաքաղաքի ավերակներից 6 կմ հս: Հայաբնակ: Ուներ եկեղեցի:					1920 Մով. Հայ.		1920	
Արաշեն (Առշեն) Арашен Arashen	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 230 տուն, վարժարան, Գ-ից հս կար ավերակ վանք:	1915	1915						
Արաշեն Арашен Arashen	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվոկ-ում: Հայաբնակ, եկեղեցի: Թուրքերն ավերել են եկեղեցին:	1895					1895	1895	
Արատենց (Նամիկ) Аратенц Aratents	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հր, Խորգոմ գետի աջ ափին, ս. Առավածածին և ս. Հայրապետ վանքերի մոտ: 1899 թ.՝ 30 տուն հայ և 9 տուն քուրդ: Հայերն ունեին 4 եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915 Արդ. Հայ.			
Արարա (վայր) Арара Arara	Կիլիկիայում: 1918 թ. սեպտեմբերին տեղի ունեցավ ընդհարում հայերի և քուրդների միջև: Հարեցին հայերը՝ զոսվեցին Ադամա և Ալեքսանդրետ քաղաքները:						1918		

Արբեհան Арбеан Arbehan	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գաղ-ում, գետահովտում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915					1915
Արբենց Арбенц Arbents	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: 1915 թ. 30 տոմ:	1915					
Արդատլի Ардатли Ardatli	Կիլիկիայում, Մարաշի գաղ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմ քնկ: Թուրքերը այրել են եկեղեցին:	1895		1895			1895
Արեգ (Առեք) Арег Арег	Էրզրումի մահ-ի Ջուլի գվոկ-ում, ս. Աստվածածին վանքից արմ: Հայաքմակ: Առաջին համ. պատ. մախոթին՝ 300 տոմ՝ 1680 քնակիչ: Ուներ եկեղեցի:	1915		1915			
Արեգ Арег Арег	Վանի մահանգում:	1895		1895			
Արեգի (Արեգմաղիմ) Ареги Ареги	Էրզրումի մահ-ի Խաթրի գվոկ-ում, Հակոբ մատուռի մոտ: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 25 տոմ, վարժարան, եկեղեցի:	1915					1915
Արեգի Ареги Ареги	Խաթրերդի մահ-ում, Ալն գ-ից 20 կմ հր-արմ: Համարվել է Ալնի արվարձանը: Բարձունքին Գրիգոր Լուսավորչի մատուռն էր: Ուներ վարժարան:	1896				1896	
Արեգին Арегин Арегин	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմ:	1915		1915			
Արեգին Арегин Арегин	Կիլիկիայում, Ջեյթուն ք-ից 3 կմ հր-արդ, Շամպեթ լեռան մոտ: Հայաքմակ. 1880 թ.՝ 3200 քնկ, վարժարան: Գյուղի մոտ էր գտնվում ս. Ամենավրկիչ վանքը:	I հ. պ.	I հ. պ.				
Արենց Аренц Arents	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հր: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 քնակիչ, եկեղեցի:	1915		1915 Աղ. Հայ.			
Արզերա Арзера Arzera	Վանի մահ-ի Արծկնի գվոկ-ում: Հայաքմակ: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և սպերել էին գյուղի եկեղեցին:	1895			1895		
Արթխան Артхан Artkhan	Դիարբեքի մահ-ում, Բաղու ք-ից հր-արմ, Թովմա աղերակ եկեղեցու մոտ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 քնակիչ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915	
Արտուն Артун Artun	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Տալվորիկ գվոկ-ում, դեպի Մուշի դաշտ իջնող լեռնաճյուղում: Ուներ եկեղեցի:	1915				1915	
Արժատի Арцати Artsati	Էրզրումի մահ-ի Էրզրում ք-ից հս: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 40 տոմ, եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.	1915				
Արժկե (գաղառակ) Арцке Artske	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հս, ափամերձ շրջ-ում, Ալամց և Խրաք գվոկ-ների միջև: 19-րդ դ. երկրորդ կեսին ուներ 140 գյուղ, 30.000 քնկ, որից 25.000-ը հայ, 30 եկեղեցի, 3 վանք:	1915		1915		1915-1918	
Արժկե (Աղջկազ) (քաղաք) Арцке Artske	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հս: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 2460 քնկ, որից 1340-ը՝ հայեր, 2 եկեղեցի: Ուներ ամառիկ քեր:	1915	1915			1915	
Արժն (Կաղաարգ) Арцн Artsn	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 9 կմ հր-արմ, Եփրատ գետի ափին: 1880 թ.	1915		1915			

	ամեր 820 քնակիչ, որից 682-ը՝ հայ, եկեղեցի, վանքեր:								
Արծվիք Арцвик Artsvik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մովսեսի շրջ-ում, Այծից քերդի ավերակ-ների և ս. Դամիել վանքի մոտ: Հայա-քնակ. 1914 թ.՝ 3 տոմս քնակչություն:	1915						1915	
Արկնի (քր) Аркни Arkni	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի-Խարբեղո ճամապարհին: 20-ր դ. սկզբ-ներից՝ 6000 քնկ, որից 3000-ը հայեր, մի քանի եկեղեցի, վարժարան, դպրոց:	1915		1915					
Արղանամադեն (գաղաթ) Арганамаден Arganamaden	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքից հա: Միմյն 1915 թ.՝ 35.000 մարդ, որից 20.000-ը՝ հայ, որոնց մեծ մասը մահաբռնակվեց:	1915-1918							
Արղանամադեն (քաղաք) Арганамаден Arganamaden	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքից հա: 20-րդ դ. սկզբներից՝ 1500 տոմս խա-ռը քնկ: Հայերն ունեին 2 վարժարան:	1915-1918				1915-1918			
Արճակ Арчак Archak	Վանի մահ-ում, Արճակ լճից հը-արդ: 1909 թ. հայաքնակ էր և ուներ 160անձ:	1915		1915				1915	
Արճակ (գյուղախումբ) Арчак Archak	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Վան ք-ից հս-արդ, Արճակ լճակի հը-արդ կողմում: Միմյն առաջին համ. պատ. ուներ 22 հայաքնակ գյուղ՝ 876 տոմս և 6062 քնակիչ:	1915						1915	
Արճեշ (գաղաթակ) Арчеш Archesh	Վանի մահ-ի հս-արդ մասում, Վանա լճից հա: 1881 թ. ուներ 26.897 հայ, 4000 քուրդ քնկ: Միմյն եղեռնը հայերը ունե-ին 24 եկեղեցի, 4 վարժարան, մի քանի վանքեր:	1896, 1915-1918							
Արճեշ (քաղաք) Арчеш Archesh	Վանի մահ-ում, Արճեշի գվեկ-ում (տե՛ս Ականց):								
Արճոնիք Арчоник Archonik	Վանի-մահ-ում, Արճեշի գվեկ-ում: Հա-յաքնակ էր, ուներ եկեղեցի:	1896	1915						
Արմեկոն Армекон Armekon	Վանի մահ-ում, Արճեշի գվեկ-ում: Հայա-քնակ էր: Ուներ եկեղեցի: 1915 թ. քուրդերը կոտորույտեց և այրեց են գյուղի եկեղեցին:	1915				1895		1915	
Արմեջան Армѣжан Arməjan	Խարբեքի մահ-ում, Խարբեքի ք-ից արդ: Հայաքնակ. 1915 թ.՝ 70 տոմս՝ 560 քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արմթաղ Армтаг Armtagh	Մեքառուխայի մահ-ում, Տեքիկ ք-ից 10 կմ հեռու: Առաջին համ. պատ. մախսո-րեին հայաքնակ էր: Ուներ 70 տոմս՝ 600 քնակիչ, ռաւամարան, եկեղեցի:	1915				1915			
Արմիզոն Армизон Armizon	Վանի-մահ-ում, Արճեշի գվեկ-ում, Արճե-շից 26 կմ հը-արմ: Հայաքնակ. 1895 թ.՝ 400 քնակիչ, եկեղեցի: Միջին դարերում զոչությունը կենտրոն էր:	1895-1896						1895-1896	1895-1896
Արմշատ Армшат Armsbat	Վանի մահ-ում, Երզնկայի գավ-ում, Կա-մախ գը-ից 50 կմ արմ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներից՝ 2000 քնկ, եկեղեցի, վար-ժարան:	I հ. պ.		I հ. պ. Ար. Հայ.			1915	I հ. պ.	
Արնձիս Арнджис Arnjis	Արևմտյան Հայաստան, ճշգրիտ տեղա-դրությունը՝ անորոշ: Հայաքնակ. 1895 թ.՝ 20 տոմս քնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արշակունի Аршакунի Arshakuni	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 12 կմ արմ: Հայաքնակ: Առաջին համ. պատ. առաջ՝ 100 տոմս քնակիչ, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.					I հ. պ.	

Արոս (Հարոս) Арос Aros	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 7 կմ ար- արդ, Մուշի ճանապարհին: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 140 տոմ վարժա- րան, եկեղեցի:	1915		+					I h. պ.	I h. պ.
Արոսիկ Аросик Arosik	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 30 կմ հեռավորությամբ: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմ, որից 40 տոմ՝ հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1895 1915							1895, 1915	I h. պ.
Արչեվիս Арчевис Archevis	Մեքսառուխի մահ-ում, Շառլին Գադա- հիսար ք-ից ոչ հեռու: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						1915	
Արս Арс Ars	Բիթլիսի մահ-ում, Խիանքի գվեկ-ի հա- արմ մասին: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վեր- ջերին՝ 20 տոմ:	1915				1915				
Արսեկ Арсек Arsek	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ- ում:	1895				1895				
Արսլանբեկ Арсланбек Arslanbek	Խարքերդի մահ-ում, Ակն գ-ից հա-արդ, Պարսիզակի շրջ-ում:	I h. պ.							I h. պ.	I h. պ.
Արտամետ (գք) Артамет Artametk	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հր-արմ, Վան- Ոստան ճանապարհին: Հայաքմակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 500 տոմ, եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերը կոտա- տել և ավերել էին եկեղեցին:	I h. պ.		I h. պ.		1895	1915			
Արտանուջ (գք) Артанудж Artanuj	Բաթումի մարզի Արդվինի գվեկ-ում: 1907 թ.՝ 1214 անձ, մեծ մասը՝ հայ: Ունեին 2 վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915							
Արտխոնք Артхонк Artkhonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 140 կմ հր- արմ, Արծնիի ձախ կողմում: 1914 թ.՝ 40 տոմ հայ և 18 քուրդ բնակիչ:	1915	1915							
Արտխոնք Артхонк Artkhonk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Տավորիկ գվեկ-ում, Մուշ ք-ից 40 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 30 տոմ:	1915							1895, 1915	
Արտխոնք Артхонк Artkhonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 36 կմ հր- արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 10 տոմ:	1915								
Արտվան Ներքին Артван Неркин Artvan Nerkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սղեղ գ-ից 50 կմ, Ռարանուկից 10 կմ արդ: 1890-ական թթ. 8 տոմ, եկեղեցի:	I h. պ.							I h. պ.	
Արտուշեն Артушен Artushen	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ- ում: Առաջին համ. պատ. ժամանակ հա- յաքմակ. 150 տոմ, եկեղեցի, կրթարան:	1915							1915	1915
Արուճագրակ (Ալիճագրակ) Аручаграк Aruchagrak	Էրզրումի մահ-ի Վերին Բասեն գվեկ-ի արդ տանճանագլխին: 1878 թ.՝ 560 բնա- կիչ, եկեղեցի:	1915- 1918		1915 Արդ. Հայ.						
Արունիկ Аруник Arunik	Բիթլիսի մահ-ի հա տանճանի մոտ, Էրզրումի մահ-ի Զոլի գ-ից 10 կմ հր-արդ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 բնկ, վարժարան, ԱՄՆ-ում ուսումնասի- րաց ընկերություն:	1915								
Արպավուտ Арпавут Arpavut	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 20 կմ արմ, Կապա-Մադենի գվեկ-ում, Խար- քերդ-Մալաթիա ճանապարհին: Հայա- քմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 բնկ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Արիի Арии Argi	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մեռկան գվեկ-ի հր-արմ մասում, Բաղնշ ք-ից արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 15 տոմ, եկեղեցի:	1895, 1915		1916 Արդ. Հայ.						

Արքավանք Аркананк Arkavank	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 24 կմ հր-արդ, Մեղրագետի հովտում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 բնկ, վարժա-րան, 2 եկեղեցի: Այստեղ Գևորգ Չալուշը իր խմբով կռիւ է թուրքերի դմ:	I հ. պ.		I հ. պ.				+	I հ. պ.	
Արքուրի Аркури Arkuri	Երևանի մահ-ի Սուրմալուի գավ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. կեսերին՝ 1500 բնակիչ, դպրոց:	I հ. պ.								I հ. պ.
Ափեվանք Апеванк Apevank	Էրզրումի մահ-ում, Ջղիի գվեկ-ում, Ջղի գ-ից 4 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 870 բնակիչ:	1915		1915					1915	1915
Աիւմ пум Arum	Դիարբեքի մահ-ում, Լճն գ-ից 2 կմ հր-արդ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն:	1915		1915						
Արեա Акеа Акеа	Կիլիկիայում, Միջերկրական ծովի արլ ափին:	1915	1915	1915						
Արյաղի Акъяги Akyaghi	Տրսպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Մերքեզի գ-ախմբում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 80 տուն:	I հ. պ.								I հ. պ.
Բաբերդ (գք) Баберд Baberd	Էրզրումի մահ-ում: Մինչև եղեռնը հա-յերը 10.000 էին:	1895, 1918		1918	1895					
Բաբերդ (գավառ) Баберд Baberd	Էրզրումի մահ-ից հս-արմ մասում: Ըստ Վ. Ջիմեի 1900 թ. ռմեր 186 գյուղ՝ 58.313 բնկ: 26 գյուղերը հայաքմակ էր՝ 19.000 անձ: Կար 2 վանք, 30 եկեղեցի:	1915								
Բաբլասան Баblasан Bablasan	Վանի մահ-ում, Բաշկաղա ք-ից 12 կմ հս-արդ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 33 տուն՝ 17 տունը՝ հայ, եկեղեցի:	1896, 1915								
Բաբշեն (Պապշեն) Баbшен Babshen	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից հս-արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 325 բնկ, եկեղեցի, վարժարան: 1898 թ. հոկտեմբերի 20-ին թուրքական զորքի դմ կռիւով, Մեյաք փաշան տարաւ հաղթանակ:	1915- 1918								
Բագարիճ (ավան) Багарич Bagarich	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մամախտաքում գ-ից 10 կմ հր-արմ: Մինչև 1915 թ.՝ 600 տուն, մեծամասամբ՝ հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915								
Բագարիճ Ներքին Багарич Неркин Bagarich Nerkin	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 200 տուն՝ 1800 բնկ, վարժարան: 1896 թ. Բագարիճում է ծնվել Մուղումն Խաչատուրի Թեկերյանը:	1915								
Բագարիճ Վերին Багарич Верин Bagarich Verin	Երզնկայի մահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամաք գ-ից 25 կմ հս-արմ, Ներքին Բագարիճից 12 կմ հս-արմ, ս. Նշան վանքից ոչ հեռու: Հայաքմակ: Մինչև 1915 թ.՝ 110 տուն, վարժարան:	1915	1915							
Բագեմ Баgem Bagem	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895		1895						
Բադարան Баdаран Badaran	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաքմակ էր:	1915	1915							
Բադարան կեմե Баdаран кеме Badaran keme	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում: Մինչև 1915 թ. հայաքմակ:	1895, 1915								
Բադնոց (գավառակ) Баdноц Badnots	Վանի մահ-ի հս-արմ մասում: 20-րդ դ. սկզբներին գտտ հայաքմակ էր 22 գյուղերից 8-ը, մինչև կոտորածը հայերը	1915	1915							

	գվեկ-ում 310 տոմ էր: Հայաթստիվեց 1915-1918 թթ.:								
Բադնոց (գյուղ) Багноц Badnots	Բադնոց գվեկ-ում: Հայաթնակ. 1913 թ.՝ 100 տոմ, եկեղեցի:	1915	1915						
Բադրատիլ Бадратил Badratil	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածաղի գվեկ-ում: Հայաթնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 12 տոմ, եկեղեցի:	1915	1915						
Բադրանանց Бадрананц Badranants	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկեբուի գվեկ-ում, Հյուսիս Երզնի գյուղի արմ կողմում: Հայաթնակ. 1895 թ.՝ 13 տոմ:	I հ. պ.						1915- 1918	
Բազ Баз Baz	Վանի մահ-ի Բաշկաղա գ-ից հր-արդ, Երզնիցի ս. Գևորգ վանքի մոտ: 1915 թ.՝ 20 տոմ՝ հայ, 12 տոմ՝ քուրդ: Հայերն ունեին ռաւամարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Բազաբուն Базабун Bazabun	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածաղի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 19 տոմ, որից 16-ը՝ հայկական, եկեղեցի, դպրոց:	1915						1896	1896
Բազար (գ-) Базар Bazar	Մերսոտիայի մահ-ի Թոմուսի գավ-ում, Բազար գվեկ-ի կենտրոնը: 19-րդ դ. վերջերին՝ 415 տոմ՝ խառը բնակիչ:	1915			1915			1915	
Բազարջիկ (գավառակ) Базарджик Bazarjik	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ի հր-արդ մասում: Մինչև առաջին համ. պատ. 22.000 բնկ, որից 1500-ը՝ հայեր, որոնք ոչնչացվեցին կամ մասամբ տեղահան եղան 1915-1922 թթ.:	1915- 1922	1915- 1922					1915	
Բազմադրյուր (Խաչգյուղ) (ավան) Базмагбюр Bazmaghbyur	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն գ-ից 20 կմ հր-արդ: 1909 թ.՝ 55 տոմ հայ և մուսուլման քուրդ: Կար հայկական եկեղեցի, վարժարան:	1915							
Բազմաշեն Базмашен Bazmashen	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 10 կմ հր-արմ, Խարքերդ-Մալաթիա ճանապարհից ձախ: Հայաթնակ. 1915 թ. մախսուրին՝ 500 տոմ՝ 3500 բնկ, 3 դպրոց, 3 եկեղեցի:	1895, 1915		1895	1915	1895		1895, 1915	
Բազուխորմ Базухорм Bazukhorm	Դիարբեքիրի մահ-ի Սիվանի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաթնակ, 70 տոմ:	I հ. պ.						1915- 1918	
Բալավալա Балавала Balavala	Դիարբեքիրի մահ-ում, Ֆարսին գ-ից 16 կմ հր-արդ: Հայաթնակ:	1915				1895		1895և 1915	
Բալախոր Балахор Balakhor	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերդ գ-ից 26 կմ հր-արմ, ս. Գևորգ վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 240 տոմ հայ և քուրդ բնկ, կար հայկական վարժարան:	1915							
Բալիշեր Балишер Balisher	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 30 կմ հս, Մեծուր գետի աջակողմում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 25 տոմ հայ և 18 տոմ քուրդ, 4 հայկական եկեղեցի:	1915							1915
Բալլուղ Баллуг Ballugh	Տրապիզոնի մահ-ի Ումիկի գվեկ-ում: Հայաթնակ. 1914 թ.՝ 185 տոմ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915		1915	
Բալու (գավառակ) Балу Balu	Դիարբեքիրի մահ-ում: 1914 թ.՝ 100.000 խառը բնկ, մեծամասամբ՝ հայ, 5 եկեղեցի, 4 վարժարան:	1915						1895	
Բալու (քաղաք) Балу Balu	Դիարբեքիրի մահ-ում:	1895		+	ԱՄՆ Ադ. Հայ.			1895. 1915	

Բախտ Бахт Bakht	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվուկ-ում: Հայաքմակ. 1890-ական թթ.՝ 60 տոմս քմակիչ:	1894- 1896								
Բաղինց Багениц Baghents	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվուկ-ում, Բաղինց վանքի մոտ: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տոմս:	1895- 1896		1895- 1896		1895- 1896		1895- 1896		
Բաղիշ (Բիթլիս) (քաղաք) Багеш Baghesh	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից հը-արմ: Մինչև ուշ միջնադարը հայաքմակ էր: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 30.000 քմկ, որից 10.000-ը՝ հայ, 8 դարձ, 4 վանք, 4 եկեղեցի: Միջնադարում եղել է գյուղ-թյան կենտրոն: Ջարդոն ու տեղահանու-թյունը՝ 1915 թ. հոմիսի վերջին:	1915	1915							
Բաղնիք Багник Baghnik	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 28 կմ հը-արլ, Բերդի գը-ից 5 կմ հս-արլ, Բերդի գետի ափին: 1894 թ.՝ 15 տոմս՝ 120 անձ հայ և 5 քուրդ: Կար հայկական եկեղեցի:	1915						1915		
Բաղնիք Багник Baghnik	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 13 կմ հս, Արևմտյան Եփրատ գետից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմս, որից 60-ը՝ հայ-կական: Ունեին եկեղեցի և դպրոց:	1915	1915							
Բաղչե Багче Baghche	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ջերեքե-րեքեթի գվուկ-ում, Ջահան (Պիտամուս) գետի ձախ կողմում: 1900-ական թթ.՝ 3000 մարդ, գյուղի լիով հայ, չնչին թվով՝ այլազգիներ:	1909								I հ. պ.
Բայազետ (գավառ) Баязет Bayazet	Էրզրումի մահ-ում: 20-ր դ. սկզբներին ուներ 52.544 քմկ, որից 10.505-ը՝ հայ: Հայերի շարունակական քնաջնջումն ու տեղահանությունը սրվեց հատկապես առաջին համ. պատ. ժամանակ:	I հ. պ.	I հ. պ.							
Բայազետ (քաղաք) Баязет Bayazet	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 1914 թ. ուներ 5000 քմկ, որից 2000-ը՝ հայ, 2 հայկական եկեղեցի, վարժարան:	1918								
Բայմեյդան Баймөйдан Baymeydan	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի դաշտում:	1895				1895		1895		
Բայրակ Байрак Bayrak	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվուկ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հս, Սև ջուր գետից ձախ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ կար 23 տոմս քմկ, եկեղեցի: Թուրքերի դեմ պայքարի ակտիվ վայր էր:	+					+	1900- 1918		
Բայրաման Байраман Baytaman	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ-Կարին ճամապարհից ձախ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին կար 30 տոմս քմակիչ:	1895				1895		1895		
Բանիջան Баниджан Banijan	Բիթլիսի մահ-ի Մոլեղի գավ-ում, Բար-վարի գվուկ-ում: Հայաքմակ. 1913 թ.՝ 25 տոմս քմակիչ:	1915				1915				
Բանոն Банон Banon	Վանի մահ-ի Արճեշի գվուկ-ում, Վանա լճից հս: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմս, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.							
Բաշագակ Башагак Bashagak	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդից 40 կմ հս, ս. Հովհաննես տեղակ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 հայ և 150՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915						I հ. պ.		

Բաշ-Բոյուք Баш-Бойук Bash-Boyuk	Դիարքերիքի մահ-ի Միլվանի գվեկ-ում, Դիարքերիքի դաշտում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 15 տուն:	1895				1895	1895		
Բաշդարի Башдари Bashdari	Դիարքերիքի մահ-ում, Դիարքերիքի դաշտում:	1895				1895	1895		
Բաշդերամ Башдерам Bashderam	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվեկ-ում:	1895			1895	1895	1895		
Բաշխա Башха Bashkha	Դիարքերիքի մահ-ում, Միլվանի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն բնակիչ, եկեղեցի:	1895, 1915				1895	1895, 1915		1915
Բաշ Չարտաղ Баш Чартаг Bash Chartagh	Տրսայիզոնի մահ-ում, Բաշ Չարտաղ գավ-ի կենտրոնը: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 46 տուն:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բաշ Չարտաղ (գյուղախումբ) Баш Чартаг Bash Chartagh	Տրսայիզոնի մահ-ի Տրսայիզոնի գավ-ում: 1915 թ. Բաշ Չարտաղի 10 գյուղերում ապրում էր 245 տուն՝ 1715 հայ բնակիչ:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բաշչիֆթլիկ Башчифтлик Bashchiftlik	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 48 կմ հր-արմ, Բյուրակն գետի ձախ ափին: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 27 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915							
Բաջուդ Баджуд Bajud	Արևմտյան Հայաստանում:	1895			1895	1895	1895		
Բար Бар Bar	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ, կային մեկ աղագզիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915		1915					
Բաս Бас Bas	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 28 կմ հր-արդ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 450 բնակիչ:	1895				1895			
Բասեն (գավառակ) Басен Basen	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. հայերը ավելի քան 12.400 անձ էին:	1895, 1915		+					
Բաստ Баст Bast	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում, Վանա լճից հր-արմ: Մինչև կոտորածը ուներ 100 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915				1915		
Բասու Басу Basu	Խարքերիքի մահ-ում, Բերքի ք-ից 7 կմ հս: Հայաքմակ: Մինչև 1915 թ.՝ 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		1915	
Բատլբո Батлбо Batlbo	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տուն բնակիչ:	1914		1914		1914	1914		
Բարա (Բրա) Бара Бара	Դիարքերիքի մահ-ի Խզուի (Հազու) գավ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 1000 տուն, Տղա Մանուկ անվամբ մեծաբան:	+					1915		1915
Բարակաձորի ս. Աստվածածին (վանք) Баракадзори св. Аствацацин Barakadzori st. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Խիզան ք-ի ավերակներից 8 կմ հր-արմ: Ուներ 3 եկեղեցի և մեծարան:					1895	I հ. ս.		I հ. ս.
Բարդազ Бардаз Bardaz	Վանի մահ-ի Արծկեի գվեկ-ում:	1895					1895		
Բարդի Барди Bardi	Խարքերիքի մահ-ի Դեղսիսի գավ-ում, Ալեք-գր-ից 60 կմ արդ: 1915 թ. ուներ 1350՝ հայ, 975 քուրդ բնիկ, վարժարան: Բարդիի արմ կողմում հայերը փոքր էին քաղաք-ներ, քուրդներից պաշտպանվելու և զենք ու ձեռագրեր պահելու համար:					+			

բախ մարզում, Սարիղամիշ գյ-ից հա- մ: 1915 թ. Կովկասյան բանակը ջախս- խեց Էմվեր փաշայի թուրքական մե- թիվ զորքին:	1915						1915		
արքեպիսկոպոսի գաղափարում:	1895					1895	1895		
արքեպիսկոպոսի գաղափարում:	1895					1895	1895		
մի մահ-ի Արծնի գվոյ-ում, Արծնի ից 24 կմ արև, Վանա լճի ափին: Հա- մակ. 1909 թ. ամիս 12 տուն բնակիչ:	I հ. ա.						I հ. ա.		
բիսի մահ-ում, Մամուտանի գվոյ-ում:	1895			1895					
յարմակ:									
իկիտյում, Վանկա բերդից արև, Մա- նդուլ գետի աջ կողմում: 19-րդ դ. ի ոսկազակային հարձակումներից ա- վում և ամայանում է:							1895		1895
արքեպիսկոպոսի մահ-ում, Զմբուշից 2 կմ ու, Արեմիի մոտ: Գրչության կենտրոն						1895	I հ. ա.		
յառուխայի մահ-ի Տերիկի գվոյ-ում:	I հ. ա.	I հ. ա.							
յարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 մ, 500 բնակիչ:									
գրեղի մահ-ում, Խարբերդի դաշ- ում, ճամապարհների խաչադրում: 1915 3500 բնի, որից 2000-ը հայ, ամիս ոց:	1895 և 1915						1895, 1915		
մի մահ-ի Բաշկալայի (Աղբակի) կ-ում: Հայաբնակ:	1895					1895	1895		
բիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք կ-ում: 20-րդ դ. սկզբին՝ 30 տուն:	1915	1915					1895, 1915		
այիզունի մահ-ում, Սամսոն ք-ից 24 արև, վարժարան: 1914 թ.՝ 2200 հայ կի:	1915	1915							
բախ մարզում, Կաթս ք-ից 22 կմ հը- ն, Սարիղամիշի ճամապարհին: Հա- մակ. 1907 թ.՝ 1422 բնի, վարժարան: զ է գրչության կենտրոն: Մինչև ա- սցումը այստեղ հավաքվել էին հայ լրագրողները:	I հ. ա.	1920							I հ. ա.
բերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ի շրջա- րի թուրքերը հրկիզել են գյուղը:	1895							1895	
մի մահ-ում, Ուստամից 5 կմ արև, լուկո վանքի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ սկզբներին՝ 65 տուն, եկեղեցի:	1915	1915							
արքեպիսկոպոսի մահ-ի Դիարբեքի գաղ- Հայաբնակ: Ոմեր եկեղեցի:	1895					1895	1895		
բակահայտոսանում, Խոյի գաղ-ում, առկ լեռից ոչ շատ հեռու:							+		
մի մահ-ում, Վանա լճից հը, Ընձաքի- ն (Կասպուկոյ) լեռան հը ստորոտում, գյուղերի ու Հակոբ վանքի մոտ: Հա- մակ. 1909 թ.՝ 110 տուն, վարժարան:	I հ. ա.	I հ. ա.	I հ. ա.				I հ. ա.		I հ. ա.

Բեհեսնի (գավառակ) Бегесни Behesni	Խարքերդի մահ-ում: Մազաթիայի գավառակ: Հայաբնակ:	1915		1915							
Բեղուդլար Бегудлар Begudlar	Տրասպիզոնի մահ-ի Չարշամբայի գվեղ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ., 40 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.						I հ. պ.		
Բեյլուք Լիման (Ֆոշ) (գր) Бейлук Лиман Beyuk Liman	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոնից ք-ից արևմ: 1910 թ.՝ 25 տուն գաղթած հայեր, դպրոց:	1916									
Բենդավա Бендава Bendava	Վանի մահ-ի Բերկրիի գավառակում:	+							1899		
Բենկա (Ավնագյուղ) (գր) Бенка Benka	Մերաստիայի մահ-ի Տերիկի գվեղ-ում, Եփրատ գետի ստին: 1880 թ.՝ 874 հայ և 60 թուրք: Հայերն ունեին 2 վարժա-րան:	I հ. պ.						1895- 1896	I հ. պ.		
Բեորենք (Բոնրենք, Բյորենք) Беоренк Beorenk	Մերաստիայի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 45 տուն հայ, 10 տուն՝ քուրդ: Կար հայկական վարժարան:	I հ. պ.									
Բեչար Бечар Bechar	Դիարբեքի մահ-ի Բեչարի գվեղ-ում: Խառը բնակչությամբ՝ հայ և քուրդ:	1895				1895	1895				
Բեսկինջիկ Бескинджик Beskinjik	Մերաստիայի մահ-ի Թոկատ ք-ից հա: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ. 200 տուն՝ 1650 բնակիչ:	1915							I հ. պ.		
Բեսրեյ (Խովիս) Бесрей Besrey	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Ամդոկ լե-ռան շրջանում:							+			
Բեր Բեր Ber	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավառակում:	1895				1895		+			
Բերդ Берд Berd	Վանի մահ-ի Արաղայի դաշտում: Հա-յաբնակ: 8 տուն բնակիչ:	1915	1915						1915		
Բերդ Берд Berd	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավառակում, Մամազ-կերտի գվեղ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 165 տուն՝ խառը բնակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.								
Բերդ Берд Berd	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեղ-ում, Վան ք-ից հա: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.								
Բերդագրակ (գր) Бердаграк Berdagrak	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվեղ-ում, Վոդու գետի ձախ ստին: Ուներ խառը բնի, հա-յերը՝ 40 տուն էին: Հայերն ունեին դպրոց: Թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	+				+					
Բերդաճայր (ժայռ-ամրոց) Бердажаир Berdagayr	Մերաստիայի մահ-ում, Շապին Գարա-հիսար ք-ի մոտ: Հայերը ամրացրել էին ժայռը և ուներ պաշտպանական նշա-նակությամբ:							+			
Բերդակ Бердак Berdak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ հե-տք Հայաբնակ: 1909 թ.՝ 100 տուն, դպրոց, գրչության կենտրոն: Գևորգ Չախուշը 1901 թ. մասնակցել է գյուղի կռիվներին:	I հ. պ.	I հ. պ.					+			
Բերդակ Бердак Berdak	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդից ք-ից 20 կմ հե-տք: 20-րդ դ. սկզբում 500 տուն բնակիչ, որից 100 տունը՝ հայեր, վար-ժարան: Դերսիմի գավառի հր ինքնա-պաշտպանական հեծակետն էր:	1895				1895		+	1895		
Բերդակ (Սև Ագրակ) Бердак Berdak	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հե: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն: Եղել է գրչության կենտրոն:	1896	I հ. պ.					1896			
Բերդակու ս. Աստվածածին (վանք) Бердаку св. Аствацацин Berdky st. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ հե, Բեր-դակ գ-ի մոտ:										19-րդ դ. վերջ

Բերդաձորի ս. Աստվածածին վանք (Կարմրակ, Միանձն վանք) Берда св. Аствацацин ванк Berdadzori st. Astvatsain vank	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հր, Առտեր կղզու դիմաց, լճափից 2 կմ հեռու: Եղել է գրչության կենտրոն: 20-րդ դ. սկզբին եկեղեցին և շրջակա շինությունները ա- վերված և լքված էին:					1895			
Բերդաղ Бердаг Berdagh	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում, Ականց ք-ից 16 կմ արմ, Օրթրան գետակի հով- տում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Բերդուս (գետ) Бердус Berdus	Կիլիկիայում, Ջեթուն ք-ից 30 կմ հր արլ: Այստեղ 1895 թ. հայերի և թուրքերի միջև տեղի է ունեցել ճակատամարտ:						+		
Բերդուս (քաղաք) Бердус Berdus	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից հս, Բերդուս գետի ափին:	I հ. պ.	I հ. պ.	I հ. պ.					
Բերեխաշան Берехашан Berekhashan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում:	1895				1895		1895	
Բերեթուրան (անդունդ, կիրճ, վիհ) Беретуран Bereturan	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի ք-ի մոտ: 1915 թ. այստեղ թուրքերը կոտո- րել են Դիարբեքր ք-ից և շրջակայքից այստեղ քշված շատ հայերի:	+							
Բերկրի Беркри Berkri	Վանի մահ-ում, Խիզանի կամ Բիթլիսի մահ-ի Վերին Կարկառ գվոկ-ում: Հայա- քմակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 33 տուն:	1915	1915					1915	
Բերկրի (գավառակ) Беркри Berkri	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 16.964 հայ: Ապրում էին մաև այլազգիներ:	1915		1915					
Բերկրի (քաղաք) Беркри Berkri	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3100 քնկ, որից 2100-ը հայ: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915							
Բերկրո ձոր (ձոր) Беркро дзор Berkro dzor	Հայկական լեռնաշխարհում, Բերկրի գե- տի հովտում: Թուրքերն այս ձորում կո- տորել են հազարավոր հայերի:	1915							
Բերմ Берм Berm	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամի Խիանք գվոկ-ի արլ կողմում, Զուռկանք լեռան լանջին: Հայաքմակ: 1890-ական թթ. 200 տուն, վարժարան: Այքի ընկնող տեղ է գրտվել Սառամի ինքնապաշտպանա- կան կոթիվներում:	I հ. պ.	I հ. պ.				+	1895	
Բերշեմպե Бершемпе Bershempe	Տրապիզոնի մահ-ում, Օրդուի գվոկ-ում, Սամսոն տանող ճամնալարիին: 1915 թ. 22 տուն, 132 քնակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Բերշեմպե (գյուղախումբ) Бершемпе Bershempe	Տրապիզոնի մահ-ում, Օրդուի գվոկ-ում: 1915 թ. ուներ 2254 հայ քնակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Բերվանե Берване Bervane	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 33 կմ հր-արլ: Հայաքմակ. 1870-ական թթ. 35 տուն:	1895			1895				
Բերրի (գավառակ) Берри Berri	Խարբեքրի մահ-ում, Դեյրսիմի գավ-ում: Ուներ 20-ից ավելի հայաքմակ գյուղեր:	I հ. պ.		I հ. պ.				1895	
Բերրի (քաղաք) Берри Berri	Խարբեքրի մահ-ի Դեյրսիմի գավ-ում: 20- րդ դ. սկզբներին ուներ 800 տուն, որից 700-ը՝ հայկական:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Բզվան Бзван Bzvan	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 5 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայ, 27 տուն՝ քուրդ, հայկական վարժարան:	1915							

Բզրիխանա Бзрихана Bzrikhana	Էրզրումի մահ-ի Բալազնի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում:	I հ. ա.	I հ. ա.					
Բթարիճ Бтарич Btarich	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 20 կմ հը- արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն, վար- ժարան:	I հ. ա.	I հ. ա.					
Բիթիաս Битиас Bitias	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան հս-արլ լան- ջին: Հայաբնակ: Առաջին համ. պատ. առաջ 130 տուն: Մուսս լեռան հերոսու- մարտի 7 գյուղերից մեկն էր:	1915	+			+		
Բիթիս (մահանգ) Битиас Bitias	Արմ. Հայաստանում, Վանա լճից արմ: Տա- րածվում էր մինչև Բյուրսկյան լեռները և Տիգրիս գետը: Մեծ եղեռնի մահաօրինակ ապ-րում էին 200.000 հայեր, որից փրկվեցին միայն 56.000-ը: Նրանց մի մասին թուրքերը հասցրել էին մահանդակահարման:	1915		1915				
Բիթլիս (քաղաք) Битлис Bitlis	Բիթլիսի մահ-ում (տե՛ս Բաղիշ):	1915		1915				
Բիմեր Бимер Bimer	Բիթլիսի մահ-ի Սասունի խարզան գվոկ- ում:	1895		1895	1895	1895		
Բինարեն Бинарен Binaren	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Մղերդ ք-ի մոտ:	1895						
Բիշմետ Бишмет Bishmet	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի դաշտում:	1895			1895	1895		
Բիրան Биран Biran	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանիկ լճից հը: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1895			1895			
Բիրեջիկ (քաղաք) Биреджик Birejik	Հայոց Միջագետքում, Եփրատ գետի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10000 բնակիչ, որից 1500-ը հայ, 2 դարձ: 1915 թ. հայերի գաղթականության էր:	1915	1915					
Բլաթանա (գը) Блатана Blatana	Տրապիզոնի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 20 տուն հայ, մակ՝ այլոք, հայ- կական վարժարան:	I հ. ա.	I հ. ա.					
Բլեշ Блеш Blesh	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 10 կմ արմ: Հայաբնակ: 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ տներ 20 տուն:	I հ. ա.	I հ. ա.					
Բլրակ Блак Blrak	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվոկ-ում, Բա- քերդ ք-ից 20 կմ հը-արմ, Վորդիս գետի ձախ ափին, Բալաստի դաշտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տուն, հայկական վարժարան: 1895 թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	I հ. ա.	I հ. ա.					
Բլուր Блур Blur	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ- կերտից գը-ից 18 կմ հը-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, որից 45-ը՝ հայկական:	I հ. ա.	I հ. ա.					
Բլուր Блур Blur	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդ ք-ի մոտակա- յում:	1895		1895	1895	1895		
Բլուր Блур Blur	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվոկ-ում, Բա- քերդ ք-ից 30 կմ հը-արմ, Վորդիս գետի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն, որից 112 տունը՝ հայ: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	1895		1895				
Բլուր Блур Blur	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 12 կմ արմ, Եփրատ գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն, որից 40-ը՝ հայ- կական, վարժարան:	I հ. ա.	I հ. ա.					

Բլուրմակ Блурмак Blurmak	Վանի նահ-ի Արճնշի գվոկ-ում, Ականց գը-ից գը-ից 4 կմ հս-արմ, Օրորան գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն, որի կեսից ավելին հայկական, վարժարան:	I հ. պ.	I հ. պ.					
Բյուրակն Бюракн Byurakn	Մերաստիայի նահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում, Մերաստի ք-ից 14 կմ հր-արլ: Հայաբնակ մինչև 1915 թ. 200 տուն՝ 1700 քմակշով:	1915	1915					
Բյուրանդ (Բուրանդ) Бюранд Byurand	Վանի նահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայաբնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.					
Բնունիք Бнуник Bnunik	Բիթլիսի նահ-ի Սառսումում, Խարզան գվոկ-ի Նահիրան գյուղախմբում:	1895		1895	1895	1895		
Բոգի Богн Bogi	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագ-կերտի գվոկ-ում:	1895			1895	1895		
Բոդու Боду Bodu	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավառում:	1895			1895	1895		
Բոլորմարգ Болормарг Bolormarg	Վանի նահ-ի Արճնշի գվոկ-ում, Ականց ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 25 տուն:	1915- 1918	1915- 1918					
Բոկլան Боклан Boklan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագ-կերտի գվոկ-ում:	I հ. պ.				1895		
Բոգազկյասան Богазкясан Bogazkyasan	Վան ք-ից 55 կմ հս-արլ, Սև ջուր գետից ձախ: 1914 թ.՝ 320 հայ և քուրդ:	I հ. պ.				1890, 1915- 1916		
Բոյական Боякан Boyakan	Բիթլիսի նահանգում:	1895			1895	1895		
Բոյուքոյ Бюкөй Boyukyoy	Տրասպիզոնի նահ-ի Սամսոնի գավ-ում Ֆաթսայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 40 տուն, վարժարան:	1915- 1918				1915- 1918		
Բոշատ Бопат Boshat	Դիարբեքլիի նահ-ի Ֆարկին գը-ից 10 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 140 տուն, որից 20-ը՝ հայկական:	1915- 1916	1915- 1916					
Բոստան Бостан Bostan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 36 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 135 տուն, վարժարան:	1915- 1916	1915- 1916					
Բորմ Борм Borm	Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում, Բար-վարի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 80 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.					
Բոնաշեն Брнашен Brnashen	Բիթլիսի նահ-ում, Սառսումի Խոթ-Բոնաշեն գվոկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն:	I հ. պ.				+	1915- 1918	1915- 1918
Բվան Бван Bvan	Բիթլիսի նահ-ի Մանուտանք գվոկ-ում: Հայաբնակ: 1850-ական թթ.՝ 18 տուն: Ումեղ եկեղեցի:	1915- 1916	1915- 1916			1915- 1916		
Բրգաշեն Бргашен Brgashen	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանի-կում, Կոփ գը-ից 24 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1915- 1918	1915- 1918					
Բրգնիկ (Բագրասում) Бргник Brgnik	Մերաստիայի նահ-ի Տեֆլի գվոկ-ում, Կառնա գյուղի և Խմուրակառար ու Ս. Լուսավորիչ սրբավայրերի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1300 քմ, վարժարան:	1915						
Բրզանջե Ժերին Брзандже Жерин Brzanje Gerin	Դիարբեքլիի նահանգում:	1895				1895		
Բրոկ Брок Brok	Դիարբեքլիի նահ-ի Միլվանի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895		

Բրջո Брджо Brjo	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապի գվեկ-ում: Հայաքմակ:		+		+			
Բուլանը Буланг Bulangh	Խարբերդի մահ-ում, Խոզաք գ-ից եր- արմ, գետափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 53 տոմ խառը բնակիչ:	1915						
Բուլանիկ (գավառակ) Буланик Bulanik	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 40 տոմ, շուրջ 7700 հայ բնկ, որի մեծ մասը հայեր էին:	+						
Բուլանիկ Буланик Bulanik	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 23 կմ արլ: Հայաքմակ. 1907 թ.՝ 285 բնկ: 1920-ական թթ. հայաթափվեց:	1918- 1920		1918- 1920		1895		
Բուլանիկ Ներքին (գավառակ) Буланик Неркин Bulanik Nerkin	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուլանիկ գվեկ-ի եր-արմ մասում: Կենտրոնը Լիզ գյուղն էր: Մինչև առաջին համ. պատ. զուտ հայաքմակ գյուղերը 13-ն էին: Կային մեկ խառը բնակչությունը գյուղեր:	I հ. պ.		I հ. պ.				
Բուլանիկ Վերին (գավառակ) Буланик Верин Bulanik Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուլանիկ գվեկ-ի եր-արլ մասում: Կենտրոնը՝ Կուի ավանն էր: 19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաքմակ էր: 16 գյուղ՝ միջին հաշվով յուրաքանչյուրում՝ 100 տոմ բնակիչ:	1915- 1918		1915- 1918				
Բուլանջիկ (ավան) Буланджик Bulanjik	Տրապիզոնի մահ-ում, Ծովադինյա Կերա- սում ք-ից արմ: Հայաքմակ. 1915 թ. մա- խոթյակին՝ 75 տոմ՝ 520 բնկ, եկեղեցի, դպրոց, հիվանդանոց:	1915						
Բուլենց (ավան) Буленц Bulents	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում: Հայա- քմակ. 1909 թ.՝ 35 տոմ, եկեղեցի: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	I հ. պ.	I հ. պ.				I հ. պ.	
Բուլք Буак Bulk	Էրզրումի մահ-ի Մամախաթումի գվեկ- ում, Արևմտյան Եփրատ գետի աջ ափին: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 160 տոմ՝ 1500 բնկ: Ունեին վարժարան: Եղել է գյուղական կենտրոն:	1915- 1918					1915- 1918	
Բուխտի Бухти Bukhti	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվեկ-ում: Ուներ եկեղեցի, որը թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1895		1895				
Բույնուտ Буйнут Buynut	Բիթլիսի մահ-ում, Սառումի Մուղկան գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 30 տոմ:	1895, 1915- 1915- 1918 1918				1895		
Բունգե (հովիտ) Бунге Bunge	Բիթլիսի մահ-ում, Սառումում: Եղեռմի ժամանակ այտուեղով էր անցնում հա- յերի ինքնապաշտպանական գիծը:					+		
Բունդու Бунгу Bungu	Կեսարիայի մահ-ում, հավանաբար Կե- սարիա ք-ի մոտակայքում: 1915 թ. այս- տեղով է անցել հայ տարագիրների քա- րախմբը:							
Բուռնազ Бурназ Burnaz	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 23 կմ արլ, Խնուս գետից ձախ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 45 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			1915		
Բուսեյիդ Бусейид Buseyid	Մերատոնիայի մահ-ի Շապին Գարաի- սարի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 300 բնկ, եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուր- քերն սպանել էին գյուղի եկեղեցին:	1915	1915			1895		
Բուրգ (Եսկիչեհիր) Бург Burg	Մերատոնիայի մահ-ում, Շապին Գարա- իսար գավ-ում, Նիկոպոլիս ք-ի տեղում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 300 տոմ՝ 2500 բնկ:	1895, 1915- 1915- 1916 1916				1915		

	Ունեւ 2 եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերն ավերել էին դպրոցն ու եկեղեցին:								
Բուրգ (Ազնեհեր) Byrg Burg	Պատմական Փոքր Հայքում, Մեքաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսար գավ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 800 տուն (ս. Պոլոս և ս. Պետրոս) 2 եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերը այրել են դպրոցն ու եկեղեցին:	1915	I հ. պ.						
Բուրհան Byrgan Burhan	Մեքաստիայի մահ-ի Թոմասի գվեկ-ում, Կամարակ ավանից հս, Ալիս գետի ափին: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 170 տուն:	1915-1918	1915-1918			1915-1918			
Բլենց Бкленц Bklenc	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Գաբրիելի գոմ Габриели гом Gabrieli gom	Էրզրումի մահ-ում, Խմուս ք-ից արլ: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 13 տուն:	I հ. պ.	I հ. պ.					I հ. պ.	
Գաբու աղզը Габу агзы Gabu aghzə	Մեքաստիայի մահ-ի Թոկատի գավ-ում, Նիքսարի գվեկ-ում, Գալ գետի ձախ ափին: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն՝ 300 բնակիչ, եկեղեցի:	1896				1896			
Գազախ Газах Gazakh	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Մոսկան գավառակում: 1895 թ. թուրքերը կոտորել և այրել էին գյուղի եկեղեցին:	1895				+		1895	
Գազան Газан Gazan	Խարբերդի մահ-ում, Ալև գ-ի մոտ:	1895				+			
Գազկե Газке Gazke	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խուլի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 360 բնակիչ:	1895						I հ. պ.	
Գաթլար Гатлар Gatlar	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ալեքսանդրիայի ծոցից հս: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն:	1895						1895	
Գալաճավերեն Галачаверен Galachaveren	Կեսարիայի շրջ-ում: Հայաքմակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Գալատերի Галатере Galatere	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Վահկայի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1863 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի, մականորոշարան:	1915		I հ. պ.				I հ. պ.	1915
Գալուսաղի ձոր Галусаги дзор Galusaghi dzor	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սաաունում: 19-րդ դ. վերջերին եղել է հայերի մահառուակության տեղ:	+							
Գամաղիել (վանք) Гамагилел Gamaghiel	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Այգեճոք գ-ում: Միջնադարում գրչության կենտրոն էր: Թուրքերը սպանել են վանքի վանականներին և կոտորտել վանքը:					1895			
Գամբուրջ Гамбурдж Gamburj	Բիթլիսի մահ-ում, Բիթլիսի գավ-ում:	1895				1895			
Գայբան Гайбан Gayban	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մշո դաշտում:	1915		1915		1895		1915	1915
Գայլետ (Կեկիթ) (գր) Гайлет Gaylet	Տրապիզոնի մահ-ի Գյումուշխանի գավ-ում, Գալ գետի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 280 տուն, որից 50-ը հայկական, 2 եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Գայլոմ Гайлом Gaylgom	Կարսի մարզի Օլթիի օկրուգում: Դեռ հնուց հայաքմակ էր:	I հ. պ.						I հ. պ.	

Գալի Гайли Gayli	Խարբերդի նահ-ում, Խարբերդ ք-ից 12 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ 188 բնակիչ, եկեղեցի:	I h. ս.	I h. ս.					I h. ս.
Գան Ган Gan	Խարբերդի նահ-ում, Մալաթիայի գավ-ում: Բնակչության մեծ մասը՝ հայ:	I h. ս.						I h. ս.
Գանիոշ Ганиош Ganiosh	Էրզրումի նահ-ում, Ալաշկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1915						I h. ս.
Գանիրեշ Ганиреш Ganiresh	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 63 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	I h. ս.						I h. ս.
Գանձակ Гандзак Gandzak	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Վան ք-ից 35 կմ արմ, Նարեկ գ-ից 23 կմ հս-արմ, ս. Թովմայի վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն բնկ, մեծատան: Բնակիչները մասնակցել են Վանի ինք-նապաշտպանությանը:	I h. ս.					1915	I h. ս.
Գառնկերտ (Գառնակերտ) Гарынкерт Garnkert	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդ ք-ից 18 կմ հս-արդ, Բերդակից հր-արդ, Արածանի գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 1900 թ.՝ 32 տուն՝ 250 բնակիչ:	I h. ս.						I h. ս.
Գառներդակ Гарнбердак Garnberdak	Էրզրումի նահ-ում, Մամախաթուն ք-ից 35 կմ արդ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 70 տուն եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.	I h. ս.					
Գառնի Гани Garni	Էրզրումի նահ-ում, Կամախ ք-ից 19 կմ հս-արդ, Մեպուն լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն բնկ, ուներ վանք և վարժարան:	I h. ս.	I h. ս.					I h. ս.
Գավառ (գր) Гавар Gavar	Վանի նահ-ի Հեղյարի գավ-ում, Գավառ դաշտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2500, մեծամասամբ հայ բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան: 19-րդ դ. վերջերին գաղթել են Ուրմիա, Խոյ, Մազմասա:	1915		1919 վեր-ջին				
Գավրա Гавра Gavra	Սեբաստիայի նահ-ում, Սեբաստիա ք-ից 233 կմ արդ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 200 տուն:	1895, 1915	1915			1895		1895
Գատը-բեոյ Гаты-беоѳ Gatə-beoy	Կիլիկիայում, Արսնայի գավ-ում: 1910 թ.՝ 15 տուն բնակիչ:	1915						
Գառնճուղ Гатнчуг Gatnchugh	Տրապիզոնի նահ-ի Օրդուի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 64 տուն բնկ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ հայերը բռնագաղթվել են Արխադիա:			I h. ս.				
Գարաղել Гарарел Garaghel	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 170 տուն:	1915-1916				1915-1916		1915-1916
Գարանամեդ (անտառ) Гаранамед Garanamed	Կիլիկիայում, Ջեյրամի գվեկ-ի Ֆըմուղ-ճագ գյուղի մոտ: 1915 թ. հայ ինքնապաշտպանության մարտիկների մի մասը ապաստանել էր այտուղ:						+	
Գարասար Гарасар Garasar	Սեբաստիայի նահ-ի Թոմասի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 150 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915-1916		1915-1916				1915-1916
Գարաքորպլու (կամուրջ) Гаракөрплу Garakoyrplu	Դիարբեքիր-Երեսիա (Ուրհա) ճանապարհին: 1915 թ. թուրքերն այտուղ հայ քաղում տարագիրների հետ ալամել են մահ Գրիգոր Ջոհրային:	1915						

Գարրգլաղ Гарыглар Garəglagh	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 50 քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Գարմասան	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ի մոտ:	1907				1907		1907	
Գափլան Гаплан Gaplan	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: Հա- յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 136 տուն:	1915							
Գափլան դուզախ Гаплан дузах Gapkan duzakh	Կիլիկիայում, Մուսա լեռան շրջ-ում: Մուսա լեռան հայ հերոսները այստեղ ստեղծել էին իրենց ճամբարները:						+		
Գաֆու գայա Гафу гая Gafu gaya	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սա- սումում, Ծովասարի մոտ: Հայաբնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն քնկ: 1915 թ. հայերի մի մասը ինքնապաշտպանական կռիվներով ազատվեց թուրքական հրո- տակներից և ապաստանեց Հյուսիսային Կովկասում:	1915					+		
Գրեր Гбер Gber	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվոկ-ում, Խո- տաղքերի գ-ախմբում, Խանդավադի շրջ- ում: Այստեղ էր Գրերու ս. Վարդանանց ռխտատեղին:	1915						1915	
Գելառաշ Гелараш Gelarash	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սասու- մում, Ծովասարի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 64 տուն քնակիչ:	1915- 1916	1915- 1916			1915			
Գելիեզուզան Гелигузан Gelieguzan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հը- արմ, Անդոկ լեռան ստորոտում, Շենիկ, Մեմալ գ-երի մոտ, Կուս գետակի ափե- րին: Հայաբնակ. 1890-ական թթ.՝ 1000 տուն քնակիչ:	1915		1915 Ար. Հայ.			+	1915	
Գելիեզուզան (գլուղախումբ) Гелигузани Geliguzani	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Շա- տախի գվոկ-ում, Անդոկ լեռան արլ կող- մում: Մինչև 1915 թ. ուներ 16 հայաբնակ գլուղեր՝ 207 տնով՝ 1800 քնակիչ:	1915	1915					1915	
Գելիեմսուր Гелиемсур Geliemsur	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 45 կմ հը- արմ, Խալսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. նախօրեին 30 տուն՝ 200 քնակիչ:	1915	1915			1915			
Գելիեսան (Կելիեսան) (գետակ) Гелесан Geliesan	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: 1915 թ. թուրքերն այստեղ խեղդամահ են արել քաղում հայերի:	1915			1895	1895		1914- 1918	
Գելիոք Гелок Gelhok	Բիթլիսի մահ-ում, Սասումի Խարզան գվոկ-ում, Բաղեշ ք-ից 30 կմ հեռու: Հա- յաբնակ. 1882 թ.՝ 27 տուն:	1915							
Գելջիլար Гелджилар Geljilar	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Հայա- բնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 30 տուն քնակիչ:	1915				1915			
Գելախոր Гелакор Geghakhor	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 10 հա- արմ, Կարնո շամբ լճակից հս: 1909 թ.՝ 37 տուն հայ, վարժարան, կային աղագ- գիմեր:	1915						1915	
Գելաձոր Геладзор Geghadzor	Էրզրումի մահ-ի Մալերի գվոկ-ում: Հա- յաբնակ: Մինչև 1920 թ. հայաբնակ:			1915					
Գեղան Геган Geghan	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1895				1895			
Գեղչի Гегчи Geghchi	Վանի մահ-ում, Հայոց ձոր գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը սպանել են գ-ի եկեղեցին:	1895				1895			
Գեղվանք Гегванк Geghvank	Խարքերդի մահ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 58 տուն, վարժարան, եկե- ղեցի:	1915	1915						

Գեղ(ե)րվանք Ger(e)րванк Ger(e)vank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի խուլի գվոկ-ում, Մոշ ք-ից 40 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 100 տոմ, վարժարան:	1914-1918	1915-1918			1914-1918			1914-1918		
Գեղուս. Հովհաննես (վանք) Geryu sv. Ованнес Geghu s. Hovhannes	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում, Գեղիս գյուղում:								I h. պ.		I h. պ.
Գեղուտ Geryut Geghut	Էրզրումի մահ-ում, Կիսկիմի գվոկ-ի խո-տըրջի գ-ախմբում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 55 տոմ՝ 385 բնակիչ:	1915				1915					
Գենդոտն Гендотн Gendotn	Վանի մահագում:	1895									
Գենջ (գավառակ) Гендж Genjak	Բիթլիսի մահ-ի հս-արմ կողմում: 1891 թ. ուներ 66.200 բնկ: 1895 թ. 18 գ-երի հայ բնկ բռնի մահմեդականացվեց: 1915-1916 թթ. լրիվ հայաթափվեց:	1915-1916	1915-1916								
Գենջ (գր) Гендж Genj	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Մոշ ք-ից արմ, Արածանի գետի ձախ ափին: 1914 թ.՝ 600 հայ և փոքր թվով այլազգի բնակիչ:	1915-1916	1915-1916								
Գենջիկ Генджик Genjik	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1895				1895					
ս. Գևորգ (վանք) св. Геворк s. Gevork	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 8 կմ արմ, Գույն գյուղում: Ուներ եկեղեցի:	1915-1918				1915-1918			1915-1918		
ս. Գևորգ (վանք) св. Геворк s. Gevork	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Խա-րականց գյուղում:	1895				1895					
Գետասին Гетасин Getasin	Մերաստիայի մահանգում:	1895				1895					
Գետեզր Гетеэр Getezr	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում, Մոկս գ-ից 30 կմ հր-արմ, Տալանից ձոր գ-ախմբում, Առվանից ձոր գ-ի մոտ: Հա-յաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 5 տոմ:	1915		1915 Աղ. Հայ.							
Գերենց Դուսադիք Геренц Дусадик Derenc Dusadik	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895				1895					
Գերիգիան Геригиан Gerigian	Վանի մահ-ի Արճնշի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի, որը թուրքերը կողոպտել էին:	1895				1895					
Գերմար Гермар Germar	Բիթլիսի մահ-ում, Մոշ ք-ից 10 կմ հր-արմ, Սև սարի լանջին: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 395 հայ:	I h. պ.									
Գզեխ Гзех Gzekh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մոռկան գվոկ-ում, Արիի գետից ձախ:	1895				1895					
Գզրաճ Гзрач Gzram	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջերեզ-րերերերի գավ-ում: Հայաքմակ:	1909									
Գզրաշ Гызташ Gztash	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում: Հայա-քմակ. 19-ր դ. վերջերին՝ 20 տոմ բնակիչ:	1895				1895	1895				
Գզլաճ Гызлач Gəzlach	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում:	1909									
Գրանց (Կրանց) Гтанц Gtanc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Մա-մըռտանք գ-ախմբում: 19-րդ դ. վերջե-րին՝ 30 տոմ հայ:	1895				1895					
Գրարիճ Гтарич Gtarich	Խարքերդի մահ-ի Զարտանջակի գավ-ում, Բալու ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 280 հայ բնկ, վարժարան, եկեղե-ցի:	1915		1915 Աղ. Հայ.							
Գինաբեր Гинабер Ginaber	Վանի մահ-ի Արճնշի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի, որը թուրքերը կողոպտել էին:	1895				1895					

Գինեբեր (Կեմաքեր, ս. Գևորգ) (վանք) Гинабер св. Геворк Ginaber s. Gevork	Վանի մահ-ի Արճեշ գվոկ-ում, Միսիան և Մեծոփա լեռների միջև, Գանձակ գյուղի մոտ:						1895-1896		
Գինեկանց Гинеканц Gibekanc	Վանի մահի Մոկս գվոկ-ում, Մոկս գ-ից արմ, Բառ ձորահովիտում: Ումեք եկեղեցիներ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 32 տուն: Եղել է գյուղական կենտրոն:	1915		1915 Ար. Հայ.					
Գինձիկ Гиндзик Gindzik	Վանի մահ-ում, Մոկս գվոկ-ում, Բաղեշ ք-ից 31 կմ հր-արդ, լեռնային վայրում: 1895 թ. թուրքերն այստեղ շատ բռնություններ են արել, առևանգել կանանց և աղջիկներին:	1895							
Գիջի (Կիճի) Гиджи, Giji	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի մահ-ում, Ներքին Կարկատ գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 14 տուն, եկեղեցի:	1895			1895				
Գիսմիրիկ Гиссмирик Gissmirik	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայաքմակ:	1895		1895					
Գմբեթ (Գումբեթ) Гмбет Gmbet	Դիարբադի մահ-ի Բաղուի գվոկ-ում, Բաղու ք-ից 12 կմ հս: Ավետման եկեղեցու ստեղծակներից արմ: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 38 տուն՝ 304 բնկ, ռառամաբան, եկեղեցի:	1915	1915						
Գյարդաբադ Гярдабад Gyardabad	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում, Նազլու գետի հովտում:	1914		1914 Ար. Հայ.		1914			
Գյոքչայիր Гёкчайир Gyokchayir	Կիլիկիայում, Ջերերերեքերի գավ-ում, Բաղչեի գվոկ-ում: Առաջին համ. պատ. մախօրեին 15 տուն՝ 114 հայ բնկ և 30 տուն այլազգիներ:	1909					1909		
Գյոքսուի ս. Կիրակոս (վանք) Гёксуи св. Киракос Gyoksui s. Kirakos	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Գյոքսու գյուղում: 1895 թուրքերը սպանել են վանքի քահանային:	1895				1895			
Գյումուշխանե (գավառ) Гюмушхане Gyumushkhane	Տրապիզոնի մահանգում: 1915 թ. այստեղից տեղահանել են 1624 հայ:	1915		1915 Ար. Հայ.					
Գյումուշխանե (Արձարահամ) (քաղաք) Гюмушхане Gyumushkhane	Տրապիզոնի մահ-ում, Մերասոփայի մահ-ում: 1915 թ.՝ 8000 շունչ, որից 2500-ը հայ, վարժարաններ:	1915		1915					
Գյումուշ-մադեն Гюмуш-маден Gyumush-maden	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից ոչ հեռու: 1915 թ. ստեղծվել և փլատակների է վերածվել:	1915					1915		
Գոդում Годум Godum	Բիթլիսի մահ-ում: Հայաքմակ:	1895, 1915-1918					1895, 1915-1918		
Գոդեմ Гогем Goghem	Բիթլիսի մահ-ում, Վապարդի գվոկ-ում: Ումեք եկեղեցի: 1895 թ. թուրքերը գ-ի եկեղեցին դարձրին մզկիթ:	1895		1895					
Գոմաձոր Гомадзор Gomazor	Էրզրումի Խորասան գ-ից հր-արմ, Ամրագոմ գ-ի մոտ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 200 տուն: Բնակիչները մասնակցել են Վանի ինքնապաշտպանությանը:	1914-1915		1915 Ար. Հայ.					
Գոմանց Гоманц Gomants	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915		1915 Ար. Հայ.		1915			

Գոմաց վանք Гомач банк Gomac vank	Էրզրումի մահ-ի Կամսխ գրից 7 կմ հս-արլ: 1909 թ.՝ 54 տուն խառը քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915						+	1915		1915
Գոմեր Гомер Gomer	Էրզրումի մահ-ում, Կամսխ գր-ից 7 կմ հս-արլ: 1909 թ. ոմեր 54 տուն խառը քնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915									
Գոմշատուն Гомшатун Gosgatur	Մերաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսարի գավ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, վարժարան:	1915							1915		
Գոմս Гомс Goms	Բիբլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 8 կմ արմ: Հայաքմակ. 19-ր դ. վերջերին՝ 60 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915							1915		
Գոմս Гомс Goms	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1918	1918								
Գոմս Гомс Goms	Վանի մահ-ի Կարճկամի գվեկ-ում, Վանա լճից 5 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1915		+	Աղ. Հայ.			1915			
Գոմսի ս. Գևորգ (վանք) Гомси св. Геворк Gomsi s. Gevork	Վանի մահ-ի Կարճկամ գվեկ-ում, Գոմս գյուղից 8 կմ հս, Վանա լճի ափին:								1895, 1915-1916		1895, 1915-1916
Գոմսուր Гомсур Gomsur	Մերաստիայի մահ-ի Դանդաղի (Ջանկաղի) գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 50 տուն՝ 460 քմակից:	1915		1915					1915		
Գոմք Гомк Gomk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 16 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 80 տուն, հայերի ճնշող մեծամասնությամբ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. սլ.				I հ. սլ.					
Գոմք Гомк Gomk	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 14 կմ հր-արլ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, եկեղեցի, վարժարան: 1896 թ. թուրքերը կոտորեցին և հրկիզեցին գյուղի եկեղեցին:	1896, 1915	1915	1915		1915	Աղ. Հայ.			1896	
Գոյակ Гояк Goyak	Կիլիկիայում, Ջերերքերքի գավ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1909		1909							
Գոյլուճ (Քոյին Արթին) Гойлуч Goyluch	Տրապիզոնի մահ-ում, Միմուսի գավ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 100 տուն քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915-1916	1915-1916								
Գոնագալմազ Гонагалмаз Gonagalmaz	Խարքերդի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն և եկեղեցի:	1915									
Գոր Гор Gor	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Խաթի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 85 տուն հայ և փոքր թվով ալյազգիներ:	1909		1909							
Գորիթ Горит Gorit	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքր ք-ից 60 կմ հս, Միլիանի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, վարժարան, մատուռ:	1915				1915			1915		
Գոտագլի Готагли Gotagli	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Միսի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1909		1909							
Գորիհան Гориган Gorihan	Բիբլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Շիր-վանի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1915-1916									
Գործոթ Горцот Gortsot	Վանի մահ-ի Բերկրի գվեկ-ում, Բերկրի գր-ից 15 կմ հր: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 1914 քնկ, վարժարան, 4 եկեղեցի:	1915							1915		1915
Գորվու Горву Gorvu	Բիբլիսի մահ-ում, Սասունի Մուսկամ գվեկ-ում:	1895, 1915				1895					1915

Գրաբաջ Грабадж Grabaj	Դիարքերիքի մահ-ում, Դիարքերիքի դաշտում: Հայաքմակ էր մինչև 20-րդ դ. սկիզբը:	1895				1895	1895		
Գրեհասան Греасан Grehasan	Դիարքերիքի մահ-ում, Դիարքերիքի դաշտում (այլ բաժանմամբ մտել է մահ Բիթլիսի մահ-ի Սաառմի խարզամ գա-վառակի մեջ):	1895					1895	1895	
Գրեմորի Гремори Gremori	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սա-առմի խալի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1890-ական թթ.՝ 35 տուն:	1895, 1915				1895	1895		
Գրեսալատ Гресалат Gresalat	Դիարքերիքի մահ-ի Դիարքերիք ք-ից 55 կմ արլ:	1895				1895	1895		
Գրե Սիրան Гре Сиран Gre Siran	Դիարքերիքի մահ-ում, Բշերիկի գվոկ-ում: 19-րդ դ. կեսերին 7 տուն՝ հայաքմակ:	1915					1915		
Գրզի Վերին Грзя Верин Grzi Verin	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերդ ք-ից 20 կմ հս-արմ, Գրզի Ներքին գյուղից 7 կմ հս-արմ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 350 բնկ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915					1915		
ս. Գրիգոր (Սալմապատի վանք) (վանք) св. Григор st. Drigor	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 8 կմ արլ, Վա-րագա լեռան հս լանջին: Ուներ որսա-նոց:					1895	1895	1915	
Գրիգորիս Григорис Grigoris	Մերաստիայի մահ-ում, Թուրառ ք-ից 10 կմ հս-արլ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 2400 բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915-1918			1915-1918				
Գրիգոր Լուսավորիչ (Մեպուհ Մեծ Լուսավորիչ) վանք Григор Лусаворич ванк Grigor Lusavorich vank	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մեպուհ լեռան ստորոտներում, Ավագ վանքի հս-արմ կողմում: Գրչոթյան կենտրոն էր:						1915-1918	1915-1918	
Գրիհոշ Григош Grihosh	Բիթլիսի մահ-ի Ճապաղտոր գվոկ-ում:	1895			1895	1895			
Գրիչք Гричк Grichk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 10 կմ հս, Կարնո-Շանք լճակից հս: 1912 թ. ուներ 10 տուն՝ մեծամասամբ հայ բնակ-չությամբ, եկեղեցի, վարժարան:	1915-1918	1915-1918						
Գրոբի Гроби Grobi	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ: 1914 թ. հայաքմակ:	1914-1915							
Գրոմիլա Громила Gromila	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ: 1914 թ. հայաքմակ: Ուներ եկեղեցի:	1914-1915							
Գրսա ս. Հովհաննես (վանք) Грса св. Оганнес Grsa st. Hovhannes	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Ջեռս գ-ում, Նազիկ լճակի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին աղերսել և լքվել է:						+	+	
Գուզալդարա Гузальдара Guzaldara	Դիարքերիքի մահ-ի Սիլվանի գվոկ-ում, Ուելվանից 16 կմ հս-արմ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1915	1915						
Գուլամիրա Гуламриа Gulamira	Դիարքերիքի մահ-ում, Դիարքերիքի դաշտում: Հայաքմակ:	1895		1895		1895	1895		
Գուլե Гуле Gule	Խարքերի մահ-ում, Չարսանգակի գվոկ-ում, Խարքերդ ք-ից 8 կմ արմ: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 1200 բնկ, եկեղեցի, 2 դպրոց:	1915	1915				1915		
Գում գույու Гум гуу Gum guyu	Մերաստիայի մահ-ի Թուրառի շրջ-ում: Հայաքմակ. 1873 թ.՝ 13 տուն, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը գյուղի հայերին բռնի տաքագրեցին ոչ հեռու գտնվող Աղդաղի մոտ և կոտորեցին թուրքին:	1915	1915						

Գումլուպուճախ Гумлупучах Gumlupuchakh	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Դիադին ք-ից 16 կմ հս-արմ, Նսլառ լեռան ստորոտում, ս. Հովհաննես վանքի մոտ:	1915		1915	
Գունդե Խեզան Гунде Хезан Gunde Khezan	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Ըիր- վանի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1914 թ. 20 տուն:	1895		1895	
Գունդեմիր Гундемир Gundemir	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 50 կմ հս- արմ, Վարդոյի գվոկ-ում, Արածանի գե- տից աջ, Կարմիր վանքի մոտ: Հայա- քմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, եկեղեցի, դպրոց:	1915			1915
Գուշճու Гушчу Gushchu	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Բադ- չի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ. 35 տուն: 1920 թ. հայաթափվել է:	1909		1909	1915- 1920
Գուպար (Կուպար) Гупар Gupar	Բիթլիսի մահ-ում, Գեմջի գավ-ի Շա- պաղջրի գվոկ-ում:	1895		1895	
Գուրթլար Гуртлар Gurtlar	Կիլիկիայում, Բադչի գվոկ-ում: Հայա- քմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն:	1909			1909
Գուրտղայա Гуртгая Gurtghaya	Մերաստիայի մահ-ի Թոնուսի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ. 300 տուն:	1915			
Գուրշունլի Гуршунли Gurshunli	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 19- րդ դ. վերջերին՝ 400 տուն, 4 եկեղեցի, վարժարան:	1915- 1916			1915- 1916
Գուրշունլի (գյուղախումբ) Гуршунли Gurshunli	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. ունեւ 23 հայաքմակ գյուղ:	I հ. պ.			I հ. պ.
Դադալ Дадал Dalal	Դիարբեքիրի մահ-ում: Հայաքմակ:	1895			1895
Դալավա կաճե Далава каже Dalava kage	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Շատախ գվոկ-ում, Խուվի գ-ից հս-արլ: Հայա- քմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն՝ 60 քնակիչ:	I հ. պ.			I հ. պ.
Դալաճոր Даладзор Daladzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Շատախ գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 30 տուն:	I հ. պ.			I հ. պ.
Դալլաք Даллак Dallak	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն հայ և 31 տուն թուրք:	1909		1909	
Դալոցլու-Մահմեդ (ազարակ) Далоглу-Mahmea Daloghlu-Mahmed	Կիլիկիայում, Իսլամի գվոկ-ում, Ջերեզ- րերեքի գավ-ում:	1909			
Դակի Даки Daki	Բիթլիսի մահ-ի Խարզան գվոկ-ի Նա- հիրանի գ-ախմբում:	1895		1895	1895
Դաղազար (քուր) Дәглазар Dahlazar	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: Մեծ եղե- նի ժամանակ հայերի ինքնապաշտպա- նական զինը անցնում էր այստեղից մինչև Անթագիների անտառի եզրերը:				+
Դաղվերան Дәгверан Daghveran	Վանի մահ-ի Արճակի գվոկ-ում: 1914 թ. 40 տուն՝ 320 հայաքմակ:	I հ. պ.	I հ. պ.		
Դամաղիել Дамәгһел Damaghiel	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա- յաքմակ:	1895		1895	
Դայխուն Дәйхун Daykhun	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում: 1916 թ. թուրքերը սպանել են այստեղ ըշված 800 հայերի և լցրել գետը:	1916			

Դանանքերոյ Дананынкёй Danannkyoy	Կիլիկիայում, Այնթապի գվեկ-ում: Հա- յարնակ:	I հ. ս.						I հ. ս.		
ս. Դանիելի վանք св. Даниила ванк s. Daniel vank	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Կոփ զք-ի եր կողմում: Ուներ վարժարան:							I հ. ս.		
Դանչեք (գյուղատեղ.) Данчек Dancheck	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մա- մախարում գք-ից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 6 եկեղեցի, 3 վանք, որոնք ավերվել են առաջին համ. պատ. ժամանակ:	I հ. ս.	1920					I հ. ս.		
Դանջան Данджан Danjan	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Խաթի գվեկ-ում:	I հ. ս.								
Դանուտ Ներքին Данут Неркин Danut Nerkin	Դիարբեքլիի մահ-ի Դիարբեքլիի գավ- ում: Կողոպտվել և ավերվել է թուրքերի կողմից:	1895				1895		1895		
Դաշդոմ Дашдом Dashdom	Բիթլիսի մահ-ում: Հայարնակ:	1895				1895		I հ. ս.		
Դաշկովո Дашково Dashkovo	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում, Կարս ք-ից 13 կմ արլ: Հայարնակ. 1913 թ. 760 բնակիչ:			1920 Մով. Հայ.						
Դաշտ Дашт Dasht	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի գվեկ-ում, Սպարկերտ գ-ախմբում: Հայարնակ. 19- րդ դ. վերջին՝ 40 տուն: Միջին դարերում գրչության կենտրոն էր:	1895- 1896, 1915			1895- 1896					
Դաշտ Дашт Dasht	Դիարբեքլիի մահ-ում, Բալու ք-ից 5 կմ եր-արլ, Արածանի գետի ձախափնյա- կում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 13 տուն:	1915								
Դաշտադեմ Даштадем Dashtadem	Բիթլիսի մահ-ում, Սառումի Բոնաշեն գվեկ- ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 137 բնկ, 2 եկեղեցի: 1915 թ. մի մասը գաղթել է ՀՀ Աշտարակի և Թալինի շրջաններ:	1915	1915	1915						
Դաշտակ Даштак Dashtak	Խարբեքլիի մահ-ի Չարսանջակի գվեկ- ում, Խոզաք գք-ից 9 կմ հս-արլ: Հա- յարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 բնկ, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. ս.	I հ. ս.							
Դաշտամիր(ան) Даштамир(ан) Dashtamir(an)	Բիթլիսի մահ-ում, Սառումի Խոթ-Բոնա- շեն գվեկ-ում: Հայարնակ:	I հ. ս.						I հ. ս.		
Դաշտի Дашти Dashti	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում: Հայա- րնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն:	1915	1915			1915				
Դաշտիկ Даштик Dashtik	Մեղաստիայի մահ-ում, Աշխարսիս դաշ- տում: Հայարնակ:					+		1895		
Դաշտոկ (սարավանդ) Дашток Dashtok	Բիթլիսի մահ-ում, Սառումի իս մասում: 1904 թ. կողոպտվածներից հետո Դաշտո- կում հիմնադրվել է Մեմալ գյուղը:									
Դաշտոկ Дашток Dashtok	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում: Հա- յարնակ. 1880-ական թթ. 100 տուն բնակիչ:	I հ. ս.						I հ. ս.		
Դաշտոփ Даштоп Dashtop	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: 1895 թ. թուրքերը այդտեղ են եկեղեցին:	1895				1895		1915		
Դարբար Дарбару Darbaru	Պարսկահայաստանում, Բաքուց 100 գվեկ-ում: Հայարնակ:	I հ. ս.	1914							
Դասնա Дасна Dasna	Դիարբեքլիի մահ-ում, Դիարբեքլիի դաշտում: Հայարնակ:	1895				1895		1895		

Դավթիկ Давтик Davtik	Դիարքերի մահ-ում, Բաղու ք-ից 13 կմ արմ: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 32 տոմս՝ 256 քմկ, վարժարան, 3 եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Դավթի վանք Давти банк Davti vank	Էրզրումի մահ-ում, Մանախտաթում գվեկ-ից 13 կմ հր-արմ, Ապրամք և Դավթ գյուղերի մոտ:							I հ. պ.	
Դավթլի Давитли Davtili	Կիլիկիայում, Մաքաշի գավ-ում, Մաքաշ ք-ից 43 կմ հս-արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 20 տոմս՝ 112 անձով:	1909						1909	
Դավրա Давра Davra	Մեղաստիկայի մահ-ում, Մեղաստիկա ք-ից 5 կմ հս: Հայաքմակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 180 տոմս՝ 1000 քմկ, վարժարան: Այտուեղ էր Ամասիա կամ Զարխաթիան ս. Աստվածածին վանքը:	I հ. պ.	I հ. պ.	I հ. պ.					
Դատեմ Датем Datem	Խարքերի մահ-ում, Խարքեր ք-ից 14 կմ հր: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1450 քմկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915					1895	
Դատեմ (վանք) Датем Datem	Խարքերի մահ-ում, Դատեմ գ-ի մոտ, Մարիամ լեռան տոբոտում:							I հ. պ.	I հ. պ.
Դատվան Датван Datvan	Բիթլիսի մահ-ում, Գեմջի գավ-ում, Ճապաղջրի գվեկ-ում: Ուներ խառը քմակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Դատվան (գյ) Датван Datvan	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճի հր-արմ մասում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 տոմս՝ մեծամասամբ հայեր, որոնք ունեին մի քանի եկեղեցիներ:	1915		1915 Աղ. Հայ.					
Դարաբեկ Дарабек Darabek	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Վան ք-ից հս: 1909 թ.՝ 30 տոմս քմկ: Հայերը մասնակցել են Վանի ինքնապաշտպանությանը:	1916		1916 Աղ. Հայ.			+		1916
Դարակ Дарак Darak	Էրզրումի մահ-ի Բալազետի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Դարատեկին Даратекин Daratekin	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 1909 թ.՝ 13 տոմս հայ, 3 տոմս քուրդ:	I հ. պ.							
Դարդղան Дардган Dardghan	Խարքերի մահ-ի Մազաթիայի գավ-ում: Հիմնականում հայաքմակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Դարդճա Дарыджа Darəĭja	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 40 տոմս քմակիչ, եկեղեցի:	I հ. պ.		I հ. պ.					
Դարի-բոկ Дари-бок Dari-bok	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում: Հայաքմակ:	1895		1895					
Դարինիս Даринис Darinis	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայաքմակ:	1895		1895					
Դարման Дарман Darman	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս-արդ, Արճակ լճից հր-արմ:	1896		1916			+		
Դարման Дарман Darman	Էրզրումի մահ-ում, Քոլի գյ-ից 15 կմ հր-արդ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 2650 քմկ, 2 եկեղեցի, 2 վարժարան, 2 ձիթանք:	1915- 1916		1915- 1916					
Դարոնց Даронц Daronts	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 38 տոմս՝ 300 քմակիչ, եկեղեցի:	1915	1915						
Դարպասան Дарпасан Darpasan	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում, Ճապաղջրի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 8 տոմս քմակիչ:	1895							
Դարսել Дарсел Darsel	Դիարքերի մահ-ի Դիարքերի դաշ-ում: Հայաքմակ:	1895				1895		1895	

Դարսը Մունտինց Дарсы Мунтинц Darsə Muntints	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա- յարմակ:	1895		1895		I h. պ.
Դարսիկ Дарсик Darsik	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: Հայարմակ: Ուներ եկեղեցի:	1895		1895	1895	1895
Դըմաճ Дамач Ddmach	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 12 կմ արմ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 250 տոմ՝ 2150 բնկ, եկեղեցի, վար- ժարան:	1915		1915		1915
Դելոգ Делог Delogh	Վանի մահանգում:	1895		1895		
Դեղինքար Дегинкар Deghinkar	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայարմակ:	I h. պ.				I h. պ.
Դեմթաղ Демтаг Demtagh	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Բար- վարի գվոկ-ում: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տոմ:	1915				I h. պ.
Դենբե Денбе Denbe	Դիարբեքի մահ-ի Արդանամադենի գավ-ում: Հայարմակ: Ուներ եկեղեցի:	I h. պ.				I h. պ.
Դենդիլ Дендил Dendil	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Ջոլի գք-ից 15 կմ հր-արլ: Ուներ եկեղեցի:	1915	1915			
Դենեք Денек Denek	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Ջոլի գք-ից 15 կմ արլ: Հայարմակ: Ուներ եկեղեցի:	1895, 1915				1915
Դեվեքս (գք) Девексе Devekse	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք- ից հս-արլ, Մերաստիա-Շապին Գարա- նիսար ճամապարհից աջ: Հայարմակ. 1915 թ. նախօրին 520 տոմ՝ 2200 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	I h. պ.			I h. պ.
Դերավել Деравел Deravel	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Շիր- վան գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 30 տոմ:	I h. պ.	I h. պ.			I h. պ.
Դերեվանք Дереванк Derevank	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 7 կմ արլ, Արզնու լեռան լանջին: Հայա- րմակ, եղեռնից առաջ 70 տոմ, եկեղեցի, դպրոց:	+	+			+
Դերեկոյ Дерекёй Derekyoy	Կիլիկիայում, Մարաշից 35 կմ արմ: Հայարմակ. 1914 թ.՝ 140 տոմ՝ 850 բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	+	+			+
Դերիկ Дерик Derik	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մա- նազկերտ գք-ից 12 հր-արմ, Մանազ- կերտ-Լուի ճամապարհին: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 98 տոմ՝ 722 բնկ, դպրոց:	I h. պ.	I h. պ.			I h. պ.
Դերիկ Дерик Derik	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Շիրվան գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 15 տոմ:	1895		1895		I h. պ.
Դերիկ Дерик Derik	Դիարբեքի մահ-ի Լճի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1880-ական թթ.՝ 60 տոմ բնակիչ:	1894			1895	1895
Դերիկի ս. Աստվածածին (վանք) Дерик св. Аствацацин Deriki st. Astvatsatsin	Պարսկահայտառանում, Սալմաստի գավ-ի արմ մասում:					1894
Դերոն Дерон Derin	Վանի մահ-ի Բերկրի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ՝ հայ, 25 տոմ՝ թուրք:	1915		1915 Արլ. Հայ.		

Դերժան (գավառ) Дерджан Derjan	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ ավելի քան 10.000 բնիկ, բազում դպրոցներ, եկեղեցիներ, վանքեր:	1915	1915							
Դերսիլ Дерсил Dersil	Դիարբեքիրի մահ-ի Սիլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1860 թ.՝ 21 տոմ, եկեղեցի:	I հ. սյ.							I հ. սյ.	
Դերսիմ (գավառ) Дерсим Dersim	Խաբքերդի մահ-ում: Առաջին համ. պատ. մաշօրեին ուներ շուրջ 100.000 բնիկ, որի մոտ կեսը հայեր էին: Ունեին բազում եկեղեցիներ, վանքեր:	1895, 1915								
Դզմար (գավառակ) Дзмар Dzmar	Պարսկահայաստանում, Ղաթաղաղում: Ուներ հայկական 6 գյուղ, որոնք բոլորն էլ թուրքերի կողմից սալեղանեցին, բնակիչները քնաջնջվեցին:	1918							1918	
Դըհ Дыг Dəh	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Բար-վարի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 200 տոմ:	I հ. սյ.	I հ. սյ.						I հ. սյ.	
Դի Ди Di	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 38 տոմ:	1895		1895						
Դիադին (գավառակ) Диадин Diadin	Էրզրումի մահ-ի Բալազետի գավ-ում, հին Ծաղկոտն գավ-ի տարածքում: 1878 թ. ուներ 12.000 խառը բնակիչ:	1895 և 1915								
Դիանջուն Дианджун Dianjun	Արևմտյան Հայաստանում: Հայաբնակ. 1895 թ.՝ 50 տոմ:	1895								
Դիարբեքիր (մահանգ) Диарбекир Diarbekir	Արևմտյան Հայաստանում: 1914 թ. ուներ 296.000 բնիկ, որից 105.000-ը՝ հայեր: 100.000 հայերի թուրքերը կոտորեցին և տեղահանեցին:	1895, 1915	1895, 1915							
Դիարբեքիր (քաղաք) Диарбекир Diarbekir	Դիարբեքիրի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 45.000 բնիկ, որից 15.000-ը՝ հայեր: Ուներ 2 եկեղեցի:	1895, 1915								
Դիդա Дяда Dida	Դիարբեքիրի մահ-ում, Սիլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմ:	I հ. սյ.							I հ. սյ.	
Դիլան Дилан Dilan	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդ ք-ից 7 կմ հր-արմ :	1895		1895		1895				
Դիլոն Дилон Dilon	Վանի մահ-ում, Արճնշի գվեկ-ում:	1895		1895					1915	
Դիմ Дим Dim	Վանի մահ-ի Շառալիսի գվեկ-ի Նոդա-դուզ գ-ախմբում, Շառալիս գ-ից 33 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 23 տոմ:	I հ. սյ.							I հ. սյ.	
Դիմահար Димагар Dimahar	Էրզրումի մահ-ում, Խառքրի Գեղոտ գյուղի մոտակայքում:	I հ. սյ.							1894, 1903	
Դինարգոմ Динаргом Dinargom	Էրզրում ք-ից 16 կմ հր-արդ, Հինճ ք-ից արդ: 1912 թ.՝ 10 տոմ, կեսից ավելին հայեր: Ուներ դպրոց, եկեղեցի:	I հ. սյ.	I հ. սյ.						I հ. սյ.	
Դինեկի Динеки Dineki	Կիլիկիայում, Նիկոնի գվեկ-ում: Հայա-բնակ:	I հ. սյ.							1920 սկիզբ	
Դիվզիկ Дивзик Sivzik	Էրզրումի մահ-ի Մամախաթունի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. սյ.							I հ. սյ.	
Դիրա Дира Dira	Բիթլիսի մահ-ի Մառնի Խարզան գվեկ-ում, Նահիրան գ-ախմբում:	1895		1895		1895				1895
Դիրան Диран Diran	Դիարբեքիրի գավ-ում, Դիարբեքիրի դաշտում:	1895				1895				1895
Դիրելի Дирели Direli	Վանի մահ-ում, Բերկրի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. մախօրեին՝ 6 տոմ:	1915								

Դիրեք (գավառակ) Дирек Direk	Դիարքերիքի մահ-ի Դիարքերիքի գավառակ: 1915 թ. թուրքերն այտուելից բռնի տարագրել են 327 հայի:	1915	1915						
Դիրշիկ Диршик Dirshik	Պարսկահայաստանում, Ռուսիայի գավառակ: Հայաբնակ:	I հ. պ.				I հ. պ.		I հ. պ.	
Դիրկիթաշ Дикилиташ Dikilitash	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվեկ-ում, Մարաշ ք-ից հս-արմ, Ենիջեկազից ոչ հեռու: Առաջին համ. պատ. նախօրեին հայաբնակ էր, ուներ 20 տուն և դպրոց:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Դմլուճ Дмлуч Dmluch	Սեբաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսարի գավառակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայաբնակ, 20 տունը՝ այլոք, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Դմսերիկ Дмсерик Dmserik	Դիարքերիքի գավառակ, Դիարքերիքի դաշտում:	1895				1895		1895	
Դյոնգել Дёнгол Dyongel	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գ-ից 6 կմ արմ: Մինչև 1915 թ.՝ 120 տուն՝ հայեր, 1000 բնկ, եկեղեցի և վարժարան:	+				+		+	
Դյուզագաձ Дюзагадж Dyuzaghaj	Կիլիկիայում, Անտիոքի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1909						1909	
Դյուշմալան Дюшмалан Syushmalan	Բիթլիսի գավառակ, Գենջի գավառակ, Վապարդրի գվեկ-ում:	+			+	1895			
Դոդան (Դոտան) Додан Dodan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավառակ, Վարդոյի գվեկ-ում, Չարքոնարի իռլում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.					I հ. պ.	
Դոդի Доди Dodi	Էրզրումի մահ-ի Վերին Բասենի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 57 տուն՝ եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.		1915 Ար. Հայ.				I հ. պ.	
Դոլագբաշ Долагбаш Dolaghash	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավառակ, Մանազկերտի գվեկ-ում, Արածանի գետից ձախ: 1909 թ.՝ 40 տուն՝ հայ, 10 տուն՝ քուրդ:	1915		1915					
Դոլամաճ (վայր) Доламач Dolamach	Կիլիկիայում, Հաճնի գվեկ-ում, Դոլամաճի գաղիքալիին հայերը տպատմ էին թուրքերի հարձակմանը:						+		
Դոլբանտ Долбант Dolbant	Կարսի մահ-ում, Սուրանլուի շրջ-ում, Սարիղամիշ գ-ից հր: 1893 թ.՝ 64 տուն՝ 440՝ հայ, 1913 թ.՝ 855 (115 տուն), վարժարան: Առաջին համ. պատ. ժամանակ գաղթել են Երևանի մահաճ:			I հ. պ.					
Դոկու Доку Doku	Վանի մահ-ի Կարկառում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 52 տուն հայաբնակ: Մեկս գ-ից հր-արմ, Ընձաքիարից հր-արմ, Կարկառից հր-արմ:	1895			1895	1895			
Դոլ Ջերմուկ Дор Джермук Dor Jermuk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 5 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 150 տուն, դպրոց:	1915						1915	
Դվալենկ Дваленк Dvalenk	Բիթլիսի մահ-ում, Տալկորիկից 3 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915			1915			1895, 1915	
Դվիս Двис Dvis	Վանի մահ-ի Արծկի գվեկ-ում: Ռոներ եկեղեցի: Թուրքերը կողոպտել և այրել են եկեղեցին:	1895				1895		1895	
Դվե Двне Dvne	Արևմտյան Հայաստանում:	1895				1895		1895	

Դվնիկ Двник Dvnik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 16 կմ հս-արլ, Թիվ-Յրոմք ճամայարհին: 1890-ական թթ.՝ 80 տուն՝ 600 հայ, դպրոց: Ումեր եկեղեցի:	1915	1915	1915					
Դվնիկ Двник Dvnik	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մամախաթուն գ-ից 20 կմ հր-արմ, Մնայտի լեռան արմ ստորոտում: Հայաթնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն՝ 610 անձ, վաճարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915		1915
Դվնիկ Двник Dvnik	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 16 կմ արմ: 1913 թ.՝ 60 հայկական տուն, կային մեկ քիչ այլազգիներ: Հայերն ունեին դպրոց:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.
Դրմաշեն Дрмашен Drdmashen	Վանի մահ-ի Թիմաթի գվեկ-ում: Հայաթնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 156 տուն:	I հ. պ.							I հ. պ.
Դունտար Дунтар Duntar	Սեբաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսարի գավ-ում: Հայաթնակ:	I հ. պ.			I հ. պ.				
Դուսադչիկ Дусадчик Dusadchik	Դիարբեքի գավառում:	1895					1895		1895
Դուսատակ Дусатак Dusatak	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խարզան գվեկ-ում: Հայաթնակ. 1914 թ.՝ 60 տուն:	I հ. պ.							I հ. պ.
Եդեսիա (Ուոհա) (քաղաք) Едесиа Yedesia	Հայոց Միջագետքում: Առաջին համ. պատ. մախսուրին 55.000 քմկ, որից 19.000-ը՝ հայեր: Ջարդից հետո, քչերը վերադարձան իրենց տները:	I հ. պ.	I հ. պ.	I հ. պ.					
Ելան Елан Yelan	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գվեկ-ում: Հայաթնակ:	I հ. պ.							I հ. պ.
Ելգեչմազ Елгечмаз Elgechmaz	Կարսի մարզում, Սարիղամիշ գ-ից հս: 1907 թ.՝ 680 խառը բնակիչ:	I հ. պ.							
Ելփիս Елпис Yelpis	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 6 կմ հեռու, Արածանի գետից աջ: Հայաթնակ. 1915 թ.՝ 65 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						1915
Եկան Екан Yekan	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 67 տուն՝ հայ, 8 տուն՝ այլազգիներ:	1915							
Եկմալ Екма́л Yekmal	Բիթլիսի մահ-ի Մամազկետի գվեկ-ում: Հայաթնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տուն՝ 160 բնակիչ:	I հ. պ.							I հ. պ.
Եկմալ (Էկմալ) Екма́л Yekmal	Վանի մահ-ի Բերկրի գ-ից 18 կմ արլ, Բերկրի գետից ձախ: Հայաթնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն բնակիչ:	1895 I հ. պ.	I հ. պ.				1895 1915 1916	1895 I հ. պ.	
Եկան Еган Yegan	Էրզրումի մահ-ի Բասեն գվեկ-ում: Հայաթնակ:	1915		+			+		
Եղդակոր Егдако́р Yeghdakor	Էրզրումի գավառում:	1915							
Եղեցի Егеґа Yeghegi	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 3 կմ հր: 1915 թ.՝ 180 տուն մեծամասամբ հայ, դպրոց, ուսումնասիրաց ընկերություն:	1915		1915					
Եղեցիս Егеґис Yeghedis	Վանի մահ-ի Կարնկան գվեկ-ում, Խիզանի վերին հոսանքի աջ ափին, Բալաջուր լեռան ստորոտում: Հայաթնակ. 1909 թ.՝ 90 տուն, վարժարան:	1915				1915	1890- 1915	1915	
Եղրուտի ս. Հովհաննես (Վանք) Еґрути св. Ованнес Yeghruti s. Hovhannes	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 13 կմ արմ: Գործել է մինչև առաջին համ. պատ.: Ումեր դպրոց:								

Եղիմ Егуд Eghuc	Բիթլիսի մահ-ի խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895					
Եղիմեռն Егучерн Yeghuchern	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտ գվոկ-ում: Հայաքմակ:	I h. պ.						I h. պ.	
Ենի գյուղ Ени гюг Yeni gyugh	Մեքատիայի մահ-ի Շապին Գարահի- սարի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 47 տուն, որից 40-ը՝ հայ, վարժարան, եկե- ղեցի:	1915	1915						
Ենիխան (գավառակ) Еникхан Yenikhan	Մեքատիայի մահ-ի Մեքատիայի գավ- ում: 1910 թ. մեկը 14.636 բնկ, որից 6900-ը՝ հայ:	1915							
Ենիխան (գր) Еникхан Yenikhan	Մեքատիայի մահ-ում, Սամսոն-Պողիս խճողային ճամապարհին: 1915 թ.՝ 300 տուն՝ 2400 հայ բնկ, կային մաս ալյ- ազգիներ: Հայերն ունեին դպրոց:	1915		1915				1915	
Ենիջե Енидже Yenije	Մեքատիայի մահ-ի Ամասիայի գավ- ում (Մարգվանի գվոկ-ում): Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 150 տուն՝ 1250 բնակիչ:	1915	1915						
Ենի Մեղրի Ени Мегри Yeni Meghri	Դիարբեքրի մահ-ի Բաղուի գվոկ-ում: Հայաքմակ:	I h. պ.						I h. պ.	
Ենիջե Енидже Yenije	Կեսարիայի մահ-ում, Թոմարգայի գր- ից 28 կմ հեռու: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, դպրոց՝ Լևոնյան անվամբ: Հայերը ըշվել են Տեր-Ջոր և նշնչացվել:	1915		1915					
Ենիջե Ստանոզ Енидже Станоз Yenighe Stanoz	Մեքատիայի մահ-ում, լեռան ստորո- տում: 1873 թ.՝ 500 հայ և 128՝ թուրք բնկ: Կար հայկական դպրոց:	I h. պ.						I h. պ.	
Ենիքոյ Еникёй Enikyoy	Մեքատիայի մահ-ի Շապին Գարահի- սար գավ-ում, Մեքատիա ք-ից հր-արմ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ 250 անձ:	I h. պ.						I h. պ.	
Եսոնկ Есонк Esonk	Վանի մահ-ում, Վանի գվոկ-ում: Հայա- քմակ:	I h. պ.					+	I h. պ.	
Եվկարա (սրբապատն) Евкара Yevkara	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 15 արկ, ս. Կարապետ վանքի մոտ: 1914 թ. 500 տուն հայ, 50 տուն թուրք և հույն: Կար հայկական դպրոց: Եղել է գրչու- թյան կենտրոն:	+		+					
Երանոս Еранос Yeranos	Էրզրումի մահ-ում, Կարաբիլիսա գր-ից 20 կմ արլ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 40 տուն՝ 300 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.						I h. պ.	
Երաշխավոր ս. Աստվածածին (վանք) Ерашхавор св. Аствацацин Yerashkhavor st. Astvatsatsin	Բիթլիսի մահ-ի խիզանի գվոկ-ում, Վե- րին Կարկատի գ-ախմբում, Մկր գետի արմ կողմում: 1895 թ. թուրքերը սպանել են վանականներին:					+			
Երգեղան Ергеган Yergeghan	Խարբեքրի մահ-ի Չմշկաձագի գվոկ- ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.		+					
Երգվա Ергва Yergva	Էրզրումի մահ-ի Բաբեքրի գվոկ-ում, Բաբեքր ք-ից 15 կմ հս-արմ, Բազախտի ճամապարհին: Առաջին համ. պատ. մախօրին հայաքմակ էր և մեկը 83 տուն՝ 700, վարժարան, 2 եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.	

Երզննիկ Ерзмник Yerdmnik	Խաբրերդի գավ-ում, Խաբրերդի դաշտում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 92 տուն բնակիչ:	1915						I h. պ.		
Երեբախան (Երեբազան) Еребахан Yerebakhan	Կիլիկիայում, Միսի կամ Ջոզանի գավ-ում, Սարոս գետի ափին, Վանկայից 17 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն հայ և փոքր թվով թուրք:	I h. պ.	1915			1915		I h. պ.		
Երեցագրակ Ерецаграк Yeretsagrak	Խաբրերդի մահ-ի Չնշկածագի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 35 տուն, վար-ժարան, եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.		
Երեցթաղ Ерецтаг Yeretstagh	Բիթլիսի մահ-ի Բաղեշ ք-ից 18 կմ արլ, Ազնվիսցձոր գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895					
Երեք խորան Ерек хоран Yerek khoran	Էրզրումի մահ-ի Դիարդինի գվեկ-ում, Նարառ լեռան հս ստորոտում, Արս-ժանիի ձախ ափին: Հայաբնակ: Ումեր վանք:	I h. պ.						I h. պ.		
Երզնկա (զավառ) Ерзнка Yerznka	Էրզրումի մահ-ում: 1909 թ. ապրում էին 210.858 բնկ, որից 34.510-ը՝ հայ: Կար հայկական 11 վանք և 33 եկեղեցի:	I h. պ.	I h. պ.					I h. պ.		
Երզնկա (քաղաք) Ерзнка Yerznka	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 1890-ական թթ.՝ 2300 խառը բնակիչ:	I h. պ.						I h. պ.		
Երիզակ Еризак Yerizak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի դաշտում, Մուշ ք-ից 14 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն՝ հայ, 12 տուն՝ թուրք:	I h. պ.						I h. պ.		
Երիշատ (Հերիշատ, Արաշատ) Еришат Yerishat	Վանի մահ-ի Արճեշի գվեկ-ում, Ականց գ-ից 9 կմ հս, Ադի գետի ափին: 1910 թ.՝ 91 տուն խառը բնկ: Գոյություն ունեւ մինչև առաջին համ. պատերազմը:	I h. պ.								I h. պ.
Երիցանք Ерицанк Yeritsank	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Ըառախ գվեկ-ում, Մուսանք ձորում, Ըառախի գետի ափերին:	I h. պ.						I h. պ.		
Երիցյուղ (Իրիցյու գեղ) Ерицгюг Yeritsgyugh	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտ գ-ից 11 կմ հր-արլ, Մանկասար գետից աջ: Հա-յաբնակ. 1914 թ.՝ 110 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1895						1895		
Երկայնիստ Еркайнист Yerkeynist	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 20 կմ արմ: Առաջին համ. պատ. մայսորին 25 տուն հայ բնկ, եկեղեցի:	1915	1915					1915		
Երկան Еркан Yerkan	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 12 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 150 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915		1915		
Երկան Еркан Yerkan	Խաբրերդի մահ-ի Դեբսինի գավ-ում, Խոզաթ գ-ից 8 կմ հր-արլ, Երկան գյու-րում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն հայ և թուրք:	1915- 1918		1915- 1918				1915- 1916		
Երկանի ս. Գևորգ (վանք) Еркани св. Геворг Yerkani st. Gevork	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 12 կմ հր-արլ, Տուժիկ լեռան փեշերին, Կեղնցիք և Երկան գյուղերի մոտ: 19-րդ դ. վեր-ջերին թուրքերը սախեղ և երկիզել էին:							19-րդ դար	19-րդ դար	
Երմանց (Էրմանց) Ерманц Yermants	Վանի մահ-ում, Վարազա լեռից հս-արլ, Արճակ լճից հր-արլ: 1890 թ.՝ 20 տուն հայ և թուրք:	1895								
Երնջիկ Ернджил Yernjil	Դիարբեքիր մահ-ի Դիարբեքիր ք-ի մոտ: 19-րդ դ. առաջին կեսերին՝ 20 տուն հայ, կային մեծ աղաղակներ: Թուրքերը ա-վերել են հայկական թաղամասերը:	I h. պ.						I h. պ.		

Երում (գավառ) Ерум Yerum	Բիթլիսի մահ-ում: 1895 թ. թուրքերը սովորել և սրբապղծել են գավառի 12 հայ-կական գյուղերի վանքերն ու եկեղեցի-ները:	1895 I հ. պ.			1895		1895		1895		
Եփրատ (գետ) Епрат Eprat	Բեռլին - Բադեն - Բադեն երկաթուղու աշխատանքների ժամանակ իրենց հայ-րենիքից տեղահանված հազարավոր հայ-եր ըշվեցին այստեղ, որոնց մեծ մասը մահատակվեց Ասիայի և Միջագետքի ամապատմելու:	+									
Եքմալ Екмал Ekmal	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 6 տուն հայ բնա-կիչ:	1915							1915		
Զաիմ (Զայիմ) Займ Zaim	Կարսի մարզ-ում, Կարս գետից ճախ, Կարս ք-ից 22 կմ հեռու: 1913 թ.՝ 580 հայ բնիկ: Ռուսների բանակատեղին էր 1877 թ.:		1920	I հ. պ.							
Զակովկ Заковк Zakovk	Վանի մահ-ի Բաշկալայի գվոկ-ում, ս. Բարդուղեմիոս վանքից հր-արդ: 1895 թ. կոտորածից առաջ 40 տուն հայ բնակիչ:	1895			1895				1895		
Զանգեզուր (զք) Зангезур Zangezur	Էրզրումի մահ-ի Բայազետ ք-ից հս-արմ:	1915	I հ. պ.								
Զասյան Заскян Zaskyan	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 1888 թ.՝ 30 տուն հայաբնակ:	I հ. պ.		I հ. պ.							
Զավուրեսա (Զավարեսա) Завуртеа Zavuretea	Տրասպիզոնի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներ-րին հայաբնակ էր: Ուներ եկեղեցի, վար-ժարան:	1915	1915								
Զատկան (Զեթկան, Զեյթկան) Заткан Zatkan	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում, Ալաշկերտից 12 կմ հր-արմ: Առաջին համ. պատ. առաջ՝ 80 տուն հայ բնակ: Ուներ դպրոց:	I հ. պ.					1893	I հ. պ.			
Զարանց (Զարանիա, Զառանց) Заранд Zarants	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 35 կմ արդ, Արճակ գվոկ-ում, Արճակ լճից հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.			
Զարդանես Зарданес Zardanes	Կարսի մարզի Օլթի ք-ից 6 կմ հր-արմ, Միլրի գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 46 տուն:	I հ. պ.						I հ. պ.			
Զարդարիչ Зардарич Zardarich	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 26 կմ հր-արդ, Արածանի գետից ճախ, Մաս-տան լեռան և Արդմսեհի վանքի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն: Ունե ք վանք:	1915	1915								
Զարդենիս ֆեյի Зарденис феги Zardenis fegi	Կարսի մարզի Օլթիի գվոկ-ում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին՝ 220 հայաբնակ:	1915-1916	1915-1916								
Զարտուն Зартун Zartun	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում, Ալանց 7 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-ր դ. սկզբնե-րին՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915	1915								
Զարիշատ (Զարիշատա) (քաղաք) Зарिशат Zarishat	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից հս, Ախուր-յանի Զարիշատ և Մեծագետ վտակների միջև:		1920								
Զափնա Запна Zapna	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա-բնակ: Կար եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.			
Զափո Зако Zako	Դիարբեքր գավ-ում: Հայաբնակ:	1895					1895	1895			

Չելա (քաղաք) Зела Zela	Մերաստիայի մահ-ում, Ամասիա ք-ից հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 21.000 խառը բնկ, 2 վարժարան: Առաջինը՝ Մեսրոպ-յան:	1915							
Չեյթուն (գավառակ) Зейтун Zeytun	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 35.804 բնկ, որից 27.640-ը՝ հայ, որոնք թուրքերի կողմից ըշվեցին Միդիայի ամապատները::	I հ. պ.	I հ. պ.			1895		1895	
Չեյթուն (գք) Зейтун Zeytun	Կիլիկիայում, Չեյթուն գվե-ի կենտրո-նը: Չեյթունի հայերին թուրքերը ըշել են Միդիայի ամապատները, որտեղ և մա-հառակվել են:	1915	1915	1920			1895- 1896, 1915		+
Չեյթունի ս. Աստվածածին (վանք) Зейтуни св. Аствацацин Zeytuni s. Astvatsatsin	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից հր-արդ, Պար-գրմկա լեռան լանջին: 1915 թ. այստեղ ամբողջած հայերը ամհաղատար կռիվ էին մղում թուրքերի դեմ: Գլխաթյան կենտրոն էր:					1915	1915		1915
Չեներ Зенер Zener	Բիթլիսի մահ-ի Ազմկացճոր գվե-ում:					1895			
Չենզեն Зензен Zenzen	Դիարբեքրի մահ-ի Սիվանի գվե-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 43 տուն՝ հայաբնակ:	1915- 1916				1915- 1916	1895, 1915- 1916	1895	1915
Չենիս (Չեյնիս) Зенис Zenis	Վանի մահ-ի Խոշարի գվե-ում, Կասր գետից 7 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 25 տուն հայ և 15 տուն եկվոր քրդեր:	1896	I հ. պ.				+		
Չեռնակ (գք, գյուղ և բերդ) Зернак Zernak	Վանի մահ-ի Խոշարի գվե-ում, Խոշարի գետից ծախ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 40 տուն հայաբնակ:	1915							
Չերդո (Չերի) Зердо Zerdo	Խաղթերդի մահ-ի Դերսինի գավ-ում, Բերքի գք-ից արմ: Մինչև եղեմը՝ 55 տնից ավելի հայ:	1915- 1916							
Չերմիենջ Зермиендж Zermienj	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից 20-25 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1912 թ.՝ 80 տուն:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Չերվանդանց Зерванданц Zervandanc	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 4 կմ արդ, Եռչանց գ-ից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն հայ, եկեղեցի:	1915		1915 Արդ. Հայ.			+	I հ. պ.	
Չերֆաս Зерфас Zerfas	Բիթլիսի մահ-ի Խարզամի գվե-ում, Նահիքամի գ-ախմբում: Հայաբնակ:	1895				1895		1895	
Չեֆանոս Зефанос Zefanos	Տրսայիզոնի մահ-ում, Տրսայիզոն ք-ից 10 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայաբնակ: Կար Մեսրոպյան վար-ժարան:	1915	1915				1896		
Չիարեթ Зиарет Ziaret	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հր-արմ, Զարքի լեռան ստորոտում, ս. Կա-րսայետ վանքից հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 180 տուն՝ 1500 բնկ, եկե-ղեցի, վարժարան:	1895 և 1915				1895	1895	1895	
Չիմարա (Չմմառ) Зимара Zimara	Մերաստիայի մահ-ում, Տերիկ ք-ից 28 կմ հս-արդ, ս. Նիկողայոս և ս. Պողոս-Պետրոս վանքերի մոտ, Եփրատի աջ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն հայ, 30 տուն՝ ալյազգիներ: Ուներ վար-ժարան, եկեղեցի:	1895, 1915			1915				
Չիվոլի Зиволи Zivoli	Կեսարիայի մահ-ում: Մինչև 1915 թ. հա-յաբնակ:	1915- 1918				1915- 1918			

Չիրո Зиро Ziro	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Կարաքիլիսայի գվեկ-ում, Կարաքիլիսա-Դիարբեքր ճամնալարից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ հայաբնակ: Տե՛ս Չիրավ:	1915-1916	1915-1916								
Ջմայլե Змайле Zmayle	Խարքերդի մահ-ի Չարսամզակի գավ-ում, Բերդի գ-ից 10 կմ հս-արմ, Մեծտր գետից ձախ, ս. Լույս վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմ հայ, 8 տոմ թուրք: Ումեթ վարժարան:	1915				1915					
Ջորցարուք Зорцарук Zorcaruk	Խարքերդի գավ-ում: Կար եկեղեցի, որը թուրքերը կողոպտել և այրել են:	1895				1895					
Ջրզանոզ Зрзаноз Zrzanoz	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվեկ-ում: 1915 թ. Ջրզանոզում թուրքերը սպանել են շրջա-կա բնակավայրերի հայ բնակիչներին:	1915									
Ջրքիսան (գավառ) Зрыхан Zerkhan	Բիթլիսի մահ-ի եր կողմում: Այստեղ ևս եղել են հայերի զանգվածային կոտո-րածմեր:	1915				1915					
Էզաս բունար Эзас бунар Ezas bunar	Մերսառիայի մահ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ, վարժարան, եկեղեցի:	1915							1915		1915
Էզրեկ Эзрек Ezrek	Մերսառիայի մահ-ում: Մինչև եղեռնը հայաբնակ՝ 350 տոմ 2800 անձով:	1915-1916	1915-1916						1915-1916		
Էլեմիլ Элемил Elemil	Խարքերդի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915			1915		
Էլեմոնց (Էլեմնոնց) Элемонц Elemonts	Տրասպիզոնի մահ-ում, Սյուրմեմի գվեկ-ում, Էլեմոնց լեռան ստորոտում, Թաֆրի գետի հովտում: 1915 թ.՝ 23 տոմ հայ բնակիչ, Անատոլիա ք-ից 22 կմ հս-արմ:	1915-1916				1915-1916			1915-1916		
Էլեու (գյուղ, ալան) Элеу Eleu	Տրասպիզոնի մահ-ում, Ծովափին: 1870-ական թթ.՝ 27 տոմ հայաբնակ, եկեղեցի:	1915									
Էինթելլի Эинтели Eintelli	Կիլիկիայում, Ջերերերեքերի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ, 36 տոմ: Հա-յերին թուրքերը խալատ վերացրեցին 1918-1920 թթ.:	1909, I հ. ա.									1909
Էլմաաճ Эламаач Elamaach	Մերսառիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915									1915-1916
Էլուբեկկրան Элубеккран Elubekkran	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Մերքեի գ-ալանում: 1915 թ.՝ 26 տոմ հայ:	1915-1916	1915-1916								
Էլոցլու Элоглу Eloghlu	Կիլիկիայում, Մարաշ-Ադանա ճամնա-լարից: Մինչև 1909 թ.՝ հայաբնակ: 1918 թ. նոյեմբերին Ջեյրեմեցի մի խումբ հա-յեր ախտեղ քաջաբար կռիվեցին թուր-քական բանակի դեմ:	1909						1918			
Էլոցլու (գյուղախումբ) Элоглу Eloghlu	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Մինչև 1909 թ. հայաբնակ էր:								1915		
Էհուբ (Ընուպ, Էսուր, Ինուպ, Հեյսուր) Эгуб Ehub	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուրի գվեկ-ում, Անարոնք գյուղի մոտ: 1915 թ.՝ 35 տոմ (300 անձ), հայաբնակ:	1916-1917				1915					
Էյլենջե Эйлендже Eyenje	Մերսառիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 1890-ական թթ.՝ 65 տոմ հայ բնկ, վար-ժարան, եկեղեցի:	1915							1915		
Էյնելբաշ Эйнебаш Eynelbash	Տրասպիզոնի մահ-ի Չարշամբայի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 22 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915			1915		
Էյրիբուջաղ Эйрибужаг Eyribujagh	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: Մինչև 1920 թ.՝ բնակիչները հայեր էին:	1909, 1920									

Էյրիդերի Эйриdere Eyridere	Տրապիզոնի մահ-ի Չարչամբայի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915		1915		
Էսեհաջիլի Эсегаджили Esehajili	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում:	1915								
Էրանի Эрани Erani	Էրզրումի մահ-ի Մամախաթումի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 33 տոմ՝ 330 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915						1915		
Էրերնա (Մարթ Սահակ) Эерна Eterna	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Վան ք-ից 24 կմ հս-արմ, Վանա լճի ափին: Մինչև 1915 թ.՝ 110 տոմ հայ բնկ, վարժարան:	1915				1915		1896		
Էրերնաս u. Սահակ Պարթև (վանք) Эернас св. Саак Партев Erernas st. Sahak Partev	Վանի մահ-ի Էրերնա գյուղում, Վանա լճի ափին:							1915		1915
Էրզրում (մահանգ) Эрзрум Erzrum	Արև. Հայաստանում: Առաջին համ. պատ. ժամանակ ուներ 550.000 բնկ, որից 300.000-ը՝ հայ:	1915	1915	1915		1915				
Էրզրում (քաղաք) Эрзрум Erzrum	Արմ. Հայաստանում (տե՛ս Կարին):									
Էրիշ Эртич Ertch	Էրզրումի մահ-ի Քոլիի գվեկ-ում: 1916 թ.՝ 100 տոմ՝ 775 հայաբնակ:	1915		1915						
Էրմենեկ (քաղաք) Эрменек Ermenek	Կիլիկիայում, Իշեղի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 8000 բնկ, որից 3000-ը՝ հայ:	1918	1918	1918						
Էրմենեկ (գավառակ) Эрменек Ermenek	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: 1894 թ. ուներ 63 գյուղ, 27.000 բնկ, որոնց զգալի մասը հայեր էին:	1915-1918	1915-1918	1915-1918						
Էրնկան Эрнкан Ernkan	Վանի մահ-ի Հեյարի գավ-ում, Ադրակ գվեկ-ում, u. Բարդուղիմեոս վանքի արմ: Այստեղ եղել է վանք:	+	+	+				1913-1918		
Էրկիլեթ Эркилет Erkilet	Կեսարիա մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 12 կմ հս-արմ: 19-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 տոմ, որից 300-ը՝ հայ, Արամյան վարժարան:	1915								
Էքբեզ Экбез Ekbez	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: Մինչև 1918 թ.՝ հայաբնակ, եկեղեցի:	1909, 1915-1918								
Էքիզ քյուլյու Экиз кёмо Ekiz kyoryu	Կիլիկիայում, Ջեսսայի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ հայաբնակ, եկեղեցի, վարժարան:	1915								
Ընկուզակ Инкүзак Ənkuzak	Վանի մահ-ի Բերկրիի գվեկ-ում: 1914 թ.՝ 216 հայ բնկ: Կային մաև 15 տոմ այլ-ազգիներ:	1915								
Ընձար (Ինձար) Инджкар Andzkar	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Խուլի գ-ից 17 կմ հր-արմ, Դարկոշ լեռան հր-արմ ստորոտում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 240 տոմ՝ Լինյում Հինձ-քար:	1915	1915			1915		1915		
Ընճղակ Инчгак Anchghak	Խարբերդի մահ-ի Դեբլումի գավ-ում, Խոզաք գ-ից 47 կմ հր, լեռնային վայ-րում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տոմ՝ 280՝ հայ և 150 քուրդ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					1915		
Թադևոս (վանք) Тадевос Tadevos	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Տանձիկ գյուղում:							1895		1895

Թադևոս (վանք) Тадевос Tadevos	Վանի նահ-ի Բեքլըրի գվեկ-ում: 1915-1918 թթ. թուրքերի հարձակումների ժամանակ վանքի զանգի դղանջներով էր շրջակայքի հայաթյանը տեղեկացվում վտանգի մասին:								
Թաթոս Առաքյալ (Մուրթ Թաթոս) Татос Аракял Tatos Arakyal	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանիկի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայա-րմակ:	I հ. պ.					+		
Թաթուկ Татук Tatuk	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Փսամբ գվեկ-ում, Խնձորենց գյուղի մոտ: Հա-յարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 210 բնա-կիչ:	1915	1915					1915	
Թալաս (գր) Талас Talas	Կեսարիայի նահ-ում, Կեսարիա ք-ից 5 կմ հր-ադ: Մինչև եղեմը ուներ 20.000 բնկ, որից 7000-ը՝ հայեր, 4 դպրոց, եկե-ղեցի:	1915							
Թալոր Талор Talor	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում: Մինչև 19-րդ դ. վերջերը՝ հայաբնակ:	I հ. պ.				+			
Թախչա Тахча Takhcha	ՎՀ Ախալքալաքի շրջ-ում, Արուլ լեռան հր կողմում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 260 տուն բնկ, դպրոց: 1918 թ. թուրքերը սրախողող են արել հայերին, փրկվել է 7 մարդ:	+							
Թաղ Таг Tagh	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից 23 կմ հր-ադ: Գեղիս (Կեղիս) գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 1900-ական թթ.՝ 15 տուն հայ: Ուներ 2 վանք:	1915						1915	
Թաղավանք Тагаванк Taghavank	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուր-Բոնա-շեն գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 270 բնակիչ:	1915	1915						
Թաղվճոր Тагвѣдзор Taghvədzor	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուր-Բոնա-շեն գվեկ-ում, Մարաթուկ լեռան տող-րտում, Բոնաշեն գետակի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 28 տուն խառը բնկ: Գյուղում միշտ վառ էին պահում 9-րդ դարի ազգային հերոս խաթեցի Հովնանի վառած կրակը:	1915	1915						
Թամզարա (գր) Тамзара Tamzara	Մերասուիայի նահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում, Շապին Գարահիսար ք-ից եւ, Կերասուն տանող ճամադարին: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 8000 բնկ, վարժարան, մի քանի եկեղեցիներ և վանքեր: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915						
Թաներ Танер Taner	Խաթերքոյի նահ-ում, Դեմաիմի գավ-ում:	I հ. պ.				+			
Թանրճըղ Тантрчәг Tantrchəg	Մերասուիայի նահ-ում, Շապին Գարա-հիսարի գավ-ում, Շապին Գարահիսար ք-ից 7 կմ հեռավորությամբ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տուն բնկ, եկե-ղեցի:	1915				1915		1915	
Թանրճերդի Танрѣверди Tanrəverdi	Կիլիկիայում, Ադամայի նահ-ի Ադամայի գավ-ում: 1915 թ. թուրքերը սպանել են 1280 հայի:	1915							
Թանց Танц Tants	Խաթերքոյի նահ-ի Զադասնջակի գավ-ում, Խոզաք գր-ից հս-արդ, Խոզաքի	1915				1915		1915	

	ջուր և Մեծոր գետերի միջև։ 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ հայ, 20 տոմ՝ քուրդ։ Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան։									
Թառտ Tary Taru	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում։ Հայաթնակ։ Մինչև 1915 թ.՝ 102 տոմ՝ 406 բնկ, վարժարան, եկեղեցի։	1915				1915			1915	
Թավշանլու Тавшанлы Tavshanlu	Սերաստիայի մահ-ում, Սերաստիա ք-ից 30 կմ էր։ 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 500 խառը բնակիչ, եկեղեցի։	1915							1915	
Թավշանլու Тавшанлы Tavshanlu	Սերաստիայի մահ-ում, Հաֆիքի գավ-ում։ 1920 թ. սկզբներին՝ 800 տոմ խառը բնկ։ Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի։	1915	1915							
Թացու Taču Tatsu	Վանի մահ-ի Կարվառի գվել-ում, Բա-ղաջուր լեռան ստորոտում։ Հայաթնակ. 1915 թ.՝ 65 տոմ։	1916- 1918	1916- 1918					1915	1916- 1918	
Թափած Тапач Tapach	Սերաստիայի մահ-ում։ Հայաթնակ։ Մին-չև 1915 թ.՝ 200 տոմ։	1915	1915							
Թափձոր Тапдзор Tapdzor	Էրզրումի մահ-ի Խոսրոջի գ-ավանդում, Սպեր գ-ից 20 կմ հա-արդ։					+				
Թեղուտ Tegut Teghut	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կոն-խենու ճանապարհին։ 1915 թ.՝ 300 տոմ, որից 221-ը՝ հայրական, վարժարան, եկեղեցի։	1915				1915			1915	
Թեղուտ Tegut Teghut	Բիթլիսի մահ-ում, Խյաթ գ-ից 8 կմ էր-արմ, Նեմրոթ լեռից հս։ Հայաթնակ. 1909 թ.՝ 1730 բնակիչ։	1895, 1915							1915	1915
Թեղուտ Tegut Teghut	Էրզրումի մահ-ի, Երզնկայի գավ-ում 20-րդ դարի սկզբին ուներ 630 բնկ, որից՝ 500 հայ, եկեղեցի վարժարան։	1915	1915							
Թեմեջիկ Темяжик Temejik	Սերաստիայի մահ-ում, Թոմուսի գվել-ում։ Հայաթնակ. 1915 թ.՝ 80՝ տոմ՝ 700 բնակիչ, եկեղեցի։	1915	1915							
Թեյեկ Teйек Teyek	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան մոտ, Ջե-րեքերների) գվել-ում։ Մինչև 1915 թ.՝ 15 տոմ՝ հայ բնակիչ։	1909, 1915							1909	
Թենեք մադեն Тенек маден Tenek maden	Սերաստիայի մահ-ի Յոզգաթի գավ-ում։ 19-րդ դ. վերջերին՝ 350 հայ բնկ, վար-ժարան, 2 եկեղեցի։	1915	1915							
Թեովքես Тевоксе Tevekse	Սերաստիայի մահ-ում։ 1915 թ.՝ 100 տոմ՝ 850 հայ բնակիչ։	1915- 1916	1915- 1916						I հ. պ.	
Թերզիլի Terзили Terzili	Սերաստիայի մահ-ի Յոզգաթի գավ-ում։ Հայաթնակ՝ 500 տոմ, 2 եկեղեցի, դպրոց։	I հ. պ.	I հ. պ.						1915	
Թերմե (գավառակ) Терме Terme	Տրապիզոնի մահ-ում, Ջանիկի գվել-ում։ 1915 թ. տեղահամակել և կոտորվել են 2567 հայեր։ Ուներ եկեղեցի։	1915	1915							
Թեփե Тепе Тепе	Դիարբեքլի մահ-ի Բաշի գվել-ում, Ուրու-ջա լեռից հր-արմ, Թեփեի մոտ պատվեցին Ռիֆի տեղահամակած հայերը։ Հայաթնակ. 1915 թ.՝ 500 բնկ, վարժարան, եկեղեցի։	1915							1915	
Թեփրիվերդի Теприверди Tepriverdi	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում։ Հայա-թնակ։	1909								
Թեքեբինա (սոփան, քեր)	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտից հս։ Կո-տորածներից փրկվելու համար շրջա-կայրի հայերը թաքնվում էին այստեղ։	I հ. պ.								
Թեքի (գավառ) Текеи Tekei	Կիլիկիայում, Կարամանի մահ-ում։ 1848 թ. ուներ 260 բնակավայր՝ 10,000 բնկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին։	1918- 1922		1918- 1922						

Թեքելի Текели Tekeli	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 15 կմ հր: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ:	1915	1915						
Թեքիրչե Текирче Tekirche	Կիլիկիայում Ադամայի մահ-ում, Միսի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տուն՝ հայ բնակիչ:	1909							
Թեքիրեջ (գյուղախումբ) Текиредж Tekirej	Տրապիզոնի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. ուներ 8 հայաբնակ գյուղ՝ 251 տուն՝ 1757 բնակիչ:	1915							
Թիզ Тиз Tiz	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին հայաբնակ էր: Ուներ եկեղեցի:	1895			1895				
Թիլ Тил Til	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու ք-ից 10 կմ հր-արմ, Արածանիից ձախ: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 5 տուն բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Թիլ (Թ. Բերդակո, Թլակ) Тил Til	Խարբերդից 8 կմ հս-արլ, Չարսանջակի գվոկ-ում, Արածանի գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն բնկ:	1915	1915						
Թիլ (Թլա) Тил Til	Բիթլիսի մահ-ի Հազգո-Խարջոզ գվոկ-ում, Մուշ ք-ից 23 կմ արլ, Արիստակես վանքի մոտ: 1900-ական թթ.՝ 70 տուն՝ հայ, 30 տուն՝ քուրդ, վարժարան:	1915	1915					1915	
Թիլա (վանք) Тила Tila	Դիարբեքի մահ-ի Բալուի գավ-ում, Թիլ գվոկ-ում, Արածանի գետից ձախ, վարժարան:							1916-1918	1916-1918
Թիլ Արմեն Тил Армен Til Armen	Դիարբեքի մահ-ի Մարդին գավ-ում, Մարդինից հր-արմ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Թիլ Համտուն (Տեգլում) (սական և քերդ) Тил Гамтун Til Hamtun	Կիլիկիայում, Միսից ոչ շատ հեռու, Ջանան գետի ձախ կողմում, Մարվանդիքարի մոտ: Ավանդ կանգուն էր մինչև 1915-1921 թթ:	+							
Թիմար (գավառակ) Тимар Timar	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Վանա լճից արլ: 1881 թ. ուներ 120 գյուղ, 39.900 հայ և 230 քուրդ բնկ: Կար 14 հայկա-կան վարժարան, 65 եկեղեցի, 13 վանք:	1915			+		+		
Թիմար Тимар Timar	Վանի մահ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ. 15 տ.: Ուներ 4 վանք:	1915			+			1915-1916	
Թ(ի)մենք Т(и)рменк T(i)menk	Բիթլիսի մահ-ի Շիրվանի գվոկ-ում:	1895			1895				
Թիրիշմեկ Тиршмек Tirishmek	Խարբերդի մահ-ում, Խոզար գ-ից 17 կմ հր-արլ, Բերդի գետի ձախ կողմում: Հա-յաբնակ. 1915 թ.՝ 36 տուն բնակիչ:	1915			1915			1915	
Թլաբերդ (սական, քերդ) Тлаберд Tlaberđ	Խարբերդի մահ-ում, Բերդի ք-ից 7 կմ արլ, Բերդի գետափին: 1915 թ. Թլաբերդի մոտ ունեցավից Չարսանջակի հայաբնակ:	1915							
Թլանց Тланц Plants	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 10 կմ հր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն բնակիչ:	1915	1915						
Թլավ Тлав Tlav	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամի Խուրի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 85 բնակիչ:	I հ. պ.							
Թլկատին (Խոլլու) (գր) Тлкатин Tlkatin	Խարբերդի մահ-ից 12 կմ հր-արմ, Արա-ծանի գ-ետից ձախ, Ուլ վտակի ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 360 տուն՝ 3000 բնկ, 6 վարժարան և եկեղեցի:	1915		1915	1915				
Թլաշար (Տոքրասեղ) (ամրոց, քաղաք) Тлашар Tlashar	Եղիսիայի մահ-ում, Ուռուտում, Հայոց Միջագետքում: Մեծամասամբ հայա-բնակ: Ուներ եկեղեցի և վարժարան:	1915-1918							

Թխիկ (Դղիկի գը) Тхик Tkhik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուն Սարուն գվոկ-ում, Ծովասարի արմ լան-ջին: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	I հ. պ.						+			
Թխիկ (քուր) Тхки Tkhki	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ եր-արմ, Ալյանց գյուղի մոտ: Թուրքերից սրաշտարանվելու համար հայերը դիքոս-վորվել էին այտուղ:							+			
Թմնիս (Տոմիս) Тмнис Tmnis	Խարքերդի մահ-ում, Ծովք լճակից արմ, Եփրատ գետի ձախ ափին, ս. Լուսա-վորիչ եկեղեցու մոտ: 1915 թ.՝ 280 հայ, 670՝ խառը քնակիչ:	1915					1915				
Թյուրինջլի Тюрнжли Tyurinji	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 1909 թ.՝ հայաբնակ՝ 20 տուն:	1909					1909				
Թոդեվերան Тодеверан Todeveran	Էրզրումի մահ-ի Բասենի գվոկ-ում, Հա-սանկալա գը-ից 32 կմ եր-արդ: Հայա-բնակ. 1909 թ.՝ 100 տուն, վարժարան:	1918- 1920	1918- 1920						1918- 1920		
Թոդորակ Тодорак Todorak	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 40 կմ հս: 1915 թ.՝ 1600 հայ, 370՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915							
Թոկատ (գավառակ) Токат Tokat	Մերաստիայի մահ-ում: 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 200.000 բնկ, որից 40.000-ը հայ: 1915 թ. ուներ 5 բնակավայր, որոնցում հայերը 70.000-ից ավելի էին:	1915		1915							
Թոկատ (Եփրոնիս) (քաղաք) Токат Tokat	Մերաստիայի մահ-ում: 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 50.000 բնկ, որից 30.000-ը հայ: Կար հայկական 5 վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		1915 Արդ. Հայ.		1915			1915		
Թոմարզայի ս. Աստվածածին (վանք) Томарзайи св. Аствадацин Tomarzayi st. Astvatsatsin	Կեսարիայում, Թոմարզա գը-ից 5 կմ արդ ձորում: Ուներ վարժարան, 2 եկե-ղեցի:										1915
Թոմարզա (գը) Томарза Tomarza	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա գը-ից 40 կմ եր, Արգեստ լեռից եր-արդ: Առաջին համ. պատ. առաջ՝ 14.000 բնկ, մեծամասամբ՝ հայ: Կար վարժարան, օրիորդաց դպրոց:	1915		+							
Թոմլա Հայկական Томла Айкакан Tomla Haykakan	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում, Բարերդ ք-ից 10 կմ հս, Բաղախտի դաշտում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 57 տուն բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915			1915		
Թոմլյուք Томлюк Tomlyuk	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: Հայա-բնակ էր:	1909									
Թոնդրակ Тондрак Tondrak	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտից 9 կմ եր-արմ, Արածանի գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն խառը բնկ: Կար հայկա-կան եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915				1915					
Թոնուս (գավառակ) Тонус Tonus	Մերաստիայի մահ-ի Մերաստիայի գավ-ում: 1915 թ. մախօրեին հայաբնակ: Բնակավայրերը 25-ն էին, որտեղ ապ-րում էին 40.000 քնակիչ:	1915									
Թովմաս (Թրջիկ) (վանք) Товмас Tovmas	Դիարբեքրի մահ-ում, Հազրոյի գավ-ի Թրջիկ գյուղում: Ավերվել և ամայացվել է 19-րդ դ. վերջերին:								1895		1895
Թորդան (գը) Тордан Tordan	Էրզրումի մահ-ի Կամալիսի գվոկ-ում, Մալախ լեռան արդ տողառում: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 բնկ, երկսեռ վարժարան, եկեղեցի:	1915									

Թորդան Тордан Tordan	Էրզրումի մահ-ում, Հասանկաղ գ-ից 12 կմ հը-արդ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն՝ խառը բնակիչ:	1915		Վ. Հ.	1915						
Թորդան Тордан Tordan	Խարքերդի մահ-ի Չարսանջակի գվեկ-ում, Տոժիկ լեռան ստորոտին: 1915 թ.՝ 30 տուն՝ հայ և 15 տուն՝ քուրդ:	1915	1915								
Թորթում (տվան) Тортум Tortum	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 19-րդ դ. սկզբներին՝ 8000 բնկ, որից 5000-ը՝ հայ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	1915			+						
Թորթում (գավառակ) Тортум Tortum	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրումի գավ-ի հս-արլ մասում: 1915 թ. մախօրեին՝ 11 գյուղ, մոտ 30.000 բնակիչ:	1915			+						
Թորոսխե Ներքին Торосхев Неркин Toroskhev Nerkin	Կարսի մահ-ում, Ադրասիան ք-ից 15 կմ արմ, Կուր գետից ձախ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 750 բնակիչ:	1915	1915	1915							
Թորոսցոց գեղ (Թորոսլի) Торосцоц ger Torostots gegh	Տրապիզոն ք-ից 35 կմ հը, Կարադեռի գետից ձախ: 1915 թ. 15 տուն հայ բնկ: 19-րդ դ. վերջերին հայերի սրաքաղը գլխա-վորում էր քահանա տեղ Կաթապետը:	I հ. ս.					+				
Թոփալ Չավուշ Топал Чавуш Topal Chavush	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթում գ-ից 25 կմ հս-արլ: 1909 թ.՝ 185 տուն խառը բնկ: Կար հայկական եկեղեցի և վարժարան: Մեծ եղեռնի ժամանակ բուրբուրը գ-ի հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915									
Թոփաջ Топаж Topaj	Մերաստիայի մահ-ի Թոնուսի գվեկ-ում, Կամարակից արլ: 1915 թ.՝ 200 տուն՝ հայ բնկ, 2 եկեղեցի, 1 վանք:	1915	1915						1915		
Թվանճ Тванч Tvanch	Էրզրումի մահ-ից 10 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին 60 տուն՝ խառը բնկ: Հայ-երն ունեին երկսեռ վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915			+	Վ. Հ.	1915				
Թրխե Трхе Trkhe	Դիարբեքրի գավ-ում, Բալու ք-ից 17 կմ հը-արմ, Թրխե գ-ից և Թիլա վանքից հը-արմ: Հայաբնակ. 1890-ական թթ.՝ 80 տուն բնկ, դպրոց:	1915	1915								
Թրոլ Трол Trol	Տրապիզոնի մահամզում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 24 տուն:	1915	1915								
Թրջիլ Трджил Trjil	Դիարբեքրի մահ-ում, Հազրոյի գավ-ում, Հազրոյից հս-արմ, Թրջիլ գվեկ-ում: Հայաբնակ էր մինչև 1915 թ.: Ուներ եկեղեցի և վանք:	1915							1915		
Թութեն (Դուդան) Тутен Tuten	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մուղլան գվեկ-ում, Բաղեշ ք-ից 38 կմ հը-արմ: Հայաբնակ էր մինչև 1890-ական թթ.:	I հ. ս.			+						
Թութլու օլուխ Тутлу олух Tutlu olukh	Կիլիկիայում, Հանճըն - Միս ճանապարհին: 1915 թ. եղեռնի ժամանակ բուրբերն այտուեղով էին տանում հայ տաքազիդ-ներին:										
Թուխ Тух Tukh	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճի հը-արմ մասում: Հայաբնակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 41 տուն՝ 272 բնկ: Ուներ վանք, վարժարան:	1895, 1915						1895, 1915			
Թումա մեզրե Тума мезре Tuma mezre	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չճշկաճազի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 37 տուն՝ հայ, 12 տուն՝ այլազգիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915 ԱՄՆ						

Թունտրասուլադար Тунтрасуладар Tuntrasuladar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա- մազկերտի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ. հա- յաշատ էր և նշանավոր:	1915				1915			
Իզակ Изак Izak	Դիարբեքի մահ-ի Բեչարի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1895			1895		1895		
Իզմե Изме Izme	Խարբերդի մահանգում: Հայաքմակ:	1895					1895		
Իզնամիր Изнамир Iznamir	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում: Հա- յաքմակ:	1895			1895				
Իլիպե Илипе Iipe	Կեսարիայի մահ-ում, Ամերակ ք-ից 3 կմ արդ, Խաչին լեռան բարձունքի վրա: Հա- յաքմակ. 1915 թ. մախոթյակին ուներ 5000 բնկ, եկեղեցի: Թուրքերը տառադրել են հայերին և ոչնչացրել Տեր-Ջորում:	1915						1915	
Իլոխան Илохан Pokhan	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի գավ- ում: Հայաքմակ:	1895						1895	
Իլպիշ Илпш Ilpish	Խարբերդի մահ-ում, Կարկառի գվեկ- ում, Մաղաթիա ք-ից 75 կմ հր-արդ, Եփ- րատ գետի աջ ափին: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան:	1915	1915						
Իհուպ (Էյուր, Ընուպ) Игуп Ihup	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ- ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915						
Իյդալի Ийдали Iydali	Մերսառիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 1873 թ.՝ 40 տուն՝ հայ, 13 տուն այլեր: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915			1915	
Իյնեպոլու Ийнеполу Iynepolu	Տրասպիզոնի մահ-ում, Միմուսի գավ-ում, Միմուս ք-ից արմ: Մինչև 1915 թ. 9000 բնկ, որից 1500-ը՝ հայ, վարժարան:	1915							
Ինչեսու Հայի Ичесу Айи Inchesu Hayi	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից արդ, Արզեսու լեռան մոտ: 1915 թ. ուներ 200 տուն՝ հայ, 50 տուն՝ քուրդ:	1915		1915					
Ինն Инн Inn	Խարբերդի մահ-ի Դեռսինի գավ-ում: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915							
Ինոճան Иноджан Inojan	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկետի գվեկ-ում:	1915				1895		1895	
Ինճիրլի Инджирли Injirli	Մերսառիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 400 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915			1915	
Ինճիրլի բունդար Инджирли бунгар Injirli bunghar	Կարսի մարզի Ջարիշատի շրջ-ում:					I հ. պ.		I հ. պ.	
Ինճիրլիկ Инджирлик Injirlik	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: Հայա- քմակ. 1909 թ.՝ 140 տուն, եկեղեցի: 1909 թ. մահառակելել են 700 հայեր:	1909							
Իշխան Ишхан Ishkhan	Մերսառիայի մահ-ում, Մերսառիա ք- ից 12 կմ հր: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 բնկ, ուսումնարան:	1915			1915				
Իշխանաձոր Ишханадзор Ishkhanadzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիհան գվեկ-ում, Խղեր լեռան մոտ: 1909 թ.՝ 100 տուն, վարժարան, եկեղեցի: 20-րդ դ. սկզբներին պայքարը ղեկավարում էր Գևորգ Չալուշը: Հայերին ճնշելու հա- մար թուրքերն այստեղ մշտապես զորք էին պահում:	1894, 1915		1915			+	1894	

Իշխանի գոմ Ишкхани гом Ishkhani gom	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Անգղ գ-ից հս-արմ, Վանա լճի ափամերձ շրջ- ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 52 տոմ 319 քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1916- 1918 Աղ. Հայ.			1915		
Իշխա Ишху Ishu	Էրզրումի մահ-ի Հասանկաղա գ-ից 26 կմ հր-արլ, Արաքս գետից աջ: Հայա- բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տոմ:	1915			1915				
Իջմե Иджме Ijme	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 24 կմ հր-արլ, Մաստաթ լեռան արմ լան- ջին, Ջարդարիչ գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 տոմ, եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	1895, 1915			1915	1915		1915	
Իսաբեկ Исабек Isabek	Դիարբեքի մահ-ում, Բաղու գ-ից 16 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 50 տոմ: Թուրքերն ավերել էին գյուղի եկեղեցին:	1915			1915			1915	
Իսանաչեղ Исаначылы Isanachele	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: Հայա- բնակ:	1909						1909	
Իսանլու Исанлы Isanlu	Մերաստիայի մահ-ում, Թոմուսի գավ- ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 300 տոմ, վար- ժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Իսլահիե (գավառակ) Ислагие Islahie	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 68 գյուղ, մոտ 16.000 քնկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին:	1909, 1915							
Իսկանդարյան Искандарян Iskandaryan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Չոր Մարգվանի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909			1909, 1915			1909, 1915	
Իսկենդերուն (գավառ և ք) Искендерун Iskenderun	Կիլիկիայում, տես Ալեքսանդրետտա:								
Իսյան (գավառ) Исян Isyan	Դիարբեքի մահ-ի հր-արլ մասում:	1915					+		
Իսուն Исун Isun	Դիարբեքի մահ-ում: Հայաբնակ:	1895, 1915			1895, 1915			1895, 1915	
Իքիսու (վայր) Икису Ikisu	Տրապիզոնի մահ-ում, Ծովափնյա Կեդաստն ք-ի մոտ: 1915 թ. թուրքերը կոտորել են այստեղ տալազդրված մեծաքանակ հայերի:	1915							
Լապչև Лапчлы Lapchle	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան մոտ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ՝ 124 տոմ:	1909, 1915	1909, 1915					1909	1909
Լաղանա Лагана Laghana	Տրապիզոնի մահ-ում, Ագլետայատի գվոկ-ում, Մերս գետի ետևում: Հայա- բնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ, 35 տոմը՝ հայկական, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915				
Լախան Лакхан Lakhan	Դիարբեքի մահ-ում, Բաղու գվոկ-ում, Բաղու գ-ից 16 կմ հս:	1895			1895				
Լամբրոն (ք) Ламброн Lambron	Կիլիկիայում, Տարսոն ք-ից 40 կմ հս- արմ: Մինչև կոտորածը՝ 4500 խառը քնկ, եկեղեցի, ռատմնարան:	1915			1915				
Լաշկոթ Лашкот Lashkot	Վանի մահ-ում, Բաշկաղա գ-ից մոտ 20 կմ հս-արմ: Հայաբնակ: 1890 թ.՝ 30 տոմ:	1896						1896	
Լեզ Лезк Lezk	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 3 կմ հս-արմ, Վանա լճի ափին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 180 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915				
Լեք Лек Lek	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 22 տոմ խառը քնակիչ:	1915							
Լտարիճ Лтарич Ltarich	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի- տարի գավ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 100 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915			1915	

Լի Ля Li	Բիբլիսի մահ-ում, Խիզանի գվեկ-ում, Բաղիշ ք-ից 23 կմ եր-արդ, Լև գ-ից արդ: Հայաքմակ. 1850-ական թթ.՝ 28 տոմս՝ 150 բնակիչ:	1915						1915		
Լիճք Личк Lichk	Խաթրերդի մահ-ում, Ակն գ-ից 33 կմ հա-արմ, Եփրատ գետի աջ կողմում: 1880-ական թթ. մեներ 507 հայ, 256 քաղք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, ուսումնարան:	1896				1896		1915		
Լիմ-Կոուց (շրջան) Лим-Ктуц Lim-Ktuc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կոուց թե-րակրգու և Լիմ երկու տաքածքում: 1915 թ. մեներ 13000 հայ բնկ, 8 վանք, 24 եկե-ղեցի:	1915		1915		1915				
Լիսանլի Лисанли Lisanli	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոմուսի գավ-ում: 1914 թ.՝ 217 տոմս՝ 1500 հայ բնկ, 30 տոմս՝ քաղք: Հայերն ունեին ուսումնարան:	1915	1915			1915				
Լճան Лчан Lchan	Վանի մահ-ում, Մոկս գ-ից հս, Փետա-վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին մեներ 12 տոմս հայ և մի քանի տոմս քաղք, բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Լճե (Դիլջա) (ավան) Лче Lche	Դիարթերդի մահ-ում, Լճե գվեկ-ում, Դիարթերդ ք-ից հս-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին 10.000 խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915				
Լճիկ Лчик Lchik	Էրզրումի մահ-ի Զոլի գվեկ-ում, Զոլ գ-ից 43 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 280 հայ, 70՝ քաղք: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915 ԱՄՆ						
Լոտար Лотар Lotar	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-միկի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայա-քմակ:	1895, 1915				1895, 1915				
Լորենիկ Лореник Lorenik	Խաթրերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Զնշկաձագի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 14 տոմս՝ հայ, 12 տոմս՝ քաղք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Լորտնձոր Лортндзор Lortndzor	Բիբլիսի մահ-ի Խաթի գվեկ-ում, Մոռ-կան լեռան ստորոտում: Հայաքմակ. 1910 թ.՝ 23 տոմս:	1915								
Լոնք (Լուսանոնք) Лсонк Lsonk	Էրզրումի մահ-ի Բաթերդ ք-ից 16 կմ արդ, Ղոբոխ գետից աջ, Լոնք գետի ստին: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 130 տոմս, վանք, վարժարան:	1895 և 1915				1915		1915		
Լոնքի ս. Լուսավորիչ (վանք) Лсонки св. Лусаворич Lsonki s. Lusavorich	Էրզրումի մահ-ում, Բաթերդի գվեկ-ում, Լոնք գյուղում: Մինչև առաջին համ. պատ. զործում էր:							1915		1915
Լվար (Լուար) Лвар Lvar	Բիբլիսի մահ-ի Սպարեկերտի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 12 տոմս:	1915						1915		
Լուսարաիճ Лусатарич Lusatarich	Խաթրերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Արևմտյան Եփրատ և Արածանի գետե-րի միախառնման վայրում, Զառատուն Մանկունք ավերակ վանքի մոտ:	1915	1915					1915		
Խաբանու Хабану KHabanu	Մեքսատիայի մահ-ում: Ուներ հայկա-կան եկեղեցի, որը 1895 թ. քաղքերը կո-րույալով են և սպանել քահանային:	1895								
Խաբլջոզ Хаблоджоз Khabljöz	Բիբլիսի մահ-ում, Մառտուն, Հազգո գ-ից 12 կմ հս: 1914 թ. մեներ 150 տոմս խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915				1915				

Խաբխաբ Хабхаб Khabxab	Դիարքերդի մահ-ի Բալուի գվեկ-ում, Բալու ք-ի մոտ:	1895			1895				
Խաբգամբ Хабгамб Khabgamb	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ի մոտ:	1895			1895				
Խաթ Хат Khat	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի Սարակներս գվեկ-ում:	1895			1895				
Խատավին (լեռ) Хатавин Khatavin	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա-նագեներուի գվեկ-ի քաթճր լեռը, Մուշ-Խլաթ ճամնապարհին: 1896 թ. հայ ֆի-դայիները Խլաթ գնալիս, լեռան վրա համոզվել են թուրքերին և մրանց դեմ կռվել մինչև լույս:								
Խալֆալու Халфалу Khalfalu	Երևանի մահ-ի Մուրմալուի գավ-ում, Իզդիր գք-ից 6 կմ հր-աբմ: 20-րդ դ-սկզբներին՝ 100 տում, 1090 բնկ, վար-ժարան: Հայ-թուրքական և հայ-քրդա-կան ընդհարումների ժամանակ եղել է պաշտպանական մարտերի ամրոց:		1920						
Խախրեւ Хакрев Khakhrev	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 12 կմ հս-արլ, Վանա լճի ափից 6 կմ հր-աբմ: 1909 թ.՝ 31 տում՝ 207 բնկ, եկեղեցի:	1895, 1915		1915		1895			
Խախտիք (երկիր) Хактик Khakhitik	Մև ծովի հր-արլ ափին, ծովի և Ղարախ գետի միջև, Պարխարյան լեռների տա-րածքում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ էր:	+			+				
Խաղաջուր Хагаджур Khagajur	Խարքերդի մահ-ի Դեռսիմի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. մախօրեին տներ 115 հայ և քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915						
Խամլար Хамлар Khamlar	Էրզրումի մահ-ի Դեռջանի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 35 տում բնակիչ:			1915					
Խայաչի Хайачи Khayachi	Խարքերդի մահ-ի Չարսանջակի գվեկ-ում, Բերդի գք-ից հս-արլ: 20-րդ դ-սկզբներին՝ 30 տում՝ հայ, 20 տում՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:		1915						
Խայեսիկ Хайесик Khayesik	Խարքերդի մահ-ում, Բալու ք-ի մոտ, Արածանի գետի ափին: Կար եկեղեցի և վարժարան:	1915	1915						
Խայիբան Хайтбан Khayiban	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հս-արմ: Մեծ եղեռնի ժամանակ թուրքերը այրեցին կոտորել են քաղամ հայերի:	1915	1915						
Խայիթ Хайит Khayit	Կիլիկիայում, Ամուրդի գվեկ-ում:	1910				1910			
Խան Хан Khan	Վանի մահ-ում, Բաշկալա գք-ից 28 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1915 թ-ից առաջ՝ 10 տում:	1915							
Խանասոր (դաշն) Ханасор Khanasor	Վանի մահ-ում, Արաքի դաշտի հս-արլ կողմում, Ջազըրշի լ-ների արևմտյան ստո-րություն: 1897 թ. եռլիսին հայ ֆիդայիները այրեցին ջախջախեցին թուրքերին:						+		
Խանդակ Хандак Khandak	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Շիր-վանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տում:	1915	1915						
Խանդաձոր Վերին Хандадзор Верин Khandadzor Verin	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվեկ-ում, Խուրդըրդի գ-ախմբում, Ղարախ գետից ձախ: 1915 թ.՝ 220 տում՝ 1500 բնկ, դպրոց, 2 եկեղեցի, 5 մատուռ:	+					1918	+	

Խանեկ Ханек Khanek	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդ ք-ի մոտ:	1895			1895	1895			
Խանի գյուղ (Իշխանի գյուղ) Хани гюг Khani gyugh	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 12 կմ հր, Աղքարա լեռան արլ տողում, Կաղ-վան տանող ճամնարանին: 1914 թ.՝ 64 հայաբնակ տուն, եկեղեցի, վարժարան:		1920						
Խանժառ Ханцар Khancar	Մեքառոնիայի մահ-ում, Մեքառոնիա ք-ից 13 կմ հս-արլ, Մեքառոնիա-Կարին ճա-մնարանին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 120 տուն՝ 1050 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Խանձիթ ХАНДЗИТ Khandzit	Բաթումի մարզի Արթվինի օկրուգում:		1921		1921				
Խանոս (լեռ) Ханос Khanos	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Զեյ-թուն գ-ի արմ կողմում: 1915 թ. աշ-մանից մինչև 1916 թ. գարուն, այստեղ ապաստանել էր զեյթունցի սալստամբ-ների մի ջոկատ:					+			
Խաշդար Хашдар Khashdar	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվեկ-ում, Սղերդ ք-ից հս-արմ:	1895			1895				
Խաշխալտաղ Хашхаалтаг Khashkhaltagh	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից հս, Մեղրագետի գետաբերանի մոտ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն:	1915		1915					
Խաչալույս Хачалуйс Khachaluys	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվեկ-ում, Արոս գետի ափին: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 20 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915			1890		
Խաչաղբյուր Хачагбюр Khachaghbyur	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում:	1915	1915						
Խաչամելիկ Хачамелик Khachamelik	Էրզրումի մահ-ի Խնուս ք-ից հր, Խա-մուր լեռան լանջին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, վարժարան:	1915							
Խաչան Хачан Khachan	Վանի մահ-ի Բերկրի ք-ից 27 կմ հս-արլ, Արաղայի դաշտում:	1915	1915					1915	
Խաչատուր Хачатур Khachatur	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվեկ-ում, Ջղի գ-ից 12 կմ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն հայ և քուրդ:	1915							
Խաչելի Хачели Khacheli	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագի գվեկ-ում, Գուրգանաղանքի մոտ:	1915			+				
Խաչերով Хачеров Khacherov	Վանի մահ-ի Արճնշի գվեկ-ում: 1896 թ. ունեւ 15, առաջին համ. պատ մախո-րեին՝ 30 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915					
Խաչի գյուղ Хачи гюг Khachi gyugh	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Կարաքիլիսայի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, եկեղեցի, վարժարան:			1915					
Խաչիկյան գոմ Хачикян гом Khachikyan gom	Էրզրումի մահ-ի Դեբջանի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 18 տուն հայ, 12 տուն այլոք: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915		1915					
Խաչլի Хачли Khachli	Էրզրումի մահ-ի Հատանկլա գ-ից 30 կմ հր-արլ, Արաքս գետից աջ: 1915 թ. ունեւ 30 տուն խառը բնակիչ:			1915		+			
Խաչկավանք Хачкаванк Khachkavank	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 20 կմ հս, Մաղկալետ լեռան հր տողում: Հայաբնակ, վարժարան:	1915	1915						
Խաչտուն Хачтун Khachtun	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագի գվեկ-ում, Թաղարո ջուր	1895							1895

	գետի և ս. խաչ մատուռի մոտ: Հայա- րնակ. 1915 թ.՝ 12 տուն:								
Խառակոնիս Хараконис Kharakonis	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ում, Արճակ լճի հս-արլ ափին: 1909 թ.՝ 200 տուն, վարժարան:	1915							
Խարատուն Харатун Kharatun	Վանի մահ-ի Հեքյարի գավ-ում, Աղրակ գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 45 տուն խառը բնակիչ:	1895- 1896			1895- 1896				
Խարնի (քր) Харни Kharni	Կիլիկիայում, Աղանայի մահ-ի Բաղչե գվոկ-ում, Ջահան գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 140 տուն: Թուրքի կոտորածից փրկվել է միայն 9 հայ:	1909						1909	
Խաս (գյուղ) Хас Khas	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 16 կմ հս- արլ, Մեղրագետի ձախ կողմում, Բաղնշի ճամայարին: Մինչև 1915 թ. ուներ 500 տուն՝ մեծամասամբ հայեր, քրդերը 50 տուն էին: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915						
Խաս-Չիֆտլիկ Хас-Чифтлик Khas-Chiftlik	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 10 կմ հս- արմ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 57 տուն՝ 336 բնկ, եկեղեցի:	1920	1920						
Խասսա (գավառակ) Хасса Khassa	Կիլիկիայում, Աղանայի մահ-ի Ջերեզ- բերեքթի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 38 գյուղ՝ 7800 բնակիչ:	1915		1915					
Խաստախանե Хастахаве Khastakhane	Կիլիկիայում Հաճընի գվոկ-ում, Խաս- տախանե լեռան մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 28 տուն:	1895				1895		1895	
Խասքոյ Хаскёй Khaskyoy	Կարսի մարզի Ալդահամի օկրուգում, Արդահան ք-ից 23 կմ հր-արմ: 1907 թ.՝ 500 հայ և հույն:			1915 Աղ. Հայ.					
Խատերբոշ Хатербош Khaterbosh	Դարբենդի մահ-ում, Դիարբեքիր ք-ից ոչ հեռու: Թուրքերը այրել էին գյուղի եկեղեցին:	1895				1895			1895
Խար Хар Khar	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Խար Хар Khar	Կարսի մարզի, Կադզվան ք-ից 8 կմ հս, Խար լեռան տարածքին: 1913 թ.՝ 58 տուն՝ 762 բնակիչ:	1920	1920						
Խարաբազար Харабазар Kharabazar	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Դիարդինի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1914		1914				1914	
Խարաբա Դասմիկ Хараба Гасмик Kharaba Ghasmik	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա- նազկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 100 տուն:	I հ. պ.	1915					I հ. պ.	
Խարաբաշեհիր Харабашеһир Kharabashehir	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա- միկում, Կոս լեռան հս-արմ տարածքում, ս. Դամիլ վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ, 50 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895	1915			1895		1915	
Խարաբաշեհիր Харабашеһир Kharabashehir	Բիբլիսի մահ-ում, Խլաթ ք-ից արմ: Հա- յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1915							
Խարաբե Харабе Kharabe	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ- կերտի գվոկ-ում:	1895				1895		1895	
Խարաբեք Харабек Kharabek	Էրզրումի մահ-ում, Ջոն գ-ից 45 կմ հս- արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն՝ 280 բնկ, եկեղեցի:	1914						1914	

Խարաբիվ Харабивк Kharabivk	Դիարբեքի մահ-ի Բաղուի գվոկ-ում, Արածանի գետի մոտ: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 30 տոմ 240 քմկ, եկեղեցի:	1915	1915							
Խարաթաշ Хараташ Kharatash	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 400 քմկ, վարժա-րան:	I h. պ.						I h. պ.		
Խարականց Хараканц Kharakanc	Վանի մահ-ի Ոստանի շրջ-ում, Վանա լճի հր ավիին: 1913 թ.՝ 36 տոմ 185 քմկ: Հայտնի էր իր հայրուկներով:	1915	1915				+			
Խարակվիժ Хараквиж Kharakvig	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: Հա-յաքմակ. 1914 թ.՝ 80 տոմ:	1915								
Խարափախանի Харапахани Kharapaxani	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա-մազկերտի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 47 տոմ:	1915	1915							
Խարբերդ (մահանգ) Харберд Kharberd	Արևմտյան Հայաստանում, Արմ. Եփրատ և Արածանի գետերի հովիտներում: 1882 թ. ուներ 500.000 քմկ, որից 270.000-ը՝ հայեր, որոնք ունեին 15 վանք, 190 եկե-ղեցի: 1895 թ. կոտորածների ժամանակ թուրքերն ավերել են 138 հայկական բնակավայր: Թուրքերը այրել են 5064 տոմ, աղանել 180.000 հայերի, կոտու-տել 68 եկեղեցի ու վանք, 83 դպրոց:	1895, 1915	1915				1915			1915
Խարբերդ (քաղաք) Харберд Kharberd	Խարբերդի մահ-ում: 1850-ական թթ. ու-ներ 25.000 քմկ, որից 15.500-ը՝ հայ, քաղ-մաթիվ եկեղեցիներ, վարժարաններ:	1895- 1896, 1915	1915	1915				1895, 1915		
Խարզեթ Харзет Kharzet	Բիթլիսի մահանգում:	1895					1895			
Խարզիթ Харзит Kharzit	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում, ս. Կա-րապետ վանքից 5 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ, որից 10-ը՝ քրդա-կան:	1915	1915							
Խարթկոխ Харткох Khartkokh	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 15 կմ հր: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 10 տոմ, եկեղեցի:	1895					1895			
Խարթոս Хартос Khattos	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 18 կմ հա-արլ, Թոմը գ-ից հա: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 30 տոմ:	1915		1915						
Խարեկ Харкев Kharkev	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա-յաքմակ. 1909 թ.՝ 36 տոմ:	1915		1915						
Խարքուսս Харкуса Kharkusa	Տրտալիզոնի մահ-ում, Տրտալիզոն ք-ից 27 կմ հր-արլ, Սյունիքի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տոմ:	1915		1915	1915					
Խդրի գյուղ Хдри гюг Khdri gyugh	Էրզրումի մահ-ում, Կարաքիլիսս գ-ից 5 կմ արլ, Մանկասար գետակի սահին: 1915 թ. ուներ 33 տոմ խառը բնակիչ:			1915						
Խեդխեդկ Хедхедк Khedxedk	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Խարզան գվոկ-ում, Նանիքան գ-ավանում:	1895		1895		1895			1895	
Խեզխեզ Хезхез Khezhez	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895				1895		1895		
Խեմդունա Хемдуна Khemduna	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Սղերդ ք-ի մոտ:	1895		1895		1895				
Խեկա ս. Գեորգ (վանք) Хека св. Геворг Kheka s. Gevorg	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Խեք գ-ից մոտ 2 կմ հր-արմ:					1895				

Խըրթ Хырт Khərt	Էրզրումի մահ-ի Խմուսի գվոկ-ում, Խմուս ք-ից 22 կմ հս-արլ: 1894 թ.՝ հայաբնակ, ուներ 25 տուն: 1909 թ.՝ 70 տուն խառը բնակիչ:	1895		1895					
Խժիշկ Хжишк Khgishk	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվոկ-ում, Վանա լճի ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 110 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915					
Խիանք (գավառակ) Хианк Khiank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Ամդոկ լեռան հր-արմ կողմում: 1909 թ.՝ 56 տուն, որից 18-ը՝ հայկական: Տեղաբնակ հայերը չլիմանալով թուրքերի հալածանքներին ընդոտանում էին և դիմում զենքի:	+					+		
Խիդուկ Хидук Khiduk	Դիարբեքլիի մահ-ում, Դիարբեքլիի դաշտում:	1895				1895		1895	
Խիլիչպուտկ Хилитчпук Khilitchptuk	Էրզրումի մահ-ի Զոլի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 28 տուն՝ 288 բնկ: Կոտորածից փրկվել է միայն 21 հայ:	1915							
Խիջիկան Хиджикан Khijikan	Դիարբեքլիի մահ-ում, Դիարբեքլիի դաշտում:	1895				1895		1895	
Խլատ (քաղաք) Хлат Khlat	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից արմ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 տուն, որից 20 տունը՝ հայկական: Ուներ եկեղեցիներ, վարժարան:	1915							
Խլովիտ Хловит Khlhovit	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Տալվորիկից հր-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 10 տուն:	1895						1895	1895
Խլխամեդ Хлхамед Khlxamed	Դիարբեքլիի մահ-ում, Դիարբեքլիի դաշտում:	1895				1915		1895	
Խլրկու Хлрку Khlrku	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում:	1894						1894	1894
Խմելջուր Хмелджур Khmeljur	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 4 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 12 տուն, եկեղեցի:	1895				1895			
Խյուրտուկ Хюуртук Khyurtuk	Մերսառիայի մահ-ի Թոկատի գավ-ում: 1915 թ.՝ 250 տուն բնակիչ:	1915		1915					
Խնդրակատար ս. Աստվածածին (վանք) Хндракатар св. Аствацацин Khndrakatar s. Sstvacacin	Մերսառիայի մահ-ում, Մերսառիա ք-ից 10 կմ արմ:					1915		1915	
Խնդրիկ Хндрик Khndrik	Խարբեքլիի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գ-ից հս-արմ: Հայաբնակ. 1880-ական թթ.՝ 8 տուն: 1895 թ. բռնագաղթվել են հարևան Մամաս գյուղը:	1895		1895					
Խնզրի Хнзри Khnzri	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթունի գվոկ-ում: 1909 թ. ուներ 50 տուն խառը բնկ, 80 տուն՝ 920 հայ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915							
Խնձալեռակ Хндзаверак Khndzaverak	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդ ք-ից 10 կմ հս-արմ, Բալախտոի դաշտում: 1909 թ. ուներ 35 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:			1915					
Խնձորգին Хндзоргин Khndzorgin	Վանի մահ-ի Կարճկամի գվոկ-ում, Վանա լճի հր ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն: Հայաբնակ էր և ուներ եկեղեցի:	1918-1920		1918-1920				1918-1920	
Խնձորեկ Хндзорек Khndzorek	Էրզրումի մահ-ի Խմուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1915		1915					

Խնձորեկ Xhndzorek Khndzorek	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից 50 կմ հր-արդ, Արմ. Եփ-րատի աջ կողմում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 420 քմկ, վարժարան:	I h. պ.					1916		
Խնձորուտ Xhndzorut Khndzorut	Վանի մահ-ում, Մեկս գը-ից 5 կմ հս, Խնձորուտի ս. Գևորգ վանքի մոտ: Հա-յաքմակ. 1909 թ.՝ 13 տուն քմկ, եկեղեցի:	1896		1896		1896	1896		
Խնուս (գավառակ) Xhyus Khyus	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 22.528, որից 852-ը՝ հայ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25.000 հայ, 18 վարժարան: Ջարդերից փրկվել է միայն 128 հայ:	+							
Խնուս (քաղաք) Xhyus Khnus	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ.՝ 900 տուն, 1914 թ.՝ 8000 խառը քմկ, որից 2000-ը՝ հայ: Կոտորածից փրկվել է միայն 200 հայ: Ունեին եկեղեցի, վար-ժարան:	1915							
Խշխորի Xhshchori Khshkchori	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Արաքս գետի աջ ափին: Մինչ եղեմը ապրում էին 130 տուն հայեր:	1915		1915		1915			
Խոգաս Xorac Khogas	Բիթլիսի մահ-ի Գեմզի գավ-ում, Չիֆթլիկ գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 55 տուն:	1915	1915						
Խոճնով Xodnov Khodnov	Դիարբեքլի մահ-ում, Դիարբեքլի գավ-ում, Ֆարեհն գը-ից 20 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1895				1895	1895		
Խոզաթ (գը) Xozat Khzat	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում: 1915 թ. ուներ 8640՝ հայ և 1944՝ քուրդ քմակից: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, ու-սումնարան:	1915		1915					
Խոզաղբյուր Xozarbyur Khozaghybur	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում, Սպեր գը-ից 42 կմ հր-արմ, Խոզաղբյուր վտակի ափին: 1909 թ.՝ 30 տուն՝ հայ, 60 տուն՝ քուրդ քմկ: Հայերն ունեին դպրոց, եկե-ղեցի, մատուռ:	1915	1915	1915					
Խոզաղբյուր Xozarbyur Khozaghybur	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկաձագի գվոկ-ում, ս. Թորոս գյուղա-խմբում:	1915		1915					
Խոզլու Xozlu Khozlu	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 20 կմ հս-արդ, Դեղթափ (Սպիտակ) լեռանցին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 տուն, 1909 թ.՝ 125 տուն, որից 120-ը՝ հայկական: Ունեին վարժարան:	1915		1915					
Խոզնեղ Xozneger Khozneggh	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գը-ից հր-արդ: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, վանք, եկեղեցի:	1915		1915					
Խոզքար Xozkar Khozkar	Էրզրումի մահ-ի Քոչի գվոկ-ում: Ուներ ս. Նիկողոս եկեղեցի, որը 1895 թ. թուր-քերը կտրուպեղ և այրել են:	1895				1895			
Խոթանլի Xotanli Khotanli	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից հր-արմ, Վլադիկարս գը-ից 8 կմ հս-արմ: 1913 թ.՝ 51 տուն՝ 450 հայ քմկ, եկեղեցի:			1920 Մով. Հայ.					
Խոթանլու Xotanlu Khotanlu	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտ գը-ից 26 կմ արմ, Արածանի գետի ափին, 1909 թ.՝ 65 տուն՝ հայ, 10 տուն՝ քուրդ:	1915	1915						

Խոխ Xox Khokh	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 7 կմ հը-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 տուն 2500 հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի, որը 1895 թ. կողոպտվել է:	1915		1915		1895		
Խոխում Хохум Khokhum	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հավածոր գ-ախմբում: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել են գյուղի եկեղեցին:	1895				1895		
Խոժձեթ Ходзет Khozdet	Բիթլիսի մահամզում: Սաղում էին հայ խաղաղ բնակիչներ:	1895				1895		
Խոյ (գավառ) Хой Khoy	Պարսկահայաստանում, Ուրմիա լճից հս-արմ: 19-րդ դ. կեսերին ուներ 60 գյուղ, իսկ 1898 թ.՝ հայաբնակ 8 գյուղ, 308 տուն, 1836 բնկ, 8 եկեղեցի, ռաւմնա-րան:	1918		1923 Սով. Հայ.		+		
Խոնյալ Хонйал Khonyal	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-նիկի գվեկ-ում:	1915		1915		+		
Խոշգյալդի Хошгйалди Khoshgyaldi	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-նիկում, Խաչվա լճից 21 կմ արմ, Լիզ գետի աջ ափին:	1895, 1915		1915		1895		
Խոշխաբար Хошхабар Khoshxabar	Երևանի մահ-ի Ստրմաղուի գավ-ում, Իդգիր ք-ից 8 կմ արմ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն:		1920			+		
Խոշմատ Хошмат Khoshmat	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու ք-ից 7 կմ հս-արդ, Սակրատ գետի ձախ ափին: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն, եկեղեցի:	1895		1915		1895		
Խոշյան Хошян Khoshyan	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտից 8 կմ հը-արմ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 25 տուն:			1915				
Խոշկար Хошкар Khoshkar	Էրզրումի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Չիֆ-լիկ գ-ից 24 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 105 հայ և 37 ալազգի բնկ: Կար հայկական եկեղեցի: Թուրքերը գյուղի հայերին կո-տորել են 1915 թ. Կամախի կիրճում:	1915		1915				
Խոչխոլ Хочхол Khochxol	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Հայա-բնակ:	1915						
Խոբյին Хобин Khorjn	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի դաշ-տում:	1895				1895		1895
Խոջողի Ходжогли Khojoghli	Տրապիզոնի գավ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Օրդու գ-ից 32 կմ հը: 20-րդ դ. սկզբնե-րին ուներ 50 տուն հայ բնակիչ:	I h. պ.	1915					
Խորխորն Хорхорн Khorxorn	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 24 կմ արդ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջե-րին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.	1915					
Խորոչ Хороч Khoroch	Խարքերդի մահ-ի Արաբկիր ք-ից 12 կմ հը-արդ, Ոսկեգետակից հս-արդ: Հայա-բնակ. 1895 թ.՝ 20 տուն, դպրոց:	1895		1895				
Խորոներան Хороверан Khoroveran	Էրզրումի մահ-ի Հասանկալայի գվեկ-ում: Հայաբնակ: 1909 թ.՝ 27 տուն:			1915 Կով-կաս				1915
Խոսխեր Хосхер Khosxer	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Միկս գ-ից 25 կմ հը-արմ: 1909 թ.՝ 30 տուն:	1915		1915				1915
Խոսնակ (Օսնակ) Хоснак Khosnak	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գ-ից 20 կմ հը-արդ, Աղյոծ լեռից հը-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբին՝ 200 տուն, վարժարան, վանք: Գյուղի հայերին թուրքերը կոտո-	1915		1915 Ար. Հայ.		1895	1895	

	րեցին 1915 թ. Կամախի կիրճում և ձուլ-բանա ձորում:								
Խոսնակու ս. Կիրակոս (վանք) Хоснаку св. Киракос Khosnaku s. Kirakos	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում, Ջոլի գը-ից 20 կմ հը-արդ, Աստղաքերդ գյուղից 5 կմ հս-արմ: Ջոլիի առաջնորդարանն էր: Ունեի ուսումնարան: Ավեր-վել է քաղաքի ճեղքով:							+	
Խոսպ Хосп Khosp	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 22 կմ հը, Հայոց ձոր գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 43 տուն, 223 հայ և 6 տուն քաղդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915			1895	1895	
Խոսրովարան Хосроваран Khosrovaran	Էրզրումի մահ-ի Խոշրասան գը-ից 16 կմ հը-արմ, Բոցիկ լեռան մոտ: 1915 թ. ունեի 60 տուն բնակիչ:			1915					
Խոտրջուր (գյուղախումբ) Хотражур Khotrjur	Էրզրումի մահ-ում, Կիսիկի գվեկ-ում, Ղերթիսի ձախակղովյան Խոտրջուր փոսկի հովտում: 1915 թ. հայերը 8080 անձ էին, որից 7000-ը՝ ապամկեցին:	1915						+	
Խորասան Хорасан Khorasan	Էրզրումի մահ-ում, Ստորին Բասեն գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 24 տուն հայ, կային մեկ քաղաք:			1915 Մոլ. Հայ.					
Խորգոմ (Հորգոմ) Хоргом Khorgom	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում, Վանա լճի ափին, Ուտանի շրջ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 57 տուն, եկեղեցի:			1915			1895	1915	
Խորխոր Хорхор Khorkhor	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Զմշկածաղ գը-ից հս-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 հայ, 150 քաղդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915		1915					
Խորխոն(ք) Хорохон(к) Khorkhon(k)	Սեբաստիայի մահ-ում, Սեբաստիա ք-ից 28 կմ հը-արմ, Հաֆիքի գվեկ-ում: 1914 թ.՝ 250 տուն՝ 2100 հայ, վարժարան:	1915		1915					
Խորոնք Хоронк Khoronk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ հս-արմ: 1909 թ.՝ 50 տուն հայ, 6 տուն՝ քաղդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915					
Խորսանա Хорсана Xorsana	Սեբաստիայի մահ-ում, Սեբաստիա ք-ից 12 կմ արդ: 1914 թ. ունեի 2600 հայ բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915							
Խորտում (ամառանոց) Хортум Khortum	Կիլիկիայում, Հաճընի գվեկ-ում: 1915 թ. այստեղով են անցել հայ տարագիրները Հաճընից Միս քշվելիս:								
Խոց (Խոց) Хоц Khots	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունում, Շովա-տարի ստորոտում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915		1915					
Խոցթեմասիա Хоцтемасиа Khoctemacia	Տրապիզոնի մահ-ում, Յոմուրայի գյուղախումբ:	1915							
Խոփ Хоф Khop	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1895				1895	1895		
Խոփա Хопа Khopa	Տրապիզոնի մահ-ում, Մե ծովի հը ափին, ՎՀ Բաթում ք-ից 30 կմ հը-արմ:			1915			1895	1895	
Խոփեր Хопер Khaber	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 7 կմ հս, Մեղրագետից աջ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն:					1895	1895	1895	
Խվներ Վերին Хвнер Верин	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 30 կմ արդ, Գռնշանուտ լեռան լանջին: Խվներ Ներ-	1915		1915					

Khvner Verin	քին գյուղի հետ 1890 թ. ունեւ 50 տում՝ հայ, 3 տում քուրդ: 1909 թ.՝ 60 տում քուրդ, 20 տում՝ հայ:									
Խտան (Խրտան) Хтан Khtan	Բիթլիսի մահ-ում, Սաւաւում, Մոլա- սարի շրջ-ում, Մոլասար-Ամրոկ ճանա- պարհին, Աղբի գ-ից 4 կմ հեռու, Գեղիե- գուզանից եր-արդ: 1895 թ.՝ 100 տում՝ հայ բնակիչ:	1895						1895	1895	
Խրարք Храрк Khrark	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում:	1915- 1916								
Խրբասոր Хрбасор Khrbasor	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապում: 1909 թ.՝ 89 տում հայ և քուրդ:	1915	1915							
Խրեֆաս Хрефас Khrefas	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:					1895		1895		
Խրեմխայա Хрымхайа Khrəmxaya	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գիւղ-ում, Արա- ծանի գետի ափին: Հայաբնակ. 1914 թ. 52 տում:	1915	1915							
Խրիսիկ Хрхик Khrxik	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 6 կմ եր, Խրիսիկ-Արդանաւտին ճանա- պարհից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տում հայ: Կար եկեղեցի:	1915								
Խրորտենց (Խրոխտց) Хрортенц Khrortenc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կարկաւ գիւղ-ում: 1909 թ.՝ 45 տում հայ, եկեղեցի:	1915	1915			1895	+	1895		
Խրոյ (Խում) Хрудж Khruj	Բիթլիսի մահ-ում, Սաւաւում, Խուլի գիւղ-ում: 1909 թ.՝ 7 տում հայ բնակիչ:	1895				1895				
Խոբս (Խոխոս) Хубс Khubs	Էրզրումի մահ-ում, Բարեղ ք-ից 12 կմ եր, Շնորի գետից ձախ: 1909 թ.՝ 90 տում հայ: Ունեւ վանք, դպրոց:	1915	1915							
Խոբս (Խոխոս) Хубс Khubs	Էրզրումի մահ-ում, Զոի գ-ից 12 կմ արմ, Խաչկունց լեռան եր ստորոտում, Սերկիկ գ-ի և ս. Փրկիչ վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 317 տում՝ 2400 բնկ: Ունեւ եկեղեցի, մատուռ, վարժարան, մանկապարտեզ: 1914 թ. մայիսին թուր- քերը կոտորել են 1642 հայ:	1914								1915
Խոզ Хузб Khuzb	Արևմտյան Հայաստանում: Հայաբնակ. 1895 թ.՝ 18 տում բնակիչ:	1916								
Խոտ Хут Khut	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գիւղ-ում, Սպարկերտի մոտ: 1909 թ.՝ 9 տում հայ բնակիչ:	1895	+			1895		1895		
Խոտ-Բրնաշեն (գավառակ) Хут-Брнашен Khut-Brnashen	Բիթլիսի մահ-ում, Սաւաւում: 1915 թ. ունեւ 21 հայաբնակ գյուղ: Մեծ եղե- ռի ժամանակ հայերը մահաւորակվեցին, փրկվածները գաղթեցին Ար. Հայաս- տան, ՀՀ Աշտարակի և Թալինի շրջան:	1915	+							
Խուտիկ Хутик Khultik	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 8 կմ եր- արդ: 1915 թ.՝ 400 տում՝ հայ բնկ, 2 դպրոց, եկեղեցի:	1915			1915			1915		
Խուլիկ Хулик Khulik	Բիթլիսի մահ-ում, Խլար ք-ից 13 կմ եր, Նազիկ լճից եր-արդ: 1909 թ.՝ 20 տում՝ 183 հայ:	1915	1915							
Խուլիկ Хулик Khulik	Բիթլիսի մահ-ում, Սաւաւի Խարզան գիւղ-ում, Նախիրան գ-ախմբում:	1895		1915		1915		1915		
Խուլի (սախմ) Хули Khulp	Բիթլիսի մահ-ում, Մեշ ք-ից 46 կմ եր-արդ: 1914 թ.՝ 360 տում՝ 8640՝ հայ և քուրդ:	1915						1915		

Խուլի (գաղառակ) Хулл Khulo	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունում, Ամորկ լեռան շրջ-ում: Մինչև եղեռնը ունեւ 700 հայ քնակիչ:	1915						1915	
Խումար Хумар Khumar	Վանի մահ-ի Վան գաղ-ում, Շառախ գ-ից 18 կմ եր-արմ, Կաճառից (Կաս-կետ) եր-արմ: 1850-ական թթ.՝ 15 տուն հայ: 1909 թ.՝ 10 տուն:	1895					+		
Խումլի Хумли Khumli	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում:	1915						1915	
Խումս Хумс Khums	Վանի մահ-ում, Վանա լճի եր ափին, Բաղնշի Ազնվացճոր գվոկ-ում, այլ քա-ժամանակ՝ Բիթլիսի մահ-ում, Կարճկամի գվոկ-ում, Եղեզիսից 8 կմ հս-արլ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ:	1895, 1915	1915			1895		1895	
Խուշին Хушин Khushin	Խարքերդի մահ-ում, Բերդի գ-ից 15 կմ արլ, Բերդի գետի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 42 տուն՝ հայ, 4 տուն քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915							
Խուպեք Хупек Khupek	Էրզրումի մահ-ում, Քոլիի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 20 տուն հայ՝ 140 անձ և 105 տուն այլազգիներ: Կար վարժարան, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը բռնի կերպով տեղա-հանել են հայ խաղաղ քնակիչներին և սպանել Կամախի կիրճում:	1915	1915						
Խումնավիլ Хурнавил Khurnavil	Մերաստիայի մահ-ում, Տերիկ ք-ից արլ: 1915 թ.՝ 150 տուն՝ 1200 հայ քնկ, եկե-ղեցի, վարժարան:	1915	1915	1915					
Խուր Хур Khur	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունում, Մուկան կամ Խուր-Բոնաշեն գվոկ-ում: 1870-ա-կան թթ.՝ 35 տուն՝ հայ: 1909 թ.՝ 10 տուն՝ հայ:	1895	1895			1895			
Խուրդապ Хурдап Khurdap	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գաղ-ում:	1895				1895			
Խուի Хуп Khup	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից եր-արմ Խիզանի գվոկ-ում, Խիզան գետի եռվ-տում: 1850-ական թթ.՝ 30 տուն: 19-րդ դ. վերջերին՝ 12 հուն, 1909 թ.՝ 9 տուն՝ հայ: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և այրել էին գյուղի եկեղեցին:	1895				1895			1915
Շաժվանք (Ճանժվան, Ժաժվան) Цацванк Tsatsvank	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գաղ-ում, Մարաթկերտի գվոկ-ում, Ամենասուրբ Եր-րոցոթթյուն վանքի մոտ: Հայաքմակ. 1896 թ.՝ 50 տուն:	1915	1915			1896		1896, 1915	
Շակժակ Цакцак Tsaktsak	Վանի մահ-ի Վանի գաղ-ում, Արճնշի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 42 տուն՝ 375 քնակիչ:	1915	1915					1915	
Շակտար Цактар Tsaktar	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 15 կմ հս-արմ, Մարմետ գետի ափին: 1909 թ.՝ 40 տուն՝ հայ:	1915	1915						
Շակքար (ժաք) Цаккар Tsakkar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ եր-արմ, Անդոկ լեռան շրջ-ում, Անկ գյուղի մոտ: Հայերը սրաշտաբանվելու համար ժաքում անցք էին քայցել և այդտեղ սպասում էին թուրքերին:						+		
Շաղկե Цагке Tsaghke	Բիթլիսի մահ-ում, Նազիկ լճից հս-արլ, Խլաք ք-ից 9 կմ հս, եկեղեցի:	1895	1915						

Մաղկարի (Մաղկարան) Цагкарн Tsagkari	Էրզրումի մահ-ում, Մամախասթուն գ-ից 20 կմ հը-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տում՝ հայ, 15 տում ալյազգիներ: Հայերն ունեին վանք, մատուռ, վարժարան:	1915	1915						
Մաղկոց Цагкоц Tsaghkots	Էրզրումի մահ-ի Խոտորջուր գյուղում:	+							
Մայծակ Цайцак Tsaytsak	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Արճեշի գվոկ-ում: 1896 թ.՝ 40 տում հայ, Ականց 25 կմ հը-արմ, Վանա լճի ափին:	1896		1896					
Մանծաղ Цаццуг Tsantsagh	Էրզրումի մահ-ում, Խոջասան գ-ից 8 կմ հս, Կարս տանող ճամապարհին, Արտաստ գետի ափին: 1909 թ.՝ 47 տում:	I հ. պ.		1915					
Մառուկ Царук Tsaruk	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 9 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տում, եկեղեցի:	1915							1895
Մերմակ (Միմմակ) Цермак Tsermak	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում:	1895		1895					
Միծաղարեր ս. Աստվածածին (Ռշտումյաց վանք) Цицагаберд св. Астваца-дин Tsitsaghaber s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հը-արլ, Խոջաք գետի ձախ ափին, Հերեմեր (Էրեմեր) գյուղում:					1895		1915	
Միծանց Цицанц Tsitsants	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 22 տում՝ 164 տում՝ հայ, դպրոց, եկեղեցի:	1915		1915					
Միկանո Цикано Tsikano	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում, Ջեմիզլիք գ-ախմբում: 1915 թ.՝ մեկ տում հայ էր մնացել:	1915		+	+				
Մոկա (Յրեծոդ) Цимла Tsimla	Տրասպիզոնի մահ-ի Սյուրմենեի գվոկ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 25 կմ հը-արլ:	1915				1895			
Մինկիլա Цинкила Tsinkila	Տրասպիզոնի մահ-ում, Յոմուրայի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 43 տում բնկ, Գևորգյան վարժարան:	1915				1915			
Մյուրիկա Циврика Tsivrika	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում, Պատանա գվոկ-ում, Սկուս գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 23 տում հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Միրմակ (Մերմաք) Цирмак Tsirmak	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի Խոսմակ գյուղից 3 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տում՝ 1500 անձ, 14 տում՝ թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի, երկսեռ վարժարան:	1915		1915 ԱՄՆ					
Մկոր (Մոկոմ) Цкор Tskor	Վանի մահ-ում, Վանա լճից 20 կմ հը-արմ, Վերին Կարկառ գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 17 տում՝ 140 հայ, 1909 թ.՝ 38 տում հայ, եկեղեցի և վանք:	1895	1915	1915	1895		1895		1915
Մղակ Цгак Tsghak	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճի արմ ափին: 1882 թ.՝ 90 տում՝ 865 անձ հայ, 1909 թ.՝ 60 տում՝ 496 բնկ, եկեղեցի:	1895		1915 Ար. Հայ.			1895		
Մղակ (Չիակ) Цгак Tsghak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 24 կմ հը-արլ, Մուշ-Բաղեշ ճամապարհից աջ, Գոմշանուս լեռան հս լանջին: 1890 թ.՝ 35 տում՝ հայ, 15 տում՝ թուրք:	1915							
Մմաթաղ Цматар Tsmatagh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուրի գվոկ-ում:	+					1894		

Շոկորցուն Цкоренц Tsokorcun	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Ստորին Կարկառ գվու-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տոմս՝ 126 հայ բնակիչ:	1915				1915	1915		
Ծպնի Цпни Tspni	Կարսի մարզում, Կաղզվանի օկրուգում, Տեկոր գետի աջ ափին: 1913 թ.՝ 212 տոմս՝ 1643 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915 Ար. Հայ.					
Շոգետ Цпрет Tsrget	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ, Մեղ- րագետ գետից ձախ: 1915 թ. մայիսին 40 տոմս՝ հայ, 30 տոմս՝ ջուր:	1915		1915					
Շվար (Մովար, Յվար) Цвар Tsvar	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնշ ք-ից 9 կմ հս- արլ, Բաղնշ գետից աջ: Արլ-ում ա. Խաչն է: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմս, 1909 թ.՝ 17 տոմս՝ 86 բնկ, եկեղեցի, ուխտատեղի:	1895		1915		1895			
Շվստան (Չվստան) Цсстан Tsvstan	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 8 կմ հր, Վանա լճից հր-արլ, Շամիրամի ջրանց- քից ձախ: 1850-ական թթ.՝ 57 տոմս՝ հայ, 18 տոմս՝ ալյազգի: 1909 թ.՝ 80 տոմս՝ հայ, 60 տոմս՝ թուրք: Ումեր ա. Գևորգ եկեղեցի, կից՝ տաճարով, որը 1895 թ. կողոպտվել էր, որն ուներ վանք:			1915		1895			
Կադրա Кадра Kadra	Տրասիզոնի մահ-ում, Տրասիզոն ք-ի մոտակայքում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 21 տոմս: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել են գյուղի եկեղեցին:	1895		+		1895	1895		
Կազաչեղ Казачар Kazachegh	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատա- խում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմս հայ:	1895				1895			
Կազբել (լեռ) Казбел Kazbel	Կեսարիայի մահ-ի Կեսարիայի շրջ-ում: Լեռան մոտ հայ տարագիրների մի մեծ խումբ ենթարկվել է դաժան տառապանք- ների:								
Կազիմաղարա Казимара Kazimaghara	Մերասոխայի մահ-ում, Մերասոխա ք-ից 36 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 40 տոմս, մայրակրթարան:	+							
Կաթա (Կատոսա) Катса Katsa	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Բերդակից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տոմս, որից 20-ը՝ հայկական, 15-ը՝ քրդական: Հայերն ունեին դպրոց, եկե- ղեցի:	I հ. պ.	1915						
Կաժ Каж Kag	Էրզրումի մահ-ում, Սպեր գ-ից հս, Ճորոխի աջ ափին: Հայաբնակ. 1909 թ. 18 տոմս, ծխական դպրոց, եկեղեցի, 2 մատուռ:	1915	1915						
Կաիկ Каик Kaik	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում, Ֆարկին գ-ից 23 կմ արմ, Ֆար- կին-Դիարբեքր ճամապարհից քիչ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տոմս հայ:	I հ. պ.	1915					I հ. պ.	
Կալա Кала Kala	Մերասոխայի մահ-ի Մերասոխայի գավ- ում, Շալին Գարսիսիսար գ-ից 20 կմ արմ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Կալարաշ (Կալատաշ) Калараш Kalarash	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: Հայաբնակ: Կար եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Կալաֆկա Հայկական Калафка Айкакан Kalafka Haykakan	Տրասիզոնի մահ-ում, Տրասիզոն ք-ից 20 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 63 տոմս, Մահակյան երկսեռ վարժարան, 2 եկե- ղեցի: Թուրք հրոսակների հարձակում- ներից փրկվել է ընդամենը 8 հայ:	1915	1915						

Կաղեղերն (ավան) (Գյուլնար) Каледере Kaledere	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Իշլի գավ-ում: 1915 թ. ունեթ 50 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915							
Կաղեղերեսի Каледереси Kalederesi	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Քոզանի գավ-ում, Երեքարան գր-ից ոչ հեռու: 1863 թ.՝ 40 տուն հայ:	I հ. ս.	I հ. ս.							
Կաղեկզըման Калекгынман Kalekgənman	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն հայ բնկ: 1895 թ. թուրքերի հալածանքներից ու տալանա-թյուններից փրկվել են քիչ թվով հայեր:	1895		1895					1895	
Կաղեջիկ Каледжик Kalejik	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 71 հայ բնակիչ:		1920							
Կալիջուխ Калиджух Kalijukh	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1915							1915	
Կակարիճ (գր) Какарич Kakarich	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրում ք-ից 8 կմ հս-արմ, Արմ. Եփրատ գետի ափից 2 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն՝ 201 տունը՝ հայկական, դպրոց, եկեղեցի: Ձուկվել է հայ բնակչության մեծ մասը:	1915								
Կաղազիս (Գեղազիս) Карагиз Kagbazis	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախի գվեկ-ում, Շատախ գր-ից 20 կմ հս-արմ, Ոստանից 10 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 214 բնկ, եկեղեցի:	1895	1915		1895				1915	
Կաղբի Карби Kagbhi	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախի գվեկ-ում, Ակոռո կամ Ձոռո ս. Ստեփանոս վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 75 տուն՝ 460 բնկ, վարժարան:	I հ. ս.						+	I հ. ս.	
Կաղզի-Ուրեն Карзи-Урен Kaghzi-Uren	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Բերշեմսկի գյուղախմբում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 48 տուն հայ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915							
Կաղնուտ Кагнут Laghnut	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գր-ից 20 կմ հս-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 13.000 տուն բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Կամախ (գաղաղակ) Камах Kamakh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 19-րդ դ. առաջին քառորդում ունեթ 360 գյուղ՝ 210.000, մեծամասամբ հայ բնկ, որոնց մի մասը բռնի մահանդակամարդվել էին:	1915	1915		+					
Կամախ (գր) Камах Kamakh	Էրզրումի մահ-ում, Կամախի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 բնկ, որի կեսը հայ, եկեղեցի:	1915	1915	1915	1915	1915				
Կամախ Камах Kamakh	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնշ ք-ից 8 կմ հս-արդ, Մուշ տանող ճամապարհից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, եկեղեցի:	1895					1895		1915	
Կամախ (ձոր, կիրճ) Камах Kamakh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 50 կմ հր-արմ, Ալմ - Արաբկիր - Խարքերդ ճամապարհին: Այստեղ 1915 թ. մայիսին թուրքերը կոտորեցին Երզնկայից ըջված 25.000 հայերի:	1915								
Կամարակապ Камаракан Kamarakap	Խարքերդի մահ-ում, Ալմ գր-ից 2 կմ հր-արդ: 1880-ական թթ. ունեթ 1133՝ հայ և 212՝ թուրք բնկ: Հայերն ունեին 2 դպրոց, բարձրագույն կրթարան, տպարան, մի քանի եկեղեցիներ:	1915	1915	+						

Կամբրնին Камбынин Kambənin	Բիթլիսի մահ-ում, Սաառմի Խուլի-Խի-ամբ գվեկ-ում: 19-ր դ. վերջերին՝ 40 տոմս՝ հայեր, որոնք ցերեզման եղան 1894 թ.:	1894						1894	
Կամիս Камис Kamis	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 28 կմ հս-արլ, Ալիս գետի ափին: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 1700 անձ:	1915	1915						
Կամրջագեղ Камржагер Kamrjagegh	Էրզրումի մահ-ի Բասենի գավ-ում, Հասմկազա գ-ից 14 կմ արլ: 1915 թ. ունեւր 250 տոմս, որից 150 տոմսը՝ հայեր:	1915	1915	1915			1895		
Կամուրջ Камурдж Kamurj	Հայոց Միջագետքում, Եղեսիա ք-ից 6 կմ հս-արլ: Հայաքմակ. 19-ր դ. վերջերին՝ 400 տոմս, վարժարան, 2 եկեղեցի, 1 վանք:	1915					1915		
Կամուրջ Камурдж Kamurj	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաք ք-ից 8 կմ հր-արմ, Վանա լճի ափամերձ շրջ-ում, Խլաք և Դատվան ք-երի միջև: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 անձ, դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915						
Կամուրջգլուխ Камурджлух Kamurjglukh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 1909 թ.՝ 4 տոմս հայ և 1 տոմս ալյազգի:	1915							
Կայարտի Каяарти Kayaarti	Տրապիզոնի մահ-ում, Ջանիկի գավ-ում: Հայաքմակ. 1873 թ.՝ 25 տոմս, եկեղեցի:	1915	1915						
Կայարաշի Каябаши Kayabashi	Կիլիկիայում, Նիկոն ք-ի մոտ: Հայաքմակ:	1915						1909	
Կայաբեգ Каябер Kayabeg	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմս, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915					
Կայափունար Каяпунар Kayapunar	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա գավ-ում, Կամարակ սավանից արլ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 800 բնակիչ:	1915	1915						
Կայերլիկ Кайерлик Kayerlik	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում:	1909						1909	
Կայնեմերան Кайнемеран Kaynemeran	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Ուտան գ-ից 17 կմ հր: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 20 տոմս:	1915	1915	1915					
Կան Кан Кан	Էրզրումի մահ-ում, Սպեր գ-ից հր-արլ: Հայաքմակ. 20-րդ սկզբներին՝ 98 տոմս:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Կան (գը) Кан Кан	Էրզրումի մահ-ի Կարին ք-ից 3 կմ հս-արմ: 1914 թ.՝ 350 տոմս հայ, 150 տոմս՝ քուրդ: Հայերն ունեին դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915	1915					
Կանգարլի Кангарли Kangarli	Դիարբեքրի մահ-ում, Բարուի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմս հայ՝ 320 անձ, 175 քուրդ:	1915	1915						
Կանգվար Кангвар Kangvar	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Ալ. Տիգրիսի աջ ափին, Հոգյաց վանքի մոտ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմս, վանք:	1896, 1915		1915				1896	1896
Կանդու Канду Kandu	Վանի մահ-ի Կարնկանի գվեկ-ում: Հայաքմակ էր, ունեւր եկեղեցի:		1915				1895	1895, 1915	
Կանեգավան Канегаван Kanegavan	Վանի մահ-ում, Բերկրի գվեկ-ում Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 20 տոմս:	I հ. պ.		I հ. պ.					
Կանիկոր Каникор Kanikor	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մանգլեքտից 20 կմ հս: 1909 թ.՝ 15 տոմս՝ հայ, 50 տոմս՝ քուրդ:	1915	1915						

Կանիսուրիկ Канисурик Kanisurik	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում, Ռեդ-վան գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. ա.						I հ. ա.
Կանչարս Канчарс Kanchars	Վանի մահ-ի Կարճկանի գվեկ-ում, Խոմս գ-ից հր-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ. 20 տուն, եկեղեցի:	1915	1915					
Կանչի Канчи Kanchi	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջեյ-թումում Կանչի քերդից հա: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն՝ հայ, 75 տուն՝ թուրք: Թուրքերը ստեղծել էին հայկա-կան թաղամասը:	+						I հ. ա.
Կապան Капан Капан	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Խի-զանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն բնակիչ:	1915	1915					
Կապան Капан Капан	Կիլիկիայում, Կապան քերդից 5 կմ հե-ռու: 19-րդ դ. վերջերին՝ 1500 հայ: Առա-ջին համ. պատ. ժամանակ 400 տուն հայ, դպրոց:	1895, 1915						1895
Կապան-Մադեն (գավառակ) Капан-Маден Капан-Maden	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդի գավ-ում: Գավառակում մեծ թիվ էին կազ-մում հայերը:	1915	1915					
Կապան-Մադեն (գր) Капан-Маден Капан-Maden	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 40 կմ հա-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն, որի կեսը հայ, վարժարան, 2 եկե-ղեցի:	1915	1915					
Կապոն Капон Капон	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոնի գավ-ում, Պատանայի (Ագչեսալատ) գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 22 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					
Կարնա Карна Karna	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից քիչ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն՝ 1000 հայ և 30 տուն՝ քուրդ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1895		1895				I հ. ա.
Կարուվանիո Каруванио Karuvanio	Վանի մահ-ի Կարճկան գվեկ-ում:	1895				1895		1895
Կասմա Касма Kasma	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիայի գավ-ում, Տերիկի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 700 անձ, որից 500-ը՝ հայ, 200-ը՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան, եկե-ղեցի:	1915		1915				
Կասր (Կասրիկ) Каср Kasr	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Աստվա-ծաշեն գյուղից 3 կմ հա: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 240 բնակիչ:	I հ. ա.						I հ. ա.
Կասր գյուղ Каср гюг Kasr gyugh	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 25 կմ հր-արմ, Շենաձորի շրջ-ում: Հայաբնակ. 1850-ական թթ.՝ 10 տուն:	I հ. ա.						I հ. ա.
Կասսար Кассар Kassar	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Շե-նաձորի շրջ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895				
Կավզա Кавза Kavza	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիայի գավ-ում, Ամասիայի շրջ-ում: Հայաբնակ: Ա-ռաջին համ. պատ. նախօրեին 70 տուն, 520 շունչ:	1915		1915				1915
Կատինոկ Катинок Katinok	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հա-յաբնակ. 1909 թ.՝ 18 տուն, եկեղեցի:	I հ. ա.						I հ. ա.
Կատկոն Каткон Katkon	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուրս-նիկում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 38 տուն բնակիչ:	I հ. ա.						I հ. ա.

Կարաբողազ Karabogaz Karaboghaz	Մեքսատիայի մահ-ի Մեքսատիա ք-ի մոտ: Մինչև 1915 թ. մինք 1700՝ հայ և 65 տոմ՝ ալյազգի: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915						
Կարագյոլ Karağöl Karagyol	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ՝ 30 տոմ: Հայաթափ-վել է 1915-1916 թթ.:	1895			1895		1895			
Կարաթաշ (գք) Karatash Karatash	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Էրզրում գվեկ-ում: 1894 թ.՝ 500 հայ բնակիչ:	1909								
Կարաիսալու Karaısaly Karaisalu	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ադա-մա ք-ից 45 կմ հս-արմ, Սաքսու գետից աջ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 500 բնակիչ:	1909			1909					
Կարակայա Karakaya Karakaya	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կետա ք-ից 12 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 114 անձ:	1915			1915					
Կարահալի Karahali Karahali	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոզլաքի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 55 տոմ, վարժարան:	1915	1915					1915		
Կարահաջիլի Karahajili Karahajili	Մեքսատիայի մահ-ի Թոնուսի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 2400 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915			1915			
Կարահոյուք Karahoyuk Karahoyuk	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: Հայա-բնակ էր:	1909						1909		
Կարամահմեդ Karamahmed Karamahmed	Կարսի մարզում Կարս ք-ից հր-արլ: Հա-յաբնակ. 1913 թ.՝ 622 անձ:		1920 ՀԱՀ							
Կարաչիկ Karachik Karachik	Դիարբեքլիի մահ-ի Արդանամադենի գավ-ում, Հայմե գք-ի շրջ-ում:	1895				1895		1895	1895	
Կարա Պըյզ Kara Pəyg Kara Pəyg	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոզլաքի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմ, եկեղեցի:	1915			1915	1915		1915		
Կարաջարի Karajari Karajari	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի շրջ-ում: Մինչև 1914 թ. հայաբնակ էր:			1915						
Կարաջորան Karajoran Karajoran	Կեոսիայի մահ-ում, Կեոսիա ք-ից հր, Արգեսու լեռան ստորոտում Մինչև 1915 թ.՝ 200 տոմ՝ հայ և հույն: Հայերն ունեին վարժարան: Թուրքերը կոտորել են մի-այն հայերին:	1915								
Կարասու Վերին Karasu Verin Karasu Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 30 կմ հր-արլ: 1914 թ.՝ 50 տոմ հայ և ալյազգիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1895								
Կարավանք Karavank Karavank	Կարսի մարզի Կադզվան ք-ից 7 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 435 բնկ: Թուր-քերի հալածանքից հայերը սոխաված ընկազաղթել են Ալլ. Հայաստան:			1920 Ալլ. Հայ.						
Կարավի (Կտավի, Կոթավու) Karavi Karavi	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 21 կմ հս, Մուշի դատում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 90 տոմ:	1915			1915			1915		
Կարակիլիսա Karakilisa Karakilisa	Էրզրումի մահ-ում, Բայազետի գավ-ում: 1915 թ.՝ 1500:	1915	1915							
Կարակիլիսա Karakilisa Karakilisa	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից հր-արլ: 1915 թ.՝ 50 տոմ հայ և ալյազգի: Հայերն ունեին վարժարան:	1915			1915					
Կարաքյոփի Karaköpri Karakyopri	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 22 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տոմ:	1915- 1918			1915- 1918			1915- 1918		

Կարաօրեն Караорен Karaoren	Մերաստիայի մահ-ի Վանդալի գվեկ-ում: Հայաքմակ էր մինչև 1915 թ.: Ումեր 50 տուն՝ 400 բնակիչ:	1915					
Կարգաբազար Каргабахар Kargabazar	Էրզրումի մահ-ի Բալասզետի գվեկ-ում, ս. Հովհաննես վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 20 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915					
Կարգին Каргин Kargin	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն գ-ից 18 կմ հր-արմ, ս. Սարգիս վանքի մոտ: 1914 թ. մախսորեին 150 տուն, որից 40-ը՝ հայկական: Հայերն ունեին եկեղե- ցի, վարժարան:	1915		1915			
Կարդալան Кардалан Kardalan	Վանի մահ-ում Վան ք-ից շրջ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաքմակ 40 տուն:	1896			1896		1915
Կարին (Էրզրում) (քաղաք) Карин Karin	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. ուներ 60.000 բնկ, որից 15.000-ը՝ հայեր, որոնք ունեին եկեղեցի, վանք, վարժարաններ, մշակութային օջախներ: Միջին դարերում եղել է գյուղքյան կենտրոն:	I հ. ս.		I հ. ս.			
Կարինակ Каринак Karinak	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում:	1895			1895		
Կարճկան Карчкан Karchkan	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում: Հայա- քմակ. 1909 թ.՝ 30 տուն:	1915				1915	
Կարճկան (գավառակ) Карчкан Karchkan	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հր-արմ: 1890-ական թթ. ուներ 80 բնակավայր՝ 14.460, որից 7890-ը՝ հայեր էին, նրանց մեծ մասը կոտորվեցին կամ 1915 թ. տա- րագրվեցին:	1915				1915	
Կարմիր (հովիտ) Кармир Karmir	Էրզրումի մահ-ի Խոտրջրի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1915		1915			
Կարմիր (վանք) Кармир Karmir	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում:						
Կարմրակ (գք) Кармрак Karmrak	Կեսարիայի մահ-ի Կեսարիա ք-ից 20 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ապրում էին 1500 հայեր: Ունեին եկեղեցի, վար- ժարան: Կամարակի երիտասարդներին բռնաբերելու պլաններին:	1915	1915				
Կամարավոր ս. Աստվածածին (վանք) Камаравор св. Аствацация Kamaravor s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 8 կմ արլ, Շուշանց գյուղի մոտ, Վարսագա լեռան արմ լանջին:						
Կարմրի Кармри Karmri	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մեսրոպ լեռան լանջին: 1914 թ. ուներ 120 տուն հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915					
Կարմրի Кармри Karmri	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Զմշկաձագ գ-ից 16 կմ հս-արմ, Զա- ռատուն Մանկունք վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 2240 խառը բնկ, որի 1/4-ից սալեյին հայեր:	1915		1915			
Կարմրի Кармри Karmri	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 16 կմ հր: 1914 թ.՝ 100 տուն հայ, վարժա- րան:	1915				1915	
Կարմրիկ Кармрик Karmrik	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Կիսկին գ-ից 20 կմ հր-արմ, Վորդիս գետի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝	1915	1915	1915			

[illegible]

Կերասուն (քաղաք) Керасун Kerasun	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 տուն, որից 300-ը՝ հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						
Կերոսի Кеоноси Kernosi	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա-րմակ էր:	1895		1895				
Կեցան (գավառակ) Кецан Kecan	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. այստեղ բնկ մեծամասնությունը հայեր էին, որոնք զանգվածաբար ոչնչացվեցին կամ տարագրվեցին Մեծ եղեռնի ժամա-նակ:	1915		1915				
Կեքսի Кекси Keksi	Մերաստիայի մահ-ի Թուստ ք-ից 5 կմ հեռու: 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 հայ, 200՝ հույն:	1915					1915	
Կզլ գլաղ Кзыл гшлаг Kzyl ghshlagh	Երևանի մահ-ի Մուրմալուի գավ-ում: 1905 թ.՝ 765 հայ և թուրք բնակիչ:						I հ. պ.	
Կզլճա (վայր) Кзылча Kzəlcha	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան վրա: Հայերը թուրքերից պաշտպանվելու համար այս-տեղ հիմնել էին ռազմական ճամբար:					1915		
Կզլչուբուկ Кзылчубук Kzəlchubuk	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 105 տուն՝ հայ և մուսլեմ թվով թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը հայերին տեղահանեցին և ոչնչացրին Կամախի կիրճում:	1915					1915	
Կզրկինք (ազարակ-ամա-ռանոց) Кзткинк Kztkink	Կիլիկիայում, Ջեյթումում, Արեզին գյուղի մոտ:	1920- 1921			1920- 1921		1920- 1921	
Կըր Кыр Кагг	Դիարբեքիրի մահ-ի Լճի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն հայ:	+						
Կրանոց Ктаноз Ktanots	Մերաստիայի մահի Շապին Գարախի-սարի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 հայ և 150 թուրք բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Կիդրանց Кидранц Kidrants	Վանի մահ-ի Կարճկամի գվեկ-ում, Վա-նա լճի եր-արմ ափից 7 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն հայ, եկեղեցի:	1915		1915 Արդ. Հայ.			I հ. պ.	
Կիզիս Кизис Kizis	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895		1895	1895	
Կիլիկիա (հայկական պետություն) Киликия Kilikia	Փոքր Ասիայում, Միջերկրական ծովի եւ և արլ ափերին: 1882 թ. Կիլիկիայի հայերի թիվը 411.962 բնկ էր, որոնք թուրքերի կողմից բազմաթիվ անգամներ ենթարկվել են դաժան կոտորածների:	1909, 1915		+	+		+	
Կիսակ (Գիսակ) Кисак Kisak	Էրզրումի մահ-ի Խուրթրի գ-ախմբում, Խուրթրի 7 քաղերից մեկն էր: Այստեղ էր Խուրթրի առաջնորդարանը: 1915 թ.՝ 434 հայ բնկ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	+				
Կիսկիմ (գավառակ) Киским Kiskim	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. ուներ 68 գյուղ, որից 24-ը՝ հայաբնակ, որոնք ունեին դպրոց և եկեղեցի:	1915- 1917		1915- 1917				
Կիսկիմ (գյ)	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1873 թ.՝ 160 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի և վարժարան: 1917 թ. գյու-ղաբաղադրի հայերը ապստամբել են Խուրթրում:		1917	+				

Կիվ Кив Kiv	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվեկ-ում: 1914 թ.՝ 800 հայ բնկ, եկեղեցի, վար- ժարան: Գյուղի հայերին թուրքերը կո- տորեկ են Կամախի կիրճում:	1915	1915							
ս. Կիրակոս (Յուդիտա) (վանք) св. Киракос s. Kirakos	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 7 կմ հե- ռու, Աղբյուր լեռան արմ կողմում, Զարդ գյուղից ոչ հեռու: Եղել է գրչության կենտրոն:						1915- 1918		1915- 1918	
Կիրան Киран Kiran	Բիթլիսի մահ-ի Սալարկերտի գավ-ում:				1895					
Կիրաշեն Кирашен Kirashen	Վանի մահ-ում, Վանա լճի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 126 հայ բնակիչ:						1915			
Կիրճ Վերին Кирч Верин Kirch Verin	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվեկ-ում: Հա- յաբնակ:	1895			1895					
Կծվակ Кцвак Kcvak	Բիթլիսի մահ-ի Խղաթի գվեկ-ում, Դատ- վան գ-ից 6 կմ հս Վանա լճի ափին: 1882 թ.՝ 71 տուն՝ 642 հայ բնկ, 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 514 հայ բնկ: Ունեւ եկեղեցի:	1895		1915						
Կծու Кцу Kcu	Բիթլիսի մահ-ի Մանազկերտի գվեկ- ում:					1895		1895		
Կղարջ (գավառակ) Кгараж Kgharj	Մեծ Հայքի Գուգարք աշխարհում: Հե- տագայում մտնում էր Բաքումի մարզի Արդվինի օկրուգի մեջ:	1921	1921		1921					
Կղզի Кгзи Kghzi	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հայոց ձոր գվեկ-ում, Խոշար գետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 32 տուն, 241 հայ և 11 տուն քուրդ բնկ: Հայերն ունեին ուսումնարան: Այս- տեղ էր գտնվում Արդու ս. Աստվածածին վանքը:	1895				1895				
Կճավ Кчав Kchav	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Մոկս գ-ից 8 կմ հր, Մոկսի Նամենց ս. Միմաս վան- քից հր: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915		Արդ. Հայ.				
Կմեկ Кмек Kmek	Էրզրումի մահ-ի Զղի գվեկ-ում, Զղի գ- ից 35 կմ արմ, Հարդին գյուղի մոտ:	1915					1915			
Կյորելի (ավան) Кёреле Kyorele	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գավ- ում: Ասրում էին հայեր, որոնք ունեին եկեղեցի և վարժարան:	1915	1915							
Կյորելի (գավառակ) Кёреле Kyorele	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գավ- ում: 1915 թ. այստեղից բռնագաղթվել են 817 հայեր:	1915		1915						
Կյոքսին (չրջան) Кёксин Kyoksin	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Մարաշի գավ-ում:	1909								
Կյուզուք Кюзук Kyuzuk	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Խա- չաջուք լեռան արլ ստորոտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 900 բնակիչ:	1915		1915			1915			
Կյուլլի Кюлли Kyulli	Էրզրումի մահ-ում, Կարինից 13 կմ արլ, Մուշ տանող ճամնապարհին: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ, որոնց կոտորել են եղեռնի ժամանակ Կամախի կիրճում:	1915	1915							
Կյուջուկ Кюджук Kyujuk	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում: 1913 թ.՝ 46 տուն՝ 343 հայ բնակիչ:				1920	Արդ. Հայ.				
Կյոսեննց (Հյուսեննց) Кюсненц Kyusnenc	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Թիմարի գվեկ-ում, Սև ջուր գետի ձախափնյա- կում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 110 բնկ, վար- ժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1914			

Կյուրին (գավառակ) Кюрин Kyurin	Մերաստիայի մաս-ի Մերաստիայի գավառակ: 1910 թ. մենք 54 գյուղ՝ 55.307 քնկ, որից 26.820-ը՝ հայեր: Նրանցից բռնագաղթվել է 8000-ը:	1915		1915						
Կյուրինան Кюринан Kyurinan	Բիթլիսի մաս-ի Սղեղի գավառակ, Սղեղի ք-ից 48 կմ արևելք, Տիգրիս գետի ափին:	1895		1895						
Կնիատ Княат Lniat	Դիարբեքի մաս-ի Սիլվանի գավառակ-ում 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայ բնակիչ:	1895							1895	
Կոզ(իր) Коз(ир) Koz(ir)	Վանի մաս-ի Արճեշի գավառակ-ում, Սարի գետի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն, որից 41-ը՝ հայ, 4-ը՝ քուրդ, 1915 թ.՝ 140 տուն քնկ: Այստեղ տեղի են ունեցել հայերի զանգվածային ջարդեր:	1915								
Կոզբիք Козбик Kozbik	Տրապիզոնի մաս-ի Ումիկի գավառակ-ում: 1915 թ.՝ 64 տուն հայ քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Կոզլիջա Козлиджа Kozlija	Վանի մաս-ի Թիմարի գավառակ-ում, Արճակ լճակի արևմտյան ափին: 1909 թ.՝ 55 տուն հայ բնակիչ:	1915-1916		1915-1916						
Կոթեր (սլավոն) Котер Koter	Էրզրումի մաս-ում, Մամախարում ք-ից 10 կմ եր-արևմտ: 1914 թ.՝ 160 տուն, որից 150-ը՝ հայկական: Ուներ դպրոց, եկեղեցի:	1915								
Կոթիկ Котик Kotik	Էրզրումի մաս-ի Թուրքումի գավառակ-ում, Միլլի գետի ձախակողմյան Կոթիկ վտակի ափին: 1873 թ. 30 տուն՝ 260 հայ քնկ և 3 տուն՝ քուրդ հայերն ունենև եկեղեցի, վարժարան: Թուրքի հալածանքներին չդիմանալով գյուղի հայերը ստիպված գնացին Ջերդանիս գյուղը:			+						
Կոկիսոն Кокисон Kokison	Կիլիկիայում, Ադամայի մաս-ում, Ջեյթում գ-ից 32 կմ հս-արևմտ: 1913 թ. մենք 10.800 քնակիչ:	1895		1915	1895					
Կոգ Kor Kogh	Բիթլիսի մաս-ում, Սառունի Հազը-Խարքոզ գավառակ-ում: 1909 թ.՝ 20 տուն բնակիչ:	1915		+						
Կոգակ Korak Koghak	Բիթլիսի մաս-ի Մուշի գավառակ-ում, Բուլանիկում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տուն հայ և քուրդ: Հայերն ունենև եկեղեցի:	1915	1915							
Կոգբ (սլավոն) Korб Koghб	Երևանի մաս-ի Մուրմաղու գավառակ-ում: Կար 2 հայկական եկեղեցի, վարժարան: Թուրքերի հալածանքներին չդիմանալով, տեղի հայերը բռնագաղթեցին Երևան և Արարատյան դաշտավայրի գյուղերը:			1920	Մուլ. Հայ.					
Կոգբանտ Korбанти Koghbants	Վանի մաս-ում, Վան ք-ից 8 կմ արևելք, Չարսիանից 3 կմ հեռու: 1909 թ.՝ 27 տուն բնակիչ:	1915		1915	Ար. Հայ.					
Կոչկանտ Кочканц Kochkants	Էրզրումի մաս-ի Էրզրումի գավառակ-ում: 1880 թ.՝ 128 տուն, որից 80-ը՝ հայկական: Կար եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Կոմո Комо Komo	Բիթլիսի մաս-ի Մուշի գավառակ-ում, Մուշի դաշտում:	1895						1895		
Կոնես Конес Kones	Բիթլիսի մաս-ի Մուկի գավառակ-ում, Մուկ գ-ից 10 կմ արևմտ: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ քնկ, եկեղեցի:	1895		1895						
Կոնիա (քաղաք) Кониа Konia	19-րդ դ. երկրորդ կեսին մենք 40.000 քնկ, որից 4000-ը՝ հայեր: Ուներ եկեղեցի:			1915						

Կոշակիլիսա Кшакилиса Koshakilisa	Կարսի մարզի Սարիղամիշի տեղամասում 1913 թ.՝ 57 տուն՝ 590 հայ բնակիչ:			1918-1920					
Կոշկա (կո) Кожка Koshka	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի լեռներում: 1915 թ. հայերը ասարատանել էին այստեղ:								
Կոչանց Кочанц Kochanc	Էրզրումի մահ-ի Թորքոմի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 176 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:			1915					
Կոպալ Копал Kopal	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում, Խնուս գ-ից 44 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 136 տուն, վարժարան:	1915	1915						
Կոպակ Копак Kopak	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլամիկում: 1909 թ.՝ 225 տուն խառը բնակիչ:	1915		1915					
Կոբո Кобо Кобо	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլամիկում: 1909 թ.՝ 140 տուն, որի կեսը՝ հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915					
Կորիչ Корич Korich	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում, Շատախ գ-ից հը-արմ:	1915	1915						
Կորե Корне Korne	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ի մոտակայքում:	1915							
Կորովանկ Корованк Korovank	Վանի մահ-ում, Շատախի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 8 տուն հայ բնակիչ:	1915					1915		
Կոսչուղաս Косчукас Koschughas	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջեյթումի գվոկ-ում:	1915				1915			
Կովտուն Ковтун Kovtun	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից ոչ հեռու: Մինչև 1915 թ.՝ 4000 տուն՝ 3350 հայ բնկ, դպրոց, եկեղեցի: Եղել է գոչուքյան կենտրոն:	1915	1915						
Կոտենց Ներքին Котену Неркин Kotenc Nerkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվոկ-ում: 1880-ական թթ.՝ 15 տուն հայ, եկեղեցի:	1895		1895					
Կոտենց Վերին Котену Верин Kotenc Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 37 տուն բնակիչ:	1895	1895						
Կոտոլ Котол Kotol	Վանի մահ-ի Խոշաքի գվոկ-ի Սարա գ-ախմբում: 1904 թ. հայերը մղել են ինքնապաշտպանական կռիվներ:							1904	
Կոտոպազ Котопаз Kotopaz	Էրզրումի մահ-ի Հասանկալայի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 35 տուն: Կար եկեղեցի: Թորքերը գյուղի հայ բնակչությանը 1915 թ. կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915	1915						
Կոտուր (գավառակ) Котур Kotur	Պարսկահայաստանում, Խոյի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 18 գյուղ, 500 տուն բնակիչ:	1896		1896			1914		
Կոտուր (գր) Котур Kotur	Պարսկահայաստանում, Խոյ ք-ից 55 կմ արմ, Կոտուր գետի աջ ափին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 40 տուն բնկ: 1914 թ. նոյեմբերին Անդրանիկ զորավարն այստեղ իր փոքրաքանակ հայերի խմբով ջախջախիչ պարտության մատնեց թուրքական իշխաններին:	1896		1896			+		
Կոր Кор Kor	Բիթլիսի մահ-ում, Վերին Կարկառ գվոկ-ում:	1895		1895					
Կորավու Кораву Koravu	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի դաշտում, Մուշ ք-ից հս: 1881 թ.՝ 532 հայ բնակիչ:	1915						1915	

Կորճան (Գոռջան) Корчан Korchan	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Զարսանջակի գվոկ-ում, Բերրի գ-ից 7 կմ արլ: 1915 թ. ` 20 տոմն` հայ, 10 տոմն` թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915						
Կորվու Корву Korvu	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղիշ ք-ից եր: 1909 թ.` 60 տոմն` 575 բնկ: Ունեին վանք:	1915	1915						
Կուրտիջան (շրջան) Куртиджан Kurtijan	Մեղաստիսի մահ-ում: 1915 թ. եղեմից տոժեղ են 25.000 հայեր, նրանց մի մասը տղամեկ է, մյուսներն էլ` բռնագաղթվել: Հայերն ունեին 12 լուստատեղի, եկեղեցի:	1915		1915					
Կոփ (ավան) Коп Кор	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-նիկում: 1914 թ. ուներ 60 տոմն` հայ, 150 տոմն` թուրք: Հայերն ունեին 3 եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915			1895		
Կրան Кран Kran	Բիթլիսի մահ-ի Սյարկերտ գվոկ-ում, ձորահովտում: 1880-ական թթ.` 15 տոմն, 1909 թ.` 5 տոմն` հայ բնկ, եկեղեցի:	1895					1895	1895	
Կրանի Крани Krani	Խարքերդի մահ-ի Արարկիլի գվոկ-ում, Արարկիլ ք-ից 25 կմ արլ, Ոսկեգետակի սփին: 19-րդ դ. վերջերին` 20 տոմն` 150 հայ, վարժարան:	1895		1895				1895	
Կրիշիկ (լեռ) Кришник Krishik	Հայկական լեռնաշխարհում, Մուշի գավ-ում, Սասունում, Անդոկ լեռան մոտակայ-քում: 1915 թ. հայերը դիպրտեղվել էին այստեղ` թուրքերին դիմակայելու համար:			1915				I h. սլ.	
Կվարս (գք) Кварс Kvars	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մշո ս. Կարապետ վանքից 7 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին` 100 տոմն հայ և թուրք բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915					
Կտրած քար (Կտարած քար) Ктрац кар Ktrac kar	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Ալանց ք-ից հս-արլ: 1909 թ.` 58 տոմն:	1915		1915					
Կուուց (ս. Կարապետ) (վանք) Ктуц Ktuc	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 18 կմ հս-արլ, Կուուց կղզում: 1896 թ. շրջակա գյուղերի 8000 հայեր շուրջ 2 ամիս ապաստանել են վանքում: Վանքն ուներ պրամոց, դպրոց:								1915
Կրագոմ Крагом Kragom	Վանի մահ-ի Արճնշի գվոկ-ում, Բաթնոց գ-ից 4 կմ հր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին` 30 տոմն հայ բնկ, եկեղեցի:	1915		1915					
Կրեխոխ Крехох Krekhokh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ-ում:	1895					1895	1895	
Կրերի Крери Kleri	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895					1895	1895	
Կրեմորի Крымори Kramori	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում:	1894					1894	1894	
Կրճնկոց Крчнкоц Krchnkoc	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 15 կմ հս: 1909 թ.` 22 տոմն հայ, 8 տոմն թուրք: Հայեն ունեին դպրոց: Գյուղի հայ բնակ-չությանը թուրքերը կոտորեցին Կամախի կիճում:	1915		1915					
Կրման Крман Kрман	Էրզրումի մահ-ում, Խուրթի գյուղա-խմբում, Խուրթուր գետի սփին: 1914 թ.` 90 տոմն, 712 հայ բնկ, դպրոց:	1915						1915	1915
Կրշեիր Кршегир Krshehir	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից հս-արմ: 1914 թ. ուներ 200 խառը բնկ: Հա-յերն ունեին վարժարան: Եղել է գրչու-թյան կենտրոն:	1915	1915						

Կու Ky Ku	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գվոկ-ում:			1895					
Կուլակի Кулакн Kulakli	Տրապիզոնի մահ-ի Սյուրմենի գվոկ-ում, Համշենում: 20-րդ դ. սկզբներին գյուղի հայերին թուրքերը բռնի մահմեդականացրել են:			1920 սկզբ- րում					
Կուլիկ (Խուլիկ) Кулик Kulik	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթի գվոկ-ում, Նա-գիկ լճից արդ:	1895			1895				
Կուլկուխ Кулукх Kulkukh	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ի մո-տակայքում:						1895		
Կուդինց Кугинц Kughints	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Մա-մրտաանք գ-ախմբում:	1895		1895					
Կումե Куме Kume	Դիարբեքրի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տոմ հայ:	1895					1895	1895	
Կումում Кумум Kumum	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Վարդոյի գվոկ-ում: 1909 թ. հայերը 200 տոմ էին:	1915	1915						
Կունջի Շամշեն Кунджи Шамшен Kunjki Shamsheh	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում:	1895		1895					
Կուշանա Кушана Kushana	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ: 1915 թ.՝ 58 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915					
Կուշտիան Куштиан Kushtian	Բիթլիսի մահ-ի Խլաթի գվոկ-ում, Վանա լճի արմ ափին: 1909 թ. ռմեր 250 հայ բնակիչ:	1895		1915		1895			
Կուրուբաշ Курубаш Kurubash	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից ճկմ հր-արդ, ս. Խաչ բլրի տարածում, Վարազապանք տանող ճանապարհին: 1909 թ. ռմեր 110 տոմ՝ 583 բնկ, 2 եկեղեցի:	1895- 1896		1915		1895- 1896		1895- 1896	
Կուեչլի Кувечли Kuvechli	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տոմ՝ 280 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915					
Կուրղուկայա Кургукая Kurghlukaya	Մերաստիայի մահ-ի Թոմուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր:	1915	1915						
Կուտրաշեն Кутрашен Kutrashen	Էրզրումի մահ-ի Խուսթրի գ-ախմբում, Վոքոլս գետի աջ ափին: 1909 թ.՝ 40 տոմ հայ բնկ: Ումեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915					
Կուրեշան Курешан Kureshan	Դիարբեքրի մահ-ի Սիվանի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տոմ հայ բնակիչ:	1895				1895		1895	
Կուրտեն Куртен Kurten	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ՝ հայ, 10 տոմ՝ քուրդ:	1915		1915					
Հաբուր Кабуr Habur	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գվոկ-ում:	1895		1895					
Հաբուսի Габуся Habusi	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 21 կմ արդ, Արածանի գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 190 տոմ հայ, 2 դպրոց, եկեղեցի:	1895							
Հագաթ Гагар Hagar	Բիթլիսի մահ-ի Մանտաանք գվոկ-ում:	1895		1895					
Հագլվան Гаглан Haglvan	Վանի մահ-ի Միկսի գվոկ-ում, Տալանից ձոր գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 22 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի:	1915						1915	
Հագմանք Гагманк Hagmank	Բիթլիսի մահ-ում, Սաառմում, Տալկորիկի գ-ախմբում, Տալկորիկի հր-արմ կողմում: 1909 թ.՝ 15 տոմ հայ, եկեղեցի:	1896, 1915		I h. պ.				1894	1915

Հագս Արևմտյան Гарс Аревмтян Hags Arevmtyan	Խարքերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Կզրիլիսի 2րդ-ում, Հագս գյուղի սոխ-րակներին հա: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1470 հայ և քուրդ բնակիչ:	1915	1915							
Հազարա Газара Hazara	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կերտի գվեկ-ում, Սիփան լեռից հս-արմ: Առաջին համ. պատ. տարիներին՝ 100 տուն՝ 800 հայ բնակիչ:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.	
Հազարա Газара Hazara	Վամի մահ-ի Վամի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, մեծամասամբ հայ բնկ: 1915 թ. հայերին թուրքերը տարա-գրեցին Ալանց, որտեղից մյուսը արտա-գաղթվեցին:	1915	1915	+						
Հազարգոմ (Հալալգոմ) Газаргом Hazargov	Դիարբեքիդի մահ-ում, Բալուի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.	
Հազարի Газаря Hazari	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գ-ից 2 կմ հս: 1914 թ.՝ 90 տուն՝ 540 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.	
Հազո (զր) Газзо Hazzo	Բիթլիսի մահ-ի Հազո-Խարչոզ գվեկ-ի կենտրոնը: Մինչև առաջին համ. պատ. 4500 անձ, որից 3000-ը՝ հայ, մնացածը քուրդ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.								
Հազո-Խարչոզ (գավառակ) Газзо-Хаблажоз Hazzo-Zabljoz	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում: 1891 թ. ուներ 48 հայաբնակ գյուղ, 5000 բնակ-չուկ:	I հ. պ.							I հ. պ.	
Հազո (գավառակ) Газро Hazro	Դիարբեքիդի գավ-ի Դիարբեքիդի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 1000 տուն, որի մոտ կեսը հայկական: Նրանք ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.	1915							
Հազո (զր) Газро Hazro	Դիարբեքիդի մահ-ում, Ֆարկին գ-ից 24 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ մոտ 1000 տուն, որի կեսը հայկական: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.		I հ. պ.						
Հալոն (Ալան) Галон Halon	Վամի մահ-ի Կարկառ գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 7 տուն հայ՝ 60 անձ:	1915				1915		1915		
Հախճին Гахчин Hakhchin	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդի դաշ-տում: Հայաբնակ:	1915						1915		
ս. Հակոբ (վանք) св. Акоп s. Hakob	Մերսառուիայի մահ-ում, Մերսառուի ք-ից 5 կմ հս:							1995, 1915		
ս. Հակոբ (վանք) св. Акоп s. Hakob	Կիլիկիայում, Հաճըն գ-ում, ս. Հակոբ լեռան անոթատում: Ուներ վարժարան, եկեղեցի:							1895		
ս. Հակոբ (վանք) св. Акоп s. Hakob	Վամի մահ-ի Վամի գավ-ում, Կապուտ-կոզ լեռան լանջին, Ընձակ գյուղի մոտ:								1895, 1915	
Հակրակ (Ակրակ) Гахрак Hakrak	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բու-լանիկում: 1909 թ.՝ 45 տուն հայ, 30 տուն՝ քուրդ:	1915								
Հակուկ (Ակուկ) Гакук Hakuk	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Բար-վարի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 20 տուն բնկ, եկեղեցի:	1915								
Հաղտ Гагт Haght	Վամի մահի Կարկառի գվեկ-ում, 19-րդ դ. վերջերին ուներ 50՝ տուն, 1909 թ.՝ 30 տուն հայ բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915						1915		
Հաղտուկ Гагтук Haghtuk	Խարքերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագից 9 կմ հս: 19-րդ դ. վերջերին	I հ. պ.						I հ. պ.		I հ. պ.

	30 տոմս՝ 224 անձ, հիմնականում հայ բնիկ, որոնք ունեին 2 եկեղեցի, վարժարան:									
Հաճիտերի Гачитере Hachitrer	Կիլիկիայում, Ջեյթուն ք-ից եր: Հայաբնակ:	1915	1915							
Հաճն (սղիմ) Гачн Hachn	Կիլիկիայում: Առաջին համ. պատ. մախոթեին՝ 35.000 բնիկ: Հայերն ունեին 6 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով, վարժարան: Հաճնի արմ ս. Հակոբ վանքն էր:	1915	1915				I հ. պ. 1920	1915		
Հաճն (գափառակ) Гачн Hachn	Կիլիկիայի Մարաշի գափառում: Առանց Հաճն գք-ի ունեւ 28000 բնիկ:	1915	1915	1915				1915	1915	
Համամ Гамам Hamam	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարաիսար գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տոմս՝ հայ բնիկ, եկեղեցի:	1915						1915		
Համզաշեխ Гамзашех Hamzashekh	Բիթլիսի մահ-ի Բալուի գվեկ-ում, Ջեռնակ լեռան լանջին, Խմուս գետի գետաբերանի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տոմս հայ, եկեղեցի, դպրոց:	1895, 1915						1895		1915
Համշեն (գափառակ) Гамшен Hamshen	Տրապիզոնի մահ-ում: 1915 թ. գաղթի ժամանակ հայերը եկել են Սև ծովի աղ ափերը: 17-րդ դ. ունեւ 10.000 հայկական տոմս: Եղեռնի ժամանակ մեծ կոտորածներ եղան, իսկ 60.000 հայեր գաղթեցին:	1915		1915						
Համշեն (գք) Гамшен Hamshen	Տրապիզոնի մահ-ում, Ֆուրթունա գետի ափին, Ջաջբար լեռան տողոտում: 1915 թ. եղեռնի ժամանակ բուլղարների բռնություններից և հալածանքներից տեղի հայ բնակչությունը գաղթել է սևծովյան շրջաններ՝ Ադլեր, Սուխում, Մոչի:	1915		+						
Հայաճք Гайачк Hayachk	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Անտիոքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909						1909		1909
Հայրաղու Гайбаглы Haybaghlu	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բալուի գվեկ-ում, Մուշ ք-ից 26 կմ հս-արմ, Ջաղքի լ-ից եր, Մերգեներ գետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 40 տոմս հայ բնակիչ:	1915					1909			
Հայդերիկան Гайдерикан Hayderikan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշտում: Հայաբնակ:	1895					1909	1915	1894	
Հայեք Гайек Hayek	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Բաբեղ գվեկ-ում:	1915								
Հայթաղ Гайтаг Haytagh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Մետկան գվեկ-ում: Հայաբնակ: Կար եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Հայկ (Հայք) Гайк Hayk	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գավ-ում, Վան ք-ից 21 կմ եր-արլ: Հայաբնակ: 1909 թ.՝ 30 տոմս բնիկ, վարժարան:	1915								
Հայկավանից ս. Աստվածածին (վանք) Гайкаваниц св. Аствацацин Haykavanic s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ արլ, Այգեհտան բաղի սկզբներում, Հայկավան գյուղում:						1915			
Հայկերտ (Փանդիկ) Гайкарт Haykert	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս-արմ: 1882 թ.՝ 420 հայ բնիկ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Հայ Հյրիթ Гай Гырит Hay Haurit	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: 1878 թ.՝ 20 տոմս հայ, եկեղեցի:	I հ. պ.								

Հայնի (Էյնի) (զր) Гайни Hayni	Դիարքերի մահ-ի Բալուի գվեկ-ում, Դիարքերի ք-ից 50 կմ հս, Մալաթիայի ճանապարհից քիչ հեռու: Առաջին համ. պատ. մախորեին՝ 100 տոմ հայ բնկ, վարժարան:	1915							
Հանկույսների ս. Աստվածածին Гануйснери св. Аствадацин Hankuysneri s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ի արմ մասում, Այգեռտան բաղամասում: Վերջին անգամ վերանորոգվել է 1900 թ.:						1915-1920		
Հայոց ձոր (գաղխտակ) Аацоц дзор Hayoc dzor	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: Մինչև կոտորածը ուներ 10.000 բնակիչ:	1915							
Հայոց Միջագետք (երկրամաս) Айдоц Миджаретк Hayoc Mijagetk	Միջագետքի հս-արմ կողմում: Ուներ շատ հայաշատ բնակավայրեր:	1915-1920	1915-1920						
Հայվաթի (Այվաթցիք) Гайвати Hayvati	Խարքերլոյի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չարսանջակի գվեկ-ում:	1915	1915					I հ. պ.	
Հայտարան Гайтаран Haytaran	Խարքերլոյի մահ-ի Կզըքլիսու գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 175 տոմ, 2 եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Հայք Айк Hayk	Կիլիկիայում, Ջեյթուն ք-ից հս-արմ, Կոկիտոմի մոտ: Եղեռնից առաջ կար 20 տոմ հայ:	1915						1915	
Հանգստուն Гангстун Hangstun	Էրզրումի մահ-ում, Զոլի գ-ից 7 կմ հս-արլ, հին Զոլի և Ապառու ս. Կարապետ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1400 հայ բնկ, վարժարան, 2 մատուռ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ թուրքերի հալածանքներից և կոտորածներից հայերը գաղթեցին ԱՄՆ և այլ երկրներ:	1914-1915	1914-1915	ԱՄՆ				1914-1915	
Հանդուրս Гандурс Handurs	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հաշկանց Гашканц Hashkanc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախ գ-ից 4 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տոմ՝ 88 բնկ, եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Հաշիշատ Ներքին (Ասպշատ Ներքին) Гашпшат Неркин Hashpshat Nerkin	Վանի մահ-ի Արճակ գվեկ-ում, Վանալճի հս ափի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմ բնակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.				+		
Հաջլար Гаджылар Hajəlar	Կիլիկիայում, Ամարգապայից 5 կմ հս: Հայաբնակ:	1909					1909		1909
Հաջի Гаджи Haji	Էրզրումի մահ-ի Զոլիի գվեկ-ում: 1915 թ. մախորեին՝ 25 տոմ՝ 180 հայ:	+	+						
Հաջիբոթ Гаджибот Hajibot	Բիթլիսի մահ-ի Մամազկերտ գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 33 տոմ, մի մասը՝ հայ:	1915							
Հաջի-Չաուշ Гаджи-Чауш Haji-Chaush	Կիլիկիայում, Ջերեբերեքերի գավ-ում, Բալամի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ:	1909						1909	
Հաջիճան Гаджиджан Hajijan	Դիարքերի մահ-ում, Դիարքերի ք-ից արլ, Ֆարկին գ-ից 9 կմ-արմ, Միլվանի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ հայ:							1915	

Հաջի Սաֆար Гаджи Сафар Haji Safar	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտ 14 կմ հր- արմ, Շառիսան գ-ից ճախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 22 տուն հայ և ալյազգիներ:	I հ. սյ.	I հ. սյ.					
Հար Гар Har	Վանի մահ-ում, Շառախի գվոկ-ում, Փետանադաշտի շրջ-ում: 1890-ական թթ. 25 տուն հայ:	1895			1895		1895	
Հարինջ (Մոհինջ) Гариндж Harinj	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում, Հա- ռմբու գյուղին գ-ախմբում, եկեղեցի:	1915						1915
Հարվանց Гарванц Harvanc	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում, Տա- լամից ձոր գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 41 տուն 209 բնակիչ:	1915						
Հասանբեկի բոր Гасанбекки бор Hasanbeki bor	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտի գվոկ- ում: Հայաբնակ:	1895			1895		1895	1915
Հասանբեյլի Гасанбейли Hasanbeyli	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Օսմանի ք-ից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 հայ բնակիչ:	1909				1909	1909	
Հասան փաշա Гасан паша Hasan pasha	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ- կերտի գվոկ-ում:	1895		1895			I հ. սյ.	
Հասանօղայ Гасаноглай Hasanogay	Դիարբեքրի մահ-ում, Բալուի գվոկ-ում, Արածանի գետի ափին: Հայաբնակ:	I հ. սյ.			1895		I հ. սյ.	
Հասանօվա Гасарова Hasanova	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Վարդոյի շրջ-ում, եկեղեցի:	I հ. սյ.						I հ. սյ.
Հասնջավ Гаснджав Hasnjav	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: Հայա- բնակ. 1915 թ.՝ 15 տուն:	1915					1915	
Հասմիկ (Խարաբա) (Ղասմիկ) Асмик Hasmik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա- նազկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ. 100 տուն:	1915						
Հասպտան Аспстан Haspstan	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ի աղ ծայ- րում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն հայ և քուրդ:	1915						
Հասուններ Гасуннер Hasunner	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտի գվոկ- ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայ և 3 տուն՝ քուրդ:	1915					I հ. սյ.	
Հասփտան Гаспстан Haspstan	Վանի մահ-ում, Աղրակ գվոկ-ում, Աղրակ գետի աջ ափին: Առաջին համ. պատ. մախօրհին՝ 45 տուն հայ, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915				1915	I հ. սյ.	
Հավատորիկ Гаваторик Havatorik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 5 կմ հր-արդ, Մաարի հս փեշերին, Մշո Առաքելոց վանքից ոչ հեռու: 1880-ական թթ.՝ 157 տուն՝ 2000 անձ, 1915 թ.՝ 65 տուն՝ հայ բնկ, վարժարան:	1915					I հ. սյ.	
Հավարանց Гаваранц Havaranc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 6 տուն բնակիչ:	1915					1915	
Հավարիս Гаварис Havaris	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: 1909 թ. սկզբներին՝ 15 տուն հայ և մի քանի տուն քուրդ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:	1915	+					
Հավելանց Гавеланц Havelanc	Բիթլիսի մահ-ի Սղեղրի գավ-ի Բարվարի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն՝ հայ:	1915	1915	+		1894	I հ. սյ.	
Հավենց Гавенц Havenc	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 22 կմ հս-արմ, Ալտր գ-ից հս-արդ կողմում, լեռան լանջին: 1909 թ.՝ 95 տուն՝ հայ բնկ, վարժարան:	+				1915		

Հավղա Гавра Havgha	Մերաստիայի մահ-ում, Մարգվանի գվոկ-ում: 1880-ական թթ.՝ 30 տուն հայ:	1915	1915										
Հավշան Гавшан Havshan	Դիարքերիքի մահ-ում, Դիարքերիքի դաշտում:	1895						1895		1895			
Հավշաքար (Գոմեշ, Ավշեքար) Гавшакар Havshakar	Խարքերի մահ-ում, Խարքերի ք-ից 30 կմ հս, Բերքիից հս-արմ, Մնձուր գետի աջ կողմում: Առաջին համ. պատ. մա-խօսքին՝ 34 տուն, որից 30-ը՝ հայեր, 4-ը՝ քրդեր: 19-րդ դ. կեսերին՝ 38 տուն՝ 288 հայ և 10 տուն՝ քրդեր:	1895, 1915		+						I հ. պ.			
Հավսիկ Ներքին (Ավսիկ Ն.) Гавсик Неркин Havsik Nerkin	Խարքերի մահ-ում, Զարսանջակում, Մեծկերտ գ-ից 15 կմ հս-արմ, Խոզաք գետի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 32 տուն՝ 226 հայ քմկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		+						I հ. պ.			
Հավսիկ Վերին (Ավսիկ Վ.) Гавсик Верин Havsik Verin	Խարքերի մահ-ում, Մեծկերտ գ-ից հս-արմ, Մնձուր գետից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, որից 25-ը՝ հայ, 15-ը՝ քրդեր: Հայերն ունեին վարժարան:	1915											
Հավր (Հավրիկ) Гаврк Havrk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ-ի հր մասում: 1914 թ.՝ 25 տուն՝ 120 հայ քմակի:	1915											
Հավթաղ Гавуtag Havtagh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մոռական գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ քմակի:	1895, 1915						1895		1915			
Հատկոն Гаткон Hatkon	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բու-լանիկում, Նազիկ լճից 20 կմ հս-արմ, Լիզից հր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն՝ հայ, 30 տուն՝ քրդեր:	1915		+									
Հարազդա Гаразда Harazda	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: Հայա-քմակ:	1894										1894	
Հարախոնք Гараконк Harakhonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915								1915			
Հարբախնա Гарбахна Harbakhna	Դիարքերիքի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 45 տուն քմակի:	1915								1915	1915		
Հարբոնց (Հարպոնց) Гарбонц Harbonc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Վերին Կարկառի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 36 տուն հայ քմակի:	1915		1915	1915								
Հարցին Гаргян Hargin	Բիթլիսի մահ-ի Բաղիշ ք-ից 18 կմ արլ, Ազնվացճուր գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ. ուներ 65 քմակի:			+				1915		I հ. պ.			
Հարդեն Гарден Harden	Բիթլիսի մահ-ում, Մալաթիքում: Հա-յաքմակ:	1895						1895					
Հարենցոմեր Гаренцгомер Harencgomer	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում:	1894								1894			
Հարթ (Հարդ) Гартк Hartk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Տավրոսիկ գվոկ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, վարժարան:	1894		+				1894	+	1894	1894	1895	
Հարկին Гаркин Harkin	Վանի մահ-ում, Արծի ք-ից 3 կմ հր: 1915 թ. ուներ 30 տուն հայ և քուրդ քմակի:	1915						1895				I հ. պ.	
Հարիոց Гаргоц Harhoc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ. ուներ 24 տուն քմկ և եկեղեցի: Միջին դարերում եղել է զբոսայգի կենտրոն:	1915		1915	1915								
Հարնի Гарни Harni	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Հազգո-խարջուզ գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ քմակի:	I հ. պ.								I հ. պ.			

Հարախի Гарпах Hargakh	Բիթլիսի մահ-ում Սառտմի խուլի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմ հայ բնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Հարպենց (Հարրոնց) Гарпенц Hargenc	Բիթլիսի մահ-ի Վերին Կարկառ: Հայա-բնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 52 տոմ բնակիչ:	1895				1895				
Հարսի Гарсин Harsi	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի Բողոմորի գվոկ-ում, Շեքերի գ-ից 5 կմ հս-արլ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 1300 անձ, կեսը՝ հայ, կեսը՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցիներ:	1915			I հ. պ.					
Հարսիան Гарсиан Harsian	Վանի մահ-ի Հեղրարի գավ-ում, ս. Բար-դաղիմես վանքի մոտ (տե՛ս մաս Հե-րեսան):	1915			I հ. պ.			1915		
Հարսիկ Гарсиак Harsi	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում: 1915 թ. մայիսին՝ 416 հայ և քուրդ խառը բնակիչ:	1895								
Հարսնաքար Гарснакар Harsnakar	Էրզրումի մահ-ում, Հատանկալա գ-ից 20 կմ հր-արլ, Խորասանից 23 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 42 տոմ հայ:	I հ. պ.								
Հարտեկ Гартек Hartek	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Հարտ Гарут Harut	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի Մամուռանք գվոկ-ում: 1919 թ.՝ 9 տոմ հայ, վանք:	1895			1895			I հ. պ.		
Հարտյուն Гарутюн Harutun	Վանի մահ-ում, Արճեշ ք-ից 14 կմ հս-արմ, Մեծուխա վանքին մոտ, նրա հր-արլ կողմում: Առաջին համ. պատ. մայիս-ին՝ 50 տոմ, 250 հայ բնակիչ:	1915						I հ. պ.		
Հացիկ (գք) Гацик Hacic	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս-արլ, Մեսրոպ Մաշտոցի Հացեկաց ծննդա-վայրից 7 կմ հեռու: 1886 թ.՝ 50 տոմ, 500 հայ բնկ և 10 տոմ՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915						1915		
Հացիկ լեր Гацик лер Hacic ler	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս-արլ: Առաջին համ. պատ. լեռան վրա էին պատապարկել մի խումբ հայեր:									
Հացկնի Гацкни Hackni	Խարբերդի մահ-ում, Արարիկի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 22 տոմ՝ 125 հայ բնկ, դպրոց:	I հ. պ.			1895			I հ. պ.		
Հացո Гацо Haco	Արևմտյան Հայաստանում:	1915- 1916								
Հացտուն (Խատտոն) Гацтун Hactun	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում, Ալաշկերտ գ-ից 12 կմ հր, Կարինի ճամապարհին: 1915 թ.՝ 171 տոմ հայ բնկ: Ուներ վարժարան: Եղել է գույության կենտրոն:	1915	1915							
Հաֆք (Խաֆեկ) Гафых Hafək	Բիթլիսի մահ-ում, Մոկրաի Խզու գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 15 տոմ հայ բնակիչ:	1895				1895		1895		
Հեգին Гегти Hegin	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 21 տոմ հայ բնակիչ:	1915	1915							
Հելելի (Գառարի գեղ) Гелели Heleli	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: Հա-յաբնակ. 1915 թ.՝ 30 տոմ:	1915								
Հելեն Гелен Helen	Դիարբեքրի մահ-ի Միլիանի գվոկ-ում: 19-րդ դ. 60-ական թթ. 70 տոմ՝ հայ բնկ, եկեղեցի:	1895				1895		1895		
Հեկի Гели Heki	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 26 կմ հս: Հայաբնակ, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 բնա-կիչ:							I հ. պ.		

Հեկու Геку Heku	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հա- յարմակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 9 տոմ, փանք:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Հեղին (Խեղին) Гегин Heghin	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք գվեկ-ում, Տալվորիկից հս-արլ:	1915			1915			1915	
Հեմ Гем Hem	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Ուտան գք-ից 18 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմ, վարժարան, եկեղեցի:	1915					1915		
Հեմմեշե Гемеше Henmeshe	Խաբքերդի մահ-ի Դեբսիմի գավ-ում, Չմշկածագի գվեկ-ում, Ս. Թորոս գյու- ղակմբում: 1915 թ.՝ 30 տոմ:	I հ. պ.			+				
Հեր (գավառ) Гер Her	Պարակահայաստանում, Ուրմիա լճի հս- արմ մասում: Խոյ ք-ի և 6 հայաբնակ գյուղերի հայերը կոտորվեցին 1918 թ.:	1918							
Հեր Гер Her	Վանի մահ-ում, Մեկսի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 10 տոմ հայ բնակիչ:	1915		1915					
Հերեկ (գք) Герек Herek	Մեքատոյի մահ-ում, Թուխտ ք-ից 44 կմ հս-արլ, Իրիս գետի աջ ափին: 1878 թ.՝ 6580 հայ և թուրք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարաններ:	1915		1915					
Հերեկունք Герекунк Herekunk	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մարա- թուկ լեռան շրջ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ հայ բնակիչ:	1915						I հ. պ.	
Հերեմեր Геремер Herever	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 85 բնակիչ:	1915			1915			1915	
Հերեսան (Հերիսան) Гересан Heresan	Վանի մահ-ում, Բաշկազայի գվեկ-ում, Չուխ գ-ից 10 կմ հր-արլ:	I հ. պ.					+	I հ. պ.	
Հերթ Герт Hert	Էրզրումի մահ-ի Խոնսի գվեկ-ում, Խոնուս գք-ից 22 կմ հս-արլ: 1894 թ. ուներ 25 տոմ հայ բնկ, 1909 թ.՝ 70 տոմ յաար բնակիչ:	1915							
Հերթեվ Гертев Hertev	Էրզրումի մահ-ում Հասանկալա գք-ից 12 կմ հր: 1909 թ.՝ 150 տոմ հայ բնկ, վար- ժարան, եկեղեցի: Թուրքերը գյուղի հա- յերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915		1915					
Հերթիկ Гертик Hertik	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 70 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի:	1895				1895			
Հերշտեր Герштер Hershter	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա- բնակ:	1915						1915	
Հերոպիլ (Հոռոպիլ) Геропил Heropil	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ գք-ից 30 կմ հեռու: Հայաբնակ, ունեի 1909 թ. 775 բնկ, դպրոց:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հերսոնք Герсонк Hersonk	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաք գք-ից 5 կմ հս: 1909 թ.՝ 28 տոմ՝ 262 հայ բնակիչ:	1915	1915					1915	
Հեքիմխան Гекимхан Hekimkhan	Խաբքերդի մահ-ում, Մալաթիա ք-ից 50 կմ հս-արմ, Արաբկիր ք-ից հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տոմ, որի մեծ մասը՝ հայեր, 3 մախակըթարան, 2 եկեղեցի:	1915						1915	
Հեքմանք Гекманк Hekmanq	Բիթլիսի մահ-ի Տալվորիկի գվեկ-ում: 1890-ական թթ.՝ 40 տոմ բնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հնոտան Гьтон Hənotan	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմ հայ:	1895			1895				
Հնպղի Гьпыги Həpəghi	Դիարբեքրի մահ-ում, Բաղուի գվեկ-ում, Արածանի գետի ափին: Հայաբնակ:	1915						1915	
Հիլի (Իլի) Гили Hili	Վանի մահ-ի Ուտան գք-ից 11 կմ հր- արմ, Արտու լեռան ստորոտին: 1909 թ.՝ 24 տոմ՝ 143 հայ բնակիչ:	1915						1915	

Հիննց Гиненц Hinenc	Վանի մահ-ում, Շատախ գվեկ-ում: 1909 թ. 20 տոմ 178 ընակիչ:	1915	1915	1915				1890, 1915		
Հինձք (Խինձք, Խինձիկ) Гиндзк Hindzk	Էրզրումի մահ-ի Հատամկաղայի գվեկ-ում, Կարին ք-ից 18 կմ հս-արլ:	1915	1915							
Հին քաղաք (Էսկիչեհիք) Гин кагак Hin kaghak	Մերատիայի մահ-ի, Շապին Գարահի-սարի գավ-ում: 1918 թ. ռմեր 17 տոմ հայ ընակիչ, վարժարան:	1915	1915							
Հիշեն Гишен Hishen	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Սպեր ք-ից հս: 19-րդ դ. վերջերին 46 տոմ, որից 25-ը՝ հայկական: Ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Հիպերի Гипери Hiperi	Մերատիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. մա-խօրին 80 տոմ 650 հայ ընակիչ:	1915	1915	1915						
Հիրանի Гирани Hirani	Էրզրումի մահ-ի Մամախաթումի գվեկ-ում: 1909 թ. 23 տոմ, որից 7-ը՝ հայկա-կան:	1915	1915	1915						
Հիրճ Гирч Hirsch	Վանի մահ-ի Ուտամ գր-ից 12 կմ արլ, Շամիրամի ջրանցքի աջ կողմում: 1909 թ. 90 տոմ խառը ընակիչ: Հայերն ու-նեին եկեղեցի:	1915						1915	1915	
Հյասի Гйаси Hyasi	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 75 տոմ ընակիչ:	1915	1915							
Հյասյնա Гюсейна Hyuseyna	Դիարբեքլիի մահ-ի Սիվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. 60-ական թթ. 70 տոմ ընկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						1895	1915	
Հյասյնիկ (գք) Гюсейник Hyuseynik	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ի մոտ: 1914 թ. 4500 ընկ, դպրոց, եկեղեցի, որը 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և ավերել էին: Հայերին տեղահանել և ռչնչացրել են Տեր-Ջորում:	1915	1915	1915	1895		1895	1895	1915	
Հյասնցիք Гюсенцик Hyusencik	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Գեղիեզու-գամի գ-ախմբում: Համդիսանում էր նրա բաղնիքը մեկը: 1909 թ. 15 տոմ:	1915		1915				1915		
Հյասպ Гюсп Hyusp	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ում: 1909 թ. 20 տոմ հայ ընակիչ:	1915	1915					1915		
Հյուտյու Гютю Hyutyu	Խարբերդի մահ-ի Զարսանջակի գվեկ-ում: 1915 թ. 15 տոմ ընակիչ:	1915		+						
Հյուրուք Վերին (Հորուկ Վ.) Гюрук Верян Hyuruk Verin	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Սպարկերտի շրջ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ. 40 տոմ, վարժարան, եկեղեցի: Նդել է գրչության կենտրոն:	1915		1915	1915			I h. պ.	I h. պ.	
Հնդի Гнде Hnde	Էրզրումի մահ-ում: 1913 թ. 80 տոմ 1000 ընկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915							
Հնդստան Гндстан Hindstan	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում Նոր-գյուղից արմ: 1909 թ. 41 տոմ, եկեղեցի:	1915		1915	1915			I h. պ.		
Հնձան Гндзан Hindzan	Վանի մահ-ի Կարնկան գվեկ-ում: 1909 թ. 7 տոմ հայաբնակ, եկեղեցի:	1915	1915							
Հնձո Гндзо Hindzo	Բիթլիսի մահ-ի Մուղան գվեկ-ում: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ:	I h. պ.						I h. պ.		
Հնձոր Гндзор Hndzor	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի դաշտում: Հայաբնակ. 1913 թ. 150 անձ, որից փրկվել են միայն 20 հայ:	1915	1915	1915						

Հնճուց վանք (Աստվածածնի Կարմիր վանք) Гндзунц ванк Hndzuc vank	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 18 կմ հս, Հինճք գյուղի մոտ:								I հ. պ.
Հնուտ Гнут Hnut	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում: Հա- յարմակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հոգյաց (գավառ) Гогяц Hogyac	Վամի մահ-ում, Հոգյաց վանքի մոտ: 1895 թ. կոտորածների ժամանակ թուր- քերը գվոկ-ի կենդանի մնացած թուրք հայերին ընդի մահմեդականացրել են:	1915			1915				
Հոգյաց (վանք) Гогяц Hogyac	Վամի մահ-ում, Խոշար գվոկ-ում, Արտոս լգ-ից հր, Կանգվար ամրոցի մոտ:								1915
Հոլիոլ Голол Holhol	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գք-ից 10 կմ հր- արմ, ս. Լույս լեռան ստորոտին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 խառը բնկ: Բոլոր հայե- րին կոտորել են:	1915							
Հոդանդ Гоганд Hoghand	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի:	1915		1915				I հ. պ.	
Հոդաս Гогас Hoghas	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գք-ից 10 կմ հր- արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տոմ՝ 995 հայ և 70 ամճ թուրք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան: Կոտորածներից վերելվել է միայն 3 հայ:	1915						1915	
Հոդի Гогег Hoghe	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի դաշտում, Խարբերդ ք-ից հս-արլ: Հայարմակ. 1913 թ.՝ 1800 բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915	1915					
Հոդունք Гогунк Hoghunk	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայարմակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հոնի (քր) Гони Honi	Կիլիկիայում, Ջահան գավ-ում, Յարիտոզ գ-ից 3 կմ հս-արլ: Այնտեղ է օսմանյան տիրապետության շրջանում:							+	
Հոշենք Гогенк Hoshenk	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 28 տոմ:	1915				1915			
Հոսե Гогег Hose	Խարբերդի գավ-ի Դեղսիմի գավ-ում, Բերդի գք-ից 5 կմ արլ, Բերդի գետի երկու ստիերին: Առաջին համ. պատ. մախօթին հայարմակ էր, ուներ 220 բնակիչ:	1915	1915	1915				I հ. պ.	
Հոսայան Гостаян Hostayan	Վամի մահ-ում, Ըստախ գք-ից հր-արլ: 1909 թ.՝ 10 տոմ հայ և 18 տոմ քույր բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի: Թուրքերը սպերեցին հայկական թաղը:	1915			1915			1915	
Հոսնուտ Госнут Hosnut	Բիթլիսի մահ-ում, Տալվորիկից 7 կմ արլ: Նրա թաղերից մեկն էր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տոմ հայ բնակիչ:	1915						1915	
Հորանց Горанц Horanc	Վամի մահ-ի Արծեկի գվոկ-ում, Արծեկ գք-ից 19 կմ արլ, Վամա լճից 2 կմ հեռո: 1909 թ.՝ 40 տոմ, 334 հայ բնկ: 1895 թ. ս. Աստվածածին եկեղեցին կոտորվել և սպերվել է:	1915	1915				1895	1895	
Հորկնոց (Օրկնոց) Горкноц Horknoc	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում Մուշ ք-ից 12 կմ արլ Մեղրագետից ձախ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հորմիզ Гормиз Hormiz	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղն ք-ից հր-արմ, Մոլերդի ճամապարհին: 1909 թ.՝ 14 տոմ հայ բնակիչ:	1915				1895	1895		

Հորքուրկին (Հորքուրկին) Горкуркин Horkurkin	Վանի մահ-ի Կարկատի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 18 տուն հայ բնակիչ:	1915							
Հոնկանք Греканк Hrekank	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խարզան գվոկ-ում: 1890-ական թթ.՝ 18 տուն բնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Հսեն Гсен Hsen	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կերտի գվոկ-ում: 1909 թ. ումեր 8 տուն հայ բնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Հստուս (Ստուս) Гстус Hstus	Վանի մահ-ում, Կարճկանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 14 տուն:	1915				1895		1915	1915
Հրդա Грда Hrda	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խիանք գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 7 տուն հայ բնակիչ:	1915							
Հունան Гуная Hunan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ արլ, Մտրազետի ափին:	I հ. պ.		I հ. պ.				I հ. պ.	
Հունուտ (ազարակ) Гунут Hunut	Էրզրումի մահ-ում, Մպեր գ-ից 26 կմ հս-արլ, Խառքորի գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 340 խառը բնկ: Հայերն ունեին վար-ժաբան:	1915	1915						
Հուշտամ Гуштам Hushtam	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 30 կմ հր-արլ, Մտրազետի աջ ափին: Առաջին համ. պատ մախորին ումեր 400 հայ բնակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.						
Հուջուկ Гуажук Hujuk	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզան գվոկ-ում:	1895		1895					
Հուսենք Гусенк Husenk	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Մուկան գվոկ-ում:	1915						1915	
Հուսպ Гусп Husp	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Խու-թից 1 կմ հր-արլ: 1880-ական թթ.՝ 20 տուն հայ բնակիչ:	1895		1895		1895		1895	
Հուվինտոնց Гувинтонц Huvintoc	Բիթլիսի մահ-ում, Մամուտանքի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895						1915	
Հուրթուկ Гуртук Hurtuk	Վանի մահ-ի Խուշարի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 40 տուն, դպրոց:	I հ. պ.					1915	I հ. պ.	
Հուրճուկ Гурчук Hurchuk	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1850-ական թթ.՝ 14 տուն 103 հայ բնկ, եկե-ղեցի:							1915	
Հուրտափ Гуртап Hurtap	Բիթլիսի մահ-ի Խլաթի գվոկ-ում: 1882 թ.՝ 58 տուն՝ 534 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915				1915	
Հուրու Гуру Huru	Բիթլիսի մահ-ում, Տառնիկի գվոկ-ում, Տա-տիկ գետից աջ: Ումեր խառը բնակիչ:	1895, 1915							
Հուփուզ Гупуз Hupuz	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվոկ-ում, Շուրդի գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 32 տուն:	1915						1915	
Չագ (Չագ) Дзэг Dzag	Խարքերդի մահ-ի Արաքկերի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 100 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915			1915			1915	
Չախձոր Дзакхдзор Dzakhdzor	Մեքառուխայի մահ-ի Կյուրինի գվոկ-ում: Հայաբնակ: Ումեր եկեղեցի:	1915		1915				1915	
Չախոգ Дакор Dzakhogh	Վանի մահ-ի Կարկատի գվոկ-ում: Հա-յաբնակ:	1915		1915	1915	1895			
Չետ (Չետ) Дзет Dzet	Դիարբեքրդի մահ-ում, Բալու ք-ից հս-արմ, Արածանի գետի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 140 տուն հայ բնկ, վարժա-րան: Եղեկ է գրչության կենտրոն:	1915		1915				1915	

Զիրավ (Զիրո) Дзирав Dzirav	Երզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Կարաբիղիսայի գվեկ-ում: Հայաքմակ էր, 20-րդ դ. սկզբներին մեծ 50 տոմս քմակիչ:	1915-1916	1915-1916							
Զնձոր Дзндзор Dzndzor	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածաղի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբ-ներին՝ 400 հայ քմակիչ:	1915	1915	1915				1915		
Զնձոր Дзндзор Dzndzor	Երզրումի մահ-ի Դերջանի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 հայ և 350 քուրդ:	1915	1915							
Զմեն Дэмен Dzmen	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի գվեկ-ում: 1858 թ.՝ 30 տոմս, 1909 թ.՝ 20 տոմս հայ քմկ: Ունեին վանք:	1915		1915			1895	1895		1915
Զոր Дзор Dzor	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում: Հայաքմակ:	1895					1895	1895		
Զորակ Дзорак Dzorak	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում:	1915	1915							
Զորակ Дзорак Dzorak	Խարքերդի մահ-ի Բերդի գ-ից 8 կմ հս աղ: Առաջին համ. պատ. մախոթին մեծ 220 քմկ, որից 160-ը՝ հայեր:	1915		1915						
Զորակ Дзорак Dzorak	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 36 տոմս հայ քմակիչ:	1909	1909							
Զորաղի Дзорагби Dzoraghbi	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Հազգո-Խարլոզ գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին մեծ 16 տոմս հայ:	I հ. պ.						I հ. պ.		I հ. պ.
Զորդուր Дзордур Dzordur	Վանի մահ-ի Արճեշ գվեկ-ում, Օրդում գետի ելուտում: Հայաքմակ:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Զորեր Дзореp Dzorер	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Սասունի Տավորիկ գ-ի թաղերից էր: 1880-ական թթ.՝ 25 հայաքմակ տոմս:	1894		1894-1895						
Զորի թաղ Дзори тар Dzori tagh	Բիթլիսի մահ-ի Մուշ ք-ի թաղամասերից մեկի էր, նրա աղ կոչում: 1909 թ.՝ 300 տոմս հայ քմակիչ:	1915						1915		
Զորկոնկ Дзорконк Dzorkunk	Բիթլիսի մահ-ի Խյաթի գվեկ-ում, Դառ-վան գ-ից 3 կմ աղ, Վանա լճի ափին: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 84 ամս: Կար եկե-ղեցի:	1915	1915	1915						
Զորոբերան Дзороберан Dzoroberan	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածաղ գ-ից 12 կմ հս, գետափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1660 հայ և քուրդ քմակիչ:	1915		1915						
Զորովանս Дзорованк Dzorovans	Վանի մահ-ի Տուս գավ-ում: 1909 թ.՝ 55 տոմս հայ և քուրդ քմակիչ:	1915		1915 Աղ. Հայ.						
Զորք Дзорк Dzork	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Հազգո-Խա-րլոզ գվեկ-ում: Հայաքմակ:	I հ. պ.		1915				I հ. պ.		
Զումա Дзума Dzuma	Երզրումի մահ-ի Երզրումի գավ-ում:	1915								
Դադոս Կадоса Ghados	Խարքերդի մահ-ի Չարսամջանի գվեկ-ում, Բերդի գ-ից 15 կմ արմ: Հայաքմակ, մեծ 2 եկեղեցի:	1915						1915		
Դազաբեր Կазабер Ghazaber	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում:	1915						1915		
Դազի Կази Ghazi	Երզրումի մահ-ի Զոլի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 272 հայ և քուրդ քմկ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:	1915	1915							

Դազի գյուղ Казн Ghazi gyugh	Երևանի մահ-ի Մարմարու գավ-ում, Իզդիր ք-ից հս: 1906 թ. մմեր 765 խառը քմակիչ:	1915	1920	1915						
Դազի թաղ Казн таг Ghazi tagh	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվոկ-ում: Հայաքմակ:	1915		1915						
Դազլը Գեոմեդի Казлы Геомеди Ghazly Geomedi	Կեսաքիայի մահ-ի Կեսաքիայի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. մախորինն մմեր 15 տոմ հայ քմակիչ, վարժարան:	1916- 1918	1916- 1918	1895		1895			1916- 1918	
Դազմա Казма Ghazma	Մերաստիայի մահ-ում: 1895 թ. թուրքերը հայկական եկեղեցին դարձրին մզկիթ:	1895				1895				
Դազմաղարա Казмагара Ghazmaghara	Մերաստիայի մահ-ի Թոմուսի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 1200 քմկ, վարժա- րան, եկեղեցի:	1915	1915						1915	
Դազնի Казни Ghazni	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա- քմակ:	1915							1915	
Դամբար-շեյխ Камбар-шейх Ghambar-sheykh	Դիարբեքի մահ-ի Բաղուի գվոկ-ում: Հայաքմակ: Ունենն եկեղեցի:	1915							1915	
Դայմազ Каймаз Ghaymaz	Վանի մահ-ի Բեկրի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 33 տոմ հայ, 28 տոմ՝ ալյազգի:	1915		1915		Ար. Հայ.				
Դանթար-կայա Кантар-кая Ghantar-kaya	Կարսի մարզի Նախիջևան գք-ից 8 կմ հեռու: 1914 թ.՝ 12 տոմ հայ քմակիչ:	1915							1915	
Դանդալ (Կանգալ) Кангал Ghanghal	Մերաստիայի մահ-ի Ղ. գվոկ-ի կենտ- րոնը: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 քմկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին: Ունենն եկեղեցի, քեր, դպրոց:	1915	1915							
Դանդալ (գաղառակ) Кангал Ghanghal	Մերաստիայի մահ-ի Մերաստիայի գավ- ում: 1913 թ. մմեր 132 գյուղ՝ 37.800 քմկ, որից 18.250-ը՝ հայեր: 1915 թ. այստեղից քոմագաղթվել են 3100 հայ տեղաքմակ- ներ, որոնք ունենն 20 դպրոց և քազում եկեղեցիներ:	1915		1915						
Դաչաղ Վերին Качар Верин Ghachagh Verin	Էրզրումի մահ-ի Մամախաթումի գվոկ- ում: Առաջին համ. պատ. մախորինն մմեր 37 տոմ, որից կեսը հայկական՝ 180 քմկ: Հայերն ունենն եկեղեցի, վար- ժարան:	1915		1915						
Դապալախ Капалах Ghapalakh	Տրապիզոնի մահ-ի Դարչանդայի գվոկ- ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ հայ քմկ, եկեղեցի:	1915							1915	
Դավրազ (գք) Кавраз Ghavraz	Մերաստիայի մահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում: Առաջին համ. պատ. մախորինն 1650 հայ քմկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915	1915						
Դարաբաղ Карабах Gharabagh	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Բազարամից 3 կմ հս-արլ: 1913 թ.՝ 114 տոմ՝ 1036 հայ քմկ, եկեղեցի:		1920			ՀՍՍՀ				
Դարաբաշխեր Карабашхер Gharabashkher	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Բուլա- միում: Հայաքմակ:	1915					1895		1915	
Դարաբուդաղ Карабудаг Gharabudagh	Էրզրումի մահ-ի Խոմուսի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ հայ քմակիչ:	1915								
Դարադեր (վանք) Карадер Gharader	Վանի մահ-ի Շառախ գվոկ-ում: Ղ. գյուղում:						1895		1895	

Ղարամելիք Карамелик Gharamelik	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1880-ական թթ. ուներ 412 բնկ, որից 380-ը՝ հայեր:	I հ. պ.					I հ. պ.
Ղարանջա յորեն Каранджа ёоен Gharanja yoren	Կեսարիայի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 100 տուն հայ և հույն:	1915	1915		1915		
Ղարաչին Карачин Gharachin	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: 1914 թ.՝ 26 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915				
Ղարատիկին Каратикин Gharatikin	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ի մոտ: 1914 թ.՝ 70 տուն հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915					
Ղարափունղար Карапунгар Gharapunggar	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չարսամջակի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 17 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915				
Ղարաքիլիսա Каракилиса Gharakilisa	Կարսի մարզի Կադզվանի օկրուգում, Կարս-Կադզվան ճամայարհին: 1913 թ.՝ 692 հայ և հույն բնակիչ:			1918-1920 Ար. Հայ.			
Ղարաքյոտուկ Каракегук Gharakyotuk	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվոկ-ի Արեզին գ-ախմբում:	1915		1915			
Ղարաքյոյ Каракей Gharakyoy	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապ գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ, 7 տուն՝ ալյազգի:	1915		1915			
Ղարիբջան Карибджан Gharibjan	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սասունում, Գեղիեզում գ-ախմբում: Հայա-բնակ. 1909 թ.՝ 12 տուն:	1894				1894	1894
Ղարլիս (փայր) Карлых Gharlakh	Մերաստիայի մահ-ից 1915 թ. տեղա-հանված հայ տղամարդկանց մի մասին ոչնչացրել են այստեղ:	1915					
Ղզըջուղ Кзыджут Ghzajugh	Խարբերդի մահում, Դերսիմի գավ-ում, Բերդի գ-ից 10 կմ հա-արև: Առաջին համ. պատ. նախօրեին 28 տուն հայ, 12 տուն՝ քուրդ:	1915	1915	1915			
Ղզլաջուղ Ккладжут Ghzljaur	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում:	1914		1914		1914	
Ղիդաբադ Кидбад Ghidabad	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում:	1914		1914		1914	1914
Ղոլեմասան Колемасан Gholemasan	Դիարբեքիրի մահ-ում, Դիարբեքիրի դաշտում:	1895			1895		
Ղուզել Кузел Ghuzel	Վանի մահ-ում, Արծկեի գվոկ-ում, Սի-փան լեռան ստորոտում: Մինչև եղեռնը՝ 20 տուն հայ:	1915		1915 Ար. Հայ			
Ղուլիսար (գավառակ) Кулгисар Ghulhisar	Մերաստիայի մահ-ում: 1895 թ. թուրքերը բռնի մահմեդականացրել են տեղաբնակ հայերին և առևանգել աղջիկներին:	1895			1895		
Ղուրա Курa Ghura	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գ-ից հր, Շեմսեթ լեռան ստորոտին:	1915	1915	1915			
Շամուրլի Чамурли Chamurli	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ի Մարաշի գավ-ում:	+				1915	
Շանճի գյուղ Чанчи гюг Chanchi gyugh	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին ունեին 350 բնկ, որի մի մասը հայ: Ունեին եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		1915			
Շանճիկ լեռ Чанчик лер Chanchik ler	Հայկական լեռնաշխարհում, Սասունում: 1915 թ. թուրքերին դիմակայելու համար շենիկցիներն այստեղ դիրքեր էին զբա-վել:					1915	

Շապաղջուր (փայր) Շաթաղձյւր Chapaghjur	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գ-ի մոտ, ս. Ատո- վածածին փանքից 3 կմ հեռու:	1895				1895		
Շերմակ Чермак Chermak	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1909 թ. ունենի 1050 հայ և 70 ալազգի բնկ: Հայերն ունենի դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915					
Շիճապաղ Чичапар Chichapagh	Էրզրումի մահ-ի Խոտորջրի գվոկ-ում, Խոտորջրի մոտ: 1914 թ.՝ 184՝ 1272 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի, 7 մատուռ:	1915	1915			1915	1915	
Շիպին Чипин Chipin	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ի Համկլայի գվոկ-ում, Եփրատ գետից ձախ 1889 թ. 150 տուն հայ և ալազգի: Հայերն ունենի վարժարան: Թուրքերը հայերին քշեցին Համլիանի անապատները, որոնք այն- տեղ տվից մահացան:	1915	1915	1915				
Շիպոտ Чипот Chipot	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում, Սպեր գ-ից 16 կմ հր: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1897, 1915						
Շարդեղ Чырыгг Chpärdegh	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1909 թ. 50 տուն հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915	1915	
Շարան Чпран Chpran	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մոշի դաշտում: Թուրքերը կտուարեկ են քազ- մարիվ ընտրություններ:	1895				1895		
Շռեզ Чрез Chrez	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում: 1899 թ.՝ 15 տուն հայ բնակիչ:	1895				1895		
Մադան Мадан Madan	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Եփր- վան գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն:	1915	1915					
Մաղնիկ Магник Maghnik	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում: 1909 թ. 15 տուն հայ:	1915	1915					
Մազրա ձոր Мазра дзор Mazra dzor	Էրզրումի մահ-ի Խմուսի գվոկ-ում, Խմուս ք-ից 22 կմ հր-արդ, Առվտոց գյուղի մոտ:	+						
Մալախթա Малахта Malakhta	Դիարբեքի մահ-ի Լճի գվոկ-ում: 1901 թ.՝ 100 տուն, որից 85-ը՝ իսլամական: Հայերն ունենի եկեղեցի:	1895				1895	1895	1895
Մալա Մստաֆա Мала Мстафа Mala Mstafa	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մա- նազկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ. 30 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Մալգավա Малгава Malgava	Վանի մահ-ի Աղրակ գվոկ-ում: 1890- ական թթ.՝ 30 տուն՝ հայ, 2 տուն՝ քուրդ:	1895- 1896				1895-1895- 1896 1896		
Մակնի Макни Makni	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 8 տուն խառը բնակիչ:		1915 Աղ. Հայ.					
Մակու (քաղաք) Маку Maku	Պարսկահայաստանում, Փոքր Մասիս լգ-ից 40 կմ հր: 1909 թ. ուներ 700 տուն, որից 60-ը՝ իսլամական: Կար իսլամական եկեղեցի, դպրոց:	1918	1918					
Մաղամ Маглам Mahlam	Պարսկահայաստանում, Սալմաստ ք-ից 7 կմ հր: 1890 թ. ուներ 200 տուն՝ 1100 հայ բնկ: Կար դպրոց:		+					
Մահմտանք Магмтанк Mahmtank	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Մահմադ Магмад Mahmad	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոն ք-ից 16 կմ հր-արմ: 1914 թ.՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Մահմադ Магмад Mahmad	Մերսառիայի մահ-ի Նիկսարի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 120 տուն հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						

Մահմուդիք Магмугдик Mahmudcik	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ի մոտ: 1914 թ.՝ 1500 հայ բնկ, դպրոց, եկեղեցի, գրադարան:	1915						
Մահվան բլուր Магван блур Mahvan blur	Կիլիկիայում, Մուսա լեռան շրջ-ում: Վկայված է Մուսա լեռան հերոսական պաշտպանության առիթով:						+	
Մաղարա (զք) Магара Maghara	Կիլիկիայում, Միսի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 1735 բնկ, որի մի մասը՝ հայեր, որոնք քշվեցին Տեր-Ջոր և ոչնչացվեցին:	1914	1914					
Մաղենք (Օսմկիի տուն) Магенок Maghenk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Ծովասարի շրջ-ում: 1914 թ. ունեւ 15 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915				
Մաղեկա Магтела Maghtela	Տրապիզոնի մահ-ում, Համշենում, Սև գետի ձախ կողմում: 1914 թ.՝ 17 տուն հայ բնկ, վարժարան:	1895		1915				1895
Մաճառ Маچارс Machars	Վանի մահ-ի Արճնշի գվոկ-ում: 1858 թ.՝ 33 տուն հայ, 1909 թ.՝ 10 տուն հայ, 35 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915						1915
Մամթինց Мамтинц Mamtinc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895				
Մամալա Мамала Mamala	Դիարբեքլիի մահ-ի Արղանամադին ք-ից 7 կմ հր-աղ:					1895	1895	
Մամուտանք (գյուղախումբ) Мамртанк Mamrtank	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ. ունեւ 16 գուտ հայաբնակ գյուղ, 208 տուն՝ 1460 բնկ: 1895 թ. թուրքերն այստեղ սպանել են 460 հայի, կողոպտել, սքրապոծել ու ավերել եկեղեցիներն ու վանքերը:	1895				1895	1895	
Մամսա Мамса Mamsa	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գք-ից 11 կմ արմ: Հայաբնակ. 1914 թ. ունեւ 82 տուն, 2 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1895, 1915		1915				
Մայիրա Майра Mayira	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 35 կմ հր-արմ: Հայաբնակ էր, ունեւ եկեղեցի:	1895						
Մայրագոմ (լեռներ) Майрагом Mayragom	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ի մոտ: 1915 թ. Մերաստիայի մահ-ից տեղահանված հայ աղամարդկանց մի մասին թուրքերը այստեղ կոտորել են:	1915						
Մայրիկ Майрик Mayrik	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Բարվարի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 25 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915				
Մանազկերտ (քաղաք) Маназкерт Manazkert	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ գավ-ում: 1909 թ.՝ 280 տուն, որից 80-ը՝ հայ բնկ, դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915		1915				
Մանազկերտ (գավառակ) Маназкерт Manazkert	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ի հա-աղ մասում: 1891 թ. ունեւ 21000 բնկ, որից 9000-ը՝ հայ, 1909 թ.՝ 126 գյուղ, որից 40-ը՝ հայաբնակ: Կային մեկ խառը բնակչությամբ գյուղեր:	1915		1915				
Մանտան (Մանդան) Мантан Mantan	Վանի մահ-ում, Արճնի գվոկ-ում, Արճակ լճից 15 կմ արլ: 1909 թ.՝ 80 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915	1915			1914	1914
Մանզելեր Манзелер Manzeler	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոն ք-ից 12 կմ հր: 1914 թ.՝ 10 տուն հայ, դպրոց, եկեղեցի:		1915	1915				

Մանթաշ Манташ Mantash	Կիլիկիայում, Տարսուն ք-ից ոչ հեռու, Հոր-տուն լեռան ստորոտին:	1915	+			+
Մանկասար Манкасар Mankasar	Էրզրումի նահ-ի Բայազետի գավ-ում, Կարաքիլիսա գք-ից 10 կմ հր-արդ, Մ. գետի ձախ ափին: 1909 թ. 60 տուն հայ, նույնքան ալյուր: Հայերն ունեին վարժա-րան, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտ-րոն: Հայաթափվել է 1915 թվին:	+	1915		+	
Մանկիկ Манкик Mankik	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Հազգո-խա-րըշոզ գվեկ-ում: 1909 թ. ուներ 10 տուն հայ, եկեղեցի:		1915			
Մանջուսուն (Մանսուն) Мунджусун Munjusun	Կեսարիայի նահ-ում, Կեսարիա ք-ից 21 կմ հս-արդ: 1897 թ. 220 տուն հայ, 100 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին 3 դպրոց: Թուրքերը հայերին քշել են Մեքաստիս տանող ճանապարհին գտնվող Կամա-րակի շրջ-ամում Մուդարասն գյուղը և ոչնչացրել:	1915				
Մանսաուտ Мансаут Mansaut	Խարքերդի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագի գվեկ-ում:	1915	1915			
Մանտենց Мантенц Mantenc	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գավ-ում: 1909 թ. 22 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915			
Մանտրա լեր Мантра лер Mantra ler	Պոնտական լեռներում, Համշենի շրջ-ում: Լանջերին կային բազմաթիվ հայկական գյուղեր, որի բնկ տնիսված բռնագաղթ-վեց:	1915	1915			
Մանց Манц Manc	Էրզրումի նահ-ի Դերջան (Մամախա-թուն) գվեկ-ում: 1909 թ. 60 տուն հայ, նույնքան թուրք: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի: Թուրքերը հայերին ոչնչացրել էին Կամախի կիրճում:	1915	1915			
Մաշկերտ Машкарт Mashkert	Խարքերդի նահ-ի Ակն գք-ից 25 կմ հեռու, Եփրատ գետի աջ ափին: 1914 թ. 532 հայ բնկ, վարժարան:	1895	1915	1895		1895
Մաշտակ Маштак Mashtak	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլփ գվեկ-ում: 1909 թ. 10 տուն՝ 47 հայ:	1915	1915		1895	
Մաշտակ Маштак Mashtak	Վանի նահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում, լճա-փից 3 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 110 տուն, վարժարան:	1915	1915			
Մամնիկ Վերին Марник Верин Marnik Verin	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 9 կմ հր-արդ, Մեղրագետի լանջին, որտեղ պատասխար-վում էին հայ ֆիդայիները: 1880-ական թթ. ուներ 80 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915			
Մամնկու մզրեն Марнку мзрен Marnku mzen	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գվեկ-ում:	1915	1915			
Մաստան Мастан Mastan	Խարքերդի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 320 հայ, 200 քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915			
Մավենք (Շառապախենք) Мавенк Mavenk	Կիլիկիայում, Ջեթուն գք-ից 18 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն հայ:	1895			1895	
Մատ Мат Mat	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Սպարկերտ գ-ախմբում: 1912 թ. ենթարկ-վել է թուրքական հարձակումներին: 1909 թ. ուներ 20 տուն հայ բնկ, եկեղեցի:	1895			1895	

Մատալն Матаслн Mataslñ	Կեսարիայի մահ-ի Կեսարիայի գավ-ում:	1915						
Մատին Матин Matin	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում, Եիր-վան գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը առևան-գել են կոտորածներից փրկված կանանց ու աղջիկներին:	1895						
Մատնավանք Матнаванк Matnavank	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթ ք-ից 5 կմ հը-արդ, Մատնավանք վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 12 տուն՝ 103 հայ բնկ: Եղել է գրչության կենտրոն:	1895	1915		1895			
Մատրակ Матрак Matrak	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Գենջ գը-ից 15 կմ հս-արմ, Գյումեկ գետի ձախ ափին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն հայ և քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895						
Մատուրկա Матурка Maturka	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 4 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 142 տուն հայ: Կար վանք: Թուրքերը գյուղի հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915						
Մարալ Марал Maral	Տրապիզոնի մահ-ի Միմոսի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1915						
Մարակ Марак Marak	Բիթլիսի մահ-ում, Գենջի գավ-ում, Ճա-սաղոջրում:	1895	1895		1895	1895		
Մարականց Мараканц Marakanc	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում, Տա-լանից ձոր գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 11 տուն հայ բնակիչ:		1915 Արդ. Հայ.					
Մարայա Марая Maraya	Դիարբեքլիի մահ-ում, Դիարբեքլիի դաշտում:	1895			1895	1895		
Մարանդ (գավառ) Маранд	Ուրմիա լճի հս-արլ կողմում: Առաջին համ. պատ. մախոթին ունեւ 100 գյուղ, որից 85-ը՝ հայաբնակ, 85.000 բնկ, որոնց թուրքերը մահմեդականացրին:			I հ. պ.				
Մարաշ (գավառ) Мараш Marash	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ունեւ 17800 բնկ, որից 50.000-ը՝ հայ: Նրանց մեծ մասը թուրքե-րի ձեռքով կոտորվեց, քչերը բռնագաղթ-վեցին:	+	+					
Մարաշ (քաղաք) Мараш Marash	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: 1915 թ. ունեւ 70.000 բնկ, որից 40.000-ը՝ հայ: Հայերն ունեին 12 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով, ճեմարան, վարժարաններ:	1915	1915					
Մարգորգ Ներքին Маргорг Неркин Margorg Nerkin	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 6 կմ հը-արմ: 1909 թ.՝ 25 տուն, 185 հայ բնկ, եկե-ղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1895, 1915			1895			
Մարգորգ Վերին Маргорг Верин Margorg Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Բիթլիսի գավ-ում, Փարխանդ գախմբում: 1909 թ. ունեւ 7 տուն՝ 53 հայ բնակիչ:	1895	1915		1895			
Մարց Марс Margs	Վանի մահ-ի Գավաշ գավ-ում, Անգղ գետակի ափին: 1909 թ.՝ 25 տուն՝ հայ, 15 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի: Այստեղ տեղի է ունեցել կոխվ Անդրամիկի ջոկատի և թուրքական զորքերի միջև:	1915	1915 Արդ. Հայ.		1895	+		
Մարդին (գավառ) Мардян Margi	Դիարբեքլիի մահ-ի հը մասում: 1890 թ. ունեւ 18 գ-ախումբ, որոնցում բնակվում էին 28.607 հայ:	1915	1915	1915	1915			

Մարդին (քաղաք) Мардин Mardin	Դիարբեքիրի մահ-ի Մարդին գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին մենք 20.000 քնկ, որից 7250-ը՝ հայեր: 1914 թ. 25.000, որից 1500-ը՝ հայ: Եկեղեցին եպիսկոպոսանիստ էր:	1915		1915				
Մարդուրիկ Мардурик Mardurik	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Մապաղզորի գվեկ-ում: Հայաքմակ էր, մենք եկեղեցի, որը թուրքերը դարձրին մզկիթ:	1895		1895				
Մարեն Марен Maren	Բիթլիսի մահ-ի Սղեբդի գավ-ում:	1895		1895				
Մարեք (Մորիկ) Марек Marek	Էրզրումի մահ-ի Կամախ գ-ից 7 կմ հս-արմ, Աղցք լեռան լանջին: 1909 թ. մենք 78 տոմս՝ հայկական, 30 տոմս՝ ալյազգի քնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժա-րան:	1915						
Մարզեվան Марзеван Marzevan	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում:	1895		1895				
Մարզպան Марзпан Marzpan	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից եր-արդ, Սև լեռների տարածում: Հայաքմակ էր: Առաջին համ. պատ. մախսուքին մենք մենք 12.30 քնկ, ռառմնարան, եկեղեցի:	1895, 1909			1915			
Մարզվան (քաղաք) Марзван Marzvan	Մերաստիայի մահ-ի Ամասիայի գավ-ում: 1914 թ. մենք 35.000 քնկ, որից 1400-ը՝ հայ: Կար եկեղեցի, ազգային ճեմարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1895, 1915	1895, 1915					
Մարիթաղ Маритар Maritagh	Բիթլիսի մահ-ում, Բիթլիսի գավ-ում:	1895		1895				
Մարեկ (Մարեկ) Маркек Markek	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Չարսամջակի գվեկ-ում: 1915 թ. 15 տոմս՝ հայ, 12 տոմս՝ քուրդ:	1915						
Մարմետ Мармет Marmet	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 12 կմ հս-արմ, Վանա լճից 3 կմ հեռու Մարմետ գետի ափին: Հայաքմակ. 1850-ական թթ.՝ 82 տոմս՝ 510 քնկ, 1909 թ.՝ 687 քնկ: Կար եկեղեցի, դպրոց:	1895	1895		1895	1895	1895	
Մարմուս Мармус Marmus	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ-կերտ գ-ից 20 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 75 տոմս խառը քնկ: Հայերն ունեին եկե-ղեցի:	1915	1915					
Մարուֆ Маруф Maruf	Էրզրումի մահ-ում Խնուս գ-ից 10 կմ եր-արդ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 45 տոմս:	1915						
Մացրիկ Мацрик Macrik	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում:	1915		1915				
Մաքոշկ Макошк Makoshk	Վանի մահ-ի Շատախի գվեկ-ում: 1850-ական թթ.՝ 29 տոմս, 1909 թ.՝ 8 տոմս հայ քնկ, եկեղեցի:	1896		1915			1896	
Մեզիրեն (քաղաք) Мезира Mezire	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 5 կմ եր-արմ: 1914 թ.՝ 16000 քնկ, որի կեսը՝ հայ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:			1915				
Մեզրե Мезре Mezre	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 2 կմ հս, Մուշ տանող ճանապարհին:	1895		1895				
Մեզրե Мезре Mezre	Բիթլիսի մահ-ում, Սղեբդ ք-ից 38 կմ հս-արմ:	1895		1895				
Մեզրե Мезре Mezre	Դիարբեքիրի մահ-ում, Բալու ք-ից հս-արդ, Արածանի գետի ափին: Հայաքմակ, դպրոց, եկեղեցի:	1915		1915				

Մեզրե Мезре Mezre	Էրզրումի մահ-ում, Բալազետի գավ-ում, Կարաբլիխայից 10 կմ արլ, Մանկատար գետի աջ ափին: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ:	1915		1915				
Մեզրեն-խիան Мезрен-Хиан Mezren-KHian	Բիթլիսի մահ-ի Սաաունի խիանը գվեկ-ում, Տավուրիկից հր-արմ: 1895 թ.՝ 17 տուն:	1895						
Մեզրե Վերին Мезре Верин Mezre Verin	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից քիչ հյուսիս: 1903 թ. 14 տուն՝ 114 հայ բնկ, եկեղեցի:			1915				
Մեզրերեշ Мезре resh Mezreresh	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1915		1915		1915		
Մեթլուի Метлуги Metlughi	Վանի մահ-ի Բերկրի գվեկ-ում, Բերկրի ք-ից արլ Արադայի դաշտում: Կոտորածից փրկվել է 2 հայ:	1915						
Մեռեզ Мелез Melez	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում, Յոզղաթի գվեկ-ում:	1915						1915
Մեռեզոց (գյուղ) Мелетцок Meletcoc	Տրապիզոնի մահ-ում, Զարշամբայի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 18 տուն:	1915						
Մելիֆան Мелифан Melifan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում, Լճի գ-ից 35 կմ արմ: Հայաբնակ:	1895				1895		1895
Մելիտրոօղլու օյմաղ Мелитроглау оймаг Melitroghlu oymagh	Տրապիզոնի մահ-ի Զարշամբայի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 35 տուն հայ, դպրոց, եկեղեցի:			1915				1915
Մելիկան Меликан Melikan	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գ-ից 30 կմ հս-արլ: 1914 թ.՝ 67 տուն՝ 450 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի: Եղեռնի ժամանակ 409 մարդու թուրքերը սպանել են Կա-մախի կիրճում, կողոպտել՝ եկեղեցին:	1914- 1915						1895
Մելիք թեփե Мелик тепе Melik tepe	Տրապիզոնի մահ-ի Ունիեի գվեկ-ում, Յազըթ Բեկնի գ-ախմբում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 25 տուն:	1915						
Մելիքշերիֆ Мелекшериф Meliksherif	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում, Զարդախլու լեռան լան-ջին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն հայ և աղյազգիներ: Հայ բնակչությանը թուր-քերը կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915	1915					
Մելխեն Мелхен Melkhen	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում, Լճի գ-ից 28 կմ հս-արմ: Հայաբնակ:	1895				1895		1895
Մելհոտի Мелготи Melhoti	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Մանտաանը գ-ախմբում:	1895		1895				
Մեզ գեղ Мец ger Mec gegh	Խարբերդի մահ-ի Զմշկածաղի գվեկ-ում, ս. Թոդոս գ-ախմբում: 1915 թ. ուներ 180 տուն մտնոնդակամացված հայ բնակիչ:			+				
Մեզ գյուղ Мец гюг Mec gyugh	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 30 կմ արմ, Ջահան և Կապան գետերի միջև: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1922	1922					
Մեծիկ Медик Mecik	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Նազիկ լճից 5 կմ հր: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 185 բնակիչ:	1915	1915					1915
Մեծկերտ (գավառ) Мецкерт Meckert	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 21 բնակավայր՝ 3150 տուն՝ 18.232 բնակչով:	1915		1915				
Մեծկերտ (գ-ը)	Խարբերդի մահ-ի, Դերսիմի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 21 բնակավայր, որից 14-ը՝ հայաբնակ:	1915				1915		

Մեծձոր Мецазор Mecdzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Մոտկան գվեկ-ում: 1870-ական թթ. 30 տուն, 1909 թ.՝ 3 տուն հայ բնակիչ:	1895				1895			
Մեղտի (գք) Мегти Meghti	Բիթլիսի մահ-ի Մուշ ք-ից 15 կմ հս-արմ, ս. Կարապետ վանքից ոչ հեռու: Հայա-բնակ. 1909 թ.՝ 25 տուն:	1915		1915					
Մեղուցիկ Мегуцик Meghucik	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 15 կմ հր-արլ, Արմ. Երիրատ գետից ձախ, Տու-ժիկ լեռան ստորոտում: 1895 թ.՝ 300 տուն հայ, 50 տուն այլազգի: Հայերն ռմեհին դպրոց, գրադարան: Այտուղի հայերին 1915 թ. Կամախի կիրճում թուրքերը ոչնչացրել են:	1915			1895	1915-1916			
Մեչիտ(ապատ) Мечит(апат) Mechit(apat)	Մերաստիայի մահ-ում, Ամասիայի գավ-ում: Հայաբնակ: Առաջին համ. պատ. մախսոբին՝ 200 տուն՝ 1800 բնկ, վարժա-րան: Թուրքերը հայերին գրեթե ամբող-ջությամբ ոչնչացրել են:	1915		1915 Աղ. Հայ.					
Մեյդանջուղ Мейданџут Meydanjugh	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Արճակ լճիկ 6 կմ հս-արմ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 17 տուն, 20-րդ սկզբներին՝ 11 տուն հայ, 2 տուն՝ քուրդ:					1915			
Մեօրդուլուք Меордулук Meorduluk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 15 կմ հեռու: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 18 տուն: 1915 թ. թուրքերը հայերին ոչնչացրել են Կա-մախի կիրճում:	1915	1915						
Մեջիթլու Меджитлу Mejitlu	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտ գք-ից հր-արմ, Կոփ համող ճանապարհին: 1915 թ.՝ 90 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915 Աղ. Հայ.					
Մեյկանց Меджканц Mejkanc	Վանի մահ-ում, Մոկս գք-ից 25 կմ հս-արմ: Հայտնի է մահ Մաճկանց անվամբ: 1915 թ. թուրքերը երկիզել են գյուղի եկեղեցին:	1895			1895		1915		
Մերբար Мербар Merar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտ գք-ից հր-արմ, Մերբար գե-տակի աջ ափին:	1895, 1915		1915					
Մերկյուզան (Միկեմուզան) Меркюзан Mergyuzan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հր-արմ, Սեմալ գյուղի հս-արլ կողմում, Կուրտիկ լեռան արմ լանջերին: Այտուղ կայանել էր թուրքական զորքերի մի խումբ:								
Մերետաղ Меретар Meretag	Բիթլիսի մահ-ի Սաաունի Մոտկան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 10 տուն:	1915		1915					
Մերենիս Меренис Merenis	Կարսի մարզի Կարսի օկլուգում: 1915 թ. այտուղից գաղթել են 560 հայեր:	1915		1915					
Մերկեր Меркер Merker	Բիթլիսի մահ-ում, Բում Սաաուն գվեկ-ում, Գեկիզուզանի մոտ: 1909 թ.՝ 13 տուն հայ:	1915		1915					
Մերկերխու Меркергу Merkerhu	Արևմտյան Հայաստանում: 1916 թ. հայ քաջերը Ամդրամնիկի գլխավորությամբ ազատել են գյուղը:	1915					1916		
Մերսին Мерсин Mersin	Կիլիկիայում, Ադամա ք-ից հր-արմ, Ծո-վափին: 1914 թ.՝ 12.000 բնկ, որից 2500-ը՝ հայ: Հայերն ռմեհին եկեղեցի, դպրոց, մանկապարտեզ:	1915		1915					

Մերսին (գավառակ) Мерсин Mersin	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 1910 թ. ռմեր 3840 հայ բնկ, որոնցից թուրքերը կոտորեցին 750 հոգու:	1915		1915					
Մերքեզ (գավառակ) Меркез Merkez	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 1915 թ. գվեկ-ից տարագրվել է 14.216 հայ:	1915		1915					
Մեցինան Мединан Mecinan	Դիարբեքլրի մահ-ի Դիարբեքլրի դաշտում:					1895		1895	
Մեքիրիկ Мекиряк Mekirik	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: 1895 թ. կողոպտվել և սպանվել է գյուղի եկեղեցին:			1895		1895			
Մզրա Мэра Mzra	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Փասնք գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 8 տոմ հայ, եկեղեցի:							1915	
Մզուք Мзук Mzuk	Բիթլիսի մահ-ում Սասունի Մուսկան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 30 տոմ: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915						
Մեխլար Мехлар Məkhlar	Մերաստիայի մահ-ի Յոզդաքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1915	1915						
Մոննի Мтнни Mtnni	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից հս-արմ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 300 տոմ, որոնց թուրքերը կոտորեցին Կամախի կիրճում:	1915							
Մոնկերտ Վերին Мжкерт Верин Mgnkert Verin	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Սարիղամիշ գք-ից 22 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 856 բնկ: Գաղթել են Երևանի մահանգ:		1918-1920		1895				
Միատուն Миатун Miatun	Խարքերդի մահ-ում, Ալմ գք-ից 25 կմ հր-արմ, Ամջուղի գյուղի դիմաց: Կար եկեղեցի, վարժարան, սրբավայրեր:	1915		1915					
Միդիադ (գավառակ) Мрдиад Midiad	Դիարբեքլրի մահ-ի Մարդինի գավ-ում: 1890-ական թթ. ռմեր 9526 հայ բնկ, որը 1915 թ. գրեթե կրկնապատկվել էր: Հայերը առժեղ են Մեծ եղեռնից:	1915		1915					
Միդիադ (գք) Мидиад Midiad	Դիարբեքլրի մահ-ի Մարդինի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 1500 բնակիչ:	+				+			
Միզիպ Мизип Mizip	Կիլիկիայի և Միքիայի սահմանում: Մեծ եղեռնի ժամանակ թուրքերն այստեղով էին տանում հայ տաղազերներին:	1915						1915	
Միլիկան Миликан Milikan	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվեկ-ում, Մղերդ ք-ից հս-արմ:	1895			1895				
Միզրիկ Мизрик Mizrik	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում: 1912 թ.՝ 85 տոմ հայ և թուրք բնկ: Հայերը կոտորվել են Կամախի կիրճում:	1915	1915						
Միմերա Мимера Mimera	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 25 կմ հր-արմ, Մերա գետի հովտում: 1915 թ.՝ 43 տոմ հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Մինաշատ Минашат Minashat	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում: Հայաբնակ էր:	1895							1895
ս. Մինաս (վանք) св. Минас s. Minas	Դիարբեքլրի մահ-ում, Չերուշ գյուղաքաղաքում:					1895		1895	
Մինասոց գեղ Минасдоц ger Minascoc gegh	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 9 կմ հեռու, Աղճապատի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 12 տոմ հայ, ուսումնարան:	1915		1915					1915
Մինար Минар Minar	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895				

Միջա Миджа Mija	Բիթլիսի մահ-ի Մամետանք գ-ախմբում: 1850-ական թթ.՝ 107 հայ քնկ, եկեղեցի:	1915					1915		
Միջինգեղ Миджингер Mijingegh	Խարքերի մահ-ի Ակնի գվեկ-ում, Երզն գյուղի մոտ: Հայաքմակ էր:			+					
Միջին թաղ Миджин таг Mijin tagh	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվեկ-ում, Խարքերի գ-ախմբում, Խանդավազի մոտ: 1890-ական թթ.՝ 90 տուն, 690 հայ, 2 վարժարան, 2 եկեղեցի, 2 վանք: Թուրքերը ավերել և այրել են 2 եկեղեցին և մեկ վարժարանը:	1915			1915	1980-1890	1880-1890		
Միջնաձոր Миджнадзор Mijnadzor	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում:			+	+				
Միտխոր Ներքին Мисохор Неркин Misokhor Nerkin	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 21 կմ հր-արլ, Յամբուլի գետի ձախ ափին:	1915			1915				
Միտխոր Վերին Мисохор Верин Misokhor Verin	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 23 կմ հր-արլ :	1915			1915				
Միրալյան Миралян Miralyan	Դիարբեքրի մահ-ի Սիվանի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915					1895, 1915		
Միրերիկ Мирерик Mimerik	Վանի մահ-ում: Հայաքմակ:	1895			1895		1895		
Մլեշա Млеша Mlesha	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Հազգո գ-ից 17 կմ արլ:	1895			1895		1895		
Միկելանց Микеланц Mikelanc	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Խարքերի գ-ախմբում:				+				
Մխիթար Мхитар Mkhitar	Բիթլիսի մահ-ում, Բուն Սասունում, Գեղիգուզանի թաղերից մեկն էր: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 14 տուն:					1894	1894		
Միկներ Мхкнер Mzkner	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 12 կմ հս-արլ, Վանա լճից նույնքան հեռու: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 60 տուն: Ունեին բերդ և եկեղեցի:			1915			1914-1915		
Միջին Мхджин Mkhjin	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազկերտի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 45 տուն, որից կեսը հայեր էին:	1915	1915						
Մխր Мхур Mkhur	Դիարբեքրի մահ-ում: Հայաքմակ:	1915					1915		
Մկրագոմ (Մերագոմ) Мкрагом Mkragom	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 16 կմ արլ, Մերագետի ձախ ափին: Հայաքմակ. 1880-ական թթ՝ 120 տուն՝ 1000 քմակի:	1915				1915			
Մեկանց Мчканц Mchkanc	Վանի մահ-ի Կարկառ գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 15 տուն, եկեղեցի:			1915		Արլ. Հայ.			
Մյուլգիջի МЮЛКГИДЖИ Myulkgiji	Վանի մահ-ում, Մուկա գ-ից 12 կմ արմ, եկեղեցի: Հայաքմակ:	1895				1895			
Մնջաձոր Мнджадзор Mnjadzor	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից հս-արմ, Մեծ գյուղի մոտ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. առաջին կեսերին՝ 60 տուն:	1915-1920							
Մշակնոց Мшакноц Mshaknoc	Մերսոտիայի մահ-ի Ըապին Գարա-հիսարի գավ-ում, Աշխարհարաշտում: 1910 թ.՝ 300 տուն հայ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915				1915			
Մշիհիձոր Мшхидзор Mshkhidzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1895			1895		1915		

Մշո ս. Կարապետ (վանք) Мшо св. Карапет Msho s. Karapet	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 35 կմ հս-արմ, Ջալթե լեռան հր-արմ լանջին:							1918	1918
Մոլաբաբ Молабаб Molabab	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 40 տոմ հայ և թուրք:	1915		1915					
Մոլլա Հասան Ներքին Молла Гасан Неркин Molla Hasan Nerkin	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Արճակ լճից 24 կմ արլ: 1915 թ. այտուղ թուրքի դեմ կռվել է զորավար Անդրամիկը:						1915		
Մոլլա Դամար Молла Камар Molla Ghamar	Երևանի մահ-ի Մուրմալուի գավ-ում, Գալլատու լճից 10 կմ հս: 1907 թ.՝ 730 հայ: Հայերը թուրքերի հաղածանքների պատճառով գաղթել են Արարատյան դաշտի գյուղերը:			1918-1920				1918	
Մոլլա Սուլեյման Молла Слейман Molla Suleyman	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտ գր-ից 7 կմ հր-արմ, Մուկյալետ լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 80 տոմ քնկ, վար-ժարան, եկեղեցիներ:	1915							
Մոխրաբերդ Мохраберд Mokhraberd	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Վանա լճից հր, Աղբամար վանքի դիմաց: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 105 տոմ, 2 եկեղեցի:			1915				1915	
Մոխրաբերդ (վանք) Мохраберд Mokhraberd	Վանի մահ-ի Գաղաշ գվեկ-ում: Հսկանա-բար Բեդրամոսի ու Աստվածածին վանքն է:	1918				1918		1895	
Մոխրակույտ Ներքին Мохракуйт Неркин Mokhrakuyt Nerkin	Էրզրումի մահ-ում, Կիսկիմ գր-ից 16 կմ արմ, Խոտորոլում: 1914 թ.՝ 30 տոմ հայ:	1918				1918			
Մոկս (գավառակ) Мокс Moks	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: 1890-ական թթ. ուներ 12.514 քնկ, որից 8432-ը՝ հայ: Կար գուտ հայաբնակ 50 գյուղ: Ուներ քաղաք եկեղեցիներ և վանքեր:	1895, 1915					1915		
Մոկս (գր) Мокс Mors	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 քնկ, մեծ մասը՝ հայ: Ուներ 2 վանք:	1915	1915						
Մոկունք Мокунк Mokunk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ: 1914 թ. ապրում էին 600-ից ավելի հայեր: Միջին դարերում եղել է գյուղական կենտրոն:	1915	1915				+		
Մոկք Мок Mok	Ուներ մի քանի եկեղեցի:	1915	1915						
Մոժկոնք Можконк Mochunk	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Խուլ-թիկ գյուղից արլ, Տառիկ գետի աջ ա-փին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 43 տոմ՝ 291 քնկ, եկեղեցի:	1915				1915			
Մոյ Моѣ Moy	Վանի մահ-ի Արճնշի գվեկ-ում: Հայա-բնակ. 1915 թ.՝ 15 տոմ:			1915 Ար-Հայ.					
Մոսերիկ Мосерик Moserik	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. Հայաբնակ:	1895						1895	
Մորենիկ Мореняк Morenik	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 2 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 820 քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915		1915	
Մորշխան Моршхан Morshkhan	Խարբերդի մահ-ում, Դեղսիմի Չմշկա-ծաղի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 26 տոմ՝ 100 հայ, 6 տոմ՝ թուրք: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի, վանք:	1915			1915			1915	
Մսիս (Մամուտիս) (ք) Мсис Msis	Կվիլիկայում, Արաքս ք-ից 25 կմ արլ Ջահան գետի ափին: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 200 տոմ, որի 1/3-ից ավելին՝ հայեր, 2 եկեղեցի:	1909, 1915-1918							

Մրորս Mrorc Mrors	Վանի մահ-ի Կարճկանի գվեկ-ում, Մը- րորս վանքի մոտ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, վանք:	1895		1915 Ար. Հայ.		1895		1895, 1915		
Մրջոմ մրզա Mrджом mрza Mrjom mrza	Դիարքեղի մահ-ում, Բաղդի գվեկ-ում: 1870-ական թթ.՝ 27 տուն հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		1915		
Մրվանա Mrвана Mrvana	Մեքատիայի մահ-ում, Տերիկի գվեկ- ում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 40 տուն:	1915	1915							
Մրցանք Mrцанк Mrcank	Բիթլիսի մահ-ում, Սաառմում: 1880-ա- կան թթ.՝ 40 տուն, 1914 թ.՝ 25 տուն:	1895, 1915- 1916				1895, 1915- 1916				
Մուդարասն Mударасн Mudarasn	Կեսարիայի մահ-ում, Կամարակ ալանի մոտ: 1915 թ. թուրքերն այս գյուղի մոտ կոտորեցին Մուհրաթուն և այլ գյուղերից տարագրված հայերին:	1915								
Մուզրողլու Музуроглу Muzuroghlu	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում, Արածանի գետից ձախ: Հայաքմակ. 187. թ.՝ 700 հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915		1915		
Մութ Мут Mut	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Մա- մրուտանք գ-ախմբում: 1915 թ.՝ 10 տուն հայ, եկեղեցի:	1915			1895			1915		
Մուլլա Мулла Mulla	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդ ք-ից 14 կմ եր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին վարժարան: Թուրքերն սպանեցին հայկական թաղը:	1915				1915		1915		
Մուշ (գավառ) Муш Mush	Բիթլիսի մահ-ում: Կենտրոնը Մուշ քա- ղաքն էր: Գավառը խիստ էր բնակեց- ված: 1914 թ. ունեւ 123.000 քնկ, որի կեսից ավելին հայեր: Ունեին 10-ից ավելի վանքեր, 100-ից ավելի եկեղեցի- ներ, դպրոցներ, կրթարաններ:	1915- 1916				1915- 1916				
Մուշ (ք.) Муш Mush	Բիթլիսի մահ-ում: 1909 թ. 25000 քնկ, որից 9000 հայ, 8 եկեղեցի, 7 դպրոց:	1915			1915					
Մուշեղկա Мушегка Musheghka	Խարքերդի մահ-ում, Ալն գ-ից 7 կմ ես-արդ, Չորակ գյուղի մոտ, Ախագոմեք լեռան լանջին, ս. Ներսես անապատից ոչ հեռու: 1880 թ.՝ 194 հայ և թուրք քնկ: Հայերն ունեին ուսումնարան:	1915				1915		1915		
Մուշենց Мушенц Mushenc	Մեքատիայի մահ-ի Շապին Գադահի- տար գավ-ում, Բուրգ ալանի մոտ: Հայա- քմակ: Եկեղեցում պահպանվում էր վի- մագիր արձանագրություն:	1915			1915			1915		
Մուշոկուն Мушогкун Mushoghkun	Խարքերդի մահ-ի Մալաթիայի գավ-ում, ձորամիջում: Հայաքմակ: 19-րդ դ. վեր- ջերին՝ 800 քնկ, կային վանքեր:	1915				1915		1915		
Մուչոնի Мучгони Muchgoni	Բիթլիսի մահ-ում: Հայաքմակ:	1895				1895		1895		
Մուռնայի Мурнаи Murnai	Խարքերդի մահ-ում, Չմկիսազ գ-ից արմ: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 31 տուն՝ 140 քնկ, դպրոց, եկեղեցի: Գյուղի ս. Աստ- վածածին եկեղեցին թուրքերի կողմից կոտորվել և ավերվել է:	1915		1915 Ար. Հայ.		1915		1895 1915		
Մուսա լեռ Муса лер Musa ler	Կիլիկիայում, Ամանուսի լեռնաշղթայի հր ճյուղավորությունում, Միջերկրական ծովի աղ ստիին: 1915 թ. Մեծ եղեռնի ժամանակ լեռան մուսուլմանների հայաքմակ գյուղերի							1915		

	բնակիչները, թուրքերից փրկվելու համար բարձրացել էին Մուսա լեռը: Նրանք Եռայի Յաղաթյանի գլխավորությամբ 40 օր շարունակ հերոսական ամենախստար կռիվներ մղեցին, մինչև ֆրանսիական նավերը կենդանի մնացած խայերին տարան Եգիպտոս:							
Մուսակրան Мусакран Musakran	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 27 տոմս հայ, վարժարան:	1915		1915			1915	
Մուսահաճլ Мусагачл Musahachl	Կեստրիայի մահ-ում, Կեստրիա ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմս՝ հայ, 40 տոմս՝ հույն:	1915			1915		1915	
Մուտուրկա (վանք) Мутурка Muturka	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 4 կմ հս-արլ, Մառտուկա (Մուտուրկա) գյուղում: Ուներ վարժարան:	1915					1915	
Մուրդարեկ Мурдарек Murdarek	Դիարբեքլի մահ-ի Դիարբեքլի գավ-ում, Բեչլարի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895			1895	
Մուրի Мурн Muri	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 12 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1903 թ.՝ 57 տոմս բնկ, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը գյուղը լրիվ ավերեցին:	1895, 1915		1915 1895			1895	
Յազեփե Язтепе Yaztepe	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Ֆաթայի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմս, խառը բնկ: 1915 թ. թուրքերը կոտորեցին գյուղի տղամարդկանց:	1915		1915	1918-1920			
Յազիխան (ղաշտ) Язихан Yazikhan	Խարբերդի մահ-ում, Մալաթիայի գավ-ում, Եփրատ գետի աջափնյակում: Երջակա հայկական գյուղերը ասպատակող թուրք հրոսակալները ապրաստանում էին այստեղ:					1915	1894, 1915	
Յազլուղ Язлуғ Vazlugh	Տրապիզոնի մահ-ում, Օրդուի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տոմս:	1915				1915	1915	
Յատմշ Язмш Yatmsh	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոկատի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 374 բնկ, եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Յահիա Ягга Yahia	Էրզրումի մահ-ում Խմուսի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 40 տոմս՝ հայ, 10 տոմս՝ թուրք:	1915			1915	1915	1915	
Յահյալը Ягялы Yahyalə	Մեքսատիայի մահ-ի Յոզլաթի գավ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 23 տոմս, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Յաղան Яган Yaghan	Էրզրումի մահ-ի Խորասանի գվոկ-ում, Արաքս գետի աջ ափին:	1915-1918			1915-1918		1915-1918	
Յաղդը բուռն Ягды бурун Yaghda burun	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոմարգայի գավ-ում, Ավերակ գ-ից արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 38 տոմս հայ, աղոթարան: Մինչև 1915 թ. գործում էր գյուղի վարժարանը:	1915			1915		1915	
Յալաճուղ Яйлачуг Yaylachugh	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամարայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 46 տոմս, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915		1915	
Յանք Դեյրմեն Янык Дейрмен Yanək Deyirmen	Կիլիկիայում, Մառաշի գավ-ում, Բաղչեի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 30 տոմս:	1915-1918			1915-1918	1909		1909
Յանք Էիրմեն Янык Еирмен Yanək Eirmen	Կիլիկիայում, Ամսիոքում, Մուսա լեռան մոտ:	1909						

Յասթը փումար Ясты пунар Yastə punar	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջնքում գր-ից 30 հւ: Հայաբնակ. 1912 թ.՝ 27 տուն:	1915- 1918				1915- 1918		1915- 1918		
Յավրեֆենդի Яврузар Yavrefendi	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Միս քաղաքի մոտ: Հայաբնակ:	1909				1909		1909		
Յավրուզլար Яврузлар Yavruzlar	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Բերքենք գր-ից 12 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					1915		
Յարասար (Վերքը փաթթի) Ярасар Yarasar	Մեքսատիայի մահ-ի Ղանդաղի գվեկ-ում: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 200 տուն, ուսումնարան, եկեղեցի:	1915						1915		
Յարբաշի Ярбашы Yarbashi	Տրասպիզոնի մահ-ում, Սամսոնի գավ- ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 50 տուն, որոնց թուրքերը լքել կոտորեցին:	1915								
Յարմջա Ярмджа Yarmja	Դիարբեքիրի մահ-ում, Բալու գր-ից 16 կմ արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 32 տուն:	1895, 1915						1895, 1915		
Յարփուզ (գր) Ярпуз Yarpuz	Կիլիկիայում, Ադամա ք-ից արդ: Առաջին համ. պատ. մախօրեին տարած էին 2000 հայեր:	1909, 1915								
Յաուզվերան Яузверан Yauzveran	Էրզրումի մահ-ի Բասնեի գվեկ-ում: Մին- չև 1915 թ.՝ հայաբնակ:			1915 Աղ. Հայ.						
Յափալտուն Япалтун Yapaltun	Մեքսատիայի մահ-ի Թոնտսի գվեկ-ում, Շարկչլայի գ-ախմբում: Հայաբնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 1300 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915				1915		
Յոզերլի (Օզարլի) Ёзерли Yozerli	Կիլիկիայում, Ջնքերեքերեքի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 250 տուն՝ հայ, 50 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915				
Յոզղաթ (գավառակ) Ёзгаг Yozghat	Մեքսատիայի մահ-ի արմ կողմում: 1915 թ. հայերը 45.000 անձ էին: Ունեին 45 եկեղեցի և դպրոց:	1915- 1916				1915- 1916				
Յոզղաթ (քաղաք) Ёзгаг Yozghat	Մեքսատիայի մահ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 38.000 բնկ, որից 12.000-ը՝ հայ, վար- ժարան: 1915 թ. փրկված հայերը գաղ- թել են Լիբանան:	1915		1915		1915				
Յոթնյուր (Յոթնադարյան) Ётнажур Yotnjur	Բիթլիսի մահ-ում, Վերին Բուլանիկում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 105 տուն բնկ, վարժարան:	1915		1915				1915		1915
Յոդունոլուզ Ёгнолуг Yoghunolug	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 250 տուն, 2 վար- ժարան: Թուրքերից փրկվելու համար 1915 թ. հայերը բարձրացան Մուսս լեռ:							1915		
Յոլմեջ Ёлмеж Yolmej	Էրզրումի մահ-ում, Քոլի գր-ից 2 կմ հս- արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն՝ հայ և 160 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան: Գրեթե ամբողջովին թուր- քերը ոչնչացրին հայերին:	1915								
Յոմուրա (գավառակ) Ёурма Yomura	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում: 1914 թ. գվեկ-ի 29 գյուղերում կար 590 տուն՝ 4143 հայ բնակիչ:	1915						1915		
Յոկուշդիբի Ёкушдйби Yokushdibi	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Օրդու ք-ից 20 կմ հր: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 17 տուն: Այստեղի հայերը բռնազաղթել են Վրաստան և Կրասնոդարի երկրամաս:	1915		1915		1915				

Յումյուրսն Юмюрун Yumyurun	Խարքերդի մահ-ի Շիրտ գվոկ-ում, Խարքերդ ք-ից 45 կմ հր-արմ: Բնակիչները մեծամասամբ հայեր էին:	1915							
Յունիա (Ունիա) քաղաք Юния Yunia	Տրապիզոնի մահ-ի Ջամիկի գավ-ում: 1915 թ.՝ 10.000 քնկ, որից 1000-ը՝ հայ: Հայերն ունեին վարժարան: Բոլոր հայ բնակիչները զոհ զնացին թուրք շարդերին:	1915							
Յուսույունլու Юсуюнлу Yusuyunlu	Կեսաքիայի մահ-ում: 1915 թ. այտուերով քշել են հայ տարագիրների մի մեծ խումբ:			+					
Յուսուֆան Юсуфан Yisufan	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 350 տուն հայ և քաղդ:	1915				1915			
Յուսուֆլար Юсуфлар Yusufnar	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915				1915			
Յուրնեշ Юрнеш Yurnesh	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 1873 թ.՝ 120 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915			
Նաբատ Набат Nabat	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ում, Վան ք-ից 15 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 40 տուն հայ:	1915		1915 Աղ. Հայ.				1915	
Նազարա Назара Nazara	Վանի մահ-ում, Արճակ գվոկ-ում, Վան ք-ից հս-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն, ուսումնարան:							1915	
Նազարավն Назараве Nazarave	Վանի մահ-ի Բերկրիի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն, վարժարան:	1915	1915						
Նազիանզ (քաղաք) Назиани Nazianz	Կեսաքիայի մահ-ում, Կեսաքիա ք-ից հր-արմ, քարձաղիթ վայրում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն հայ և քիչ թվով այլազգիներ: Հայերն ունեին վարժարան: Արքեպիսկոպոսանիստ էր:	1915							
Նազիկ Назик Nazik	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթ ք-ից 22 կմ հս-արմ, Վանա լճի արմ ափի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն բնակիչ:			1895	1895			1895	
Նալգուլագ Наггулаг Nalgulag	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: Հայաբնակ:	1909							1909
Նահատակ (աղբյուր) Наатак Nahatak	Կիլիկիայում, Ջելթոն գ-ից արլ: Ունի լուծիչ հատկություն, անուրը կապված է թուրքերի ձեռքով մահատակված ուն Հակոբի հետ:		I հ. սլ.						
Նահատակ (սրբավայր) Наатак Nahatak	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գաբաս-հիսար ք-ի մոտ: Այտուեր թաղված է թուրքերի ձեռքով սպանված մի հայ երիտասարդ:					1895		1914- 1898	
Նանեն Нанен Nanen	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ:	1894, 1915		1894, 1915				1894, 1915	
Նանենց (Նանիկանց) Наненц Nanenc	Վանի մահ-ի Մուխի գվոկ-ում, Մուխ գ-ից 6 կմ հմ-արմ, ս. Միմաս վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915				1915		1915	
Նապային (Նըբայն) Напайин Napayin	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Շիր-վանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի, որը թուրքերը քանդել են:	1915			1894	1915		1915	

Նաջարան Наджаран Najaran	Դիարքերիքի մահ-ում, Բաղու ք-ից 15 կմ հը-արմ, Պատին գյուղի մոտ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն:	1915				1915		1915		
Նաջարլու Наджарлу Najarlu	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ջերեզ-րենքերի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն հայ բնակիչ:	1915				1915		1915		
Նաջիժան Наджижан Najigan	Դիարքերիքի մահ-ում, Սիլվանի գվեկ-ում: Հայարմակ:	1895								
Նարգիզլիք Наргизатк Nargizlik	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրետ ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 հայ բնակիչ:	1909, 1915	1909, 1915			1915	1909	1909, 1915		
Նարեկ Нарек Narek	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հը: Այստեղ էր Նարեկավանքը: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915	1896		1895-1896	1895, 1896, 1915		
Նարեկավանք Нарекаванк Narekavank	Վանի մահ-ում, Նարեկ գյուղում: 1896 թ. թուրքերը սպանել են վանահորը և 12 վանականի:	1896					1896	1896		
Նարկին Наркин Narkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկետ գվեկ-ում: Հայարմակ:	1895			1895					
Նարվեր Нарвер Narver	Խարքերդի մահ-ում, Այն գը-ից 10 կմ հս-արմ, Հայեկ լեռան վրա, Վանքի քար և Նարվեր քարաժայռերի մոտ: 1900-ական թթ.՝ 60 տուն, որից 40-ը՝ հայկա-կան, վարժարան, եկեղեցի:	1895								1915
Նեգ Нер Neg	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվեկ-ում: Հայարմակ: 1895 թ. եկեղեցին թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:				1895		1895	1895		
Նեզին Незин Nezin	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: Հայա-րմակ էր:	1894						1894		
Նել Нел Nel	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղն ք-ից 15 կմ հս-արմ, Վանա լճից 4 կմ հը, ս. Հովհաննես եկեղեցուց աղ: 1914 թ.՝ 27 տուն՝ 181 քնկ: Նղել է զրչաթյան կենտրոն:	1915					1895	1895		
Նեխրի Нехри Nekhri	Դիարքերիքի մահ-ում, Բաղու գվեկ-ում: Հայարմակ: Նղել է զրչաթյան կենտրոն:	1895, 1915						1895, 1915		
Նեվրեկ Неврек Nevrek	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ-ում: Հայարմակ:	1895					1895			
Ներ Нер Ner	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում:	1895			1895		1895			
Ներբան Нербан Nerban	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, ս. Հալաթյան եկեղեցու մոտ: 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 20 տուն հայ:	1895					1895			
Ներոսի ս. Աստվածածին (վանք) Нероси св. Аствадацин Nerosi s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Կարճկամի գվեկ-ում:						1895			
Ներսես Нерсес Nerses	Կիլիկիայում, Այնթապի գվեկ-ում, Այն-թապ գը-ից 45 կմ աղ, Եփրատ գետի աջ ափին: Հայարմակ. 1890-ական թթ.՝ 60 տուն՝ 400 քնկ, վարժարան:	1915	1915		1915			1909		
Նիբշի (Նուշի) Нибши Nibshi	Դիարքերիքի մահ-ում, Բաղու ք-ից 5 կմ հս-արմ, ս. Պողոս վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 32 տուն հայ եկեղեցի, վարժարան:	1915								1915
Նիզիպ Низип Nizip	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Այն-թապ-Բիթրեիկ ճամսապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ յոստը քնկ: Հայերը 30 տուն էին, ուներին վարժարան:	1915				1915	1915			

Նիլ Нил Nil	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 250 տոմ հայ և թուրք բնակիչ:	1915	1915			1915			
Նիխախ Нихах Nikhakh	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվեկ-ում Թուրքում ավանից 10 կմ հը-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915						
ս. Նիկողայոս (վանք) св. Никогайос s. Nikoghayos	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 10 կմ արդ, Բթառին գյուղի մոտ:						1915		1915
Նիկե (քաղաք) Никте Nikte	Կիլիկիայում, Կոստանտնուպոլսի մահ-ում, Արշակունյի մահ-ում: 1915 թ.՝ 200 տոմ հայ, ապա լին մահ աղաղակներ: Հայերն ունեին 3 եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915			
Նիչ Нич Nich	Բիթլիսի մահ-ում, Մասսամի Միսկան գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տոմ հայ և թուրք: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն: Այստեղ է ծնվել Եսայի Նչեցին:	1915				1915		1915	
Նիսիբին (Մծրին) (գավառակ) Нисибин Nisibin	Դիարբեքրի մահ-ի հը մասում, Մծրին ք-ի շրջակայքում : Հայոց Տիգրան Բ թագավորի արքունիքում: 1890 թ. միայն հայերն այստեղ 5000 անձ էին, որոնք 1914 թ. գրեթե կրկնապատկվել էին: Նրանց մեծ մասը կոտորվեց թուրք հրոսակների ձեռքով:	1890							
Նիսիբին (գր) Нисибин Nisibin	Դիարբեքրի մահ-ի հը մասում: Հնում՝ Մծրին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 7000 բնիկ, որից 1000-ը՝ հայ:	1915	1915						
Նիվ Нив Niv	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդ ք-ից 15 կմ հը-արդ, Ղարթիս գետից ձախ: 1873 թ.՝ 23 տոմ հայ, 12 տոմ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915					
Նիր Нир Nir	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Սղերդ ք-ի մոտ:	1895				1895			
Նիրզե Нирзе Nirze	Կեսաբի մահ-ում, Կեսաբ ք-ից 14 կմ հա-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տոմ, որից 160-ը՝ հայ: 1915 թ. հայերն թուրքերը կոտորել են Զոհրաբեկ փայտ:	1915		1890 ԱՄՆ					
Նիրոսի ս. Թոմաս (վանք) Нироси св. Томас Nirosi s. Tomas	Վանի մահ-ի Կարճկամ գվեկ-ում:					1895		1895	
Նիրերիկ Никерик Nikerik	Խարբեքրի մահ-ի Խարբեքրի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895			
ս. Նշան (Հովհան Ոսկերեքում) (վանք) св. Ншан s. Nshan	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոկատի գավ-ում, Պիզեի գյուղում, Մարագոմ լեռան ստորոտում:					1895		1895	
Նոխաճանա Нохадана Nokhacana	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Թամուրայի գ-ավանում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տոմ բնակիչ:	1915	1915						
Նոմբայն Номбайн Nombain	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895				1895			
Նոյսեսոց Нойсесоц Noysesoc	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գվեկ-ում:	1915	1915						
Նորագյուղ (Նորգյուղ) Норакюг Noragyugh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 45 կմ հը-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տոմ, եկեղեցի:	1915					1915		

Նորաշեն Норашен Norashen	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից արմ: Հայաքմակ. 1880-ական թթ.՝ 200 տոմս թմկ, կրթարան, եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.		
Նորասլս Норас Noraps	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Նորդուզի գլեկ-ում: Հայաքմակ:	I h. պ.						1914- 1918		
Նորատի Норати Norati	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կետո գը-ից 15 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 145 տոմս, որից 115-ը՝ հայ-կական Հայերն ունեին եկեղեցի, վար-ժարան:	1915	1915							
Նորգեղ Норгер Норгеґh	Դիարբեքլիի մահ-ի Բալու ք-ից 12 կմ արմ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմս: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915						1915		
Նորգեղ Норгер Норгеґh	Խարբեքլիի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկետո գը-ից հը-արմ: 1909 թ.՝ 40 տոմս:	1915	1915							
Նորգյուղ Норґюг Norgyugh	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 20 կմ հը-արլ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տոմս թմկ, դպրոց, մանկապարտեզ, եկե-ղեցի:	1915						1915		
Նոր գյուղ վանք Нор ґюг ванк Nor gyugh vank	Վանի մահ-ում, Գավաշ գլեկ-ում, Նոր գյուղում:						1895	1895		
Նորդուզ (վանք) Нордюз Norduz	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հոգյաց վանքի մոտ, Կամզվար ամրոցից ոչ հեռու:						1895			
Նորիկ Норик Norik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կետուի գլեկ-ում:	1895					1895	1895		
Նորշեն Норшен Norshen	Բիթլիսի մահ-ի Խյզանի գլեկ-ում: Հա-յաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տոմս հայ:	1895			1895					
Նորշեն Норшен Noeshen	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ, Մեղ-րազուռի ձախ ափին: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տոմս, եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915 Արլ. Հայ.				1915		
Նորշեն Норшен Norshen	Դիարբեքլիի մահ-ում, Բեշարի գլեկ-ում: Հայաքմակ. 1880-ական թթ.՝ 30 տոմս թմակիչ:	1915						1915		
Նորշեն Норшен Norshen	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորքում սոխից 12 կմ հս-արմ, Նոր-շեն գետի ափին: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 300 տոմս:			1917	1917					
Նորշեն Норшен Norshen	Էրզրումի մահ-ում, Կաթին ք-ից 20 կմ հս-արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 22 տոմս, դպրոց, եկեղեցի:	1915						1915		
Նորշեն Норшен Norshen	Վանի մահ-ի Արծկե գը-ից 30 կմ հս-արլ, Վանա լճի հս ափին, Միհամ լեռան արլ ստորոտում:	1915		1915 Արլ. Հայ.			1895, 1915			
Նորշեն Норшен Norshen	Վանի մահ-ում, Թիմարի գլեկ-ում, Վան ք-ից 30 կմ հս, Լիմ թերակղզու դիմաց: հայաքմակ: Ունեին վանք:	1915						+	1915	
Նորշենջուկ Норшенджук Norshenuk	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Արծկե գը-ից 5 կմ հս, Միհամ լեռան հը ստո-րոտում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տոմս: Ունեի եկեղեցի:	1915							1915	
Նորովանց Норованц Norovanc	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 30 կմ հս, Վանա լճի արլ ափին: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 30 տոմս, եկեղեցի:	1915						+	1915	

Նջարլու Нджарлу Njarlu	Կիլիկիայում, Չոք Մարզվանի շրջ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1909						
Նռնա Нрна Nrna	Բիթլիսի մահ-ում, Բուն Սասուն գվոկ-ում: Հայաքնակ:						I h. պ.	
Նրխի Нрхи Nrkhi	Դիարբեքրի մահ-ում, Բաղտ ք-ից եր-արդ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 31 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.					I h. պ.	
Նուխուշեն Нухушен Nukhushen	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում: Հա-յաքնակ:	1915	1915					
Նուշնուր Нушнур Nushnur	Էրզրումի մահ-ում, Սպերի գվոկ-ում: Հայաքնակ:			1915 Արդ. Հայ.				
Նուպարաշեն Нупарашен Nuparashen	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում: Գյուղը եիմնել է Պողոս Նուպար փաշան:	I h. պ.					I h. պ.	
Շաբադին Шабедин Shabadin	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 17 կմ եր-արդ: Հայաքնակ. 1915 թ.՝ 60 տուն, մա-խակերթարան, եկեղեցի: Հայերին կոտո-րել են Խամուրի լեռներում:	1915	1915				1915	
Շադոսեն Шадосен Shadosen	Վանի մահ-ում: Հայաքնակ:			1895				
Շալկամլիխ Шалкамлх Shalkamlikh	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից ոչ հեռու: Հայաքնակ. 1873 թ.՝ 52 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.					I h. պ.	
Շախ Шах Shakh	Վանի մահ-ի Գավառ գվոկ-ում, Ուրմիա ք-ից 47 կմ հս-արմ:	1895- 1896						
Շախբուզան Шахбузан Shakhbuzan	Երևանի մահ-ի Մուրմազուի գավ-ում: Հայաքնակ: Հայերը տեղափոխվել էին Երևանի մահանգ:			1915				
Շահբաղ (գավառակ) Шабар Shahbagh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ի մուտակայքում: Վանի ինքնապաշտպանության ընթաց-քում ժամանակավորապես ազատա-գրված փոքր շրջան էր:	1895- 1896	1915	Արդ. Հայ.				
Շահկուլան Шагулан Shahkulan	Խարբեռլի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Զարտանջակի գվոկ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն բնակիչ:						I h. պ.	I h. պ.
Շահնալար Шагналар Shahnalar	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 40 կմ հս-արդ, Կարս-Գյումրի ճանապարհին: Հա-յերը տեղափոխվել են Երևանի մահանգ:			I h. պ.				
Շաղագու (Շաղուկ) Шагагу Shaghagu	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Կոի գը-ից 4 կմ եր-արդ, Խաչվա լճից հս-արդ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, եկեղեցի, վարժարան:						I h. պ.	I h. պ.
Շամբ (լճակ) Шамб Shamb	Բիթլիսի մահ-ում, Նեմրուք լճ-ից արմ: 1915 թ. այստեղ են հախաբվել շրջակա գյուղերի հայերը և 15 օր կռիվ թուր-քերի դեմ:						+	
Շամենց (Հիշատ) Шаменц Shamenc	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Շառախ գը-ից 44 կմ արդ: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 35 տուն, վարժարան, եկեղեցի:			I h.պ. Արդ. Հայ.				
Շամիրամ Шамйрам Shamiram	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 20 կմ հս-արդ, Նեմրուք լեռան եր ստորոտում: Հայաքնակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 35 տուն: Այստեղ կռվել է զորավար Անդրանիկը:						+	I h. պ.
Շամշին Шамшин Shamshin	Դիարբեքրի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն:	I h. պ.					I h. պ.	

Շամո մազրա Шамо мазра Shamo mazra	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 12 տուն:	I h. պ.						I h. պ.		
Շանգալ Шангал Shangal	Մեքսատիայի մահամզում: Հայարմակ:	1895								
Շանգլավա Шанглава Shanglava	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրիի գվոկ-ում:	I h. պ.						I h. պ.		
Շաշլին (վայր) Шашыкин Shashëkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Ամուկ լի- ռան արմ կողմում:						+			
Շապին Գարահիսար (գավառ) Шاپин Гарайсар Shapin Garahisar	Մեքսատիայի մահ-ի իս մոտում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ հայարմակ 50 գյուղ և սվան, որտեղ ապրում էին 80.000 ամմ, որոնցից 35.000-ը՝ հայ: Նրանք ու- նեին 3 վանք և 32 եկեղեցի:	1895- 1896, 1915		1915						
Շապին Գարահիսար (քաղաք) Шاپин Гарайсар Shapin Garahisar	Մեքսատիայի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե- րին ուներ 20.000 խառը քնկ: Հայերն ունեին չորս վարժարան, վանքեր, եկե- ղեցիներ: Միջին դարերում եղել է գյուղ- քյան կենտրոն:	1915	1915	1915		1915	1915			
Շապկահան Шапклар Shapkahan	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում, Ծուլք լճի մոտ: Գյուղի մոտակայքում թուրքերի ձեռքով մահատակվել են հա- զարավոր հայեր:	1895, 1915								
Շատախ (գավառակ) Шатах Shatakh	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Սա- սունի 8 գվոկ-ներից մեկն է: Խիստ լեռնային է: Հնում կոչվել է Արջոնց կամ Արջոնց երկիր: Գվոկ-ի բոլոր գյուղերը հայարմակ էին և ունեին եկեղեցիներ:	1915		+						
Շատախ (գավառակ) Шатах Shatakh	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: 1890-ական թթ. Նորդուզ գվոկ-ի հետ միասին ուներ 115 գյուղ, որոնք հիմնականում հայա- րմակ էին և ունեին 26.245 քնկ, 46 եկեղեցի, 7 վարժարան: Մինչև 19-րդ դ. վերջերը պահպանում էր իր ինքնակա- յությունը:	1896, 1915					1896, 1915	1915		
Շատախ (գր) Шатах Shatakh	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. մախոբեին հայարմակ էր և ունեին 1300 ամմ: Ուներ 7 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915		1915 Ար. Հայ.			+			
Շատեվան Шатеван Shatevan	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 18 կմ արմ, Կուր գետի աջ ափին: 20-րդ դ. վերջերին՝ 73 տուն:	1915						1915		
Շատեվան Шатеван Shatevan	Կարսի մարզի Կաղզվան գ-ից 33 կմ արմ: 1913 թ.՝ 68 տուն: Հայարմակ էր և ունեին եկեղեցի, վարժարան:									1915
Շատվան Шатван Shatvan	Վանի մահ-ի Վանա լճի եր կողմում, Ոստան գ-ից 34 կմ հս-արմ ս. Թովմաս վանքի մոտ: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 20 տուն, վարժարան, եկեղեցի: Եղել է գյուղքյան կենտրոն:	1915						1915		
Շարաֆ Шараф Sharaf	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 36 կմ եր: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 75 տուն խառը քնակիչ:			I h. պ.						
Շարդերե Шардере Shardere	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Հանը- նի գավ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 120 տուն, եկեղեցի: Կիլիկիայի հայ քաղա-	1909					+			

	վորների ամառանցավայրն էր: Տեղա- րնակ հայերը կռվել են 6000 թուրքերի դեմ:								
Շարիստանց Шаристанц Sharistanc	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրումի գավ-ում, Խոտորքի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1915		1915				1915	
Շաներեմիե Шанеремие Shaneremie	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Միսի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 130 տուն: Թուրքերն այրել են գյուղի եկեղեցին:	1909						1909	1909
Շարուկ Шарук Sharuk	Էրզրումի մահ-ի Ջոլիի գվեկ-ում: Հայա- բնակ էր, ուներ վարժարան:	1915							1915
Շաքարյազի Шакарязи Shakaryazi	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ- ում, Դիվան գ-ից 28 կմ հս-արլ: Առաջին համ. պատ. ընթացքում կարճ ժամանա- կով զորավար Անդրանիկն իր մարտիկ- ներով քանակ էր դրել այստեղ:						+		
Շեբեկլի Шабекели Shebekli	Կիլիկիայում, Ջեյթումի գվեկ-ում, Ֆոնուս գյուղից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան:	1895						1915	1915
Շելեման Шеламан Sheleman	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ- տում: Հայաբնակ:	1895					1895		1895
Շեխագուբ-Մեջերլու Шехагуб-Меджерлу Shekhagub-Mejerlu	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բու- լանիկում: Հայաբնակ:						1895		
Շեխան Шехан Shekhan	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի ք-ից 55 կմ հր-արլ: Հայաբնակ:	1895					1895	1895	
Շեխեկան Шехыкан Shekhəkan	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. սլ.						I հ. սլ.	
Շեխվալի Шехвали Shekhvali	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կոսի գ- ից 26 կմ հր-արմ, Մուշ-Սանազկերտ ճանապարհին: 20-ր դ. սկզբներին ուներ 77 խառը քնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:						19-րդ դարի վերջ		
Շեհիրվերան Шегирверан Shehirveran	Հաղեպ-Մեվերեկ ճանապարհին: 1915 թ. թուրքերը բռնագաղթված հայերին Սի- րիայի անապատներն են քշել այս բնա- կավայրի մոտով:			1915					
Շեղջանց Шегджанц Sheghjanc	Վանի մահ-ի Շառախի գվեկ-ում: Հա- յաբնակ էր, ուներ եկեղեցի:	1915						1915	
Շեյթանդարասի (վայր) Шейтандараси Sheytandarasi	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի ք-ի մոտ: Այստեղ թուրքերը կոտորել են շրջակա գյուղերից և Դիարբեքրի ք-ից տարա- զրկված քաղմաթիվ հայերի:	1915							
Շեյխալան Шейхалан Sheykhalan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 17 կմ հս- արմ, Արածանի գետի ձախ ստինին: Հա- յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915						1915	
Շեյխբրիմ Шейхбрим Sheykhbrim	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 14 կմ հս- արլ, Արածանի գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 հայ, 9 տուն՝ քոչոր:	1915		1915					
Շեխհաջի Шехгаджи Shekhbaji	Խաթերդի մահ-ի Խաթերդի ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն, վարժարան:	I հ. սլ.		I հ. սլ.					
Շեյխհաջի Ներքին Шейхгаджи Неркин Sheykhbaji Nerkin	Խաթերդի մահ-ում, Խաթերդի գավ- ում, Եփրատ գետի ձախ ստինին: Հա- յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, եկեղեցի:	I հ. սլ.						I հ. սլ.	

Շեյխ Մուրադ Шейх Мурад Sheykh Murad	Կիլիկիայում, Արամա ք-ից 15 կմ հը: Հայաքնակ. 1900-ական թթ.՝ 40 տոմ, վարժարան, եկեղեցի:	1910					1909- 1910	1910		
Շեյխյուսուֆ Шейхюсуф Sheykhyusuf	Բիթլիսի մահ-ի Մուշ ք-ից 16 կմ հս: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 40 տոմ, վարժա- րան, եկեղեցի:	1915	1915							
Շեյվանշեյխ Шейваншейх Sheyvansheykh	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա- նիկում: Հայաքնակ:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Շեն Шен Shen	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Խի- զանի գվեկ-ում: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 18 տոմ, եկեղեցի:	I հ. պ.					I հ. պ.			
Շեն Шен Shen	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոթ- նաշեն գվեկ-ում, Շեն գետի ափին: Հա- յաքնակ. 1909 թ.՝ 400 բնկ, 4 եկեղեցի:	1915	1915					1915		
Շեն Шен Shen	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մետկան գվեկ-ի հս արլ մասում, Բաղեշ ք-ից 20 կմ հը-արմ: Հայաքնակ. 1860 թ.՝ 200 տոմ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին՝ 28 տոմ:	1915	1915					1915		
Շեն Шен Shen	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գը-ից 27 կմ հս-արլ, Ջոլի գետի ձախափնյակում: Ա- ռաջին համ. պատ. նախօրեին 360 հայ և քույր: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:	1915		1915 ԱՄՆ						
Շեն Шен Shen	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում: Հայա- քնակ. 1909 թ.՝ 20 տոմ:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Շեն Шен Shen	Վանի մահ-ի Շատախ գվեկ-ում:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Շենագյուր Шенагбюр Shenaghbyur	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Մա- մլուտանը գ-ախմբում, Վանա լճից հը- արլ: Հայաքնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 40 տոմ, եկեղեցի: Միջնադարում եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915					1915		
Շենթիլ Шентил Shentil	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 10 կմ հը: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 108 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915		
Շենիկ Шеник Shenik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սասու- նում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տոմ, եկեղեցի: 1915 թ. բուլղոսը հայերին քշել են Միդիայի անապատ- ները և ոչնչացրել:	I հ. պ.			1915			I հ. պ.		
Շենիձոր (շրջան) Шенидзор Shenidzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում:	1895			1895					
Շենձոր Шендзор Shendzor	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Բոլմենքից 10 կմ արլ, Շենիկ գետա- կի ձախ ափին: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ վարժարան, եկե- ղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.		
Շեշմա Шешма Sheshma	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվեկ-ում: Հայաքնակ:	1895		1895						
Շետան Шетан Shetan	Վանի մահ-ի Շատախ գը-ից 19 կմ հս, Փնսմադաշտում: Հայաքնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տոմ, դպրոց:					+	+			
Շերաշ Шераш Sherash	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում: Հայաքնակ:	1895						1895		
Շերիկ	Խարքերդի մահ-ի Արաքկեր ք-ից 18 կմ	1915	1915					1915	+	

Шепик Shepik	հր-արդ, Ոսկեգետնակի ավերին: Հայա- րմակ. 1890-ական թթ.՝ 600 քմկ, եկեղեցի, դպրոց, որոնք թուրքերը ավերել էին:						
Շըրշըր Шыршыр Shərsəhər	Կիլիկիայում, Ջեյթումի գվոկ-ում: Այս- տեղ զեյթունեցիների մի փոքրիկ ջոկատ մեծ գոհեր է պատճառել իրենց վրա հարձակված թուրքերին:					+	
Շինամազրա Шинамазра Shinamazra	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում: Հա- յարմակ:	1915					
Շինի Шини Shini	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 20- րդ դ. սկզբներին ուներ 85 տուն խառը բնակիչ:	1915	1915				1915
Շինիձորս u. խաչավանք Шиницдору св. Хачаванк Shinidzoru s. Khachavank	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Շե- նաձոր գյուղի արդ կողմում:					I h. պ.	I h. պ.
Շիվրաշ Վերին Шивраш Верин Shivrash Verin	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում: Հա- յարմակ:						1896
Շիրան (վար) Ширан Shiran	Տրապիզոնի մահանգում:	1915	1915				
Շիրինից u. Գևորգ (Սկավառակի u. Գևորգ) (վանք) Шириниц св. Геворг Shirinic s. Gevorg	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում, Շիրին գյուղի մոտ, Լրնիս գյուղից արդ:					1895	1895
Շիրո Широ Shiro	Խաղթերդի մահ-ում, Խաղթերդ ք-ից 44 կմ հր-արմ, Շիրո գվոկ-ում:	1895			1895		
Շիրվան (գավառակ) Ширван Shirvan			1915				I h. պ.
Շիրվանշեյխ Ширваншейх Shirvansheykh	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա- նազկերտ գ-ից 26 կմ հս-արմ: Հայա- րմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915				1915
Շիփեկ Шипек Shipék	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորթում ավանից 12 կմ հր: 1909 թ. 45 տուն՝ հայ, 15 տուն՝ թուրք: Հայերն ու- նեին դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915				
Շխնոց Шхноц Shkhnoc	Էրզրումի մահ-ի Կարին ք-ից 5 կմ հս: 1909 թ.՝ 83 տուն՝ 60 տունը՝ հայկական: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց:	1915			1915		1915
Շխվիլկի Шхвилки Shkhvilki	Կիլիկիայում, Ջեյթումի գվոկ-ում: Հա- յարմակ մեծ գյուղ էր: Ուներ եկեղեցի, վարժարան:	1915					1915
Շմլակ Шмлак Shmlak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 14 կմ հր- արդ, Մուշ-Բաղեշ ճամապարհից աջ: Հայարմակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 500 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.
Շյուրաշ Шюраш Shyurash	Վանի մահ-ում, Շատախ գ-ից հր-արդ: Հայարմակ: Կար եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.
Շնազ Шназ Shnaz	Դիարբեքիրի մահ-ում, Բալուի գվոկ-ում, Արածանի գետի ափին: Հայարմակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 480 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.
Շնիստ Шнист Shnist	Բիթլիսի մահ-ի Սասունի Խոթ-Բոնա- շենի գվոկ-ում: Հայարմակ:	1915					1915

Շնիստ Ներքին Шнист Неркин Shnist Nerkin	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոռ- նաշեն գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 35 տոմ:	1915	1915				1915
Շնիստ Վերին Шнист Верин Shnist Verin	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոռ- շեն գվոկ-ում, Աղբերիկ վանքից ոչ հեռու:	1915					1915
Շրներեսի Шрнереси Shrneresi	Կիլիկիայում, Ադանայի գավ-ում: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 130 տոմ: Այդ թվին հա- յերը հերոսաբար ետ են շարտել թուր- քերին և փրկվել:					+	
Շուղեք Шутек Shughek	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ- ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 120 տոմ, եկե- ղեցի, վարժարան:	1915		1915			1915
Շուղր (Կամուրջ) Шугр Shughr	Կիլիկիայում, Ձեյթուն գը-ում, Շուղր գե- տակի ափին: 1895 թ. գեյթունցի կամայք այստեղ կոտորել են թուրքերին:					+	
Շուշանց Шушанц Shushanc	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 5 կմ աղ, Վարազա լեռան առ լանջին, Կարմրա- վոր ս. Աստվածածին վանքի մոտ: Հա- յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տոմ, վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		+	Աղ. Հայ.		1915
Շուշք Шушык Shushək	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ- ում: Հայաբնակ: 1909 թ.՝ 35 տոմ:	1915	1915				1915
Շուշնամերկ Шушнамерк Shushnamerk	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Շառախ գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 290 բնա- կիչ:	1915	1915				1915
Ոզամ Озам Vozam	Դիարեքիի նահ-ի Բալուի գավ-ում: Հա- յաբնակ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ս.					I հ. ս.
Ոզիմ Озим Vozim	Բիթլիսի նահ-ի Սիլվի գավ-ում, Բարխարի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 150 տոմ, դպրոց:	1915	1915				1915
Ոզիմ Озим Vozim	Վանի նահ-ի Մոկսի գվոկ-ի աղ սահ- մանի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 300 տոմ, վարժարան:	I հ. ս.		I հ. ս.			I հ. ս.
Ոզնակ Ознак Voznak	Էրզրումի նահ-ի Ֆոլի գվոկ-ում: Հայա- բնակ:	1915				1915	1915
Ողնովիտ Огновит Voghnovit	Մերաստիայի նահ-ում, Մերաստիա ք-ի մոտակայքում: Հայաբնակ. 1870-ական թթ.՝ 760 անձ, եկեղեցի:	I հ. ս.					I հ. ս.
Ողորմակ Огормак Voghormak	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի դաշտից հր, Չխուրի գ-ախմբում: Հայաբնակ: Ունենիմ վարժարան, եկեղեցի:	I հ. ս.					I հ. ս.
Ոչխարանց Очхаранц Vochkharanc	Վանի նահ-ում, Հայոց ձոր գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 14 տոմ, մատուռ:	1915		1915		1895	1915
Օրոնկդուս Оронкдус Voronkdus	Վանի նահ-ի Կեցանի գվոկ-ում, Վանա լճից հր: 1850-ական թթ.՝ 14 տոմ՝ 126 բնկ, եկեղեցի:	I հ. ս.					I հ. ս.
Օսկեբակ Оскебак Voskebak	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 45 տոմ:					1915	
Օսյան Осян Voctin	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից հս-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 27 տոմ, եկեղեցի:	1915					1915
Օտնաղլըրա Отнаглыра Votnaghəra	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ի աղ մասում: Հայաբնակ:	1915					1915
Օտնչոր Отнчор Votnchor	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Կոփ գը-ից 10 կմ հս արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տոմ, մեծամասամբ՝ հայեր, վարժա- րան, եկեղեցի:	1915	1915				1915

Որիզ Ориз Voriz	Վանի մահ-ի Կարկասի գվոկ-ում: Հա- յարմակ. 1909 թ.՝ 33 տոմ, եկեղեցի:	1895		1915			1895			
Ործենք Орденк Vordzenk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մուղան գվոկ-ում:				1895				I h. պ.	
Չագղար Чаглар Chagelar	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Մարաշի գավ-ում: 1909 թ.՝ 35 տոմ: Հայարմակ էր:	1909								1909
Չաթալ Чатаал Chatal	Դիարբեքի մահ-ում, Սիլվանի գվոկ- ում: Մեծամասամբ հայեր:	1895					1895		1895	
Չաթ Чат Chat	Սեբաստիայի մահ-ում, Յոզղաթի գավ- ում: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 777 բնկ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915							
Չաթալ բուղար (գյուղախումբ) Чатаал бугар Chatal bughar	Տրասպիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Ումիկի գվոկ-ում: 1915 թ. մինք 8 հա- յարմակ գյուղ, 484 տոմ՝ 3388 բնկ, ո- րոնք գրեթե լրիվ ոչնչացվեցին թուրքե- րի կողմից:	1915								
Չաթի Чатя Chati	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիայի գավ- ում: Հայարմակ, դպրոց, եկեղեցի:	1915							1915	
Չաթ Մեծ Чат Мец Chat Mec	Սեբաստիայի մահ-ում, Յոզղաթի գավ- ում, Ալիս գետից աջ: Չաթ Փոքր գյուղի հետ միասին ունեին 4000 անձ: Հայա- րմակ էր, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						1915	
Չախմախ Чакмах Chakhmakh	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերդի գվոկ-ում:	1895			1895					
Չախմախ Чакмах Chakhmakh	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ում: 1909 թ. մինք 10 տոմ, որից 8-ը՝ հայկական:	I h. պ.							I h. պ.	
Չախմուս Чакмыс Chakhmus	Մեծ Հայքի Տայք աշխարհի Բանակ գյուղից 8 կմ հս: Հայարմակ էր: Ունե- րեկեղեցի:	I h. պ.							I h. պ.	
Չաղլու Чаглы Chaghlu	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Խամուր գ-ից 9 կմ հր-ար: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 35 տոմ:	1915	1915						1915	
Չայգյուտ Чайгот Chaygyut	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիայի գավ- ում: Հայարմակ, դպրոց, եկեղեցի:	I h. պ.							I h. պ.	
Չայիգոմեր Чайгомер Chayigomer	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սա- սունում:						1915			
Չայլը Բելենկ Чайлы Беленк Chayə Belenk	Կիլիկիայում, Հաճընի գվոկ-ում: 1920 թ. այտնել որոշ ժամանակ կայանել էր թուրքական լանսլը:									
Չայկուրդ Чайкурд Chaykurd	Սեբաստիայի մահ-ի Զոչկի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915							
Չան Чан Chan	Էրզրումի մահ-ի Զոչի գվոկ-ում, Զոչի գ- ից 5 կմ հր-ար: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տոմ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915						1915	
Չանաղչի Чанагчи Chanaghchi	Էրզրումի մահ-ի Զոչի գվոկ-ում: Հայա- րմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 8 տոմ, եկեղեցի:	1915	1915						1915	
Չանգլի Чангли Changli	Կարսի մարզի Կադզվանի օկրուգում, Կադզվան ք-ից 18 կմ հր-ար: Հայա- րմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմ:	1915							1915	
Չավլիկ Чавлик Chavlik	Բիթլիսի մահ-ի Մասպաղոցի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տոմ վարժարան: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին սղկիթ:	1895			1895				I h. պ.	

Չավուրմա Чавурма Chavurma	Էրզրումի մահ-ում, Խմուս ք-ից 10 կմ հը-արդ: 1915 թ. առաջ ունեւր 180 հայ և 4 տում քաղդ ընկ: Հայերն ունեին վար-ժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Չարահան ս. Նշան (վանք) Чараган св. Ншан Charahan s. Nshan	Վանի մահ-ի Գավաշ գվոկ-ում, Արտուս լեռան լանջին: Թուրքերը 1895 թ. կոտա-տել և սովերել են վանքը:					1895			
Չարիբաշ Чарибаш Charibash	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվոկ-ում, Ջղիից 14 կմ հը-արդ, Օրտը գետակի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 ընկ, որոնց գրեթե բոլորին թուրքերը ոչնչացրին 1915 թ.: Կար վարժարան, եկեղեցի:	1915						1915	
Չարշամբա (ափամ) Чаршамба Charshamba	Տրապիզոնի մահ-ում, Սամսոնի ծովա-խորշի արդ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ կային 5000 հայեր և ընկ թվով թուրքեր: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915							
Չարշամբա (գավառակ) Чаршамба Charshamba	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի (Ջամիկի) գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ունեւր 17 հայաքմակ գյուղ, 10.000 ընկ: 1915 թ. Չարշամբա սոխանից և գվոկ-ից թուր-քերը տեղահանել են 10.650 հայերի: Ջշերին է հաջողվել փրկվել, որոնք 1923 թ. գնացել են Սոչի և Սոխումի:	1915	1915	1915				1895	
Չարսանջակ (գավառակ) Чаршанджак Charshanjak	Խարքերդի մահ-ի Դեբանի գավ-ում: Կնուրոնը Բերդի ք-ն էր: 20-րդ դ. սկզբներին ունեւր 20.000 հայ ընակիչ:	1915	1915					1895, 1915	
Չաւրմա Чаурма Chayrma	Էրզրումի մահ-ում, Խմուս ք-ից 30 կմ հս: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 250 տում, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915						
Չափնոց Чапноц Chapnoc	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա-քմակ. 1909 թ.՝ 40 տում:	1915	1915					1915	
Չաւլար Чаулар Chaklar	Կիլիկիայում, Մաքաշի գավ-ում: Հայա-քմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 32 տում:	1909				1909			
Չաքլոք Чаклчок Chaklchok	Կիլիկիայում, Անտիոքի գավ-ում: Հա-յաքմակ:	1909						1915	
Չիկլու Чбхлу Chbkhlu	Վանի մահ-ի Բերկրի գը-ից 35 կմ հը-արդ, Սև ջուր գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ հայ և եղի:	1915							
Չեւերի Միրզա Челеби Мирза Chelebi Mirza	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվոկ-ում, Ջղի գը-ից 20 կմ հը-արմ: 1909 թ. 520 խառը ընակիչ:	1915						1915	
Չեշիտ տոր (լեռ) Чешит тор Cheshit tor	Կիլիկիայում, Մաքաշ ք-ից 25 կմ արմ, Ֆրնդընազ գյուղից հս-արմ:						+		
Չերիս Черик Cherek	Դիարբեքրի մահ-ում, Սիվանի գվոկ-ում: Հայաքմակ:	1895						1895	
Չերման Черман Cherman	Էրզրումի մահ-ում, Ջղի գը-ից 27 կմ հս-արդ, Բյուրակն գետի աջ ափին: Հայա-քմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տում:	1915							
Չերջիլ Черджил Cherjil	Դիարբեքրի մահ-ում, Բշերիկի գվոկ-ում: Հայաքմակ, պՍպՖպՓՈ:			1912					
Չեփնի Чепяни Chepni	Մեքատուիայի մահ-ի Թոնուսի գվոկ-ում, Կամարակ սոխանի մոտ: 1915 թ.՝ 3350 հայ ընկ, դպրոց, պՍպՖպՓՈ:	1915							1915
Չեքե-Մուրատ Чеке-Мурат Cheke-Murat	Կեստրիայի մահ-ում: 1915 թ. թուրքերի կողմից հայերի տաքագրման կարա-վանների հաղթականայանն էր:				1915				

Չիբուքլուղ Чибуклуғ Chibuklugh	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Ճաքսայի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 110 րմկ, դպրոց: Փրկվածները զառքել են Սև ծովի ափերը: Թցված պՍպՃպՓՈ:	I h. պ.		I h. պ. Ար. Հայ.				I h. պ.		
Չիգովիք Чиговик Chigovik	Բիթլիսի մահ-ում, Սառսոնի Խարզան գվեկ-ում:	1895			1895					
Չիզարֆ Чизарф Chizarf	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում: Հայաքմակ:					1895		1895		
Չիտոգ Читог Chitogh	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ի մոտ: Հայաքմակ:	1895						I h. պ.		
Չիհիրկան Чигиркан Chihirkan	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 20 կմ արմ: Հայաքմակ. 1907 թ.՝ 375 րմակիչ:			I h.պ. Ար. Հայ.						
Չիմենիչե Чименече Chimeneiche	Մեքսատիայի մահ-ում, Հաֆիքի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաքմակ՝ 1680 ամմ: Ուներ եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.		
Չինար Чинар Chinar	Կիլիկիայում, Ջեսապ գ-ից 3 կմ հեռա: Հայաքմակ. 1900-ական թթ.՝ 50 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1909						1909		
Չիչ Чич Chich	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանի-կում: 19-րդ դ. վերջերին հաճախ են-թարկվում էր թուրքերի հարձակմանն ու կողոպուտին:					19-րդ դարի վերջ				
Չիպս Чипс Chips	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Հայա-քմակ. 1915 թ.՝ 64 տուն՝ 480 րմկ, դրոմեցից փրկվեցին միայն 60-ը:	1915								
Չիֆտիլիք Чифтилик Chiftilik	Խարերդի մահ-ի Ալն գ-ի մոտ: Հա-յաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.		
Չիֆլիկ (գք) Чифлик Chiflik	Բիթլիսի մահ-ում, Գենջի գավ-ում, Մա-պաղջրի գվեկ-ում, Գյումեկ գետի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3500 խառը րմկ: Հայերն ունեին վարժարան, 2 եկե-ղեցի :				1895					
Չիֆտիչի Чифтичи Chiftichi	Տրապիզոնի մահ-ում, Սամսոնի գավ-ի Զաքչամբայի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	I h. պ.						I h. պ.		
Չիֆտիլիկ Քապա Չեվիզ Чифтилик Капа Чевиз Chiftlik Kara Cheviz	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Զաքչամբայի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.		
Չիխնոց Чхнвоц Chkhnnoc	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն գ-ից 8 կմ հր: Առաջին համ. պատ. ժամանակ կար 2500 հայ րմկ, երկուստ վարժարան :	I h. պ.								
Չիանգչի Чангчи Chhangchi	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Հայա-քմակ. 1909 թ.՝ 100 տուն, դպրոց, եկե-ղեցի:	1915						1915		
Չմշկածագ (գք) Чмшкацаг cgmshkacag	Խարերդի մահ-ի Դեբալմի գավ-ում: 1915 թ.՝ 8000 րմկ, որից 6500-ը՝ հայ, վարժարան:	1915						1915		
Չմշկածագ (գավառակ) Чмшкацаг Chmshkacag	Խարերդի մահ-ի Դեբալմի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին գվեկ-ի մոտ 30 գյու-ղերում սպրում էր 17.000 հայ րմկ: Կար 5 վանք, 90 եկեղեցի:	1915								
Չյութելի Четели Chyuteli	Խարերդի մահ-ում, Խարերդ ք-ից 17 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն: Հայաքմակ էր:	I h. պ.								

Չյուրուկոզ Чюрукөз Chyurukyoz	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 40 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տոմ, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.				I հ. պ.
Չնարի Чнарли Chnarli	Կիլիկիայում, Հաղնախ մահ-ում, Ամուղոքի գետի-ում: Հայաբնակ: Հմտ Չիմար:	I հ. պ.				I հ. պ.
Չնրուշ (գաղխաակ) Чнкуш Chnkush	Դիարբեքրի մահ-ում, Արլանա գ-ից հր-արմ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ սպարտ էին 15.000 հայեր:	1915	1915			
Չնրուշ (գր) Чнкуш Chnkush	Դիարբեքրի մահ-ում, Երեսա գետի ձախափնյակում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 14.000 բնկ, վարժարան: Ուներ եկեղեցի: Բնակիչների կեսից ավելին բուրքերը կոտորեցին Ցուստանի ձորում: Ուներ 3 եկեղեցի:	1915	1915			1895, 1915
Չոբանոցլու Чобаноглу Chobanoghlu	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 9 կմ հս: 1909 թ.՝ 20 տոմ հայ և 15 տոմ՝ թուրքերը ավերել են հայկական բաղամասը:	1915		I հ.պ. Ար. Հայ.		1915
Չոլախի Чолахи Cholakhli	Էրզրումի մահ-ում, Խորասանի շր-ում, Ալաշկերտի ճանապարհին: Ապրում էին մեծամասամբ հայեր: Առաջին համ. պատ. ժամանակ այստեղ ապրտանել էին Արմ. Հայաստանի ապրեր շրջաններից գաղթած հայեր:					
Չոխախ Ներքին Чохах Неркин Chokhakh Nerkin	Կիլիկիայում, Ալանուխի մահ-ում, Սյու ք-ից արլ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին Չ. Վերին գյուղի հետ ուներ 200 տուն:	+			+	
Չոխախ Վերին Чохах Верин Chokhakh Verin	Կիլիկիայում, Ալանուխի մահ-ում, Սյու ք-ից արլ:	+			+	
Չոմախլու Чомахлу Chomakhlu	Կեսաբլուքի մահ-ում, Արլես ք-ից 10 կմ հեռ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին 375 տուն, 3 վարժարան, մատեն, 2 եկեղեցի:	1915	1915			
Չոմանիկ Чоমানик Chomanik	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դուշ-տուն: Հայաբնակ:	1895			1895	1895
Չոմաշ Чомаш Chomash	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդոս գետի-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 86 տուն:	1915				1915
Չոմաշ (գյուղախումբ) Чомаш Chomash	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդոս գետի-ում: 1915 թ. 8 գյուղական սպարտ էին 288 տուն, 1463 հայ բնակիչ:	I հ. պ.				
Չոմրակ Чомирук Tsomruk	Էրզրումի մահ-ի Բազին գետի-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.				I հ. պ.
Չոր Чор Chor	Խաղթիքի մահ-ում, Խաղթիք ք-ից 57 կմ արմ: Հայաբնակ: Առաջին համ. պատ. նախընթաց 75 տուն:	1915	1915			I հ. պ.
Չորախ Чорех Chorakh	Սեբասթիայի մահ-ում, Ըստին Փարո-միս ք-ից 52 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 220 տուն:	1915	1915			1915
Չորախանյաներ Чораканджнер Chorakanjner	Էրզրումի մահ-ի Երզնիք ք-ից արլ: Հայաբնակ:	1915	1915	1895, 1900		
Չորլինգ Чорлинг Choring	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդոս գետի-ում, Միջինի գ-ափերում: 1914 թ.՝ 55 տուն: Հայաբնակ: Կր:	I հ. պ.				I հ. պ.
Չորս-գանկ Чорс-ганк Chors-gank	Էրզրումի մահ-ի Երզնիքի գետի-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.				I հ. պ.

Չոքրատան Чократан Chokratan	Սեբաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին 45 տոմ, եկեղեցի:	1915	1915				1915		
Չոուչաղ (կիրճ) Чручад Chruchsd	Բիթլիսի մահ-ում, Վարդոյի մոտ, Մուշի ճանապարհին: 1915 թ. թուրքերն այս- տեղ ոչնչացրել էին խմուխից տեղահա- նած 10.000 հայի:	1915							
Չվախես Чвахес Chvakhes	Դիարբեքլիի մահ-ում, Դիարբեքլիի դաշտում: Հայաքմակ:	1895				1895	1895		
Չրտիսի Чртхи Chrtkhi	Սեբաստիայի մահ-ում, Շապին Գարա- հիսար ք-ից 5 կմ հր-արդ: Հայաքմակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Չուխուր (գավառակ) Чухур Chukhur	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ի արդ մա- սում: 1880-ական թթ. ուներ 23 հայկա- կան գյուղ:	1915		1895					
Չուխուրբաղ Чухурбаг Chukhurbagh	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա- քմակ:	1915							1915
Չումալի Чмали Chumali	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվոկ-ում: Հայաքմակ:	I հ. սլ.					I հ. սլ.		
Չումախ Чмах Chumakh	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գք-ից 7 կմ հս- արմ: Առաջին համ. պատ. մախսութիւն՝ 30 տոմ: հայ և 15 տոմ քուրդ: Հայերն ունենի եկեղեցի, վարժարան: Կոտորա- ծից փրկվել է 10 հայ :	1915							
Չումբուխ Чумбух Chumbukh	Բիթլիսի մահ-ի Սղեղի գվոկ-ում: Հա- յաքմակ:	1895		1895					
Չուրուք Чурук Churuk	Կարսի մարզի Կադզևան գք-ից 35 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին 24 տոմ, եկեղեցի:	I հ. սլ.					I հ. սլ.		
Չուրքադաջ Чукурдаж Chukurghaj	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Շիվիզի գյուղի հետ միասին ուներ 130 տոմ: Հայաքմակ:	1909					1915		
Չուրքոզ Чукуркоз Chukurkoz	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Մարաշ ք-ից հս-արմ, Կապան և Կանյի բերդերի միջև: Հայաքմակ. 1910 թ.՝ 35 տոմ:	1909					1909 և 1915		
Պալենց Паленц Palenc	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ջեյթունի գվոկ-ում: Հայաքմակ: Ուներ վարժարան:	I հ. սլ.					I հ. սլ.		
Պալյան Էֆենդի (ազարակ) Чалаян Palyan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Բալա- միս գվոկ-ում: Հայաքմակ:					+			
Պալոնիկ Палоник Palonik	Դիարբեքլիի մահ-ի Դիարբեքլիի դաշ- տում:	1895				1895	1895		
Պալոնկ Палунк Palonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սա- սումում: Հայաքմակ:	I հ. սլ.					I հ. սլ.		
Պախուր Пахур Pakhur	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Շեմ- ճորի շրջ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տոմ, եկեղեցի:	1915				1915			
Պախուր Ներկին Пахур Неркин Pakhur Nerkin	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Շեմ- ճորի շրջ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տոմ, եկեղեցի:	I հ. սլ.					I հ. սլ.		
Պահե Паче Pahche	Սեբաստիայի մահ-ում, Սեբաստիայի գավ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 1600 տոմ, ekexeci:	1915	1915						
Պաղլումելիմ Паглумелим Paghlumelim	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում: 1881 թ. ուներ 182 հայ բնակիչ:	1915					1915		

Պաղսար Քարսար Paghсар	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895				
Պանկիս Панкис Pankis	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 12 կմ հը-արդ, Կուր գետից ձախ: 1907 թ.՝ 132 ամս:			+	Աղ. Հայ.			
Պաշագրակ Քաշագրակ Pashagrak	Խարքերդի մահ-ի Զմշկածաղի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 150 տուն, եկեղեցի:	1915		+				
Պապշեն Քաշեն Papshen	Բիթլիսի մահ-ում (տե՛ս Բարշեն):							
Պասորգ Քասորգ Pasorg	Դիարբեքլի մահ-ի Դիարբեքլի դաշ-տում: Հայաքմակ:	I հ. պ.				1895	I հ. պ.	
Պավրոզ Քավրոզ Pavroz	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոնուսի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1915					1915	
Պատիճվան Քաչիվան Patichvan	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Հա-տանկալա գը-ից 6 կմ հս-արդ, Օկոմի գյուղի մոտ: 1870-ական թթ.՝ 50 տուն հայ և թուրք բնկ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.					
Պատիշեն (Բադիշեն) Քաշիշեն Patishen	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 11 կմ հս-արմ: 1909 թ.՝ 34 տուն՝ 310 բնկ, որից 280-ը՝ հայ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915- 1918		1915			I հ. պ.	
Պատճապատ Քաչարատ Patchapat	Կիլիկիայում, Հալեսի մահ-ում, Ամալթի գավ-ում: Հայաքմակ:	1909					1909	
Պարզնկա (լեռ) Քարնկա Parznka	Կիլիկիայում, Ջեթում գը-ի մոտ: Այս-տեղ էր գտնվում Ջեթումի ս. Աստվա-ծածին վանքը, որը 1915 թ. կոտորածների ժամանակ դարձել էր հայերի ապաս-տարան:	I հ. պ.					I հ. պ.	
Պարպարի (կիրճ) Քարպարի Parpari	Բիթլիսի մահ-ի Շառախի գվոկ-ում, Մա-տումում, Մեմալ գյուղի մոտ:	I հ. պ.					1904 և 1915	
Պարտիզակ Քարտիզակ Partizak	Խարքերդի մահ-ի Ալն գը-ից 6 կմ հս-արդ, Արմ. Եփրատ գետի ձախ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, վարժա-րան, եկեղեցի:	1915		+			1915	
Պարտիզակ Քարտիզակ Partizak	Մեքսատիայի մահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					
Պաքրմատեն Քաքրմատեն Pakrmaten	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդի գավ-ում, Խարքերդ ք-ից 35 կմ արդ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 բնկ, դպրոց:	1915	1915					
Պեճ օղլի Քեճ օղլի Pec oghli	Տրապիզոնի մահ-ի Լազիստանի գավ-ում, Համշենում:	I հ. պ.		+				
Պեկենդ Քեկենդ Pekend	Դիարբեքլի մահ-ի Դիարբեքլի դաշ-տում: Հայաքմակ:	1895				1895	1895	
Պերոզ Քերոզ Peroz	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Մղերդ գը-ից 40 կմ արմ, Ռաբանուկից հը-արմ:	1915	1915					
Պիզերի Քիզերի Pizeri	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոնուս գը-ից 20 կմ հս-արդ, Նիքսարի ճամապարհին: Հա-յաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, դպրոց:	1915	1915		1915			
Պիտշորի Քիտշորի Pitshori	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Շա-պաղթում: Այստեղի եկեղեցին թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1895		1895				

Պիրինճիգոլ (գավառակ) Пиринчигол Pirinchigol	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավառակ: 19-րդ դ. վերջերին մեծ 25.000 բնկ, որի կեսը հայ:	I հ. ա.							
Պյունս Пюнс Pyuns	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գավառակ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 34 տուն:	I հ. ա.					I հ. ա.		
Պոզարմուտ Позармут Pozarmut	Մերաստիայի մահ-ի Մերաստիայի գավառակ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, դպրոց:	1915	1915						
Պոզնակ Познак Pozank	Էրզրումի մահ-ի Զոլի գավառակ: Հայաբնակ:	1915							1915
Պոտկի Потки Potki	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գավառակ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 16 տուն:	I հ. ա.					I հ. ա.		
Պոլիս Полис Polis	Մերաստիայի մահ-ում, Թուկատ ք-ից հը, Արտուկայի դաշտում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915						
Պոլու (քաղաք) Полу Polu	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավառակ, Ալիս գետի հովտում, Ծովափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 11.000 բնկ: Հայերն ունեին դպրոց:	1915	1915						
Պոգանց Поганц Poghanc	Վանի մահ-ի Թիմարի գավառակ, Վան ք-ից 15 կմ հս, Սև ջուր գետի հովտում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1915	1915				1915		
Պոգոսի գյուղ Погоси гюх Poghosi gyugh	Խարբերդի մահ-ում, Չմշկածագ գավառակի հս-արլ սահմանում:	I հ. ա.	I հ.ա. Աղ. Հայ.						
Պոս Пос Pos	Բիթլիսի մահ-ի Խաթի գավառակ: Հայաբնակ, դպրոց:	I հ. ա.					I հ. ա.		
Պոստան աղա Постан ара Postan agha	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի, Իսկանդեր գավառակ: Հայաբնակ:	1909							
Պոստան-Չիֆտլիկ Постан-Чифтлик Postan-Chiftlik	Կիլիկիայում, Ադամայի գավառակ: Հայաբնակ: Կոչվել է մահ Բոստան Չիֆտլիկ:	1915					1915		1915
Պորիշան Поришан Porishan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշտում: Հայաբնակ:	1895, 1915					1895, 1915		1895, 1915
Պրոշենց Прошенц Proshenc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գավառակ, Շենձորի շրջում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ բնակիչ:	1915					1915		1915
Պստիկ գեղ Пстик ger Pstik gegh	Վանի մահ-ի Վանի գավառակ, Բերկի գ-ից 3 կմ հը-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. ա.	1915				1915	I հ. ա.	
Պտրաձոր (վանք) Птрадзор Ptradzor	Բիթլիսի մահամզում:				1915				
Պրեխի Прехи Prekhi	Խարբերդի մահ-ում, Չմշկածագ գ-ից 4 կմ հը, գետափին: 1905 թ.՝ 14 տուն հայ, 8 տուն՝ աղագեղներ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915							
Պուլիս Пулис Pulis	Մերաստիայի մահ-ի Թուկատի գավառակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն՝ 2480՝ բնկ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915						
Պուգուրինկ Пугуринк Pughurink	Կիլիկիայում, Ջեթրում գ-ում, Յոմուզ գ-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ:	1909					1909		
Պուշուրենի Пушурени Pushureni	Կիլիկիայում, Ջեթրում գ-ում, Յոմուզ ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ:	I հ. ա.					I հ. ա.		
Պուչագոնց-մոտ (քաղաք) Пучагчонц-мот Puchaghonc-mot	Կիլիկիայում, Ջեթրումի ու Աստվածածին վանքի մոտ:						+		

Ջազնի Джазни Jazni	Բիբրիսի մահ-ի խարզանի գվեկ-ի հս մասում: Հայաքմակ էր: Առաջին համ. պատ. մախօրեին՝ 100 տուն: Հայկական եկեղեցին թուրքերը վեր էին անել մզկիթ:	1915				1915		
Ջալալ Джалал Jalal	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Կարս քաղաքից 38 կմ հր-արդ, Նախի-ջևանի տեղամասում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 56 տուն:	I հ. պ.		I հ. պ. Ար. Հայ.			I հ. պ.	
Ջալալենք Ներքին Джалаленк Неркин Jalalenk Nerkin	Բիբրիսի մահ-ում, խարզանի գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 24 տուն հայ և քուրդ բնակիչ:	1915	1915					
Ջալալենք Վերին Джалаленк Верин Jalalenk Verin	Բիբրիսի մահ-ում, խարզանի գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 25 տուն հայ և քուրդ բնակիչ:	I հ. պ.		I հ. պ.				
Ջակուր Джакур Jakur	Բիբրիսի մահ-ում, Մասունի Հազգո-խարջուղի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	I հ. պ.					I հ. պ.	
Ջահալենց Джагаленц Jahalenc	Կիլիկիայում, Ջնյթունի գվեկ-ում: Հա-յաքմակ: 1915 թ. տեղաբնակ հայերին բռնագաղթեցնելով, նրանց փոխարեն թուրքեր էին բնակեցրել:	1915	1915					
Ջահան Джаган Jahan	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Ջահան գետի աջ ափին: 1909 թ. ջարդերից առաջ՝ 1000 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1909						
Ջամադին Джамалдин Jamaldin	Բիբրիսի մահ-ում, Խլար գ-ից 7 կմ հս-արդ, Վանա լճից հս: Հայաքմակ. 1882 թ.՝ 160 բնակիչ, եկեղեցի:	I հ. պ.					I հ. պ.	
Ջամուստլ (Չիֆրիք) Джамустул Jamustul	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 8 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1912 թ.՝ 20 տուն: Այստեղի հայ բնակիչներին թուրքերը լրիվ ոչնչաց-րել են:	1909					1909	
Ջամուսյուկ Джамусцук Jamusoyuk	Կիլիկիայում, Մարաշի Կոկիսանի գվեկ-ում, Կոկիսան ք-ից 3 կմ հր: Հայաքմակ: Առաջին համ. պատ. մախօրեին ուներ 20 տուն:	1909	1915				1909	
Ջանիկ Джанияк Janik	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 37 կմ հս, Վանա լճից 3 կմ հեռու, Լիմ կղզու դի-մաց: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 160 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.				1915	I հ. պ.	I հ. պ.
Ջանիկ Մադուր Джанияк Мадуր Janik Madur	Վանի մահ-ի Թիխարի գվեկ-ում: Հա-յաքմակ. 1909 թ.՝ 80 տուն:	1915	1915				1915	
Ջավգունդ Джавгунд Javgund	Բիբրիսի մահ-ում, Մաշի գավ-ի Մանագ-կեռտի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1895					1895	1895
Ջեբել (գավառակ) Джебел Jebel	Կիլիկիայում, Արաբասի մահ-ի, Ջեբելե-րեթի գվեկ-ում:	1915			1915			
Ջեզիրե (գավառակ) Джезире Jezire	Դիարբեքրի մահ-ի Մարզինի գավ-ում: 1890 թ. ուներ 4750 հայ բնկ, որոնք 1915 թ. կոնստանդուլի էին: Համ Գ-գլխ:	1915	1915					
Ջեզնի Джезри Jezni	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում: Հայաքմակ:	1895				1895	1895	
Ջելդիկա (Գելդիկա) Джеланка Jeldika	Բիբրիսի մահ-ի Մասունի խարզան գվեկ-ում, Սրբորի Ունդուխ գ-ից 33 կմ հս-արմ:	1895		1895			1895	1895

Ջեյեսկեր Джейескер Jeyesker	Դիարքերքի մահ-ի Դիարքերքի դաշ-տում: Հայաքմակ:	1895				1895	1895		
Ջեվիզլիք (գյուղախումբ) Джевишлик Jevizlik	Տրապիզոնի մահ-ի, Տրապիզոնի գավ-ում: 1915 թ.՝ ապրում էին 161 հայեր:	1915		1915	1915				
Ջերասուն Джерасун Jerasun	Էրզրումի մահ-ում, Խորասան գք-ից 20 կմ արմ: 1915 թ. ուներ 120 տուն հայ բնակիչ, որոնք մահատակվեցին Կամա-խի կիրճում:	1915							
Ջերմաձոր (գավառ) Джермадзор Jermadzor	Մեծ Հայքի Մոկր աշխարհում: Ջրա-ղեցնում էր հետագայի Վանի մահ-ի Շատախ գվեկ-ի տարածքը: Մինչև ա-ռաջին համ. պատ. բնակչության մեծ մասը հայեր էին:	1915		1915					
Ջերման Джерман Jerman	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում, Ջոլի գք-ից 50 կմ հս-արլ: 1873 թ.՝ 30 տուն, որի կեսը՝ հայ: Հայերն ունեին վարժա-րան, եկեղեցի:	1895			1895	1895			
Ջերմուկ (Դիզա) Джермук Jermuk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 14 կմ հս-արմ: 1909 թ.՝ 220 տուն, որից 80-ը՝ հայկական: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915		1915					
Ջերմուկ (գք) Джермук Jermuk	Դիարքերքի մահ-ի Դիարքերք ք-ից արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ ուներ 1500-ից ավելին հայ բնկ: Հայերն ունեին 2 վար-ժարան, 2 եկեղեցի:	1915	1915						
Ջերնոխի Джернохи Jernokhi	Դիարքերքի մահ-ում, Ֆարկին գք-ից 14 կմ հս-արմ, լեռնային վայրում: Հա-յաքմակ:	1895				1895	1895		
Ջեֆանի Джефани Jefani	Դիարքերքի մահ-ում, Դիարքերքի դաշտում: Հայաքմակ:	1895				1895	1895		
Ջելկանի Джылкани Jolkani	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտ գք-ից 10 կմ եր, Բագրևանդ գետի ձախ ափին: Հայաքմակ. 1912 թ.՝ 80 տուն, վարժա-րան, եկեղեցի:	I h. պ.		1914- 1918			I h. պ.		
Ջիգարլու Джигарлу Jigarlu	Դիարքերքի մահ-ի Բշերիկի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն, եկեղեցի:	1915		1915			1915		
Ջիլենց Джиленц Jilenc	Տրապիզոնի մահ-ում, Ջամիկի գավ-ում, Ֆաթալի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 60 տուն:	1915							
Ջինազկար Джиназкар Jinazkar	Դիարքերքի մահ-ի Բշերիկի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1895			1895				
Ջինիս Джинияс Jinic	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 36 կմ արմ, Ջինիս գետին ձախ ափին: 1909 թ.՝ 205 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915					1918		
Ջիվանոզ Կրոմելա Дживаноз Кромела Jivanoz Kromela	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում: 1873 թ.՝ 352 խառը բնկ: Հայերն ունեին 2 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915				1915			
Ջմալենք (Դամլենք) Джмаленк Jmalenk	Բիթլիսի մահ-ի Սառամի Փսանք գվեկ-ում, Տալկերիկից 12 կմ եր-արլ: Հայա-քմակ. 1914 թ.՝ 24 տուն:	1915	1915						
Ջնուկ Джнук Jnuk	Վանի մահ-ում, Շատախ գվեկ-ում: Հա-յաքմակ. 1909 թ.՝ 21 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915, Աղ. Հայ.					

Ջրաշեն (Ճիրաշեն) Джрашен Jrashen	Վանի նահ-ի Թիմարի գվեկ-ում: Հայա- րմակ. 1909 թ.՝ 50 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915, Ադ. Հայ.		1915		
Ջրքնիկ Джртник Jrtnik	Բիթլիսի նահ-ի Սասունի Փսանք գվեկ- ում, Մարաթուկ լեռան արմ ստորոտին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 390 տուն, եկեղե- ցի:	1915- 1916	+			1915- 1916		
Ջրիկ (Շամելիք) Джрик Jrik	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 5 կմ հս, Խնուսի ճանապարհին: 1909 թ.՝ 120 տուն հայ և 30 տուն՝ քուրդ:	1915		1915		1915		
Ջրից Չաուրմա (ավերակ ամրոց) Джриц Чаурма Jric Chaurma	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի Ջրիկ գյուղի մոտ: Թուրքերը այստեղ էին բանտար- կում ու խոշտանգում հայերին:	1915						
Ջրիոր Джрор jrhor	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղնշ ք-ից 20 կմ հս-արլ, Գրգուռ լեռան լանջին: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 316 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1895				1895	1895	
Ջրմուխտի Джрмухти Jrnakhti	Խարքերդի նահ-ում, Մալաթիա ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 բնկ, դպրոց, եկեղեցի:	1915					1915	
Ջուղա Джуга Jugha	Վանի նահ-ի Արծկեի գվեկ-ում: Հայա- բնակ: 1895 թ. թուրքերը այդտեղ են գյուղի եկեղեցին:	1895					1895	
Ջումա Джума Juma	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հա- յաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 16 տուն, եկեղեցի:	1895, 1895, 1915 1915					1895, 1915	
Ջումարա Джумара Jumara	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խալվի գվեկ- ում: Հայաբնակ էր մինչև 1915 թ.:	1895, 1895, 1915 1915					1895- 1915	
Ջուջան Джуджан Jujan	Էրզրումի նահ-ում, Դիարսին գք-ից 10 կմ արմ, ս. Հովհաննես վանքից հր: Հա- յաբնակ. 1914 թ.՝ 80 տուն, դպրոց, եկե- ղեցի:	1915						
Ջուջան Джуджан Jujan	Կեսարիա նահ-ի, Կեսարիայի գավ-ում, Արգեստ լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 140 տուն, դպրոց, եկեղեցի: 1915 թ. Մեծ եղեռնի ժամանակ հայ տարագիր- ներին քշեցին Տեր-Ջորի անապատները և բռնորին ոչնչացրին:	1915 Տեր- Ջոր			1895		1915	
Ջուրակենց Джуракенц Jurakenc	Էրզրումի նահ-ում, Սպեր ք-ից 3 հր-արմ, Ջուրակից գետի ափին: 1909 թ.՝ 35 տանի խառը բնակիչ:	1915	1915					
Ջումավանց Джумаванц Jurmavanc	Էրզրումի նահ-ում, Բաքերդ ք-ից 16 կմ հս, Բալախտի դաշտում, Խամբուր գետի ափին: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915	1915	1918			1915	
Ռաբաթ Рабат Rabat	Էրզրումի նահ-ում, Թուրքում գք-ից 3 կմ հր-արմ, Ռաբաթ գետի ափին: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 95 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915	
Ռաբանոկ Рабанок Rabanok	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդի գավ-ի Բաթ- վարի գվեկ-ում, Սղերդ գք-ից 42 կմ հր- արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				1915	
Ռազի Раази Razi	Պարսկահայաստանում, Կոտուր գք-ից 10 կմ հս-արմ, Կոտուր գետի աջ ափին: 1916 թ. նոյեմբերին Անդրամիկի փոք-	1916					1916	

	ըստանակ ջոկատը ճակատամարտ է մղել թուրքական հրոսակների դեմ:					
Ռահվա Равва Rahva	Պարսկահայաստանում, Երզնքի գավառում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն՝ 640 հայ բնիկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1918				
Ռահվա (դաշտ) Рава Rahva	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից հր-արմ, Նեմրոթ լեռից եր, Բաղեշ ք-ից հս-արլ: 1916 թ. Անդրանիկն իր քաջերով պարտության մատնեցին թուրքերին և գրավեցին Բաղեշ քաղաքը:				+	
Ռաջաբա Ражаба Rajaba	Դիարբեքիրի մահ-ում, Ֆարկին գ-ից 33 կմ հր-արլ, Տիգրիս գետից աջ: Հայարմակ էր:	1895		1895	1895	
Ռաս-էլ-այն (քաղաք) Рас-ел-айн Ras-el-ayn	Հայոց Միջագետքում, Եդեսիա ք-ից հր-արլ, Խաբուր գետի ափին: 1915 թ. հայերի համակենտրոնացման ճամբարներից մեկն էր, որտեղ թուրքերը կոտորեցին 100.000 հայ, որոնք իբրև պետք է մատակցեին Բեռլին-Բաղդադ երկաթուղու շինարարությանը:	1915				
Ռեվանդուզ (լեռնանցք) Ревандуз Revanduz	Ուրմիա լճի հր-արմ կողմում: 1916 թ. հայերը մարտի մեջ մտան թուրքերի հետ, որտեղ հերոսաբար գոնվեց խմբի ղեկավար Բեռլին:				+	
Ռենդվան (գ-ր) Рындван Rəndvan	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդ գ-ից 35 կմ հր-արմ, Խաբան գետի ձախ ափին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 800 տուն խառը բնիկ: Հայերն ունեին 2 ուսումնարան, 2 եկեղեցի:	1915		1915		
Ռիզ Риз Riz	Դիարբեքիրի մահ-ում, Բեյարի գվուկ-ում: Ունեւ 60 տուն բնիկ: Հայարմակ:	1895		1895	1895	1895
Ռղվան Ргван Rghvan	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավառ-ում: Հայարմակ:	1895			1895	1895
Ռշտունիք (գավառ) Рштуник Rshtunik	Վանա լճի հր. լճամերձ շրջ-ում, Աղբառնար կղզի:	1915		1915	1915	1915
Ռստամ Рстам Rstam	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտ գ-ից 23 կմ արմ, Արածամի գետի ձախ ա-փին: 1909 թ.՝ 210 տուն՝ 1411 բնիկ, ուսումնարան, եկեղեցի:	1915		1915		1915
Ռումտիկին Румтикин Rumtikin	Կեսաբիա մահ-ում, Կեսաբիա ք-ից 43 կմ հս, Ալիս գետի ափին: Հայարմակ. 1915 թ. ունեւ 700 բնիկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915		1915
Ռուշտի Русhti Rushti	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերդ ք-ից 32 կմ արմ, Ռուշտի գետի ձախ ափին: 1914 թ.՝ 55 տուն՝ 700 հայ բնիկ, վարժարան:	1915		1915		
Սագ (Սակ) Сар Sag	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավառ-ում, Ազնկաջուր գետից ձախ: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915
Սագաձոր Сагадзор Sagadzor	Բիթլիսի մահ-ում, Զոլի գետի վերին հո-տանքի ձախ կողմում: 20-րդ դ. սկզբ-ներին՝ 80 տուն՝ 640 հայ բնակիչ, եկե-ղեցի:	1915		1915		1915
Սագդան Сагдан Sagdan	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամում, Խալվի գվուկ-ում: Հայարմակ:	1895				1895

Սադու գեղ Sadu ger Sadu gegh	Դիարքեքի մահ-ում, Դիարքեքի ք-ից 10 կմ հը-արդ, Տիգրիս գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 հայ բնկ, վարժարան, Թուխ Մամուկ խաչ վանք:	1915		1915	+		
Մաթարիա Сатариа Sataria	Տրսպիզոնի մահ-ում, Գալամիմա գետի ափին: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915	1915			1915	
Սալաբոս Салабос Salabos	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի խութ-Բոնաշեն գվեկ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հը-արդ, Բարնթաղ գետի մոտ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 32 տուն:	1915		1915			
Սալախանա Салахана Salakhana	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Խոշարի հովտում, մի փոքրիկ լճակի ափին: 19-րդ դ. կեսերին՝ 40 տուն հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915-1916		+		
Սալաս Салас Salas	Դիարքեքի մահ-ում, Դիարքեքի դաշտում: Հայաբնակ:	1895		1895		1895	
Սալեկա Салыка Saleka	Դիարքեքի մահ-ում, Միլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915	
Սալը փունար Салы пунар Sal» punar	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Միս ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 10 տուն:	1915-1918		1915-1918		1915-1918	
Սալեկալվան Салиекалван Saliekalvan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Անդոկ լեռան ստորոտում: Հայաբնակ:	1915		1915		1915	
Սալլար Саллар Sallar	Տրսպիզոնի մահ-ում, Օրդուի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ, եկեղեցի:	1915				1915	
Սալորջուր Салорджур Salorjur	Էրզրումի մահ-ում, Խոտաջրի գվեկ-ում, Ս. գետի ափին, Սպեր ք-ից 2 կմ հը:	1915	1915				
Սարվորի Сарвори sarvori	Էրզրումի մահ-ի Խնուս գ-ից 37 կմ արդ, Խնուս գետից ձախ: 1914 թ.՝ 30 տուն, 140 հայ և մի քանի տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի, մատուռ:	1915		1915	+	1915	
Սալուտ Салут Salut	Կարսի մարզում, Արդահան ք-ից 33 կմ հը-արմ: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 572 տուն:		1915-1918				
Սակրատ Сакрат Sakrat	Դիարքեքի մահ-ում, Բաղու ք-ից 5 կմ հը-արմ, Մակրատ գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 85 տուն՝ 680 բնկ, վարժարան:	1915		1915		1915	
Սաղաթենկ Сагатеңк Saghatenk	Կիլիկիայում, Ջեթումի Ավագկալ գյուղի մոտ: Մինչև 1918 թ.՝ հայաբնակ:	1915		1915		1915	
Սաղանց Саганц Saghanc	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ հայաբնակ:	1895		1895			
Սաղանկ Саганк Saghank	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 25 տուն, 200 բնակիչ:	1915					
Սաղե Сагле Saghle	Կեսարիայում, Կեսարիայի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1915		1915			
Սաղմկա Сагмка Saghmka	Խաղքերդի մահ-ում, Արարիկի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն, վարժարան:	1915		1915			
Սաղտուն Сагтун Saghtun	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խիամը գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն, վարժարան:	1915		1915		1915	
Սամավաթ (Մամուխատ) Самават Samavat	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 12 կմ հը-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 5 տուն հայ բնկ: Եղեկ է զրչության կենտրոն:	1918-1920	1918-1920	1918-1920			

Մամարոքսա Самарокса Samaroksa	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոն ք-ի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 65 տուն հայ, վարժարան:	1915			1915	1915	
Մամարոքսա Փոքր Самарокса Покр Samaroksa Pokr	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում:	1915	1915				1915
Մամերա Самера Samera	Տրապիզոն նահ-ի Տրապիզոն ք-ից 16 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 32 տուն:	1915			1915	1915	
Մամտատ Самсат Samsat	Խարքերդի նահ-ի Մալաթիայի գավ-ում, Եփրատ գետի աջ ափին, Սամտատ ք-ի տարածքում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915			1915		1915
Մամտոն (քաղաք) Самсон Samson	Տրապիզոնի նահ-ում, Սև ծովի ափին: Մինչև եղեռնը ուներ 40.000 խառը բնակիչ:	1915		1915			
Մամտոն (գավառ) Самсон Samson	Տրապիզոնի նահ-ի արմ ծովափնյա շրջ-ում: Մինչև առաջին համ. պատ. ուներ 30 հայաբնակ գյուղ, որոնցում առանց Սամտոն ք-ի, շուրջ 5000 հայեր էին ապրում:	1915			1915	1915	
Մայաջի Саяджи Sayaji	Տրապիզոնի նահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Մերքեզի գ-ախմբում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 105 տուն բնակիչ:	1915	1915				1915
Մայրտոնու Сайбурну Sayburnu	Կիլիկիայում, Ջերիքերեքեթի գվեկ-ում: 1909 թ. կային 17 տուն հայ:	1909			1909		
Մայկեչ Сайкеч Saykech	Կիլիկիայում, Ամարգաթա ք-ի մոտ: Հա-յաբնակ. 1909 թ. զոնվել է 880 հայ:	1909					
Սան Сан San	Բիթլիսի նահանգում: Հայաբնակ:	1915			1915		
Սանամեր Санамер Sanamer	Էրզրումի նահ-ում, Խորասան գ-ից 15 կմ հս-արմ, Սանամեր գետակի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 180 խառը բնակիչ:	1915-1918	1915-1918				
Սանդուխ Сандух Sandukh	Խարքերդի նահ-ում, Ակն գվեկ-ում, Ակն գ-ից 4 կմ հս-արմ:					+	
Սանդուխ (կիրճ) Сандух Sandukh	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գ-ից հր-արդ ըն-կած շրջանից հասնում էր մինչև Ջեր-մուկի դաշտը: 1895 թ. այստեղ զեյթունցի 500 հայ քաջեր ջախջախեցին Ռեմզի փաշայի թուրքական 20.000 բանակին:					+	
Սանջակ Санджак Sanjak	Էրզրումի նահ-ում, Զոլիի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2 տուն խառը բնակիչ:	1915		1915 ԱՄՆ			
Սաչագ Сачаг Sachag	Կեսարիայի նահ-ում, Ծոմարգալի շրջ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ո-ւներ 30 տուն, վարժարան:	1915			1915		1915
Սաչլը Сачлы Sachlə	Մեքառտիայի նահ-ի Զոգդարի գավ-ում: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 40 տուն, վար-ժարան:	1915			1915		1915
Սաչկի դուրան (դղճ) Сачки дуран Sachki duran	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ի տարածքում: 1890-ական թթ. ինքնապաշտպանական կռիվների ժամանակ զոհված հայերից շատերը բաղված են այստեղ:					+	
Սառնա Сарна Sarna	Պարսկահայաստանում, Դիլման ք-ից 5 կմ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1918		1918			

Սառնիս Сарнис Sarnis	Դիարքեթիքի մահ-ում, Լճն գը-ից 4 կմ հը-արդ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տուն:	1895		1895				
Սասիկ Сасик Sasik	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ի մոտ: Հայաքմակ. 1882 թ.՝ 160 բնակիչ:	1895			1895			
Սասնուտ Саснут Sasnut	Բիթլիսի մահանգում: Հայաքմակ:	1895					1895	
Սասուն (գավառակ) Сасун Sasun	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Այստեղ էին հայերիս համար նվիրական Ամրոկ, Ծովասար, Կեպին, Մարաթուկ, Սասուն, Միմ և այլ լեռներ ու լճ-ներ: Արմ. Հայաստանի խիտ բնակեցված շրջաններից էր: Եղեռնի մակօրեին ուներ 540 գյուղ, որի կեսից ավելին՝ հայաքմակ: 1894 թ. թուրքերը կողոպտել և ավերել են 40 գյուղ, սպանել 15.000, իսկ 1915-1916 թթ. 60.000 հայի:	1894, 1915-1916	1915-1916		1918	1894	1894	
Սավրա Савра Savra	Պարսկահայաստանում, Դիվանի գավ-ում, Դիվան ք-ից 4 կմ հը-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 625՝ մեծամասամբ հայ բնկ, ուսումնարան, դպրոց:	1918	1918					
Սավրուա Савура Savura	Պարսկահայաստանում, Դիվանի գավ-ում, Դիվան քից 5 կմ հը-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 500 տուն՝ 3500 բնկ, 2 վարժարան:	1918	1918					
Սավուր (գավառ) Савур Savur	Վերին Հայոց Միջագետքում: 1890-ական թթ. ապրում էր 3000 հայ բնկ, որոնք 1914 թ. կրկնապատկվել էին:	1915	1915		1915			
Սարա Сара sara	Խարքեթիքի մահ-ի Խարքեթի գավ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915	1915					
Սարաճյուղ Сарачюг Sarachyugh	Էրզրումի մահ-ի Բաքեթի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 85 տուն՝ հայ, 40 տուն՝ թուրք:	1915			1915	1915		
Սարաճուղ Сарачуг Saracgugh	Կեսարիայում, Թոմարգայի գվեկ-ում: Թուրքերը 1915 թ. այտուեղով անց են կացրել հայ տարագիրների մի մեծ խումբ:	1915			+	1915	1915	
Սարամերիկ Сарамерик Saramerik	Պարսկահայաստանում, Դիվան ք-ից 6 կմ հս: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 82 տուն, վարժարան:	1918	1918					
Սարայ Сарай Saray	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Արճակ լճից 50 կմ աղ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն խառը բնկ: 1915 թ այտուեղ է եղել գորավաթ Ամուդամիկը իր քաջերով:	1915-1918	1915-1918			+		
Սարայ Сарай Saray	Սեբաստիայի մահ-ի Թոզլարի գավ-ում 20-րդ դ. սկզբներին՝ 172 տուն, որի կեսը հայեր էին: Ուներին վարժարան:	1915			1915	1915		
Սարայներ Сарайнер Sarayner	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Թոմարգայի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 15 տուն հայ:	1915	1915		1915		1915	
ս. Սարգիս (վանք) св. Саргис s. Sardis	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում Խալսկանց գյուղի մոտ:					1895	1915	
Սարդարութ Сардарут Sardarut	Պարսկահայաստանում, Ուրմիա ք-ից հը: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 22 տուն, վարժարան:		1915-1918					
Սարդեշ Сардеш Sardesh	Դիարքեթիքի մահ-ի Բալուի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1895			1895			

Մարի Cape Sare	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում: Հայա- րնակ. 1909 թ.՝ 15 տուն:	1915		1915 Ադ. Հայ.				
Մարեկենդեր (վանք) Сарекендер Sarekender	Վանի մահ-ի Մոկս գը-ից եր, Դաշտակ գյուղի արմ կողմում, քլրի վրա: 19-րդ դ. կեսերին այստեղ էին հանգրվանում շրջակա հայկական գյուղերը ասպա- տակող թուրք իրոսակախմբերը:							
Մարեկոլի Сареколе Sarekole	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավում: 20-րդ դ. սկզբին մոներ 100 տուն խառը բնկ: հա- յերն ունեին վարժարան:	1915			1915			
Մարենգոլի Саренголе Sarengole	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուր-Բունա- շեն գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 136 հայ բնակիչ:	1915			1915		1915	
Մարդլար Сарылар Sarəlar	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Սար- վանդիքար քը-ի մոտ: Մինչև եղեռնը հայաբնակ էր:	1909, 1918			1909, 1918		1909, 1918	
Մարքյուզել Сарыкюзел Sarəkyuzel	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գը-ից 23 կմ արլ: 19-ր դ. վերջերին՝ 520 խառը բնակիչ:	+			+			
Մարմաղ Сарымаг Sarəmagh	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի, Ջեթերե- րեքեթի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909	1909				1909	
Մարիբաշ Сарибаш Saribash	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա- բնակ:	1895			1895		1895	
Մարիբեկ Ներքին Сарибек Неркин Saribek Nerkin	Էրզրումի մահ-ում, Դիադինի գվոկ-ում, Դիադին գը-ից 22 կմ հս, Գայլատում լճից 6 կմ հը-արլ:	1915						
Մարիխաչ Сарихач Sarikhach	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում, Վանա լճի հը ասիի մոտ: 20-ր դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1895, 1915			1895, 1915		1915	
Մարիղամիշ Саригамиш Sarighamish	Դիարբեքրի մահ-ի Բաղուի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 80 տուն բնակիչ:	1915		1915		1895	1895	
Մարիղամիշ (գը) Саригамиш Sarighamish	Կարսի մարզում: 20-րդ դ. սկզբներին մոներ 3000 բնկ, որի մեծ մասը հայեր էին: Հայերը գաղթել են Երևանի մա- հանգ:			1918		+		
Մարիղայա Сарыгая Sarighaya	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն գը-ից 9 կմ հը-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 100 տուն, վարժարան:	1915			1915, 1915		1915	
Մարի ս. Աստվածածին (վանք) Сари св. Аствадацин Sari s. Astvatsatsin	Բիթլիսի մահ-ի Մոկսի գավ-ում:					1895	1895	
Մարլու Сарлу Sarlu	Էրզրումի մահ-ի Խնուս գը-ի հը ար- վարձամն էր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն հայ, 10 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915			1915		1915	
Մարխասան Саргасан Sarhasan	Մեղաուդիայի մահ-ի Մեղաուդիայի գավ- ում, Եմիխան գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 450 հայ բնկ, վարժարան:	1915			1915		1915	
Մարմուսագլը (Բյունյան) Сармусаглы Sarmusaglə	Կեսաբիայի մահ-ում, Կեսաբիա ք-ից 35 կմ հս-արլ: Մինչև 1915 թ.՝ 600 տուն խառը բնկ, որից 400-ը՝ հայ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915		1915		
Մարուս Сарус Sarus	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 30 կմ հը-արլ, Մոկսի գավ-ի Շիբլան գվոկ- ում: Հայաբնակ:	1895			1895		1895	

Մարողան Сароглан Saroghlan	Մերատոխի մահ-ում, Թոմոս գը-ից 25 կմ հը-արմ, Մերատոխ - Կեսարիա ճամապարհին: Հայաքմակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն, վարժարան:	1915	1915			1915		1915		
Սափ Сап Sap	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնշ ք-ից 20 կմ հը հայաքմակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 7 տուն:	1915						1915		
Սափոր Ներքին Сапор Неркин Sapor Nerkin	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում, Արտամուշ ք-ից 28 կմ հս-արլ: 1907 թ. 330 հայ բնակիչ:				+					
Սափոր Վերին Сапор Верин Sapor Verin	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում, Արտամուշ ք-ից 27 կմ հս-արլ:				+					
Մերաստիա (մահանգ) Себастиа Sebastia	Պատմական Փոքր Հայքում, մինչև 1914 թ. ուներ 965.000, որից 280.000-ը՝ հայեր: Նահանգում կար 4761 քաղաք և գյուղ:	1915-1918	1915-1918							
Մերաստիա (քաղաք) Себастиа Sebastia	Մերաստիայի մահ-ում: 20-րդ դ. առաջին կեսին՝ 90.000 բնկ, որից 60.000-ը՝ հայ:	1915	1915	1920	Տեղ-Ձոր	Սով. Հայ.				
Մերկա Сетрка Setrka	Խարքերդի մահ-ում, Արարկի ք-ից 17 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915					1915			
Մելիկան (Մլքան) Селикан Selikan	Բիթլիսի մահ-ում, Գենջ գը-ից 50 կմ հս-արլ: Հայաքմակ. 1914 թ՝ 500 բնկ, վարժարան:	1915					1915		1915	
Մեղ Сег Segh	Բիթլիսի մահ-ում, Մամուտանք գյուղախմբում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայ բնակիչ:	1915			+		1915		1915	
Մեղանք Сеганк Seghank	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 65 տուն՝ հայ, 50 տուն՝ քուրդ: 1915 թ. թուրքերը գ-ի հայերին ոչնչացրին Ջուլբանա ձորում:	1915								
Մեմալ Семал Semal	Բիթլիսի մահ-ի Մուշ ք-ից 21 կմ հը-արմ, Ամուկ լեռից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 հայ բնկ, վարժարան:	1894, 1915					1894, 1915	1894, 1915	1894, 1915	
Մեյդո Сейдо Seydo	Էրզրումի մահ-ի Դիարիմի գավ-ում: Մինչև եղեռնը՝ հայաքմակ:	1915			1915 Աղ. Հայ.					
Մևադրյուր Севардюр Sevaghbyur	Կիլիկիայում, Ջեսաս գը-ի արլ կողմում: 1890-ական թթ.՝ 50 տուն, վարժարան:	1915					1915		1915	
Մևան Севан Sevan	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 28 կմ հս-արլ: 1909 թ.՝ 65 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915							
Մելերեկ (գավառակ) Северек Severek	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի գավ-ում: 1870-ական թթ. հայերը 7250 անձ էին, որոնք 1914 թ. կրկնապատկվել էին: Եղեռնի ժամանակ թուրքերը սպանել են 6235 հոգի:	1915	1915							
Մելերեկ (քաղաք) Северек Severek	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեք-Եղիսիա ճամապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15.000 բնկ, որի կեսից ալվին հայ: Հայերն ունեին երկսեռ վարժարան: 1915 թ. թուրքերը հայերին քչեցին Միջագետքի ամապատները և ոչնչացրին:	1915	1915							

Սեվիդ Севи́д Sevid	Բիբլիսի մահ-ում, Մասունի Խիանք գվոկ-ում, Կեպին լեռան տաղրտում, ս. Մամաս վանքի մոտ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն:	1915		1915		1894	
Սեփնդիկ (Սավնդոկ) Севи́ндик Sevindik	Մեքսատիայի մահ-ում, Շապին Գաբա-հիսար ք-ից 22 կմ հր-արլ, Երզնկայի ճանապարհին: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, վարժարան:	1915	1915			1915	
Սևտիկին Севти́кин Sevikin	Վանի մահ-ի Շատախ գ-ից 9 կմ հս, Սևտիկին գետի աջ ափին: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 50 տուն, վարժարան:	1915	1915			+	
Սևուկենց Севкенц Sevukenc	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվոկ-ում: Հա-յարմակ:	1915- 1918			1915- 1918		1915- 1918
Սեփար Севкар Sevkar	Բիբլիսի մահ-ում, Մոկս գ-ից 20 կմ հս-արմ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 30 տուն:	1895, 1915			1895	+	1895, 1915
Սերկևիկ Серкеви́л Serkevil	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գ-ից 12 կմ հր-արմ: 1909 թ. 644 հայ, 120 թուրք բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915		1895		1895
Սերկևիկ Серкеви́л Serkevil	Խարբերդի մահ-ի Ալմի գվոկ-ում, Եփ-րատ գետի ձախ կողմում:	+		+			
Սերմետ Сермет Sermet	Բիբլիսի մահ-ում, Խիզան գ-ից 4 կմ հր-արմ: Հայարմակ:	1895	1895				
Սերոկ (Լեմեր) Серок Serok	Հայկական լեռնաշխարհում, Արածանի գետի հովտում: 1915 թ. շրջակայքի հայ բնակիչներից շատերը այտուղ մղել են վերջին ինքնապաշտպանական կռիվ-ները:					1915	
Սըմբ Сымб Səmb	Վանի մահ-ի Բերկրի գ-ից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն խառը բնակիչ:	1915			1915	1915	
Սիդյան Сидя́н Sidyan	Բիբլիսի մահանգում:	1895			1895		1915
Սիզ Сиз Siz	Բիբլիսի մահ-ում, Մամուտանք գյուղա-խմբում:	1895			1895		
Սիզակ Сизак Sizak	Բիբլիսի մահ-ի Սդերդի գավ-ում:	1895			1895- 1896		
Սիզանկ Сизанк Sizank	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա-րմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1100 բնակիչ:	1915		1915	ԱՄՆ		
Սիզի ս. Խաչ (Վանք) Сизя св. Хач Sizi s. Khach	Բիբլիսի մահ-ում, Մամուտանք գյուղա-խմբում, Միս գյուղում: 1895 թ. վանքը թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:						
Սիլախար Силахар Silakbar	Բիբլիսի մահ-ում, Մասունի Խարզան գվոկ-ում:	1895			1895		
Սիլվան Сялван Silvan	Մեքսատիայի մահ-ում: Հայարմակ: Կար վարժարան:	1915			1915		1915
Սիխանոկ Сиханоз Sikhanok	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում:	1895				1895	
Սիմ Հաճիգեղ Сям Гачигег Sim Hachigegh	Մեքսատիայի մահ-ի Մարգվանի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 բնկ, 2 դպրոց:	1915	1915				
Սիմոնա գյուղ Симона гюг Simona gyugh	Տրասիբզոնի մահ-ի Տրասիբզոն ք-ից 25 կմ հր-արլ:	+			+		
Սինակ (գետ) Синак Sinak	Դիարբեքի մահ-ում, Չնքուշի մոտ, Տուսեմի ձորում: Մեծ Եղեռնի ժամա-	1915					

	մակ թուրքերի կոտորած և գետը նետած հայերի արյունից ամփաներ շարունակ ջրերը եռում էին կարմիր գույնով:								
Մինամուր Синамур Sinamur	Խարբերդի մահանգում:	1895	1895						
Մինան Синан Sinan	Բիթլիսի մահ-ի Խարզան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն, վարժարան:	1915			1915			1915	
Մինեկ Փյոթիրե (գավառակ) Синек Пётире Sinek Pyotire	Խարբերդի մահ-ի, Խարբերդի գավ-ում:	1915		1915					
Մինջան Синджан Sinjan	Մերատոխայի մահ-ում, Տերիկ ք-ից 25 կմ հս-արլ, Տերիկ - Ջառա ճամապարհին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն:	1915	1915					1915	
Մինֆոր Синфор Sinfor	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Ճապաղջրի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895				
ս. Միոն (վանք) св. Сион s. Sion	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ի մոտ:					1895-1896		1895-1896	1895-1896
Միոմեթ Сирмет Sirmet	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում, Շիրվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ: Թուրքերը 1895 թ. քանդել են գյուղի եկեղեցին:	1895		1915		1915	1895		
Միս Сис Sis	Մերատոխայի մահ-ի Շապին Գարահիսար ք-ից 40 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 200 տուն խառը բնկ՝ հայերի ճնշող մեծամասնությամբ, որոնք ունեին 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915	1915		1895		
Միս (Ջոզան) (գավառակ) Сис Sis	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի հս-արլ մասում: 1890-ական թթ.՝ 60.018 բնկ, որից 28.000-ը՝ հայեր:	1915		1915		1915			
Միս (քաղաք) Сис Sis	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 1915 թ. ուներ 10.000 հայ բնկ: Կար 6 եկեղեցի, դպրոց, վարժարան:	1909		1920					
Միսաձոր Сисаазор Sisadzor	Բիթլիսի մահ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1895, 1915				1895, 1915		1895-1915	
Միսեռա Сисер Sisera	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ:	1915							
Միսերկ Сисерк Siserk	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզան գ-ից 7 կմ արմ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. կեսերին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915				1915		1915	
Միսնա Сисна Sisna	Խարբերդի մահ-ում, Դնշկաձագ գ-ից 10 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 36 տուն հայ և 26 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին դպրոց, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915			
Միսնե Сисне Sisne	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջեթ-թուն գ-ից 32 կմ հեռու: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1915				1915	1915		1915
Միվրի Сиври Sivri	Մերատոխայի մահ-ում, Մերատոխայի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 70 բնակիչ:	1915				1915			
Միր Сир Sir	Պարսկահայաստանում, Ուրմիա ք-ից հյ, Միր լեռան հս կողմում:			I հ. պ.					
Միրեա ս. Աստվածածին (վանք) Сирека св. Аства-цацян Sireka s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում:					1895		1895	
Միրին Сирин Sirin	Դիարբեքլի մահ-ի Բաղու գվեկ-ում, Բաղու ք-ից 25 կմ հր-արմ: Հայաբնակ.	1915				1915		1915	

	19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն՝ 280 քնկ, եկեղեցի:					
Միփան Ներքին Сипан Неркин Sipan Nerkin	Վանի մահ-ի Արծկեի գվեկ-ում, Արծկե ք-ից հս-արլ: 1896 թ. Միփան Վերին գյուղի հետ մենին 78 տուն խառը քնկ: Հայերն մենին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	
Միփան Վերին Сипан Верин Sipan Verin	Վանի մահ-ի Արծկեի գվեկ-ում:	1915			1915	
Սիֆեր Сифтер Sifter	Տրասիզոնի մահ-ի Յոմուրայի գյուղա-խմբում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 26 տուն, եկեղեցի:	1915			1915	
Սկաֆինա Скафина Skafina	Տրասիզոնի մահ-ի Յոմուրայի գյուղա-խմբում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 23 տուն:	1915				1915
Սղամ Сгам Sgham	Դիարքերդի մահ-ում, Բալա ք-ից 5 կմ հս-արմ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 576 քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	1915
Սղարդ Сгард Sghard	Բիթլիսի մահ-ի Խլաթի գվեկ-ում, Նեմ-րոթ լեռան հս-արլ լանջին: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 անձ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915		1915	1915
Սղգա Сгга Sghga	Վանի մահ-ում, Վան ք-ի արլ մասում: 1909 թ.՝ 135 տուն քնակիչ:	1915		1915, 1918 Աղ. Հայ.		1915
Սղերդ (գավառ) Сгггд Sgherd	Բիթլիսի մահ-ում: 1890-ական թթ. մոտ 30.000 հայ քնկ, մայմքան՝ ալյազգի քնկ: Կային աղիի քան 30 եկեղեցի և վանք՝ իրենց վարժարաններով:	1915		1915 Աղ. Հայ.		
Սղերդ (քաղաք) Сгггд Sgherd	Բիթլիսի մահ-ում: 1891 թ.՝ 15.000 խառը քնկ: 1915 թ. 6000 հայ քնակիչ:	1895		1916 Աղ. Հայ.	1895	
Սղճով Сгггг Sghchov	Խարքերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Բերդակ գյուղից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 46 տուն հայ, 32 տուն՝ քաղդ: Հայերն մենին վարժարան: Հայերը գաղթել են ԱՄՆ, Ֆրանսիա, Սովետական Հայաստան:	1915		1915	1915	1915
Սղրջի Сгггж Sghrji	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդի գվեկ-ում, Բաքերդ ք-ից 21 կմ հր-արլ, Բաքերդ-Կարին ճամապարհին: 1914 թ.՝ 45 տուն, մեծամասամբ՝ հայ քնկ: Հայերն մենին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915
Սղումդ Сгггд Sghund	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խարզան գվեկ-ում: 1914 թ. 200 տուն, որից 70-ը՝ հայեր: Գյուղում կար 2 եկեղեցի:	1915	1915			
Սմաղ Смар Smagh	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չարասնջակի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին մոտ 20 տուն քնկ, եկեղեցի:	1915				1915
Սմբատաշենի ս. Աստվածածին (վանք) Смбаташен св. Аствацадин Smbatashen s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Կարճկան գվեկ-ում, Ուրանց գյուղի մոտ: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել են վանքը:				1895	

Սմբոն Смбон Smbon	Վանի մահ-ի Կարճկանի գվոկ-ում: 1895, Հայաքմակ. 1900-ական թթ. 30 տուն, վանք:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915			
Սմերիք Смерик Smerik	Մեքատտիայի մահ-ի Մեքատտիայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաքմակ, վար-ժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Սմիրաձոր Смирадзор Smiradzor	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում: Հա-յաքմակ. 1882 թ.՝ 242 բնակիչ:	1915			1915		1915	
Սյունե Сюне Syune	Կիլիկիայում, Արաբայի մահ-ում, Ջեյ-թումի գվոկ-ում: Հայաքմակ:	1915			1915		1915	
Սյուրմեն (գավառակ) Сюрмене Syurmene	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Տրապիզոն ք-ից արլ: 1915 թ. ուներ 12 հայաքմակ գյուղ, եկեղեցիներ, վար-ժարաններ:	1895, 1915			1895, 1915			
Սյուրմեն (գր) Сюрмене Syuemene	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Տրապիզոն ք-ից 33 կմ արլ: 1873 թ. հայերը 37 տուն էին, ունեին եկեղեցի: Կային մահ աղազներ:	1895, 1915			1895, 1915			
Տնակ Снак Snak	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում: Հայա-քմակ:	1895			1895			
Տնկարիճ Снкарич Snkarich	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 15 կմ եր-արմ: Հայաքմակ, 240 անձ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915			
Տնձնուտ Сндзнут Sndznut	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 120 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915	
Սոգյուլիաբադ Согютлиабад Sogyutliabad	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 16 կմ արմ: Հայաքմակ. 1913 թ.՝ 50 տուն:	+		+	Աղ. Հայ.	1895, 1915		
Սոգյուլի Պրուտ Согютли Прут Sogyutli Prut	Կարսի մարզի Կարս ք-ից 25 կմ ար-արմ: Հայաքմակ. 1913 թ.՝ 432 անձ:	+		+				
Սոգյուլու Согютлу Sogyutlu	Էրզրումի մահ-ում, Խոնա ք-ից 9 կմ հա-արլ: Հայաքմակ. 1885 թ.՝ 15 տուն, եկեղեցի:	+	+					
Սոխգոմ Сохгом Sokhgom	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 5 կմ արլ, Մեղրագետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 120 տուն հայ և 10 տուն քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915		1915	
Սոհանլու Соганлу Soghanlu	Դիարբեքլիի մահ-ի Բաղա ք-ի մոտ: Հա-յաքմակ:	1895, 1915			1895, 1915			
Սոհլանկ Согланк Soghlink	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սա-սումում:	1894			1894	1894	1915	
Սոսրատ Сосрат Sosrat	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 21 կմ հա, Վանա լճից 3 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 30 տուն հայ և 12 տուն աղազի: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Սոսի Соси Sosi	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գավ-ում:	1895, 1915			1895, 1915		1895, 1915	
Սորատեր Соратер Sorater	Վանի մահ-ի Աղրակ գվոկ-ում, Բաշ-կալա ք-ից 35 կմ հա-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն խառը բնակիչ: Հա-յերն ունեին վանք:	1895, 1915		+	Աղ. Հայ.	1895, 1915		1895, 1915
Սորդար Сордар Sordar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 30 կմ հա-արմ, ս. Կարապետ վան-քից եր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն: Հայաքմակ էր, ուներ եկեղեցի:	1915			1915		1915	

Սորի Сори Sori	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Յուրքերն 1895 թ. կողոպտել և ավիրել են եկեղեցին:	1915	1915	1915					
Սորիի ս. Աստվածածին (վանք) Сория сы. Аствацацин Sori s. Astvatsatsin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ի Սորի գյուղում: 1895 թ. կողոպտվել և ավերվել է թուրքերի կողմից:					1895			1915
Սորիկան Сорикан Sorikan	Դիարքերիդի մահ-ի Դիարքերիդի գավ- ում: Հայաքմակ:	1895, 1915				1895, 1915			
Սորտ Сорт Sort	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաքմակ:	1895, 1915		1895, 1915				1895, 1915	
Սոտգուս Соугсу Sougsu	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոն ք-ից հը- սարմ: 20-րդ դ. սկզբներին հայաքմակ էր:	1915			1915				
Սոտղ Соут Sough	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոսի գավ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 350 տուն:	1915	1915						1915
Սպանա Срана Spana	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարա- հիսարի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայա- քմակ էր և ուներ 600 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915			1915
Սպարկերտ (գավառակ) Спаркерт Sparkert	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Մոկս գետի ստորին հոսանքի շրջ-ում: Մինչև եղեռնը ուներ 30 գյուղ՝ 4000 բնկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին:	1915							
Սպեր (գավառակ) Спер Sper	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ.՝ ուներ 130 գյուղ, որից 20-ը՝ հայաքմակ: Գյուղերում կային եկեղեցիներ և դպրոցներ:	1915		1915	1915				
Սպեր (քաղաք) Спер Sper	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում: 19- րդ դ. վերջերին ուներ 900 տուն խառը բնկ, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 340 տուն, որից 50 տունը՝ հայեր:	1915							
Սպերկանց Сперканц Sperkanc	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում, Տաղա- նից ձոր գ-ախմբում: Հայաքմակ. 1909 թ. 16 տուն, եկեղեցի:	1915				1915		1915	
Սպիտակ լեռ Спитак лер Spitak ler	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Տալվո- րիկի մոտ: 1915 թ. թուրքերից հալած- ված հայկական գյուղերի շատ բնա- կիչներ ապաստանել էին Սպիտակ լե- ռամ ձորերում ու կիլիկիայում:						1915		
Սպղանք Спганк Spghank	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 33 կմ հը-սարմ, Տալվորիկից հս- արլ, Մասնո գետի աջ ափին: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		1915	
Սվեդիա (գավառակ) Сведа Svedia	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ալեք- սանդրոսի գավ-ում: Այստեղ մեծ թիվ էին կազմում հայերը:	1915	1915						
Սվեդիա (հնում Սելսիյա) (ք) Сведа Svedia	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոսի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. 1600 հայեր:	1915		1915					
Սվղոն Свгын Svghon	Մերաստիայի մահ-ի Յոնուսի գվեկ- ում, Խնձորի ս. Աստվածածին վանքի ավերակների մոտ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն, եկեղեցի, դպրոց:	1915				1915		1915	
ս. Ստեփանոս (վանք) св. Степанос s. Stepanos	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամում, Տալվորի- կի մոտ, Փուրխ գյուղում:					1915		1915	1915

ս. Ստեփանոս (փանք) св. Степанос s. Stepanos	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գք-ից 5 կմ հր-արմ:			1915	1915	1915- 1918
Մրասու Срасу Srasu	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ- ում: Հայաբնակ:	1895		1895		
Մրբազան Србазан Srbazan	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկուգում, Խորասան գք-ից 28 կմ հս-արլ: Հայա- բնակ. 1907 թ.՝ 394 անձ:			1918- 1920		
Մրում (գավառակ) Сруч Sruch	Հայոց Միջագետքում, Հալեպի՝ այլ քա- ծանմամբ Բիթեջիկի գավ-ում, Եփրատ գետի ձախ կողմում: Այստեղ ապրում էին քաղմաթիվ հայեր:	1915- 1918	1915	1915		
Մրում (գք) Сруч Sruch	Հայոց Միջագետքում, Եդեսիա ք-ից հր- արմ Բիթեջիկի գավ-ում: 19-րդ դ. վեր- ջերին ուներ 250 խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915- 1918		1915, 1915, 1918 1918		
Մրում (դաշտ) Сруч Sruch	Հայոց Միջագետքում, Մրում գք-ի շրջա- կայքում: 1915 թ. թուրքերը տարագրել էին աղվի քան 60.000 հայ մահաւոակ- ների, որոնց բոլորին այստեղ կոտորե- ցին:	1915				
Մուգուրու Сугуру Sugurlu	Մերաստիայի մահ-ում, Յոզղաք գավ-ում, Յոզղաք ք-ից 57 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1275 հայ բնկ: Ուներ վար- ժարան:	1915		1915		
Մուլան Ներքին Сулан Неркин Sulan Nerkin	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում: Հայա- բնակ:	1895		1895		
Մուլան Վերին Сулан Верин Sulan Verin	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում: Հայա- բնակ:	1895		1915		
Մուլանլու Султанлу Sultanlu	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կռի գք-ից 8 կմ հս-արլ: 1909 թ. ուներ 150 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վար- ժարան, եկեղեցի:	1915		1915	1915	
Մուլխ Судух Sulukh	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 12 կմ հս- արլ, Մուշ-Նուսա ճանապարհին: Հայա- բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 160 տուն: Այստեղ 1907 թ. մայիսի 27-ին գոռվեց հայ քաջարի մարտիկ՝ Գևորգ Չալուշը:	+			+	
Մուշեհիր (գավառակ) Сусегир Sushehir	Մերաստիայի մահ-ում, Շապին Գարա- հիսարի գավ-ում: Բնակիչները մեծա- մասամբ հայեր:	1915	1915	1915		
Մուսանց Суранц Susanc	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն: Ունեին եկեղեցի, ռատմարան:	1915		1915 1915	1915	
Մսրբ Сурб Surb	Վանի մահ-ի Կարնեկան գվեկ-ում, Բա- ղեշ ք-ից 35 կմ հս-արլ, Վանա լճի հր- արմ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 63 տուն:	1895, 1915	1895, 1915	1895, 1915	1895, 1915	
Մսրբ Գրիգոր Сурб Григор Surb Grigor	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից 17 կմ հր-արլ ս. Գրիգոր Լուսավորիչ վանքից հր-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 37 տուն:	1915		1915	1915	
Մսրբ Թաթոս Сурб Татос Surb Tatos	Վանի մահ-ի Բերկրիի գվեկ-ում: Հայ- աբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915		1915	1915	

Մուրթ Թորոս Сурб Тороc Surb Toros	Էրզրումի մահ-ի Բաբերդ ք-ից 20 կմ արմ, ճորտի գետի ձախ կողմում: 1914 թ.՝ 100 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, 2 եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915			
Մուրթ Խաչ Сурб Хач Surb Khach	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Մա-մրտանը գ-ախմբում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, վանք:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915		1895, 1915	
Մուրթ Կարապետ Сурб Карапет Surb Karapet	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի ս. Կարապետ վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1880 թ.՝ 1200 բնակիչ:	1915			1915		1915	
Մուրթ Կիրակի Сурб Киракос Surb Kiraki	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. 30 տուն՝ հայաբնակ:	1915- 1918			1915, 1918		1915, 1918	
Մուրթ Հակոբ (լեռ) Сурб Акко Surb Hakob	Կիլիկիայում, Հաճն գ-ի դիմաց: 1915 թ. այստեղից է սկսվել թուրքերի կոխվը հայերը հեռ:					1915		
Մուրթ Նշան Сурб Ншан Surb Nshan	Էրզրումի մահ-ի Կամախի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, վարժարան:	1915			1915		1915	
Մուրթ Վարդան Сурб Вардан Surb Vardan	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 18 կմ հր-արմ, Հայոց ձոր գվեկ-ում, լճափին, ս. Վարդան լեռան մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 305 բնկ, վարժարան:	1915	1915		1895	1915	1895	
Մուրթ Օհան Сурб Оган Surb Ohan	Խարբերդի մահ-ում, Մեծկերտ գ-ից 22 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայ, 20 տուն քուրդ:	1915	1915	1915				
Մուրին Сурин Surin	Հայոց Միջագետքում, Եղիսիայի գավ-ում: Հայաբնակ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915			
Մուրմալու (Մուրթ Մարի) (գավառ) Сурмалу Surmalu	Երևանի մահ-ի հր-արմ կողմում: 1912 թ. ուներ 99.000 խառը բնկ, մեծամասամբ հայեր: Թուրքերի հալածանքների սրատճառով հայերը բռնագաղթվել են:			1914, 1920	1915			
Մուրմալու (Մուրթ Մարի) (ք)	Երևանի մահ-ում: 1906 թ. 600 խառը բնակիչ:			+				
Մուրսուրի Сурсури Sursuri	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 6 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 190 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	1915	1915	
Մուրսուրի ս. Գեորգ (վանք) Сурсури св. Гевоpк Sursuri s. Gevork	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդի գավ-ի Մուրսուր գյուղում:	1895			1895		1895	1895
Մրանչեղագործ ս. Նշան Суканчелаторц св. Ншан Skanchlagorc s. Nshan	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Արծեկի գվեկ-ում, Արծեկ ք-ից եւ:						1895	1915
Վագդի Вагыф Vagəf	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան լանջերին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 128 տուն, ուսումնարան, եկեղեցի:	+					+	
Վազան (Վժան) Вазан Vazan	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրումի գավ-ում, Մամախարան գ-ից 23 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1914 թ. 490 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	+						
Վազեր Взер Vazer	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա-բնակ:	1895		1895				
Վախտիկանս Вахтиканс Vakhtikans	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թուր-թում աղանից եւ-արմ: 20-րդ դ. առաջին կեսին՝ 80 տուն հայ, 75 տուն աղազիներ:	1915			1915			

Վախրով Вахров Vakhrov	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախ գ-ից 10 կմ հս-արլ, Տիգրիս գետի ա-փին: 1850-ական թթ. հայաբնակ էր և ուներ 32 տուն՝ 209 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1916		1895, 1915	
Վահանցիք Ваганцик Vahancik	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոնի գավ-ում, Համշենի գյուղ-ում:	1915	1915			
Վահկա (Ֆեքե) (գավառակ) Вагка Vahka	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 66 բնակավայր, որ-տեղ ապրում էին 21.000 բնակիչ:	1915	1915			
Վաղշեն Вагшен Vaghshen	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում, Ալմի գյուղ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 55 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վար-ժարան, եկեղեցի:	1895, 1915	1895, 1915		1895, 1915	
Վան (մահանգ) Ван Van	Արևմտյան Հայաստանում, Վանա լճի շրջ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ ալե-լի քան 500 գուտ հայաբնակ և հարյու-րավոր խառը բնակչությանը գյուղեր, 33 վանք և 750 եկեղեցի:	1895, 1915	+		+	
Վան (քաղաք) Ван Van	Վանի մահ-ում, Վանա լճի արլ կողմում: Մինչև եղեմը ուներ շուրջ 50.000 բնկ, որի կեսը հայեր էին:	1895, 1915			1915	
Վանիկ Ваник Vanik	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 20 կմ հը-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ. ուներ 60 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915		
Վանիկ Ваник Vanik	Վանի մահ-ում, Կարճկան գյուղ-ում, Վա-նա լճի հը ափից 6 կմ արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 37 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915	
Վանիկ Ваник Vanik	Վանի մահ-ում, նրա արլ տաճարի մոտ: Մյուս Վանիկ գյուղից հը-արլ: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915			1915	
Վանք Банк Vank	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդի գավ-ի Արարկի ք-ից 15 կմ հը-արլ, Եփրատ գետի ձախ կողմում: 1885 թ. ուներ 180 տուն հայ և մի քանի տուն թուրք: Հա-յերն ունեին վարժարան:	1915		1915	1915	
Վանք Банк Vank	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 30 կմ հը, Մուլք լճից հը-արմ: 1913 թ. ուներ 150 հայ բնակիչ:	1915		1915	1915	
Վառենց (Վարեն) Варенц Varenc	Վանի մահ-ի Գավաշի գյուղ-ում, Վանա լճի հը ափամերձ շրջ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 150 բնկ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915		1915	
Վասիլիսենց ժայր Василискенц жайр Vasilicenc gayr	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Ջեյթում գ-ի մոտ: 1895 թ. թուրք հրոսակա-խմբերը հասել էին մինչև այստեղ:					
Վասիտ Васит Vasit	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1915- 1916		1915- 1916	1915- 1916	
Վասկավան Васкаван Vaskavan	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Դնշկաժագի գյուղ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915		1915	1915	1915
Վասկերտ Васкерт Vaskert	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի Բերքի գ-ից 13 կմ արմ: 1914-1915 թթ. ուներ 60 տուն հայ, 25 տուն՝ աղազի բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915	1915	
Վարագավանք Варагаванк Varagavank	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ արլ. Վարագ լեռան արմ լանջին:			1915	1915	1915

Վարազ Baraz Varaz	Սեբաստիայի նահ-ում, Թուկատ ք-ից 10 կմ հս: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915	1915		1915		
Վարարշ Bararsh Vararsh	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում: Հայաքնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1150 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	1915		1915		
Վարդաթիլ Bardatil Vardatil	Խարքերդի նահ-ում, Խարքերդ ք-ից 10 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	1915		1915		
Վարդան Bardan Vardan	Պարսկահայաստանում, Դիլման ք-ից 8 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն բնկ: 1915 թ. այստեղ կանգ է առել գորավար Անդրանիկը իր քաջերով:								1915		
Վարդանա Bardana Vardana	Խարքերդի նահ-ում, Մալաթիայի գավ-ում, Հասան Մաուր գվեկ-ում, Աղիյաման ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն խառը բնակիչ:	1915				1915	1915		1915		
Վարդանենք Bardanenk Vardanenk	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ի Ջեթուն գք-ից հր, Արեզին գյուղի մոտ:	1915				1915			1915		
Վարդենիկ Ներքին Bardeniک Nerkin Vardenik Nerkin	Խարքերդի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկաձագ գք-ից 15 կմ հր-արդ, Եփրատ գետից ձախ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1895, 1895, 1915 1915									
Վարդենիկ Վերին Bardeniک Verin Vardenik Verin	Խարքերդի նահ-ի Ալն գք-ից 5 կմ հր, Եփրատ գետի ձախարհմյակում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տուն խառը բնակիչ:	I հ. պ.							+		
Վարդենիս Bardenis Vardenis	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 35 կմ հր-արդ, Մեղրագետի աջ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի: Այստեղ 1915 թ. գորավար Անդրանիկը անհավասար կռիվներ է մղել թուրքերի դեմ:	I հ. պ.							1915		
Վարդենիս Bardenis Vardenis	Կարսի մարզի Ադանայի օկրուգում: Հայաքնակ:				1915, 1918						
Վարդխաչ Bardkhach Vardkhach	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 26 հր-արդ, Գոմշամուտ լեռան հս-լանջին, Վարդխաչ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 168 հայ և գրեթե մույնքամ քուրդ բնակիչ:	1915									
Վարդո (գավառակ) Bardo Vardo	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ գավ-ի հս-արմ կողմում: 1891 թ. ուներ 17.000 բնկ, որից 8000-ը՝ հայ:	1915			1915						
Վարզահան (Վարձախան) Barzagan Varzahan	Էրզրումի նահ-ի Բարքերդի գվեկ-ում, Բարքերդ ք-ից 13 կմ հս-արմ, Բարքերդ Գյումուշխանն ճանապարհից աջ: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 700 բնկ, 3 եկեղեցի, վարժարան:	1915							1915		
Վարիզոնց Barrizont Varizonc	Էրզրումի նահ-ում, Մպեթի գվեկ-ի Մպեթ գք-ից հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 16 տուն՝ հայ, 13 տուն՝ այլազգիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	1915				
Վարուկ Bakuk Vakuk	Խարքերդի նահ-ի Կարկառի գվեկ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						1915		

Վեզիրքյոփյու (ավան) Везиркёпру Vezitkyoprlyu	Մերաստոհայի մահ-ի Ամասիայի գավ-ում, Մարզվան ք-ից 27 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 4880 խառը բնկ: Հայերն ու-նեին եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915			1895			
Վերանա Верана Verana	Տրասպիգոնի մահ-ի Մաչկայի գվեկ-ում, Յոմուրայի գ-ախմբում, բարձրադիր վայ-րում: Հայաբնակ. 1870-ական թթ.՝ 84 տուն, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915			1895, 1915			
Վերդասուտի Вердасути Verdasuti	Դիարքերքի մահ-ի Դիարքերքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1915			1915 1915			
Վեց գյուղ (ազարակ) Вец гюг Vec gyugh	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում, Ալնի գվեկ-ում, Ալն գ-ի մոտ:	1915			+			
Վերին գավառ Верин Verin	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սառու-նում: 1915 թ. տներ 13 տուն, որից 9-ը՝ հայաբնակ:	1915						
Վերին գյուղ Веерин гюг Verin gyugh	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորթում ավանից 35 կմ արմ: 1912 թ. 350 տներ խառը բնակիչ:	1915			1915			
Վերին գյուղ Верин гюг Verin gyugh	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ.՝ 50 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915			1915			
Վերին քաղ Верин таг Verin tagh	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 350 տուն:	1915	1915					
Վիզին Визин Vizin	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 12 կմ հր-արդ, ճանապարհների խաչադուռ: 1909 թ.՝ 1045 խառը բնակիչ:		+	+	Աղ. Հայ.			
Տալաշ Талаш Talash	Մերաստոհայի մահ-ի Շապին Գարա-հիսար գավ-ում, Կոթու գվեկ-ում:	1895- 1915			1895, 1895, 1915 1915		1895, 1915	
Տալվորիկ Талворик Talvorik	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Մուշ ք-ից 35 կմ հր-արմ, Ֆոֆաքար լեռան արմ տաղբուռում, Տալվորիկի ձորից արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն, վարժարան: 20-դ դ. սկզբներին այստեղ կռվել է Գևորգ Չալուշը:	1915	1915			+	1915	1915
Տալվորիկ (գյուղախումբ) Талворик Talvorik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա-սունում, Սասնո գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 15-ից ավելի հա-յաբնակ գյուղեր՝ 1600 բնկ: 1893 թ. տե-ղաբնակ հայերը 3 ամիս շարունակ դի-մադրեցին թշնամուն և հաղթեցին:	1915				1893, 1895	1915	1915
Տաղմարնիկ Тагмарник Taghmarnik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: 1882 թ.՝ 248 հայ բնակիչ:	1915			1915		1915	
Տաչրակ Тачрак Tachrak	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից 6 կմ հր: 1915 թ. մախոթ-յակին ուներ 100 տուն, մեծամասամբ հայ բնկ, որոնք ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915					1915	
Տամլաչեկ Тамлачык Tamlachək	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան մոտ, քա-ճուքի վրա: Հայաբնակ: Ունեին եկե-ղեցի, վարժարան: Մինչև 1939 թ. այս-տեղ դեռևս ապրում էին հայեր, որոնք հեռագալում գաղթեցին:	1915		1918- 1920			1915	
Տայք (աշխարհ) Тайк Tayk	Մեծ Հայքի հս-արմ կողմում, Ղոբուխ գետի միջին հոսանքի շրջ-ում: 1877-1878 թթ. պատերազմից հետո, Տայքի մի մասը մտցվեց Կարսի մարզի Օլթիի օկրուգի մեջ, որտեղ մույմսեա եղան	1918- 1920		1918- 1920				

	շատ կոտորածներ, ոմանք գաղթեցին Անդրկովկաս:								
Տանապուրու գեղ Танапуру ger Tanapuru gegh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 19-րդ դ. կեսերին՝ 135 հայ բնակիչ:	1915			1915			1915	
Տանձ Тандз Tandz	Բիթլիսի մահ-ում Սասունի խուլի գվոկ-ում:	1895			1895			I h. պ.	
Տանձիկ Тандзик Tandzik	Երևանի մահ-ի Սուրմաղու գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 65 տուն:			1895, 1915	1895 և 1915				
Տանձիկ Тандзик Tandzik	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կանախ գ-ից 22 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 170 հայ և քուրդ բնակիչ:	1895, 1915							
Տանձիկ Մեծ Тандзик Мец Tandzik Mec	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կանախ գ-ից 50 կմ արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.	I h. պ.						
Տանձիս Тандзис Tandzis	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ և 70 շունչ քուրդ:	1895			1895				
Տանձուտ Тандзуте Tandzut	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, ս. Խաչ լեռներից հր-արդ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 1141 բնկ, եկեղեցի:	I h. պ.							
Տանձելան Тасделан Tasdelan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895			1895	
Տավուտենկ Тавутенк Tavutenk	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվոկ-ի, Ամարո- նի գյուղախմբում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 70 տուն:	1915			1915- 1918			1915	
Տատիկ (գավառակ) Татик Tatik	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնիք ք-ից հր-արդ: 1915 թ. հայերն այստեղ 4000 անձ էին:	1915			1915	1915		1915	
Տատրագոմ Татром Tatragom	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք- ից 14 կմ հր-արմ: 1914 թ. ուներ 165 հայ բնակիչ:	1915			1915	1915		1915	
Տարսոն (քաղաք) Тарсон Tarson	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին սպառնում էին 4000 հայեր, որոնք ունեին դպրոցներ և եկեղեցիներ:	1909, 1915- 1918			+			1909	
Տարի Тар Тар	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Նարեկ գ- ից 15 կմ արմ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ էր, ուներ եկեղեցի:	1915			1915			1915	
Տարավանք Тараванк Tapavank	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթ ք-ից 20 կմ արմ, Նազիկ լճից հր: 20-րդ դ. սկզբնե- րին ուներ 893 հայ բնակիչ:	1895, 1915			+	Ար. Հայ.	1915	1895, 1915	
Տարիկ Тарик Tapik	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Շառուխ գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 244 հայ բնկ: 1904- 1908 թթ. այստեղ էր տեղակայված Սա- սունի 5 զորամիավորումներից մեկը:	1915			1915			1915	
Տեգո Тего Tego	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի խուլի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1895, 1915			1895, 1915			1895, 1915	
Տելտաֆ Телтаф Teltaf	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի խուլի գվոկ-ում:	1895						1915	
Տենդիլ Тендил Tendil	Սեբաստիայի մահ-ում, Թոմուսի գվոկ-ում, Կամարակ սոխանից 15 կմ հս-արդ: Կար եկեղեցի:	1915			1915			1915	
Տենեքմատեն Тенекматен Tenekmaten	Սեբաստիայի մահ-ի Ցոզդաթի գավ-ում: 1915 թ.՝ 440 տուն հայ բնկ, վար- ժարան, եկեղեցի:	1915	1915						

Տեչմեն Течмен Temchen	Դիարքերի մահ-ում, Դիարքերի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1895, 1915				1895, 1915		
Տեվերլու Теверлу Teverlu	Դիարքերի-ի մահ-ում, Մարզին ք-ի մոտ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915			1915			
Տեփիկ (գավառակ) Теврик Tevrik	Մեքատիայի մահ-ի արվ մասում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 46.100 բնկ, որից 20.000-ը՝ հայեր:	1915			1915		1915	
Տեփիկ (քաղաք) Теврик Tevrik	Մեքատիայի մահ-ի Տեփիկի գվոկ-ում, Տեփիկ գետի ափին: 1915 թ. ուներ 12.000 բնկ, որից 4000-ը՝ հայ: Հայերն ունեին 2 վարժարան, 3 եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915			1915			
Տերբես Тербесе Terbese	Բիբլիսի մահ-ում, Սառամի Խարզան գվոկ-ում, Նահիրան գ-ախմբում:	1915			1915			
Տերզանդո Терзандо Terzando	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 32 կմ եր: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 150 տուն հայ:	1915			1915		1915	
Տերկեվանք Теркеванк Terkevank	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 4 կմ եր-արվ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն:	1915	1915					
Տըն Тын Тәп	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895					1895	
Տիլիմիլի (Դիլիմիլի) Тилимилі Tilimili	Դիարքերի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 36 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	1915		1915		
Տինեկ Тинек Tinek	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Ջոլի գ-ից 16 կմ հս-արվ, Բյուրակն գետից ձախ: 1914 թ. ուներ 400 հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915		1915 ԱՄՆ			1915	
Տիրավան Тираван Tiravan	Խարքերի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածաղ գ-ից հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 400 անձ հայ և 180 տուն քուրդ:	1915					I հ. պ.	
Տիրեբոլի (գավառակ) Тиреболл Тирболи	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից արմ: Մինչև եղեռնը ուներ խառը բնակիչ:	1915						
Տլաշեն (Տրաշեն) Тялашен Tlashen	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ. ուներ 95 տուն բնկ, վարժարան:	1915		+		1915		
				Արվ. Հայ.				
Տյոմրեկ Тюмрек Tyomrek	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ադամայի գավ-ում:	1909					1909	
Տյուրուշկի (վանք) Тюрушка Tyurushki	Բիբլիսի մահ-ի Մամուտանք գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը վանքը դարձրել էին մզկիթ:					1895		
Տնկենեկ Тнкенек Tnkenk	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից ոչ հեռու: Ուներ խառը բնակիչ:	1915				1915	1915	
Տշող (Տաշղո) Тшог Tshogh	Վանի մահ-ում, Նարեկա վանքից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն: Հայ հայրուկները մասնակցել են Վանի ինքնապաշտպանությանը:	1915				1915		
Տոպ Топ Top	Վանի մահ-ի Կարեկատի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 8 տուն բնկ: 1895 թ. կոտորածի ժամանակ թուրքերը ավերել են գյուղի եկեղեցին:	1895			1895		1895	

Տոսու Tocy Tosu	Բիբրիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում, Ըրիմից ս. Սկալառակ վանքի մոտ: Հայաքմակ. 1880-ական թթ.՝ 18 տոմ, 2 եկեղեցի:	1915				1907	1915	1915
Տորոխան Торохан Törökhan	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կերտի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տոմ հայ, 50 տոմ՝ աղազգի:	1915	1915					
Տոփ Топ Top	Բիբրիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 16 կմ արլ, Ագնվացձոր գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տոմ:	1915					1895	
Տվանց Тванц Tvants	Բիբրիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա-յաքմակ:	1895		1895			1915	
Տրապիզոն (մահաւանգ) Трапизон Trapizon	Սև ծովի հր ափերին: 1912 թ. մինը 100.000 հայ քնկ: Մեծ եղեռնից փրկվե-ցին միայն 15.000 հայեր:	1915						
Տրապիզոն (քաղաք) Трапизон Trapizon	Տրապիզոնի մահ-ում: Սև ծովի հր. ափին: Զաղաքում մեծ թիվ էին կազմում հայերը, որոնք 1915 թ. մալաթիին 15.000 անձ էին և մնեին 3 վարժարան, 3 եկեղեցի:	I հ. պ.						
Տրդատենկ Трдатенк Trdatenk	Կղիկիսայում, Արամայի մահ-Ո, Ջեյ-թումի գվոկ-ում, Կասաբն քերդից 20 կմ հր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ հայ քմակից:	1909					1909	
Տրիպոլի (քաղաք) Триполи Tripoli	Տրապիզոնի մահ-ում, Սև ծովի հր ափին: 1915 թ. մինը 10.000 խառը քնկ, որի 1500-ը՝ հայ: Հայերն ունեին դպրոց, եկե-ղեցի:	1915		1915				
Տրմերտ Трмерт Tremert	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 27 կմ արլ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 120 տոմ վարժարան:	1915		I հ. պ.			I հ. պ.	
Տուկնուկ Тукнук Tuknuk	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտ ք-ից 16 կմ հս, Արածանի գետի ափին: Ունեին եկեղեցի:	1915		1915				
Տուման Туман Tuman	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 6 կմ հր-արլ, Ջեռնակ լեռան հս ստորոտում, Կռի գց տանող ճամապարհին: Հայա-քմակ. 20-րդ դ. սկզբներին 90 տոմ, դպրոց, եկեղեցի:	1915					1915	
Տուտան (անդամո) Тутан Tutan	Դիարբեքրի մահ-ի Ջերմիկ և Չնքուշ գը-երից 5 կմ հեռու, Եփրատ գետից ձախ: 1915-1916 թթ. թուրքերն այստեղ հայերին ողջ-ողջ մեռում էին ձորը:	1915- 1916						
Շանյաղ Цаняг Tsanyagh	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-նիկում: 19-րդ դ. վերջերին իսլաքմակ էր:	I հ. պ.		I հ. պ.				1915
Շրոնք Цронк Cronk	Բիբրիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 15 կմ հս-արլ, Հացիկ գյուղի մոտ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին ունե 3000 քնկ, 2 եկեղեցի, կրթարան:	1915		1915			1915	
Ուզուց Узуч Uzuc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կարճկան գվոկ-ում:	1895		1895		1915		
Ուլուբեյ ցրան Улубей грян Ulubey ghran	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվոկ-ում:	1915		1915		1894	1915	
Ուխտաձոր (Իզդաձոր) Ухтадзор Ukhtadzor	Էրզրումի մահ-ի Կաթին ք-ից 20 կմ հս-արմ: 1878 թ. 347 անձ, որից 292-ը՝ հայ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տոմ հայ, 60	1915			1915			

	տում՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան և ռիստատեղի:								
Ունիա (քաղաք) Уния Unia	Տրապիզոնի մահամզում (տե՛ս Յունիա):								
Ուռ Ур Ur	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից հս: Գյու- ղը խիստ տուժել է հայկական կոտո- րածների ժամանակ:	1914- 1915							
Ուրեկ Урек Urek	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 18 կմ հր-արդ: 1873 թ.՝ 10 տուն հայ, 50 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վանք:	1895, 1915							
Ուրեկ Урек Urek	Խարքերդի մահ-ում, Այն գ-ից հր-արդ, Եփրատ գետի ձախ կողմում, Վազկա- վան գյուղի մոտ: 1879 թ. ուներ 12 տուն հայ բնակիչ:	1915					1915		
Ուրի Ури Uri	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կառնախ գ-ից 10 կմ արմ: 1909 թ. ուներ 26 տուն՝ հայ, 5 տուն ալյազգի: Հայերն ունեին վարժարան, 2 վանք:	1915	1915						
Ուրուղ Уруг Urugh	Էրզրումի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Արա- ծամի գետի ափին, Կարմիր վանքի մոտ: 1901 թ. ուներ 300 տուն հայ բնկ: Գյու- ղում կար վանք:	1915	1915						
Ուսնուս Уснус Usnus	Բիթլիսի մահ-ում, Ազնվացճոր գվեկ- ում: 1880-ական թթ. 23 տուն հայ և քուրդ բնակիչ:	1896				1896			
Ուրանես ս. Աստվածածին (վանք) Уранес св. Аствацацин Uranes s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Կարճկան գվեկ-ում, Ու- րանց գյուղի մոտ:	1895				1895	1895		
Ուրանիս Уранис Uranis	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Օծ- մաճորի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1878 թ.՝ 60 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				1915		
Ուրանց (Օրանց) Уранц Uranc	Վանի մահ-ի Կարճկանի գվեկ-ում, Մոկս գ-ից 35 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 110 տուն: Ուներ վանք: Հայտնի էր իր հայրուկներով:	1895				1895	1895, 1915		
Փալանգա Паланга Palanga	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից հր-արդ, Արևմտյան Եփրատ գետից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 50 տուն հայ, վանք, եկեղեցի:	1915					1915	1915	
Փական Пакан Pakan	Վանի մահ-ի Ջուլամերկ գ-ից հս: 19-րդ վերջերին՝ 80 տուն հայ բնկ: Նդել է գրչության կենտրոն:	I հ. պ.					I հ. պ.		
Փաշա Մեզրի Паша Мезре Pasha Mezre	Խարքերդի մահ-ի Չմշկածազ գ-ում, Արածամի գետի աջ ափին: 1915 թ.՝ 10 տուն, կեսը հայ:	1915	1915						
Փառկա Մեծ Парка Мец Parka Mec	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Խիանք գվեկ-ում: 1894 թ. ուներ 400 տուն հայ, դպրոց:	1894, 1915	1915			1894			
Փարխանդ Парханд Parkhand	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 4 կմ հր: 1909 թ. ուներ 331 հայ բնակիչ:	1895	1915			1895			
Փերվանե Перванд Pervane	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 33 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 1870-ական թթ.՝ 35 տուն:	1895				1895			
Փիշավկանք Пишаванк Pishavkank	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում:	1895				1895			

Փիկանց Пткандц Pikanc	Վանի մահ-ի Կարճկան գվեկ-ում, Վանա լճի ափից 4 կմ հը, Աղթամարի վանքից 35 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1895		1895				
Փիրբադալան Пирбадалан Pirbadalan	Վանի մահ-ի Շատախ գ-ից 23 կմ հը-արլ: 1909 թ.՝ 70 տուն հայ և քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1896						
Փիրկարիբ Пиркариб Pirkarib	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 28 կմ հս, Վանա լճից 6 կմ հեռու: Մինչև եղեռնը ուներ 24 հայ բնկ: Կար դպրոց, եկեղեցի:	1915-1916					1915-1916	
Փխիկուր Пхикур Pkhikur	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում, Արտամուզ գ-ից 30 կմ հս-արլ: 1909 թ. ուներ 100 հայ բնակիչ:	1918		+			1915	
Փշավանք Пшаванк Pshavank	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Ուտան գ-ից 14 կմ արմ, Նարեկա վանքի մոտ, Փշավանք գետակի ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1918						
Փսանք Псанк Psank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Փսանք գվեկ-ում, Մարաթուկ լեռից արմ: 1913 թ. ուներ 10 տուն բնկ և եկեղեցի:						1895	
Փրխուս Прхус Prkhus	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթ գ-ից 12 կմ հս-արմ, Նազիկ լճից հը: Հայաբնակ. 1914 թ. մախօրեին ուներ 140 տուն, եկեղեցի:	1915-1918			1915-1918		1915-1918	
Փրկչի թաղ Пркчи таг Prkchi tagh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 24 կմ հս-արլ, ս. Պարոս-Պետրոս վանքի մոտ:			+				
Քաբուսիե Кабусие Kabusie	Կիլիկիայում, Մուսա լեռան հը ստոր-տում, Ամսիաթ ք-ից 25 կմ արմ: Եղեռնից առաջ հայաբնակ էր և ուներ 250 տուն բնկ, դպրոց, եկեղեցի:			1915			1915	
Քաղիկ Кажик Kaghkik	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս գ-ից 13 կմ հը-արլ, Դանիել գետի վտակի ափին: 1909 թ.՝ 110 տուն հայ, 15 տուն քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915				
Քան (կեռ) Кан Kan	Բիթլիսի մահ-ի Սասունի գավ-ում, Միմ լեռներում: 1915 թ. այստեղ ապաստանել էին քուրդերից հազածված 20.000 հայեր:							
Քարադաշտ (Մանակերտ) Карадашт Karadasht	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Ուտան գ-ից 4 կմ արմ: 1909 թ. հայաբնակ էր: Ուներ 15 տուն և եկեղեցի:	1915						
Քարաթուշ Картуш Karatush	Խարքերդի մահ-ում, Մեծկերտ գ-ից 28 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 72 տուն խառը բնկ և եկեղեցի:	1915					1920	
Քարաղաճ Карагач Karaghach	Կիլիկիայում, Ջեթուն գ-ից 16 կմ հը-արմ, Ավագկալ գյուղի մոտ: 1912 թ.՝ 43 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Քարասար Карасар Karasar	Խարքերդի մահ-ում, Չմշկածաղ գ-ից 15 կմ հը-արմ: 1915 թ. ուներ 34 տուն հայ, 33 տուն այլազգի բնակիչ:	1915		+	ԱՄՆ			
Քարավանց Караванц Karavanc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Վանա լճի ափից 7 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տուն հայ:	1915		+	Ար. Հայ.		1895	
Քարավերակ Караверак Karaverak	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերդ ք-ից 8 կմ հս-արլ, Քարավերակի ս. Նշան վանքից	1895, 1914-						

	3 կմ հս: Հայաքնակ. 1914 թ.՝ 2500 բնկ, 1915 մատուռ, եկեղեցի:								
Քարաքիթ Караки́т Karakit	Երևանի մահ-ի Ստրմալուի գավ-ում, Մասիս լեռան ստորոտում: Հայաքնակ. 1906 թ. ուներ 2400 բնկ, վարժարան:	1920	1920						1920
Քարբույս Карбу́йс Karbuys	Էրզրումի մահ-ում, Զոլի գ-ից 20 կմ հր-արմ, Բերքի գետից ձախ: Հայաքնակ. 1912 թ. ուներ 530 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1914-1915							
Քարքնկոց (Գառքնկոց) Кары́нкоц Karənkoc	Էրզրումի մահ-ի Թորթումի գվեկ-ում, Թորթում սվանից 12 կմ արմ: Հայաքնակ. 1912 թ.՝ 60 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			1915			
Քարթոշքոր (վայր) Картошкoр Kartoshkor	Կիլիկիայում, Ջեյթունի վանքից հս-արմ, որի պաշտպանական կետերից էր:						1895, 1915		
Քարհատ Кара́т Karhat	Սեբաստիայի մահ-ի Զոչկիրի (Ջառա) գվեկ-ում: Հայաքնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 328 տուն: Ուներ թարգմանչաց վարժարան:	1915	1915	1915					
Քարքար Карка́р Karhat	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Հրեշ-կերտ գյուղից ոչ հեռու: 1915 թ. թուրքերն այստեղ ողջ-ողջ այրել են հարյուր հազարավոր հայերի:	1915							
Քարվանսարա Карванса́ра Karvansara	Սեբաստիայի մահ-ում, Թուկատ ք-ից 35 կմ հր: Հայաքնակ. 1915 թ.՝ 300 տուն: Ունեին եկեղեցի:	1895, 1915	1915						
Քաֆերզո Кафе́рзо Kaferzo	Դիարբեքիրի մահ-ում, Բշերիկի գվեկ-ում:	1895				1895		1895	
Քդակ Кда́к Kdak	Վանի մահ-ում, Հայոց ձոր գվեկ-ում: 1895 թ. թուրքերը կոտորել են գյուղի եկեղեցին:					1895			
Քեզլերեն Кезле́рен Kezleren	Կիլիկիայում, Ադանա մահ-ի, Իսլամնի գվեկ-ում: Հայաքնակ. 1910 թ.՝ 50 տուն:	1909						1909	
Քեթեր Кете́р Keter	Էրզրումի մահ-ում, Կարաքիլիսս գ-ից 10 կմ արլ, Մամկասար գետից աջ:	1915							
Քեղեֆլի Келефа́н Keleflı	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն:	1909						1909	1909
Քեհրիզ Кегри́з Kehrız	Սեբաստիայի մահ-ում, Տեփիկի գվեկ-ում, Ահմ գ-ից 17 կմ հս-արմ, Արակա գյուղից 3 կմ հեռու: Մոտակա լեռան վրա տեղի է ունեցել կոիվ Ամդրամիկի կամավորական ջոկատի և թուրքական զինված ուժերի դեմ:						+		
Քեշար Кеша́р Keshar	Կարսի մարզի Ադամայի օկրուգում:			1915					
Քեչեյուրդ Кече́йурд Kecheyurd	Սեբաստիայի մահ-ի Զոչկիրի (Ջառա) գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաքնակ էր և ուներ 300 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915					
Քեչին խան Кечин ха́н Kechin khan	Դիարբեքիրի մահ-ի Արդամամուրենի գավ-ում, Ծովք լճի մոտ: 1915 թ. այստեղ կոտորել են հազարավոր հայերի:	1915							
Քեչմեզ Кечме́з Kechmez	Կիլիկիայում, Ջերերերեքերի գավ-ում: Հայաքնակ. 1910 թ.՝ 40 տուն :	1915-1916				1915-1916			1915-1916
Քեպլու Кеплу́ Keplu	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում:	1895		1895					

Ջեսապ (գյուղական)	Կիլիկիայում, Հալեսի մահ-ի Անտիոք գվեկ-ում: 1913 թ. ունեւ 13.450, մեծա-մասամբ հայ բնկ, 3 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով:	1915	1915			1909			
Ջեսապ (գր)	Կիլիկիայում, Անտիոքի գվեկ-ում, Միջ-երկրական ծովից 10 կմ արդ: 1909 թ. ունեւ 700 տուն հայ, 3 վարժարան, 8 եկեղեցի, դպրոց:	1909, 1915				1909	1909	1909	1909
Ջեսրիկ	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 3 կմ եր: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ էր, ունեւ 401 տուն բնկ, վարժարան, եկե-ղեցիներ:	1895, 1915							
Ջերիկ	Դիարբաքրի մահ-ում, Բշերիկի գվեկ-ում, Խարզան գետի ափին: 19-րդ դ. վերջերին ունեւ 60 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915				1915	
Ջերծ	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Ռառամ գ-ից 7 կմ արդ, Արառա լեռան հս լան-ջին: 1909 թ. ունեւ 95 տուն հայ, 8 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի, որը բուլղերը 1895 թ. կոտորակ էին:	1895				1895	1895, 1915		
Ջերկլ	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հայոց ձոր գ-ախմբում, Արճակ լճից 27 կմ արդ:	1895				1895			
Ջերքունի	Կիլիկիայում, Հալեսի մահ-ում, Անտիոք գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին հայաբնակ էր:	1910				1910		1910	
Ջեարալու	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Խաչ-լվա լճից հր-արդ: 1909 թ. ունեւ 100 տուն հայ և 35 տուն՝ քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915					
Ջիգան	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Սղերդ ք-ից 20 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915		1915					1915
Ջիլիս (գավառակ)	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 1915 թ. ունեւ 12.000 հայ բնկ: Եղեռնից հետո այստեղ այլևս հայեր չէին ապրում:	1915	1915						
Ջիլիս (քաղաք)	Կիլիկիայում, Ադամայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. 35.000 բնկ, որից 8000-ը՝ հա-յեր, որոնք ունեին 3 դպրոց, մշակութի-ակումբ:	1915	1915			1915			
Ջիլկեն (գետ)	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Հաճն գ-ից ոչ հեռու: 1915 թ. այստեղով են քշել հայերին Հաճնից-Միս շարժվելու:	1915		+					
Ջիլվա	Էրզրումի մահ-ում, Խնուսի գվեկ-ում:	19-րդ դարի վերջ							1909
Ջիշնեշ	Կիլիկիայում, Ջերերերեքերի գավ-ում, Բաղչեի գ-ախմբում: 1909 թ. այստեղ 40 բուլղերը հայկական տուն են այրել:	1909							1909
Ջիրաջ օջախ (վայր)	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ի մոտ: 1915 թ. բուլղերը կրի հնոցներում այրել են զեյ-թունցի հայերին:	1915							
Ջղի (գավառակ)	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. ունեւ 206 գյուղ, որից 50-ը՝ գուտ հայաբնակ: Կային մեկ խառը բնկ գյուղեր: Գավառական կար 27 հայ-կական դպրոց, 47 եկեղեցի:	1895		1915					1909-1910

Ջոի (զը) Кши Kghi	Էրզրումի մահ-ի Ջոիի գվոկ-ում: Մինչև եղեմը մենք 15.000 քնկ, որից 10.000-ը՝ հայ: Կար 2 մախակոթարան, 4 եկեղեցի: Թուրքերը այստեղ հախաքել էին ավելի քան 500 տարագիր հայերի:	1895, 1915	1915 Ար. Հայ.	1915			
Ջյաբաբիկ Кябабик Kyababik	Վանի մահ-ում, Բերկրի գ-ից 24 կմ հր-արմ, Արճակ լճից հս-արլ: 1909 թ. մենք 35 տուն հայ և 7 տուն քուրդ:	1915	1915 Ար. Հայ.			1915	
Ջյոզալ Кѳзала KyozaId	Կիլիկիայում, Տարսուճ ք-ից 6 կմ հեռու: Թուրքերն այստեղ սպանել են Տարսուճի և շրջակայքի հայերին:	1915				1910	
Ջյոհնա Кѳна Kuohna	Մեքսատիայի մահ-ում, Թոգլաք ք-ից 30 կմ արլ: 1873 թ. կար 140 տուն խառը քնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915				1915
Ջյոմեսկուտ Кѳмескут Kyomeskut	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջեյ-թան գ-ից 20 կմ հս: Հայաբնակ. 1912 թ.՝ 58 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				
Ջյուլու Кѳлу Kyoylu	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ի շրջ-ում:	1895	1895				
Ջյոյոլլու Բոյաջի Кѳогулѳ Бояджи Kyoyoghlu Boyaji	Կիլիկիայում, Ջերեքերեքերի գավ-ում:	1910				1910	
Ջյոշք Кѳшк Kyoshk	Վանի մահ-ում, Ուտան գ-ից 8 կմ հս, Ադրամար կղզու դիմաց, Վանա լճի հր ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 35 տուն, եկեղեցի:					1918- 1920	
Ջյորղայս Кѳради Kyorghays	Կիլիկիայում, Ջերեքերեքերի գավ-ում, Բայաս ք-ից 20 կմ հս:	1915		1915			
Ջյոր Кѳр Kyor	Մեքսատիայի մահ-ում, Մարզվանի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ մենք 300 տուն, 2500 հայ քնակիչ:	1915	1915				
Ջյոկլուք (գյուղախումբ) Кѳклук Kyokluk	Տրասպիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Ումիհի գվոկ-ում: 1915 թ. մենք 2415 քնակիչ:	1915					
Ջյոզալի Кѳзали Kyuzali	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրեոստա ք-ի մոտ:	1909				1909	
Ջյոնեղներ Кѳнеднер Kyunelner	Կիլիկիայում, Ջերեքերեքերի գավ-ում, Իսլահիե գվոկ-ում: Հայաբնակ էր:	1909				1909	
Ջյուրդ Բաղչե Кѳурд Багче Kyurd Baghche	Կիլիկիայում, Ջերեքերեքերի գավ-ում, Իսլահիե գվոկ-ում:	1909					1909
Ջյուրդ Դալաղն Кѳурд Далагн Kyurd Dalaghn	Կիլիկիայում, Ջերեքերեքերի գավ-ում, Իսլահիե գվոկ-ում:	1909				1909	
Ջոզան (գավառ) Козан Kozan	Կիլիկիայում, Ադամա մահ-ում (տե՛ս Միս):	1915	1915				
Ջոզեր (Կոզ) Козер Kozar	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում:	1915	1915				
Ջորկոկներ Коркокнер Korkokner	Վանի մահ-ի Արադայի գվոկ-ում: 1915 թ. մենք 15 տուն:	1915					
Ջորախու Коракху Korakhu	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Խուլի գվոկ-ում, Մուշ ք-ից 38 կմ հր-արմ:	1894	1915			1915	
Ջորիե Корие Korie	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի դաշտում:	1895		1895			
Ջոի Коп Кор	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ հր-արլ, Սև լեռան հր լանջին: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 70 տուն:	1894				1915	1915

Քոք Kok Kok	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և ավերել են գյուղի եկեղեցին:	1895						
Քռել Krel Krel	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում, Խոշար գ-ից 10 կմ հր-արմ: Հայաստան. 1909 թ.՝ 60 տուն եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915, Արլ. Հայ.			1915	
Քսանթագ Ksantag Ksantag	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերդ գ-ից 30 կմ հր-արմ, Լոռի գետակի ափին: Հայաստան. 1909 թ.՝ 158 բնկ, վարժարան, ս. Աստվածածին եկեղեցի, որը թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1895, 1915		1915	1895			
Քրդագոմ Krdagom Krdagom	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ գ-ից արլ, Մեղրագետի աջ ափին: Հայաստան. 1909 թ.՝ 1500 բնկ, վարժարան:	1915		1915			1915	
Քրեոզ Kreoz Kreoz	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում: 1909 թ. մենք 38 տուն հայ և ալյազգի բնակիչ:	1915			1915			
Քրեք խան Kryk han Krak khan	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոստա գ-ի մոտ: Հայաստան. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 800 անձ, եկեղեցի, դպրոց:	1909	1909				1909	
Քրիստափոր (վանք) Kristapor Kristapor	Էրզրումի մահ-ի Բաքերդ գ-ից 10 կմ հր-արլ, Խուսի գյուղի մոտ:						1895	
Քրիստիան կարասի Kristian karasi Kristian karasi	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Մերսին գ-ից քիչ հս: Հայաստան. 1910 թ.՝ 70 բնակիչ:	1910					1910	1910
Քուլկանա ձոր Kulkana dzor Kulkana dzor	Էրզրումի մահ-ի Քոլի գ-ից 20 կմ հր-արլ: 1915 թ. եղեռնի ժամանակ թուրքերը այս ձորում կոտորել են տարագրված հայերին:	1915						
Քուչակ Kuchak Kuchak	Խարքերդի մահ-ի Չմշկածաղի գվեկ-ում:	+						
Քուրդլար Kurdlar Kurdlar	Կիլիկիայում, Ադամայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաստան: 1915 թ. այս գյուղի հայերի հետ, թուրքերը այստեղ կոտորել են մահ տարբեր տեղերից տարագրված 3623 հայերի:	1915						
Քուրուկայա Kurukaya Kurukaya	Մերստոնիայի մահ-ի Թուկատի գավ-ում: Հայաստան:	1915						
Քֆերզին Kferzin Kferzin	Դիարբեքիրի մահ-ի Դիարբեքիրի դաշտում: Քաֆերզո Ներքին կամ Քաֆերզո Վերին գյուղերից մեկն է, որը հայտնի է մահ Կաֆարզո անվամբ:	1895			1895		1895	
Օբրուխ Obrukh Obrukh	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Հաճն գ-ից 10 կմ արմ:						1915	
Օզնավուտ Oznavut Oznavut	Մերստոնիայի մահ-ի Հաֆիքի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ. մենք 3350 հայ բնակիչ:	1915	1915					
Օթենց Otenc Otenc	Վանի մահ-ում, Հայոց ձոր գվեկ-ում: Մինչև եղեռնը հայաստան էր: 1916 թ. մնացել էր 7 տուն հայ:	1915	1915				1915	
Օլասա Olasa Olasa	Տրասպիզոնի մահ-ի Մաչկայի գվեկ-ի Ջևիզլիք գ-ախմբում: 1915 թ.՝ 10 տուն հայ: Գյուղի եկեղեցին թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1915		1915				
Օլթի (քաղաք) Olti Olti	Կարսի մարզի Օլթի օկրուգում: 1914 թ. մենք 3258 բնկ, որից 2188-ը՝ հայ: Հայերն ունեին մի քանի դպրոց, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1918	1918					

Օչակ Олчаг Olchak	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 12 կմ արլ: Հայաբնակ. 1907 թ. 523 բնակիչ:	1914- 1915					
Օլուխլի Олухли Olukhli	Կարսի մարզի Կաղզվան գ-ից 24 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1907 թ. 652 անձ:	1915	Ար. Հայ.			I հ. պ.	
Օխնախ Охнах Okhnan	Բիթլիսի մահ-ի Ագնվացճոր գվոկ-ում: Ունեք խառը բնակիչ:	1895					
Օկամ Окам Okam	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 26 կմ հր- արմ: 1907 թ. ունեք 50 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	I հ. պ.	Ար. Հայ.			I հ. պ.	
Օհանց Оганц Ohanc	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում: 1901 թ. 480 տուն, մեծամասամբ հայ բնակիչ:	1895					
Օձնի Одзни Odzni	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 12 կմ հս- արմ, Արմ. Եփրատ գետից աջ: 1909 թ. ունեք 190 տուն հայ, 35 տուն թուրք, որոնք 1895 թ. կողոպտել և ավերել են եկեղեցին: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915		1895	1915	
Օձտեղ (Ուտեկ) Одзтег Odztegh	Էրզրումի մահ-ում, Բարեղոյ ք-ից 23 կմ հս-արմ, Բալախտ գետի ափին: 1909 թ. ունեք 42 հայ, 40 տուն այլազգի բնկ: 1915 թ. գյուղը լրիվ հայաթափվել է:	1895		1895			
Օձուտ Одзут Odzut	Էրզրումի մահ-ում, Սպերի գվոկ-ի Խո- տըջուր գվոկ-ում: 1909 թ. ունեք 15 տուն հայ, 4 տուն այլազգի բնակիչ:	1915		1915			
Օղ Ог Ogh	Տրասիզոնի մահ-ում, Տրասիզոն ք-ից 30 կմ հր-արլ:	I հ. պ.		+			
Օղհան Оган Oghhan	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում:	1895		1895			
Օղնուտ (Նղնուտ) Огнут Oghnut	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գ-ից 45 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ունեք 40 տուն հայ, 10 տուն քուրդ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի: Միջնադարում եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915				
Օշուտ Ошут Oshut	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոնա- շեն գվոկ-ում, Անդոկ լեռից արլ: Հայա- բնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 37 տուն: Կար մատու:	1915	1915				
Օպիզա Опиза Opiza	Բաթումի մարզի Արտանուզ գ-ից 20 կմ հս: Կար հայկական վանք:		1921	1921			
Օջախլի Оджахли Ojakhli	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Բայաս գ-ից 15 կմ հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 400 տուն, եկեղեցի:	1909				1909	
Օսմանի (գալատակ) Османье Osmanie	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ադա- նա ք-ից հս-արլ: Կոտորածից առաջ հայերը 10000 անձ էին, որոնց մեծ մասը կոտորվեց եղեռնի ժամանակ:	1915					
Օսմանի Османье Osmanie	Կիլիկիայում, Բայաս ք-ից 35 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ. 180 տուն: 1915 թ. թուրքերը Ադանա ք-ից այտուղ են ըջել 11.000 հայի և ոչնչացրել:	1909- 1910, 1915		1895	1915		1909- 1910
Օվ Ов Ov	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի Մամուտանք գ-ախմբում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915				I հ. պ.	
Օվա Ова Ova	Խաթրերոյի մահ-ի Արարկլիքի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.					
Օրդու (գալատակ) Орау Ordu	Տրասիզոնի մահ-ում, Մև ծովի հր. ափա- մերձ շրջանում:	1915		1915			

Օրդու (քաղաք) Ordu Ordu	Տրապիզոնի մահ-ում, Սև ծովի եր ափին: 1915 թ. մայիսից մինչև 12.800 խառը քնկ: Հայերն ունեին դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915					
Օրոր Oror Oror	Էրզրումի մահ-ում, Ջղի գ-ից 10 կմ հր-ադ, Օրոր գետակից ձախ: 1909 թ. մինչև 630 հայ, 140 ալազգի քնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի, որը թուրքերը 1895 թ. կոտորել են և ավերել էին:	1895, 1915	1915		1895			
Օրորան (գետ) Ororan Ororan	Վանա լճի ափագամում, Արճեշ գ-ից 10 կմ հր-ադ: 1915 թ. այս գետի ափին ոչնչացրել են 1200 արճեշցի հայ տղամարդկանց:	1915						
Օրորան Ororan Ororan	Վանի մահ-ում, Արճեշ գ-ից 6 կմ հր-ադ, Օրորան գետի ձախ ափին: 1907 թ. մինչև 17 տուն հայ քնակիչ:	1915-1918					1915-1918	
Օրորագետ Okrobaget Okrobaget	Բաբումի մարզի Արտամուշ գ-ից 36 կմ հս-ադ: Հայաքմակ. 1915 թ. 1240 քնակիչ:	1915-1918						
Օֆ (գավառակ) Of Of	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում: Բնակիչները մեծ մասամբ մահմեդականացված հայ և եռյներ էին:	I հ. ս.		+				
Ֆատսա (գավառակ) Fatsa Fatsa	Տրապիզոնի մահ-ի Ջամիկի գավ-ում: Մեծ եղեռնի մայիսին հայերը 5020 անձ էին:	1915	1915					
Ֆատսա (քաղաք) Fatsa Fatsa	Տրապիզոնի մահ-ում, Օրդու ք-ից 32 կմ արմ, Սև ծովի եր ափին:	1915			1915			
Ֆայաթի Fayati Fayati	Դիարբեքլի մահ-ի Դիարբեքլի դաշտում: Հայաքմակ:	1895			1895	1895		
Ֆարուհ Farugh Farugh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 12 կմ հս-ադ, Վարագա լեռան լանջին: 1909 թ. մինչև 35 տուն հայ և 15 տուն ալազգի քնակիչ:	1915	1915					
Ֆակստուն Fakstun Fakstun	Էրզրումի մահ-ի Ջղի գ-ի գլուխ-ում:	1915	1915					
Ֆենեսե Fenese Fenese	Կեսարիայի մահ-ում, Դեղու գլուխ-ում, Ալեքսանդրոսի կից: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 800 տուն, 2 վարժարան:	1915	1915					
Ֆերակ Ferak Ferak	Դիարբեքլի մահ-ում, Դիարբեքլի դաշտում:	1895				1895		
Ֆեկե (գավառակ) Feke Feke	Կիլիկիայում, Արտամուշի մահ-ի Միսի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին մինչև 86 քնակալայր՝ 21.000 հայ քնակալ:	1915	1915					
Ֆեկե (գ-) Feke Feke	Կիլիկիայում, Արտամուշի մահ-ի Միսի գլուխ-ում, Վանի ք-ից 9 կմ հեռու: 19-րդ դ. վերջերին՝ 300 տուն հայ և թուրք: Հայերը մեծամասամբ լինում են եկեղեցի:	1895, 1915			1895 և 1915			
Ֆենդեչագ (գ-) Fendechag Fendechag	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 18 կմ հր-ադ: Առաջին համ. պատ. մայիսին հայաքմակ էր և մինչև 500 տուն 3000 անձ, 3 դպրոց, եկեղեցի: 1915 թ. հայ տեղաքմակներին թուրքերը տառադրեցին Միջագետքի ամուստանները:	1915, 1920			1915	1895, 1909, 1915, 1920		1915
Ֆրնուս (գ-) Frnus Frnus	Կիլիկիայում, Ջեյհունի գլուխ-ում, Ջեյ-թուն գ-ից 30 կմ հր-ադ: Հայաքմակ. 1915 թ. մայիսին 13.000 քնկ, որոնք ունեին վանք:	1921				1895 1921 1921		

Ֆոնուսի ս. Կարապետ (վանք) Фруси св. Карпет Frnsi s. Karapet	Կիլիկիայում, Ֆոնուս գ-ից 3 կմ հեռու, Հին գեղ, Տարինց, Գռչող զյուղերի մուտ: 1895 թ. թուրքերը այրել են վանքի ձե- ռագրերը:				
Ֆրթանլու Фртанлу Frtanlu	Կիլիկիայում, Հաղեսի մահ-ի Բեյլանի գլխ-ում: Հայաբնակ:	1909			1909 1909
Ֆրնճիլեր Фрнчилер Frnchiler	Խաղթերդի մահ-ի Մալաթիա ք-ից 12 կմ արլ: 1915 թ. թուրքերի կողմից տեղա- հանված հայ գաղթականների հսկաքա- կայանն էր:	1909			

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

**ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

Дж. Г. ЕСАЯН

**ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН**

J. H. YESAYAN

**HISTORICO-GEOGRAPHICAL DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE**

**Համակարգչային շարվածքը՝ Թ. Վարդանյանի
ձևավորումը՝ Ա. Աղուզումցյանի**

Սրբագրությունը՝ Ջ. Եսայանի

**Հանձնված է շարվածքի 01.04.05 թ.: Ստորագրված է տպագրության՝ 22.04.05 թ.:
Դափսը՝ 60x84 1/8: Թուղթ՝ օֆսետ: Տպագրությունը՝ օֆսետ:
Տպագր. 10.4 մամուլ: Տպաքանակ՝ 150: Պատվեր՝ 30:**

ՆԿԱՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Տպվել է

Պետք է լինի

Էջ 18 Անտիոք (քաղաք) - «1909 թ. գարնանը Անտիոքից և Եգեական ծովից նահատակվել են...»: Էջ 27 Արտիստը - «Գտնվում է Մուշ ք-ից 140 կմ հր-արմ, Արծնի ծախ կողմում,...»: Էջ 28 Բագառիճ Վերին - «Երզնկայի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամաք գ-ից 25 կմ հս-արմ...»: Էջ 37 Բուլանիկ Վերին - «19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ էր: 16 գյուղ միջին հաշվով...»: Էջ 47 Ղարապասան - «... Գենջի գավ-ում, Ճաղղջի գվոկ-ում»: Էջ 49 Ղինարգոմ - «Երզրում ք-ից 16 կմ հր-արլ, Հինձ ք-ից արլ»: Էջ 53 Երկան - «... Խոզաք գ-ից 8 կմ հր-արլ, Երկան գյուղում: 19-րդ դ. վերջերին ...»: Էջ 56 Երզրում (նահանգ) - «Արև. Հայաստանում»: Էջ 77 Կալա - «... Շապին Գարահիսար գ-ից 20 կմ արմ, ...»: Էջ 82 Կամարավոր ս. Աստվածածին (վանք): Էջ 106 Մարաշ գավառ - «19-րդ դ. վերջերին ուներ 17800 բնկ, որից 50.000-ը հայ»: Էջ 107 Մարզպան - «... Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.30 բնկ...»: Էջ 124 Շիրվան (գավառակ) տպվել է առանց տեքստի: Էջ 125 Շուղը (կամուրջ) - «Կիլիկիայում, Չեթուն գ-ում, Շուղը գետակի ափին»: Էջ 144 Սոգյուբլի Պրուտ - «... Կարս ք-ից 25 կմ ար-արմ»: Էջ 150 Վարդենիս - «Կարսի մարզի Ադանայի օկրուգում»:	«1909 թ. գարնանը Անտիոքից և շրջակայքից նահատակվել են...»: «Գտնվում է Մուշ ք-ից 14 կմ հս-արմ, Արածանի (Արծնի) ծախ կողմում,...»: «Երզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամախ գ-ից 25 կմ հս-արմ...»: «19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ 16 գյուղ միջին հաշվով...»: «Գենջի գավ-ում, Ճաղղջի գվոկ-ում»: «Երզրում ք-ից 16 կմ հս-արլ, Հինձքից արլ»: «... Խոզաք գ-ից 8 կմ հր-արլ: 19-րդ դ. վերջերին ...»: «Արմ. Հայաստանում»: «... Շապին Գարահիսար ք-ից 20 կմ արմ, ...»: «Կարմրավոր ս. Աստվածածին»: «19-րդ դ. վերջերին ուներ 178.000 բնկ., որից 50.000-ը հայ»: «Մարզպան (Ղոթթյուլ) - Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.300 բնկ...»: «Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում: 1895 թ. թուրքերը կոտորել են հայ տեղաբնիկներին, փրկվածներին բռնի մահմեդականացրել, 20 գ-երի հայկական վանքերն ու եկեղեցիները կողոպտել, ավերել կամ դարձրել մզկիթ»: «Կիլիկիայում, Չեթուն գ-ում, Շուղը գետակի վրա»: «... Կարս ք-ից 25 կմ հր-արմ...»: «Կարսի մարզի Արդահանի օկրուգում»:

Սրբագրությունը Ջ. Եսայանի

Սրբագրությունը Ա. Եսայանի

Տեխնիկական պատճառով երբեմն տպագրվել են օտարալեզու որոշ ոչ ճիշտ անվանումներ, որի համար հայցում ենք ընթերցողների ներողամտությունը:

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

**ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

Дж. Г. ЕСАЯН

**ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН**

J. H. YESAYAN

**HISTORICO-GEOGRAPHICAL DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE**

**Համակարգչային շարվածքը՝ Թ. Վարդանյանի
ձևավորումը՝ Ա. Աղուզումցյանի**

Սրբագրությունը՝ Ջ. Եսայանի

**Հանձնված է շարվածքի 01.04.05 թ.: Ստորագրված է տպագրության՝ 22.04.05 թ.:
Գափսը՝ 60x84 1/8: Թուղթ՝ օֆսեթ: Տպագրությունը՝ օֆսեթ:
Տպագր. 10.4 մամուլ: Տպաքանակ՝ 150: Պատվեր՝ 30:**

ՆԿԱՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Տպվել է	Պետք է լինի
Էջ 18 Անտիոք (քաղաք) - «1909 թ. զարմանը Անտիոքից և Եգիպտոսից նահատակվել են...»:	«1909 թ. զարմանը Անտիոքից և շրջակայքից նահատակվել են...»:
Էջ 27 Արտիսոնք - «Գտնվում է Մուշ ք-ից 140 կմ հր-արմ, Արծնիի ծախ կողմում...»:	«Գտնվում է Մուշ ք-ից 14 կմ հս-արմ, Արածանիի (Արծնիի) ծախ կողմում...»:
Էջ 28 Բագառիճ Վերին - «Երզնկայի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամաք գք-ից 25 կմ հս-արմ...»:	«Երզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամախ գք-ից 25 կմ հս-արմ...»:
Էջ 37 Բուլանիկ Վերին - «19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ էր: 16 գյուղ միջին հաշվով...»:	«19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ 16 գյուղ միջին հաշվով...»:
Էջ 47 Դարպասան - «... Գենջի գավ-ում, ճաաղջրի գվոկ-ում»:	«Գենջի գավ-ում, ճապաղջրի գվոկ-ում»:
Էջ 49 Դինարգոմ - «Երզրում ք-ից 16 կմ հր-արլ, Հինձ ք-ից արլ»:	«Երզրում ք-ից 16 կմ հս-արլ, Հինձքից արլ»:
Էջ 53 Երկան - «... Խոզաք գք-ից 8 կմ հր-արլ, Երկան գյուղում: 19-րդ դ. վերջերին ...»:	«... Խոզաք գք-ից 8 կմ հր-արլ: 19-րդ դ. վերջերին ...»:
Էջ 56 Երզրում (նահանգ) - «Արև. Հայաստանում»:	«Արմ. Հայաստանում»:
Էջ 77 Կալա - «... Շապին Գարահիսար գ-ից 20 կմ արմ, ...»:	«... Շապին Գարահիսար ք-ից 20 կմ արմ, ...»:
Էջ 82 Կամարավոր ս. Աստվածածին (վանք):	«Կարմրավոր ս. Աստվածածին»:
Էջ 106 Մարաշ գավառ - «19-րդ դ. վերջերին ուներ 17800 բնկ, որից 50.000-ը հայ»:	«19-րդ դ. վերջերին ուներ 178.000 բնկ., որից 50.000-ը հայ»:
Էջ 107 Մարզպան - «... Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.30 բնկ...»:	«Մարզպան (Դորթուլ) - Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.300 բնկ...»:
Էջ 124 Շիրվան (գավառակ) տպվել է առանց տեքստի:	«Բիթլիսի նահ-ի Սդերդի գավ-ում: 1895 թ. թուրքերը կոտորել են հայ տեղաբնիկներին, փրկվածներին բռնի մահմեդականացրել, 20 գ-երի հայկական վանքերն ու եկեղեցիները կողոպտել, ավերել կամ դարձրել մզկիթ»:
Էջ 125 Շուրը (կամուրջ) - «Կիլիկիայում, Ձեյթուն գք ում, Շուրը գետակի ափին»:	«Կիլիկիայում, Ձեյթուն գք-ում, Շուրը գետակի վրա»:
Էջ 144 Սոգյուրի Պրուտ - «... Կարս ք-ից 25 կմ ար-արմ»:	«... Կարս ք-ից 25 կմ հր-արմ...»:
Էջ 150 Վարդենիս - «Կարսի մարզի Ադանայի օկրուգում»:	«Կարսի մարզի Արդահանի օկրուգում»:
Արբագրությունը Ջ. Եսայանի	Արբագրությունը Ա. Եսայանի

Տեխնիկական պատճառով երբեմն տպագրվել են օտարալեզու որոշ ոչ ճիշտ անվանումներ, որի համար հայցում ենք ընթերցողների ներողամտությունը:

